

ročník 2 | 2011

internetový časopis

Západočeské Entomologické Listy

vydává Západočeská pobočka
České společnosti entomologické v Plzni

ISSN 1804-3062
pouze on-line verze

Brouci (Coleoptera) Žihle a okolí. 3. část. Trogositidae, Cleridae, Dasytidae, Malachiidae

Václav Týr

Žihle 119, 331 65 Žihle; e-mail: vaclavtyr@seznam.cz

TÝR V. 2011: Brouci (Coleoptera) Žihle a okolí. 3. část. Trogositidae, Cleridae, Dasytidae, Malachiidae (Beetles (Coleoptera) in the surroundings of Žihle. Part 3. Trogositidae, Cleridae, Dasytidae, Malachiidae). – Západočeské entomologické listy, 2: 1–4. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 1-2-2011.

Abstract. Results of the faunistic research of Coleoptera in the surrounding of Žihle (northern part of the Plzeň region) are presented. The third part contains data on the families Trogositidae, Cleridae, Dasytidae, and Malachiidae. 5 species of Trogositidae, 8 species of Cleridae, 11 species of Dasytidae, and 12 species of Malachiidae have been recorded from the study area. The most interesting species from the faunistic point of view are: *Peltis grossum* (Linnaeus, 1758), *Grynocharis oblonga* (Linnaeus, 1758), *Tillus elongatus* (Linnaeus, 1758), *Opilo mollis* (Linnaeus, 1758), *Aplocnemus tarsalis* (C. R. Sahlberg, 1822), *Trichoceble memnonia* (Kiesenwetter, 1861), *Dasytes fuscus* (Illiger, 1801), *D. virens* (Marsham, 1802), *Cerapheles terminatus* (Ménétriés, 1832), and *Malachius rubidus* Erichson, 1840.

Key words: Faunistics, Coleoptera, Trogositidae, Cleridae, Dasytidae, Malachiidae, Czech Republic, Plzeň region

ÚVOD

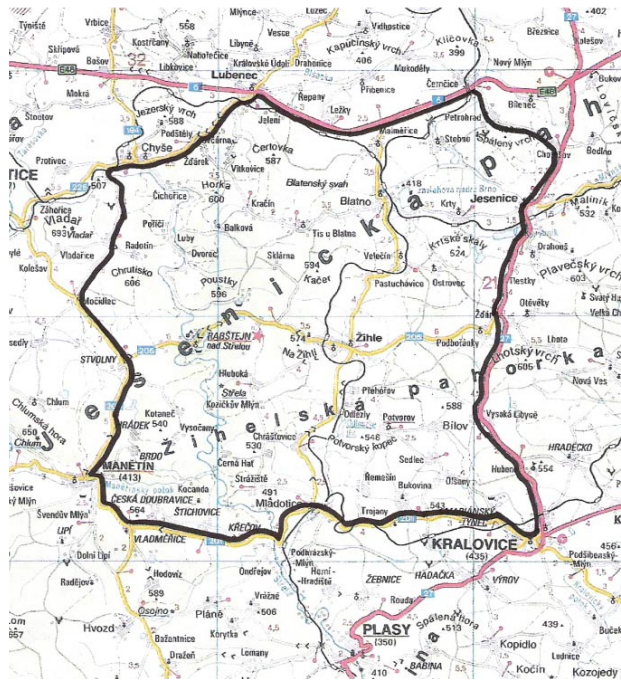
V tomto příspěvku, který je třetí v sérii o broucích (Coleoptera) Žihle a okolí, předkládám výsledky faunistického průzkumu brouků z čeledí Trogositidae, Cleridae, Dasytidae a Malachiidae širšího okolí obce Žihle, která se nachází v nejsevernější části Plzeňského kraje. Jedná se o údaje získané vlastní sběratelskou činností v letech 1984–2010, determinací nebo revizí soukromých a muzejních sbírek a citace údajů z literatury vztahující se k dané oblasti.

MATERIÁL A METODIKA

Sledovanou oblast tvoří okruh ve vzdálenosti přibližně 10 km od obce Žihle, který částečně zasahuje i do sousedních krajů: Středočeského, Ústeckého a Karlovarského. Pro potřeby faunistického průzkumu jsou hranice zmiňovaného území vymezeny silničním propojením následujících měst a obcí: Mladotice, Trojany, Kralovice, Vysoká Libyně, Žďár, Jesenice, Chotěšov, Petrohrad, Černčice, Ležky, Lubenec, Chyšy, Bohuslav, Močidlec, Stvolny, Manětín, Vladměřice a Křečov (Obr. 1). Nejvýše položeným místem je Kanešův kopec u obce Tis u Blatna (633 m n. m.) a nejnižší položeným místem je obec Černčice (335 m n. m.) v severní části sledovaného území a údolí řeky Střely u Mladotic (357 m n. m.) v části jižní. Zhruba dvě třetiny sledovaného území jsou zalesně-

ny (s převládajícími porosty smrku a borovice), nezalesněné plochy jsou využívány převážně zemědělsky. Významným krajinným prvkem je údolí řeky Střely, která svým meandrovitým tokem protéká sledovanou oblastí od severu k jihu.

Nomenklaturu a pořadí druhů uvádím podle práce

Obr. 1. Mapa sledovaného území.

Fig. 1. Map of the region under study.

KOLIBÁČ et al. (2005). Kategorie ohrožení druhů (Malachiidae) jsou převzaty z práce ŠVIHLA (2005). Číslo v závorce za názvem lokality představuje kód faunistického mapového pole (PRUNER & MÍKA 1996). Názvy lokalit jsou v rámci jednotlivých druhů řazeny abecedně. Použité zkratky: lgt. – sbíral, coll. – sbírka, det. – determinoval, PR – Přírodní rezervace. Ne-li uvedeno jinak, byl materiál určen nebo revidován autorem, vyjma čeledi Malachiidae, která byla revidována L. Dvořákem (Městské muzeum Mariánské Lázně). V případě soukromých sbírek je sběratel (pokud není uvedeno jinak) shodný s vlastníkem sbírky (např. VT = Václav Týr lgt. et coll.). Seznam sbírek a jejich zkratky: SD – Stanislav Doležal, Plzeň-Božkov; VT – Václav Týr, Žihle; ZMP – Západočeské muzeum v Plzni. V plném znění uvádím pouze údaje dosud nepublikované. U velmi hojného druhu *Thanasimus formicarius* (Linnaeus, 1758) jsou opakovaná data nálezů ze stejné lokality uvedena ve zkrácené formě (např. IV.–IX.1995–2010). Údaje, které již byly publikovány, jsou rovněž citovány ve zkrácené formě: lokalita (kód faunistického mapového pole), rok nálezů (citace literárního zdroje nebo www stránek), např. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994).

PŘEHLED ZJIŠTĚNÝCH DRUHŮ

Čeď TROGOSITIDAE

Peltis grossum (Linnaeus, 1758)

Manětín (6045), 13.VI.1943, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. PR Střela (5945), 21.IV.2002, 1 ex., zbytky těla v pavučině pod kůrou *Abies*, 30.III.2010, 1 ex. (Obr. 2), v trouchu pahýlu *Abies* (Obr. 3), VT.

Obr. 2. *Peltis grossum* z lokality PR Střela. Foto: V. Týr.
Fig. 2. *Peltis grossum* from the locality Střela Nature Reserve. Photo: V. Týr.

Ostoma ferruginea (Linnaeus, 1758)

PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 9.IV.1994, 3 ex., v trouchu *Picea*, 8.X.2009, 14 ex., v trouchu *Abies* (Obr. 4), VT. Žihle (5946), 21.V.2002, 1 ex., 20.IX.2003, 2 ex., 12.VI.2005, 1 ex., vše v trouchu *Picea*, VT.

Grynocharis oblonga (Linnaeus, 1758)

PR Střela (5945), 27.IV.1994, 1 ex., pod kůrou *Abies*, 8.IV.1996, 1 ex., v trouchu *Abies*, 21.IV.2002, 1 ex., v trouchu *Picea*, VT.

Obr. 3. Místo nálezů *Peltis grossum* v PR Střela. Foto: V. Týr.

Fig. 3. Locality of *Peltis grossum* on the Střela Nature Reserve. Photo: V. Týr.

Obr. 4. *Ostoma ferruginea* z lokality PR Střela. Foto: V. Týr.

Fig. 4. *Ostoma ferruginea* from the locality Střela Nature Reserve. Photo: V. Týr.

Tenebroides mauritanicus (Linnaeus, 1758)

Žihle (5946), 11.VI.2006, 1 ex., v domácnosti, VT.

Nemozoma elongatum (Linnaeus, 1761)

Blatno, areál pily (58-5946), 12.VI.1996, 1 ex., 14.VI.1996, 2 ex., 12.V.1997, 1 ex., 6.VII.1997, 1 ex., 18.VI.2003, 1 ex., 6.VI.2009, 1 ex., VT. Žihle (5946), 28.VI.2008, 2 ex., VT.

Čeleď CLERIDAE

Tillus elongatus (Linnaeus, 1758)

Blatno, areál pily (58-5946), 1.VIII.1995, 1 ex., VT. Žihle, železniční stanice (5946), 9.VI.1994, 1 ex., 10.VI.2007, 1 ex., oba ex. na kmeni *Castanea* poblíž dutiny, VT. Žihle (5946), 4.XII.2010, 1 ex., 18.XII.2010, 1 ex., oba ex. ve sklepu s listnatým palivovým dřevem, VT.

Trichodes apiarius (Linnaeus, 1758)

Hluboká (5945), 18.VIII.1996, 2 ex., VT. Malá Černá Hať (5945), 24.VI.1985, 1 ex., VT. Manětín, na Střele [údolí řeky Střely] (6045), bez data, 16 ex., nálezce neuveden, coll. ZMP. Manětín (6045), 6.VII.1942, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD; 1945, 4 ex., nálezce neuveden, coll. ZMP. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 29.VI.1997, 1 ex., 24.VII.1997, 1 ex., 1.VI.2008, 1 ex., VT. Žihle (5946), 19.VIII.1984, 1 ex., 27.VI.1994, 1 ex., 13.VII.1994, 1 ex., VT.

Thanasimus formicarius (Linnaeus, 1758)

Blatno, areál pily (58-5946), IV.–IX.1995–2010, více ex., VT. Petrohrad (5846), 19.X.1982, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); III.–X.1986–2010, více ex., VT. Žihle (5946), III.–X.1984–2010, více ex., VT.

Thanasimus femoralis (Zetterstedt, 1828)

Blatno, areál pily (58-5946), 8.IX.1995, 1 ex., 26.IV.1996, 1 ex., 16.V.1997, 1 ex., 26.VI.2002, 1 ex., VT. PR Střela (5945), 14.III.2009, 2 ex., 1.V.2009, 1 ex., 20.III.2010, 1 ex., 18.IV.2010, 3 ex., 9.V.2010, 1 ex., 6.VI.2010, 2 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 8.VI.1994, 1 ex., VT. Žihle (5946), 16.I.1994, 1 ex., pod kůrou *Picea*, 22.VIII.1996, 1 ex., VT.

Opilo mollis (Linnaeus, 1758)

Petrohrad (5846), 1983, 2 ex., ex larvae z trouchu *Tilia*, SD. Žihle (5946), 10.VII.2006, 1 ex., VT.

Korynetes ruficornis Sturm, 1837

Petrohrad (5846), 1.VI.2002, 1 ex., VT. Stebno (5846), 15.V.1983, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. VT. Velečín (5946), 29.IV.1997, 1 ex., mrtvý v pavučině, VT. Žihle (5946), 7.V.1988, 1 ex., VT.

Necrobia violacea (Linnaeus, 1758)

Odlezly (5946), 9.XI.1985, 1 ex., na kostech, VT. Žihle (5946), 3.IV.1985, 1 ex., 17.V.1994, 1 ex., VT.

Necrobia rufipes (DeGeer, 1775)

Odlezly (5946), 9.XI.1985, 3 ex., na kostech, VT.

Čeleď DASYTIDAE

Aplocnemus impressus (Marsham, 1802)

PR Střela (5945), 21.IV.2002, 1 ex., VT.

Aplocnemus nigricornis (Fabricius, 1792)

Kalec (5945-46), 8.V.1994, 1 ex., VT. Žihle (5946), 17.V.1995, 1 ex., VT.

Aplocnemus tarsalis (C. R. Sahlberg, 1822)

Tis u Blatna (5946), 17.V.1989, 1 ex., VT. Žihle (5946), 17.V.1994, 1 ex., 14.V.1995, 1 ex., VT.

Trichoceble memnonia (Kiesenwetter, 1861)

Petrohrad (5846), 1.VI.2002, 1 ex., VT.

Danacea pallipes (Panzer, 1793)

Manětín (6045), 21.VI.1942, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Rabštejn nad Střelou (5945), 1.V.1994, 2 ex., 4.V.1995, 1 ex., 11.V.1997, 1 ex., 1.VI.2008, 1 ex., 8.V.2010, 2 ex., VT.

Dolichosoma lineare (Rossi, 1792)

Žihle (5946), 28.V.1985, 1 ex., VT.

Dasytes niger (Linnaeus, 1767)

Petrohrad (5846), 1.VI.2002, 1 ex., VT.

Dasytes plumbeus (Müller, 1776)

Rabštejn nad Střelou (5945), 11.V.2004, 1 ex., VT. Velečín (5946), 8.VI.1989, 1 ex., VT, K. Majer det. Žihle (5946), 18.VI.1994, 2 ex., VT, K. Majer det.

Dasytes fuscus (Illiger, 1801)

Rabštejn nad Střelou (5945), 10.V.2002, 1 ex., VT.

Dasytes virens (Marsham, 1802)

Petrohrad (5846), 1.VI.2002, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 10.V.2002, 1 ex., 30.VI.2002, 1 ex., VT.

Dasytes aeratus Stephens, 1830

Sklárna env., 1,5 km východně (5946), 8.V.2009, 1 ex., VT.

Čeleď MALACHIIDAE

Troglops albicans (Linnaeus, 1767)

Rabštejn nad Střelou, břidlicový lom (5945) (Obr. 5), 21.V.2002, 1 ex., VT.

Obr. 5. Lokalita Rabštejn nad Střelou (bývalý břidlicový lom). Foto: V. Týr.

Fig. 5. Locality Rabštejn nad Střelou (former slate quarry). Photo: V. Týr.

Charopus graminicola (Dejean, 1833)
 Rabštejn nad Střelou, břidlicový lom (5945),
 10.V.2002, 1 ex., 9.VIII.2003, 1 ex., VT.

Antholinus analis (Panzer, 1796)
 Žihle (5946), 14.VI.2005, 5 ex., VT.

Celidus equestris (Fabricius, 1781)
 Žihle (5946), 31.III.1986, 1 ex., 24.III.1994, 1 ex.,
 4.IV.1995, 1 ex., VT.

Celidus fasciatus (Linnaeus, 1758)
 Rabštejn nad Střelou, břidlicový lom (5945),
 20.VI.1994, 1 ex., VT. Žihle (5946), 19.IV.1994,
 1 ex., VT.

Axinotarsus ruficollis (Olivier, 1790)
 Rabštejn nad Střelou, břidlicový lom (5945),
 18.V.2002, 1 ex., VT.

Axinotarsus marginalis (Laporte de Castelnau,
 1840)
 Žihle (5946), 15.V.1999, 1 ex., 1.VI.2002, 1 ex.,
 VT.

Anthocomus rufus (Herbst, 1786)
 Nový Dvůr, rybník Velký (5945), 11.IX.2010, 2 ex.,
 VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 7.VIII.2003, 1 ex.,
 VT.

Cerapheles terminatus (Ménétriés, 1832)
 Podbořánky, PR Rybníčky u Podbořánek (5946),
 9.VI.2010, 1 ex., VT. Žihle (5946), 31.V.1999, 1 ex.,
 18.VI.2002, 1 ex., VT.

Clanoptilus viridis (Fabricius, 1787)
 Rabštejn nad Střelou, břidlicový lom (5945),
 10.V.2002, 2 ex., VT.

Malachius bipustulatus (Linnaeus, 1758)
 Blatno (58-5946), 4.VI.2007, 1 ex., VT. Rabštejn nad
 Střelou (5945), 20.VI.1994, 1 ex., VT. Stvolny (5945),
 1988 (NĚMEC et al. 1989). Žihle (5946), 16.VI.2007,
 1 ex., 11.V.2008, 1 ex., 15.VI.2009, 1 ex., VT.

Malachius rubidus Erichson, 1840
 Jesenice (58-5946), 28.V.1950, 1 ex., J. Suchý lgt.,
 coll. VT.

SOUHRN

Ve sledované oblasti byl prokázán výskyt pěti druhů čeledi Trogositidae, osmi druhů čeledi Cleridae, jedenácti druhů čeledi Dasytidae a dvanácti druhů čeledi Malachiidae. Za nejzajímavější lze považovat nálezy druhů: *Peltis grossum*, *Grynocharis oblonga*, *Tillus elongatus*, *Opilo mollis*, *Aplocnemus tarsalis*, *Trichoceble memnonia*, *Dasytes fuscus*, *D. virens* a zranitelné druhy *Cerapheles terminatus* a *Malachius rubidus*.

LITERATURA

- BENEDIKT S., BENEDIKT V., DOLEŽAL Z., KROŠLÁK J. & CIHLÁŘ V. 1994: Entomologický inventarizační průzkum PR Střela (Coleoptera, Lepidoptera, Heteroptera) – Ms., 6 pp [Depon. in. Okresní úřad Plzeň-sever].
- KOLIBÁČ J., MAJER K. & ŠVIHLA V. 2005: Cleroidea. Brouci nadčeledi Cleroidea Česka, Slovenska a sousedících oblastí. – Clarion Production, Praha, 186 pp.
- NĚMEC F., SOFRON J., TĚTÁL I. & SUCHÝ J. 1989: Dílčí výsledky inventarizačního průzkumu mokřadů u obce Stvolny (okres Plzeň-sever). – Zprávy Muzeí Západočeského Kraje – Příroda, Plzeň 32: 43–60.
- PRUNER M. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. List of settlements in the Czech Republic with associated map fields codes for faunistic map system. – Klapalekiana, 32 (Suppl.): 1–115.
- ŠVIHLA V. 2005: Malachiidae (bradavičnickovité), pp. 483. – In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. List of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp.

Faunistické zprávy ze západních Čech – 4

Faunistic records from western Bohemia – 4

COLEOPTERA: SCARABAEIDAE

Aphodius (Plagiogonus) arenarius (Olivier, 1789)

(= *A. putridus* Geoffroy in Fourcroy, 1785)

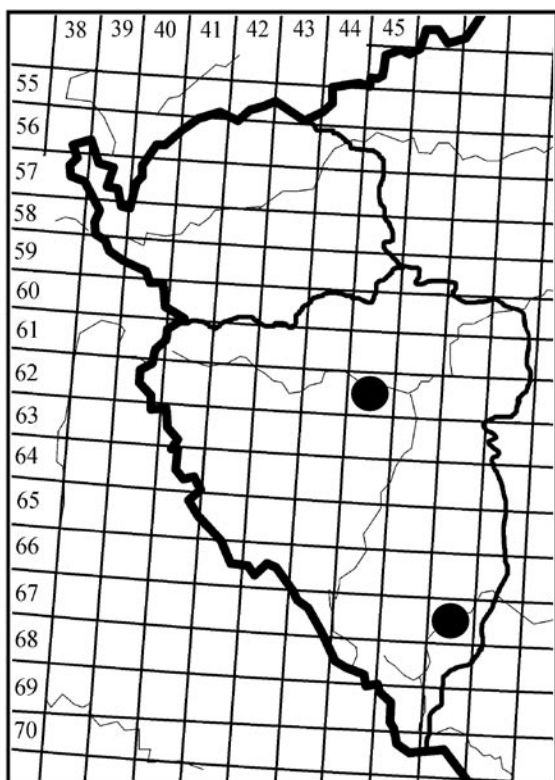
Bohemia occ., Radčice u Plzně (6245), 15.V.1945, 1 ex., Tenfler lgt., coll. Západočeské muzeum v Plzni, V. Týr det. Bohemia occ., Sušice (6747), 10.V.1997, 1 ex., M. Král lgt., coll. Západočeské muzeum v Plzni, V. Týr det.

Koprofágní druh vyskytující se na xerothermních biotopech s písčitým nebo sprašovým podkladem, podle Tesaře (TESAŘ 1957) fakultativní saprofág. Je znám ze všech okolních států (DELLACASA & DELLACASA 2006). Z území České republiky byl doložen z teplejších oblastí středních a severních Čech a z jižní Moravy (TESAŘ 1957, KAČER 1969, SCHÖN et al. 1978, KRÁL & VITNER 1996, CHOBOT 1997). Znamé rozšíření v Plzeňském kraji viz Obr. 1. **Poprvé doložen z území západních Čech.**

Aphodius (Phalacronothus) biguttatus (Germar, 1824)

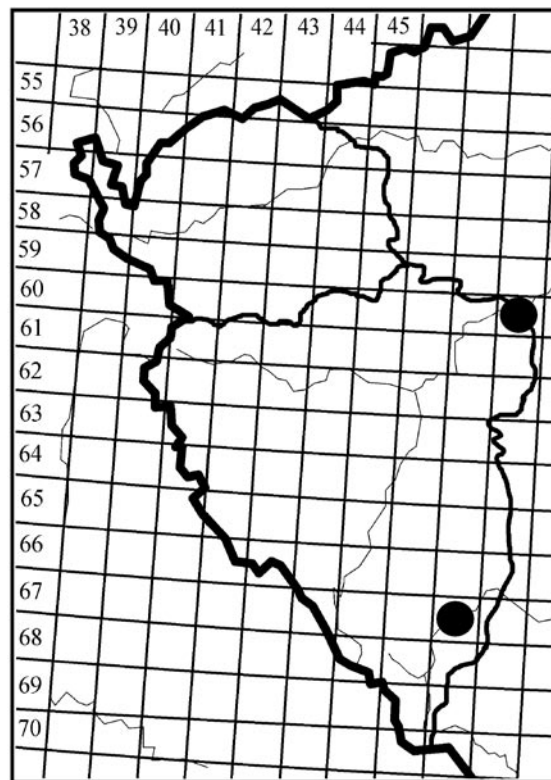
Bohemia occ., Ostrovec (6048) nr. Zbiroh, 9.III.2002, 10 ex., V. Dongres lgt., 8 ex. in coll. V. Dongres, 2 ex. in coll. V. Týr, V. Týr det. Bohemia occ., Sušice env. (6747), 2.IV.2009, 1 ex., Z. Kejval lgt., coll. Muzeum Chodska v Domažlicích, V. Týr det.

Koprofágní druh s výskytem v teplejších oblastech, který je citován ze všech sousedních států (DELLACASA & DELLACASA 2006). Dosud známý výskyt v České republice je omezen na oblast Českého středohoří, teplejší lokality středních Čech a střední a jižní Moravu (TESAŘ 1957). Znamé rozšíření v Plzeňském kraji viz Obr. 2. **Výše uvedené údaje jsou první z území západních Čech.**

Obr.1. Rozšíření *Aphodius (Plagiogonus) arenarius* v západních Čechách.

Fig.1. Distribution *Aphodius (Plagiogonus) arenarius* in the western Bohemia.

Obr.2. Rozšíření *Aphodius (Phalacronothus) biguttatus* v západních Čechách.

Fig. 2. Distribution *Aphodius (Phalacronothus) biguttatus* in the western Bohemia.

LITERATURA

DELLACASA M. & DELLACASA G. 2006: Tribe Aphodiini Leach, 1815, pp. 105–143. – In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds): Catalogue of Palearctic Coleoptera. Vol. 3. Scarabaeoidea – Scirtoidea – Dascilloidea – Buprestoidea – Byrrhoidea. – Apollo Books, Stenstrup, 690 pp. — CHOBOT K. 1997: Scarabaeoidea (Coleoptera) Chomutovska a Kadaňska (Česká republika). Scarabaeoidea (Coleoptera) of the Chomutov and Kadaň regions (the Czech Republic). – Klapalekiana, 33: 173–184. — KAČER J. 1969: Brouci na území okresu Most – Lamellicornia. – Mostecko-Litvínovsko, Region. Stud., Oddíl Přír. Věd (Most), 6: 121–126. — KRÁL D. & VITNER J. 1996: Coleoptera: Scarabaeoidea, pp. 419–431. – In: ROZKOŠNÝ R. & VAŇHARA R. (eds): Terrestrial Invertebrates of the Pálava Biosphere Reserve of UNESCO, III. – Fol. Fac. Sci. Natur. Univ. Masarykianae Brunensis, Biol., 94: 409–631. — SCHÖN K., TÁBORSKÝ I. & TYRNER P. 1978: Inventarizační průzkum Coleopter v navržené SPR Zlatník. – Sbor. Severočes. Muz., Přír. Vědy (Liberec), 10: 41–57. — TESAŘ Z. 1957: Brouci listoroží – Lamellicornia. Díl II. Scarabaeidae – vrubounovití. Laparosticti. Fauna ČSR 11. – NČSAV, Praha, 326 pp., 16 pls.

Václav Týr

Žihle 119, 331 65 Žihle, e-mail: vaclavtyr@seznam.cz

Příspěvek k faunistice a rozlišení druhů skupiny *Cryptocephalus hypochoeridis* (Coleoptera, Chrysomelidae: Cryptocephalinae) na území bývalého Československa

Michal Ouda

Ke Štěpnici 563, 331 01 Plasy; e-mail: michalouda@seznam.cz

OUDA M. 2011: Příspěvek k faunistice a rozlišení druhů skupiny *Cryptocephalus hypochoeridis* (Coleoptera, Chrysomelidae: Cryptocephalinae) na území bývalého Československa (Contribution to the faunistics and species distinguishing of *Cryptocephalus hypochoeridis* species group (Coleoptera, Chrysomelidae: Cryptocephalinae) in the territory of former Czechoslovakia). – Západočeské entomologické listy, 2: 7–12. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 12-5-2011.

Abstract. New records of *Cryptocephalus hypochoeridis* species group from the territory of former Czechoslovakia are presented. The occurrence of *Cryptocephalus solivagus* (Leonardi & Sassi, 2001) in Slovakia is confirmed. A simple key to identification of the treated species is given.

Key words: Coleoptera, Chrysomelidae, *Cryptocephalus hypochoeridis* species group, faunistics, Czech Republic, Slovakia.

ÚVOD

Cryptocephalus hypochoeridis (Linnaeus, 1758) a jemu příbuzné druhy zahrnují kovově, převážně zeleně zbarvené krytohlavy se zlatým leskem. Je ale známa celá řada barevných aberací, například kovově modré, fialové, černé, bronzově-zlaté nebo dvouba-

revné formy. Na území bývalého Československa se takto kovově zbarvených krytohlavů vyskytuje celkem pět druhů (STREJČEK 1993, VIG 2005). WARCHALOWSKI (2003) je v zásadě dělí do dvou skupin podle délky těla. Ke druhům větším než 5,8 mm patří *C. sericeus* (Linnaeus, 1758) a *C. aureolus* (Suffrian,

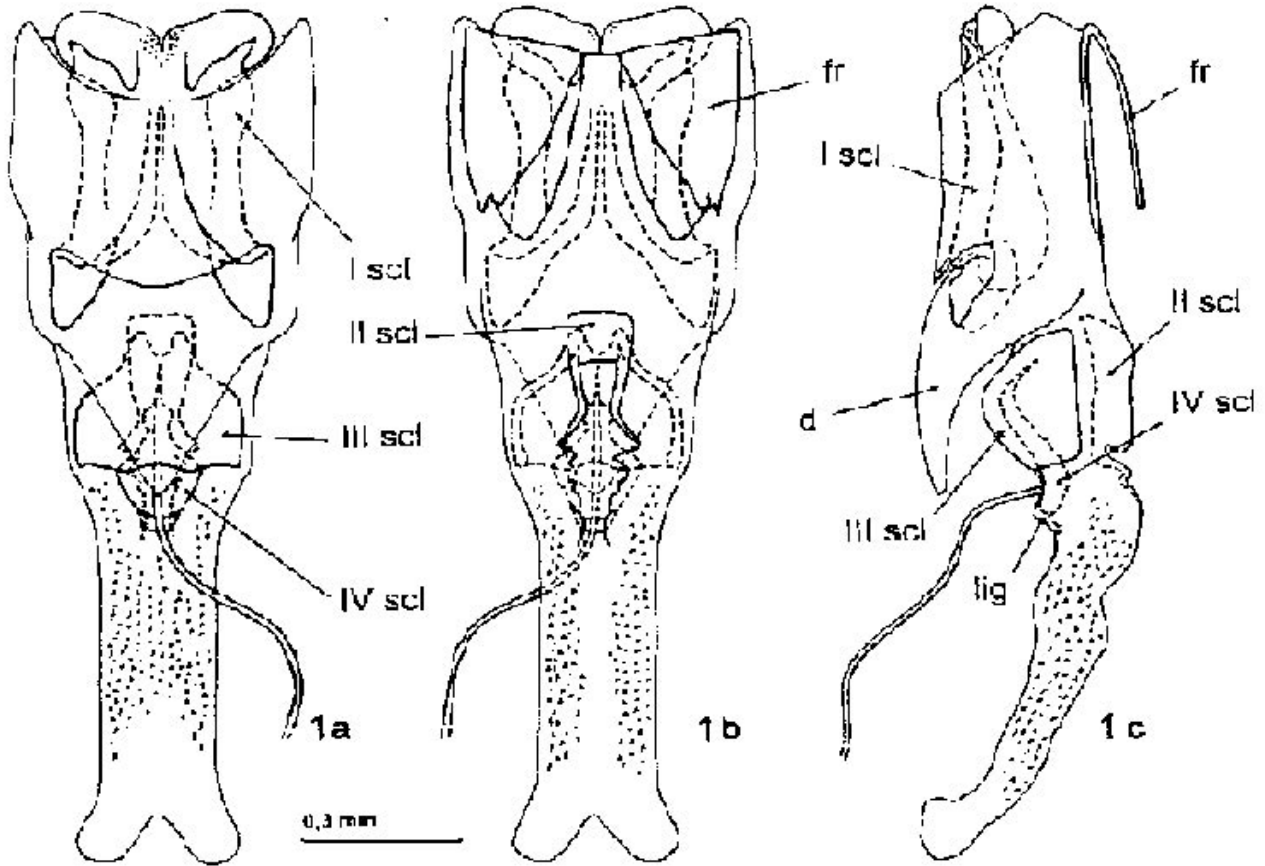

Obr. 1. Habitus dospělých brouků: vlevo – *Cryptocephalus hypochoeridis*, uprostřed – *C. solivagus*, vpravo – *C. transiens*.

Fig. 1. Habitus of adults: left – *Cryptocephalus hypochoeridis*, middle – *C. solivagus*, right – *C. transiens*.

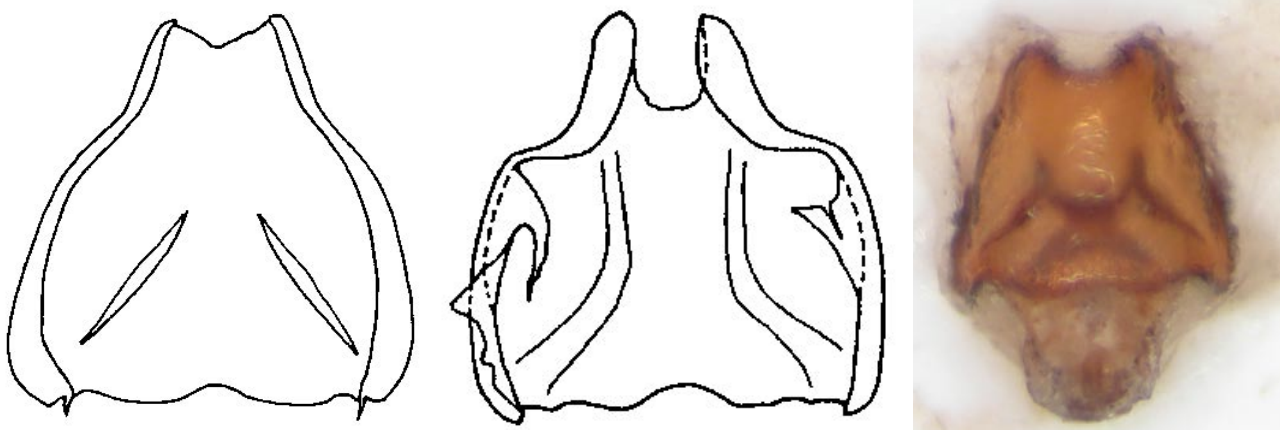
1844), ke druhům menším než 4,6 mm pak *C. hypochoeridis*, *C. transiens* (Franz, 1949) a *C. solivagus* (Leonardi & Sassi, 2001). Druhou skupinu detailně zpracovali LEONARDI & SASSI (2001) a zahrnuli do ní celkem 9 druhů vyskytujících se v Evropě, které jsou habituálně velmi podobné, pomocí vnějších znaků prakticky nerozlišitelné (Obr. 1). Pro jejich určení

je nutná preparace samčích pohlavních orgánů. Rozhodující je tvar apikální části penisu (Obr. 8) a tvar skleritů vnitřního vaku, endophallu (Obr. 2–3) (LEONARDI & SASSI 2001). Veškeré starší nálezy publikované z území bývalého Československa tak nutně vyžadují revizi. Pohlavní dimorfismus druhů skupiny *C. hypochoeridis* je relativně výrazný. Samičky jsou

Obr. 2. Vnitřní vak penisu krytohlavů skupiny *Cryptocephalus hypochoeridis* z ventrálního (a), dorzálního (b) a bočního (c) pohledu. I scl = první sklerit, II scl = druhý sklerit, III scl = třetí sklerit, IV scl = čtvrtý sklerit, fr = frenula, lig = jazýček čtvrtého skleritu, d = téměř kuželovitý divertikl (podle LEONARDI & SASSI (2001)).

Fig. 2. Endophallus of *Cryptocephalus hypochoeridis* species group in ventral (a), dorsal (b) and lateral (c) view. I scl = first sclerite, II scl = second sclerite, III scl = third sclerite, IV scl = fourth sclerite, fr = fraenum, lig = ligula of fourth sclerite, d = subconic diverticulum. (according to LEONARDI & SASSI (2001)).

Obr. 3. Třetí sklerit vnitřního vaku z dorzálního pohledu: vlevo – *Cryptocephalus transiens*, uprostřed – *C. hypochoeridis* (oba podle LEONARDI & SASSI (2001)), vpravo – *Cryptocephalus solivagus*.

Fig. 3. Third endophallic sclerite in dorsal view: left – *Cryptocephalus transiens*, middle – *C. hypochoeridis* (both according to LEONARDI & SASSI (2001)), right – *Cryptocephalus solivagus*.

robustnější, mají kratší tykadla i užší tarsální články u předních končetin. Odlišení samiček jednotlivých druhů je běžnými determinačními metodami nemožné a jejich určení je tak spolehlivé pouze u jedinců chycených při kopulaci. Dospělí brouci preferují luční a stepní stanoviště, kde je nejčastěji nacházíme na květech bylin z čeledi Asteraceae.

Tato práce je příspěvkem k rozšíření druhů skupiny *C. hypochoeridis* z území Čech, Moravy a Slovenska, obsahuje zejména nové nálezy potvrzující výskyt *C. solivagus* na Slovensku a klíč k rozlišení všech tří druhů. Uvedené faunistické údaje se týkají především geografické oblasti západních Čech (Plzeňský a Karlovarský kraj) a Slovenska.

MATERIÁL A METODIKA

Studovaný materiál určil nebo revidoval M. Ouda. Nomenklatura je uvedena podle práce STREJČEK (1993). Čtyřmístné číslo v závorce představuje kód faunistického čtverce (NOVÁK 1989, PRUNER & MÍKA 1996). V případě soukromých sbírek je sběratel (pokud není uvedeno jinak) shodný s vlastníkem sbírky (např. MO = Michal Ouda lgt. et coll.). Seznam sbírek a jejich zkratky: VB – Václav Benedikt, Plzeň; PČ – Petr Čížek, Žamberk; VD – Václav Dongres, Plzeň; MCH – Muzeum Chodska, Domažlice; JP – Jiří Pávek, Nejdek; JPr – Jiří Prokop, Chodov u Karlových Varů; AS – Arnošt Sieber, Klatovy; JS – Jaromír Strejček, Praha; JV – Jiří Voříšek, Jirkov; ZPM – Západočeské muzeum, Plzeň. Další použité zkratky: lgt. – sbíral, coll. – sbírka, det. – určil, rev. – revidoval, c. – střední, occ. – západní, mer. – jižní, or. – východní, pers. comm. – osobní sdělení. Lokální údaje jsou u *C. hypochoeridis* a *C. transiens* uvedeny abecedně (v rámci územních celků Čechy, Morava, Slovensko) a zkrácenou formou (bez počtu kusů a pohlaví, s výjimkou nálezu ze západních Čech), u *C. solivagus* standardním plným zápisem. Fotografie penisů, skleritu i dospělých brouků byly pořízeny fotoaparátom Nikon Coolpix 4500 přes trinokulární stereomikroskop. Sklerit byl získán rozpíláním penisu a jeho proplachem v 10% KOH.

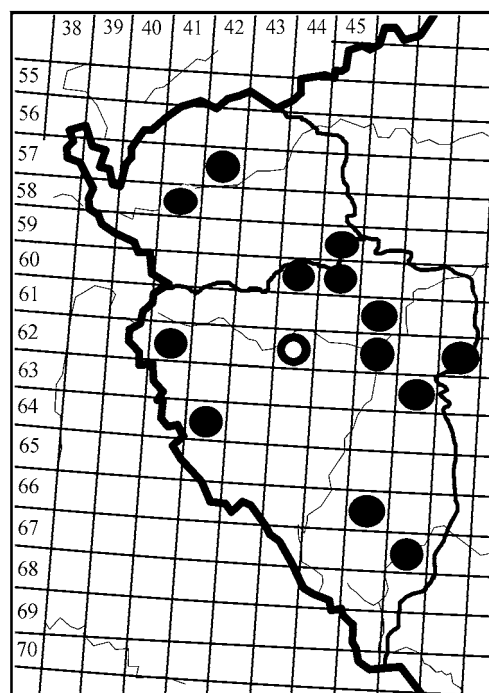
VÝSLEDKY

C. hypochoeridis (Linnaeus, 1758) (Obr. 4)

Česká republika: Bohemia: Adamov (6953), VII.1941, VII.1943, lgt. J. Wagner, ZPM; Bělá nad Radbuzou (6442), VI.1946, lgt. J. Wagner, ZPM; Boletice (7151), 17.VII.2004, JS; Brdý (6349), 1941, lgt. J. Polák, ZPM; Čepice (6747), 7.VI.1998, lgt. Z. Kejval, MCH; dtto, 8.VI.2006, AS; Dobřív (6248), 1941, J. Polák, ZPM; Chotěměřice (6357), 13.VI.1968, JS; Janov u Mirošova (6248), 1941, J. Polák, ZPM; Kaznějov (6146), 23.VI.1982, JPr; Malý Rapotín (6241), 5.VII.1998, JV; Manětín (6045),

21.VI.1942, 13.VI.1943, lgt. J. Suchý, MO; Nevid (6347), 1941, lgt. J. Polák, ZPM; Pec pod Sněžkou (5360), 3.VII.1974, lgt. J. Odehnal, PČ; Plzeň (6246), 21.VI.1947, lgt. J. Brožík, ZPM; Rabí (6747), 24.VII.1984, lgt. J. Suchý, MO; dtto, 29.VI.1981, JS; Rabštejn nad Střelou (5945), 9.VII.1994, VB; Sedmihorky (5457), VI.1951, lgt. J. Suchý, MO; Sokolov (5841), 20.VIII.1993, lgt. Jiří Hejkal, PČ; Šňáhla-vy (6347), 1940, lgt. J. Polák, ZPM; Úterý (6044), VII.1956, lgt. J. Wagner, ZPM; Vlčkovice (6646), 9.VI.1971, lgt. L. Hůrka, ZPM; Vřesová (5742), 8.VI.1997, JPr; Zlenice (6157), 8.VI.1989, JPr. Moravia: Bruntál (6070), 19.VI.1977, JS; Choťovice (6163), 8.VI.1983, PČ; Tvarožná Lhota (7170), 19.VI.2004, lgt. S. Benedikt, VB. **Slovensko:** Slovenska c.: Čierny Balog (7283), 3.VII.1987, PČ; Liptovský Hrádok (6984), VI.1968, lgt. J. Suchý, JP; Stratená (7188), 24.VII.1983, PČ.

Rozšíření: Albánie, Rakousko, Belgie, Bosna & Hercegovina, Bulharsko, Bělorusko, Chorvatsko, Rusko, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Velká Británie, Německo, Maďarsko, Itálie, Litva, Makedonie, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Slovinsko, Švédsko, Švýcarsko, Ukrajina (LOPATIN et al. 2010), Řecko (LEONARDI & SASSI 2001), Rumunsko (VIG 2005). Na území bývalého Československa známý z Čech, Moravy i Slovenska (STREJČEK 1993). *Cryptocephalus hypochoeridis* patří k relativně hojnějším druhům fauny krytohlavů České republiky. Údaje ze západ-

Obr. 4. Faunistická mapa rozšíření *Cryptocephalus hypochoeridis* (černé tečky) a *C. transiens* (kroužek) v Západních Čechách.

Fig. 4. The faunistic map of *Cryptocephalus hypochoeridis* (black dots) and *C. transiens* (circle) in the western Bohemia.

ních Čech (Obr. 4) nasvědčují, že tento brouk dává přednost teplejším loukám a stráním stepního charakteru.

C. transiens (Franz, 1949) (Obr. 4).

Česká republika: Bohemia: Stříbro (6244), 2 ♂♂, 7.1916, lgt. J. Wagner, ZPM. Moravia: Čejkovice (7067), 18.VI.1992, VB; Javorník (7171), 11.VIII.1978, JS; Lednice (7266), 12.VI.1987, lgt. J. Suchý, MO; Pasohlávky (7065), 9.VI.1998, JPr; Pavlov (7166), 16.VIII.1980, lgt. S. Doležal, MO; Pouzdřany (7065), 10.VI.1998, JPr; Valtice (7266), 19.VI.1998, VB. **Slovensko:** Slovakia occ.: Petržalka (7868), 2.VI.1948, lgt. J. Wagner, ZPM; Závod (7468), 6.VII.2006, MO; Slovakia mer.: Kamenín (8177), 1.VI.1973, lgt. S. Doležal, MO; Štúrovo (8278), V.1958, 10.VI.1976, lgt. J. Suchý, MO; Slovakia c.: Banská Bystrica (7280), 1937, J. Wagner, ZPM; Hajnáčka (7785), 29.V.1983, lgt. S. Doležal, MO; Chrámec (7787), 30.V.2009, MO; Lovinobaňa (7583), 14.VI.1985, lgt. S. Doležal, MO; Muráň (7286), 27.VI.2004, MO; dtto, 13.VI.2009, lgt. S. Benedikt, VB; Plášťovce (7879), 21.V.1994, MO; Stará Bašta (7885), 10.VI.2010, MO; Šivetice (7487), 16.V.2009, lgt. V. Benedikt, MO; dtto, 4.VII.2009, VB; dtto, 28.V.2010, VB; Tachty (7885), 29.V.2009, MO; Tisovec (7385), 6.VII.2010, MO; Tisovec (7285), 27.VI.2004, MO; Slovakia or.: Borda u Košic (7295), 25.VI.1967, lgt. J. Suchý, MO; Brehov (7596), 29.V.2010, lgt. S. Benedikt, VB; Byšta (7495), 29.V.2010, lgt. S. Benedikt, VB; Kalná Roztoka (7099), 13.VI.1990, JP; Kaluža (7198), 10.VII.1989, PČ; Kečovo (7588), 29.V.1971, lgt. J. Bozděchová, JS; Remetské Hámre (7199), 30.VII.1976, VB; Slavec (7488), 2.VII.1990, lgt. M. Zúber, MO; Zlatno (7484), 14.VI.1987, lgt. J. Suchý, MO.

Rozšíření: Albánie, Rakousko, Bosna & Hercegovina, Chorvatsko, Francie, Německo, Maďarsko, Itálie, Rumunsko, Slovinsko, Švýcarsko, Srbsko, Černá Hora (LOPATIN et al. 2010). Z bývalého Československa je uváděn z Moravy a Slovenska (BARABÁS 1976, STREJČEK 1993). Výše uvedený údaj ze Stříbra představuje první doklad o výskytu v Čechách, avšak vzhledem k jeho stáří a původu není zcela věrohodný. Entomolog Jan Wagner (narozen 1908, zemřel ?) byl ředitelem přírodovědného muzea ve Stříbře. Entomologicky působil především právě v okolí Stříbra. Sbíral ale také v jižních Čechách a na Slovensku (např. Banská Bystrica). Na přelomu šedesátých a sedmdesátých let 20. století odkoupilo ZPM jeho sběry a ty se staly základem zdejší entomologické sbírky. Při zpracovávání a revizi tohoto materiálu se objevilo několik pochybností o věrohodnosti lokálních lístků (I. Těřál, pers. comm.). Výskyt tohoto druhu v Čechách vyžaduje potvrzení novými nálezy.

C. solivagus (Leonardi & Sassi, 2001) (Obr. 5–7)

Slovensko: Slovakia c., Muránska planina (7286), Malá Stožka – lesostep, 31.VII.2005, 1 ♂, lgt. S. Benedikt, MO (J. Bezděk rev.); dtto, 23.VI.2010, 2 ♂♂, lgt. S. Benedikt, VB, MO; Slovakia c., Šivetice env. (7487), stepní úhory, 21.VI.2008, 1 ♂, lgt. V. Benedikt, MO; dtto, 4 ♂♂, V. Dongres lgt., VD, MO; dtto, 20.VI.2010, 1 ♂, lgt. S. Benedikt, VB.

Rozšíření: Bosna & Hercegovina, Bulharsko, Bělorusko, Chorvatsko, Rusko, Estonsko, Řecko, Maďarsko, Litva, Lotyšsko, Makedonie, Polsko, Slovensko, Rumunsko, Srbsko, Černá Hora, Kazachstán, Turecko, Uzbekistán (LOPATIN et al. 2010, BUKEJS & BARŠEVSKIS 2008). Na území bývalého Československa byl potvrzen teprve nedávno (VIG 2005) na základě starého nálezu z roku 1914 na středním Slovensku (Muráň). Výše uvedené nové nálezy jsou tak potvrzením výskytu *C. solivagus* na Slovensku.

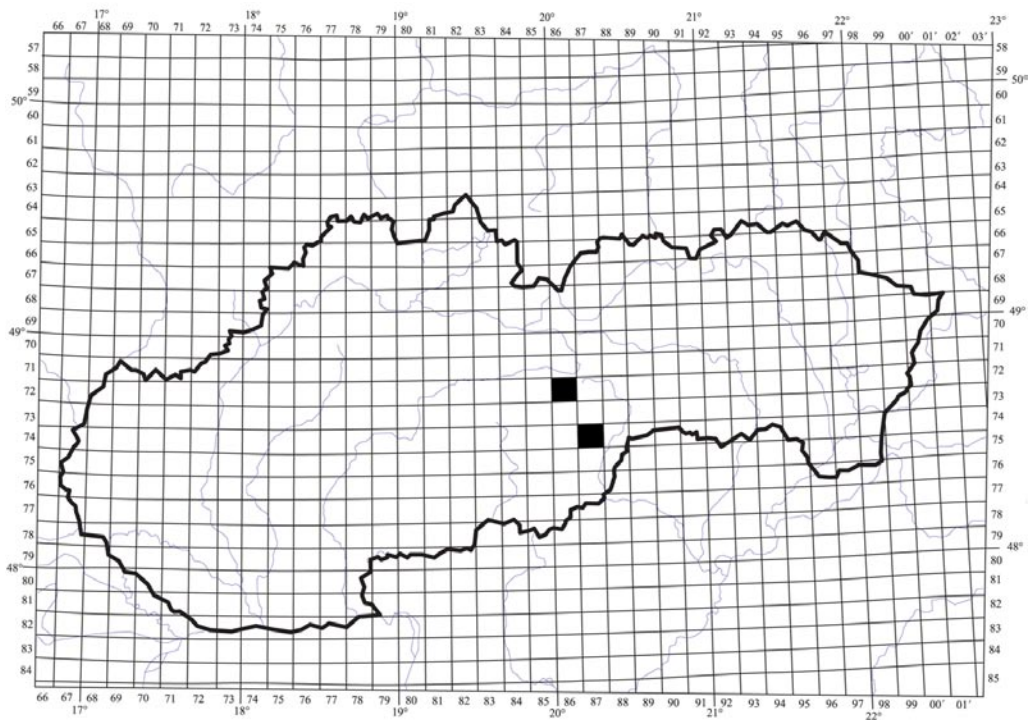
Obr. 5. Lokalita Šivetice, stepní úhory pod vrchem Muteň, stanoviště *Cryptocephalus solivagus* (foto J. Raisová).

Fig. 5. Locality Šivetice, steppe heathlands under Muteň Hill, a habitat of *Cryptocephalus solivagus* (photo by J. Raisová).

Obr. 6. Lokalita Malá Stožka s vrcholovou montánní lesostepí – stanoviště *Cryptocephalus solivagus* (foto J. Raisová).

Fig. 6. Locality Malá Stožka with the mountain forest-steppe in the top part – a habitat of *Cryptocephalus solivagus* (photo J. Raisová).

Obr. 7. Faunická mapa rozšíření *Cryptocephalus solivagus* na Slovensku.
 Fig. 7. The faunistic map of *Cryptocephalus solivagus* in Slovakia.

Obr. 8. Penis z dorzální strany: vlevo – *Cryptocephalus transiens* (a – apex, b – tubus, c – úhel mezi apexem a tubusem),
 uprostřed – *Cryptocephalus hypochoeridis*, vpravo – *C. solivagus*.
 Fig. 8. Aedeagus in dorsal view: left – *Cryptocephalus transiens* (a – apex, b – tubus, c – angle between apex and tubus),
 middle – *Cryptocephalus hypochoeridis*, right – *C. solivagus*.

Klíč k určení druhů skupiny *C. hypochoeridis* na území České republiky a Slovenska (upraveno podle LEONARDI & SASSI (2001))

1. Boční linie mezi tubusem penisu a jeho apexem se zřetelně pravidelně zužuje, sbíhá. Úhel mezi apexem a tubusem je tupý. Vrchol penisu je tak méně zřetelný (Obr. 8 vpravo)*C. solivagus* (Leonardi & Sassi)

– Boční linie penisu se méně zřetelně a pravidelně zužuje. Úhel mezi apexem a tubusem je méně tupý a tak je vrchol zřetelnější (Obr. 8 vlevo a uprostřed).....2

2. Apex penisu má obvykle tvar rovnoramenného trojúhelníku (Obr. 8 uprostřed)
.....*C. hypochoeridis* (Linnaeus)

– Apex penisu je poměrně úzký a protáhlý, zpravidla paralelní, ke konci náhle nebo postupně zúžený (Obr. 8 vlevo)..... *C. transiens* (Franz)

PODĚKOVÁNÍ

Autor děkuje Zbyňku Kejvalovi (MCH) za rady a pomoc při psaní této práce a dále za laboratorní fotografie penisů i dospělých brouků. Poděkování patří též Ivo Těťálovi (ZPM) za zapůjčení muzejního materiálu k revizi i všem kolegům, kteří poskytli své sbírkové exempláře.

LITERATURA

BARABÁS L. 1976: K problematice taxonomického vztahu *Cryptocephalus hypochoeridis* ssp. *hypochoeridis* (Linnaeus, 1758) a *Cryptocephalus hypochoeridis* ssp. *transiens* (Franz, 1949) (Coleoptera: Chrysomelidae).

- Biológia, 31(5): 319–324.
- BUKEJS A. & BARŠEVSKIS A. 2008: New leaf-beetle species, *Cryptocephalus solivagus* (Leonardi & Sassi, 2001) (Coleoptera: Chrysomelidae) in the Lithuanian fauna. – Acta Zoologica Lituonica, 18: 267–269.
- LEONARDI C. & SASSI D. 2001: Studio critico sulle specie di *Cryptocephalus* del gruppo *hypochoeridis* (Linné, 1758) e sulle forme ad esse attribuite (Coleoptera: Chrysomelidae). – Atti della Società Italiana di Scienze Naturali e del Museo di Storia Naturale di Milano, 142: 3–96.
- LOPATIN I. K., SMETANA A. & SCHÖLLER M. 2010: *Cryptocephalus*, pp. 580–606. In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds): Catalogue of Palaearctic Coleoptera, Vol. 6. Chrysomeloidea. – Apollo books, Stenstrup, 924 pp.
- NOVÁK I. 1989: Seznam lokalit a jejich kódů pro síťové mapování entomofauny Československa. (List of localities and their grid codes used in faunistic mapping in Czechoslovakia.) – Zprávy Československé Společnosti Entomologické při ČSAV, 25: 3–84.
- PRUNER M. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. (List of settlements in the Czech Republic with associated map fields codes for faunistic map system.) – Klapalekiana, 32 (Suppl.): 1–115.
- STREJČEK J. 1993: Chrysomelidae, pp. 123–132. – In: JELÍNEK J. (ed): Seznam československých brouků. (Check-list of Czechoslovak Insects IV (Coleoptera).) – Folia Heyrovskyana, Suppl. 1, pp. 3–172.
- VIG K., 2005: Geographical distribution of species belonging to the *Cryptocephalus hypochoeridis*-group in the Carpathian Basin (Coleoptera, Chrysomelidae: Cryptocephalinae) pp. 185–195. – In: KONSTANTINOV A., TISHECHKIN A. & PENEV L. (eds) 2005: Contributions to systematics and biology of beetles. Papers celebrating the 80th birthday of Igor Konstantinovich Lopatin – Pensoft Publishers, Sofia – Moscow, 388 pp.
- WARCHALOWSKI A. 2003: Chrysomelidae. The leaf-beetles of Europe and the Mediterranean area. – Natura optima dux Foundation, Warszawa, 600 pp.

Fauna brouků (Coleoptera) lokality Bystřina – Lužní potok (Evropsky významná lokalita soustavy Natura 2000)

Stanislav Benedikt

Částkova 10, 326 00 Plzeň, Česká republika; e-mail: sbenedikt@seznam.cz

BENEDIKT S., 2011: Fauna brouků (Coleoptera) lokality Bystřina – Lužní potok (Evropsky významná lokalita soustavy Natura 2000). Beetle (Coleoptera) fauna in the locality Bystřina – Lužní Potok (Site of Community Importance Natura 2000). – Západočeské entomologické listy, 2: 13–36. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 13-7-2011.

Abstract. The results of the beetle survey realized during years 2009–2010 in the locality Bystřina – Lužní Potok (protected as the Site of Community Importance in Natura 2000, thereafter SCI) are presented in this paper. The locality is situated in the westernmost part of the Czech Republic along the border with Germany in altitudes between 540 and 700 meters and has relatively cold submontanous climate. It is created by several shallow flood plains of the streams Bystřina, Rokytnice and Lužní Potok surrounded by agricultures, mostly pastures. All streams have relatively well-preserved non-altered basins and banks. Locality is rich for various wet habitats including peatbogs in the spring forest area of the Lužní Potok (stream). Forests are composed exclusively by spruce, in open plains there are willows and alders common. Altogether 707 species were found in this area during the research from which 52 species are redlisted. The area is rich for hydrophilous and hygrophilous partly tyrophilous beetle communities and phytophagous species dependent on well-preserved wet meadows. Two-years survey discovered numerous threatened species remarkable also from the faunistic point of view. Among them water scavenger beetle *Laccobius atratus* Rottenberg, 1874 and jewel beetle *Trachys troglodytes compressus* Abeille de Perrin, 1891 are the most valuable species in the locality.

Key words: faunistics, Coleoptera, Bystřina – Lužní Potok, Czech Republic, Karlovy Vary region, Natura 2000

ÚVOD

Předkládaná práce shrnuje a hodnotí výsledky dvouletého (2009–2010) inventarizačního průzkumu brouků na území evropsky významné lokality (dále EVL) Bystřina – Lužní potok zařazené do soustavy Natura 2000. Zadavatelem průzkumu lokality, která spadá do působnosti Správy CHKO Slavkovský les, byla Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky. Provedený průzkum (BENEDIKT 2010a) byl pravděpodobně první systematickou entomologickou aktivitou v tomto území, které bylo do sítě EVL navrženo na ochranu jedné z největších populací perlorodky říční (*Margaritifera margaritifera*) ve střední Evropě. Prvonaález vodomila *Laccobius atratus* Rottenberg, 1874 pro Českou republiku, který byl učiněn v rámci tohoto průzkumu, již publikovali BOUKAL & BENEDIKT (2010).

POPIS ÚZEMÍ

EVL Bystřina a Lužní potok je situována v nejzápadnější části České republiky v Ašském výběžku při

hranici s Německem (Obr. 1) a okraji pohoří Smrčiny. Zahrnuje údolní nivy potoků Bystřina, Rokytnice a Lužní potok a lesní pramennou oblast Lužního potoka. Celková rozloha EVL činí 1123 ha. Území má podhorský ráz s poměrně chladným a vlhkým klimatem. Podle klasifikace z Atlasu podnebí Česka (KOLEKTIV AUTORŮ 2007) spadá do okrsku s vrchovinovým, mírně teplým a mírně vlhkým klimatem, s průměrnou roční teplotou 6–7°C a průměrnými ročními srážkami 700–800 mm. Nadmořská výška se pohybuje od 540 m n. m. na soutoku potoků Rokytnice a Bystřina po cca 700 m v pramenné oblasti Lužního potoka.

Geologické podloží zde tvoří kyselé metamorfované horniny s převahou svoru. Krajina je mírně modelovaná, krátké prudší svahy se vyskytují jen v okolí koncového úseku Rokytnice. Severní část EVL je převážně odlesněná, jižní pramenné území Lužního potoka je zalesněné smrkem.

V odlesněné části má krajina kulturní charakter poznamenaný historickým osídlením, přerušeným teprve po 2. světové válce v souvislosti s odsunem pů-

vodního obyvatelstva. Poté se celá oblast současně EVL stala na 40 let součástí veřejnosti nepřístupného pohraničního pásma, zemědělské aktivity zde ale v omezené míře probíhaly nadále. V současnosti se zde vyskytuje mozaika mezofilních až podmáčených luk v údolních potočných nivách, svahové hospodářské louky a okrajově i pastviny masných plemen hovězího dobytka. Nejcennější jsou v této části EVL kosené nivní louky s poměrně bohatým bylinným porostem s hojným výskytem čertkusu lučního (*Succisa pratensis*), na který se váže vitální populace hnědáka chrastavcového (*Euphydryas aurinia*), dále např. prstnatce májového (*Dactylorhiza majalis*), rdesna hadího kořene (*Bistorta major*) a štírovníku bažinného (*Lotus uliginosus*). Vedle těchto luk dominují v nivách potoků především podmáčená tužebníková a chasticová lada na okrajích lokálně i s vachtou trojlistou (*Menyanthes trifoliata*). Stromové patro zde tvoří převážně jen břehové porosty s převahou olše, plošně nevelké olšové lesíky, lokálně s vtroušenými smrkem a břízou a konečně na loukách rozptýlené vrby, krušiny a břízy. Velmi cenné jsou zde vlastní neregulované potoky (Bystřina, Lužní potok, Rokytnice) s málo narušenými hlinitými, šterkovými i písčitými břehy a dosud poměrně čistou vodou s výskytem některých vodních makrofytů, např. rdesny rdesnolisté (*Potamogeton polygonifolius*).

Jižní část EVL pak zahrnuje lesnatou pramennou oblast Lužního potoka. Lesy jsou tvořeny výhradně jen kulturními smrčinami, v údolních polohách a v okolí pramenišť mají lokálně charakter podmáčených smrčin. V lesním komplexu se vyskytuje několik menších rybníčků a menších lučních soustav. Především v okolí pramenišť jsou maloplošně vyvinuta přechodová rašeliniště s porosty *Sphagnum* spp., kde se vzácně objevuje i rosnatka okrouhlolistá (*Drosera rotundifolia*) a klikva bahenní (*Oxycoccus palustris*). Vodní režim pramenné oblasti je bohužel silně ovlivněn odvodňovacími soustavami, které zde vznikly v sedmdesátých letech 20. století.

Detailed floristic assessment of the EVL I did not have at my disposal.

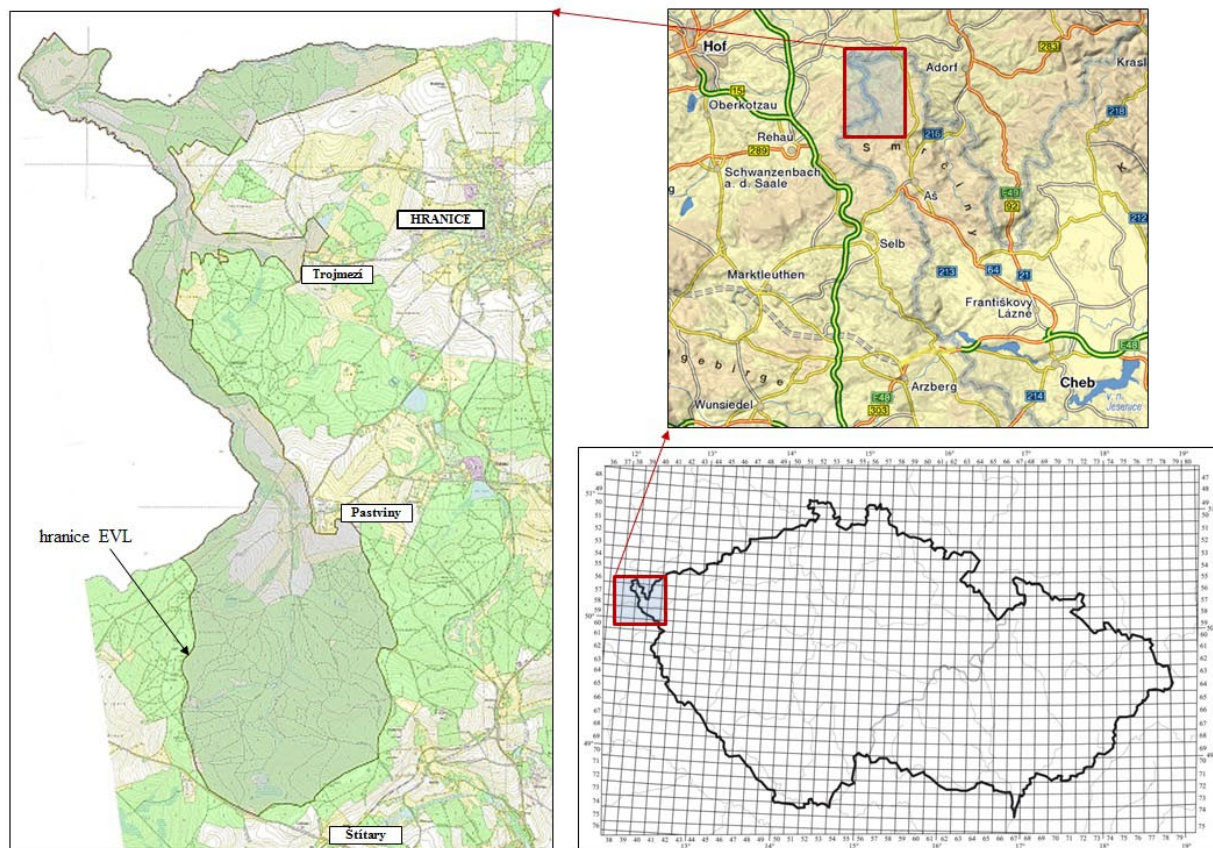
For further information on natural conditions refer to the website:

http://www.nature.cz/natura2000-design3/web_lokalita.php?cast=1805&akce=karta&id=1000043134

The area of the EVL falls into faunistic quadrats 5638 and 5738 (PRUNER & MÍKA 1996).

MATERIÁL A METODIKA

Entomological survey was focused on determining the species spectrum of beetles (Coleoptera) with the aim of paying attention to taxa of significance from the point of view of their rarity and to establish for them a suitable management.

Obr. 1. Poloha EVL Bystrina – Lužní potok.
Fig. 1. Situation of the SCI Bystrina – Lužní Potok.

stanovišť (více viz BENEDIKT 2010a).

V roce 2009 proběhly terénní práce v rámci 11 jednodenních exkurzí od května do září, kdy bylo sbíráno na 14 lokalitách na území EVL. V roce 2010 se pak uskutečnilo dalších 11 jednodenních exkurzí v měsících duben až říjen, sbíráno bylo na 9 lokalitách na území EVL (Tab. 1).

Průzkum byl prováděn individuálním vyhledáváním a všemi základními sběracími metodami kvantitativního charakteru – smykem trav a bylin, oklepem keřů, stromů a vyšších bylin, prosevem detritu, na vodních stanovištích byly aplikovány lov vodní sítkou a promývání substrátu. Ve druhém roce průzkumu byl v otevřené nivě Lužního potoka poblíž osady Paseky dvakrát proveden lov na světlo. Zemní ani jiné návnadové pasti nebyly v rámci průzkumu využity.

Terénních prací se kromě autora zúčastnili v prvním roce průzkumu Hana a Zdeněk Andršovi (Černošín), Jiří Pávek (Nejdek), Jiří Prokop (Chodov), René Kríva (Chodov) a Ivo Těťál (Plzeň), v roce 2010 pak Hana a Zdeněk Andršovi (Černošín), Ivo Těťál (Plzeň) a Vlastimil Cihlár (Plzeň).

Část nasbíraného materiálu byla determinována již na lokalitě, zapsána do terénního deníku a vrácena zpět do přírody. Zbytek materiálu byl zpracován standardní suchou preparací a je uložený ve sbírkách autora a odborných spolupracovníků. Na determinacích se kromě autora podíleli i specialisté na některé čeledi: V. Benedikt (Plzeň) – více čeledí, především Coccinellidae, Elateridae, Chrysomelidae; D. Boukal (České Budějovice) – Helodidae, Hydraenidae, Hydrophilidae, Scirtidae; M. Boukal (Pardubice) – Byrrhidae, Gyrinidae, Hydraenidae, Hydrochidae, Hydrophilidae, Sphindidae; P. Boža (Ostrava) – Chrysomelidae (Alticinae); V. Dongres (Plzeň) – Coccinellidae; L. Dvořák (Tři Sekery) – Cantharidae, Malachiidae; L. Ernest (Nymburk) – Cryptophagidae; J. Hájek (Praha) – Dytiscidae; J. Jelínek (Praha) – Kateretidae, Nitidulidae; P. Krásenský (Chomutov) – Staphylinidae; V. Kubáň (Praha) – Buprestidae; G. Makranczy (Budapest) – Staphylinidae; M. Ouda (Plasy) – Chrysomelidae; P. Průdek (Brno) – Ciidae, Cryptophagidae, Latridiidae; M. Švarc (Liberec) – Staphylinidae; V. Švihla (Praha) – Cantharidae; I. Těťál (Plzeň) – Carabidae; V. Týr (Žihle) – Histeridae, Scarabaeidae; P. Zahradník (Praha) – Anobiidae.

Přehled a popis lokalit (Obr. 2)

1. Pramenná oblast Lužního potoka: melioracemi narušené otevřené mokřadky a mokřadní ostřicové loučky v lesním komplexu asi 1 km severozápadně od osady Štítary. Použité metody sběru: prosev, smyk, lov vodní sítkou, vyšlapávání. Souřadnice lokality (platí přibližně pro její střed, stejně i dále)

50°14'54" N 12°08'28" E.

2. Pramenná oblast Lužního potoka: otevřené až lesní, místy rašelinné mokřady s charakterem přechodových rašelinišť (*Carex* spp., *Drosera rotundifolia*, *Oxycoccus palustris*, *Sphagnum* spp.) a mokřadní loučky s tůňkami v lesním komplexu asi 2,5 km jihozápadně od osady Pastviny, situované západně od největšího lesního rybníčku (lokalita 4, Obr. 3). Použité metody sběru: prosev, smyk, oklep, vyšlapávání, vymývání detritu, lov vodní sítkou. Souřadnice lokality 50°15'27" N 12°08'16" E.

3. Lesní rybník asi 2 km jižně od osady Pastviny (Obr. 4). Největší vodní plocha v území EVL, přítokovou část rybníčka tvoří rašelinný mokřad (*Carex* spp., *Phragmites australis*, *Sphagnum* spp.), při nižším stavu vody otevřené bahnitě plochy. Použité metody sběru: prosev, smyk, lov vodní sítkou, vyšlapávání. Souřadnice lokality 50°15'27" N 12°08'33" E.

4. Lesní část nivy Lužního potoka: otevřené mokřady a ostřicové mokřadní loučky v lesním komplexu situované pod největším lesním rybníčkem asi 1,5 km jižně od osady Pastviny (Obr. 5). Použité metody sběru: prosev, smyk, oklep, lov vodní sítkou, vyšlapávání. Souřadnice lokality 50°15'38" N 12°08'44" E.

5. Kulturní smrčina asi 2 km severozápadně od osady Štítary. Použité metody sběru: individuální vyhledávání na úložišti dřeva, nalétávající hmyz loven sítkou. Souřadnice lokality 50°15'20" N 12°07'43" E.

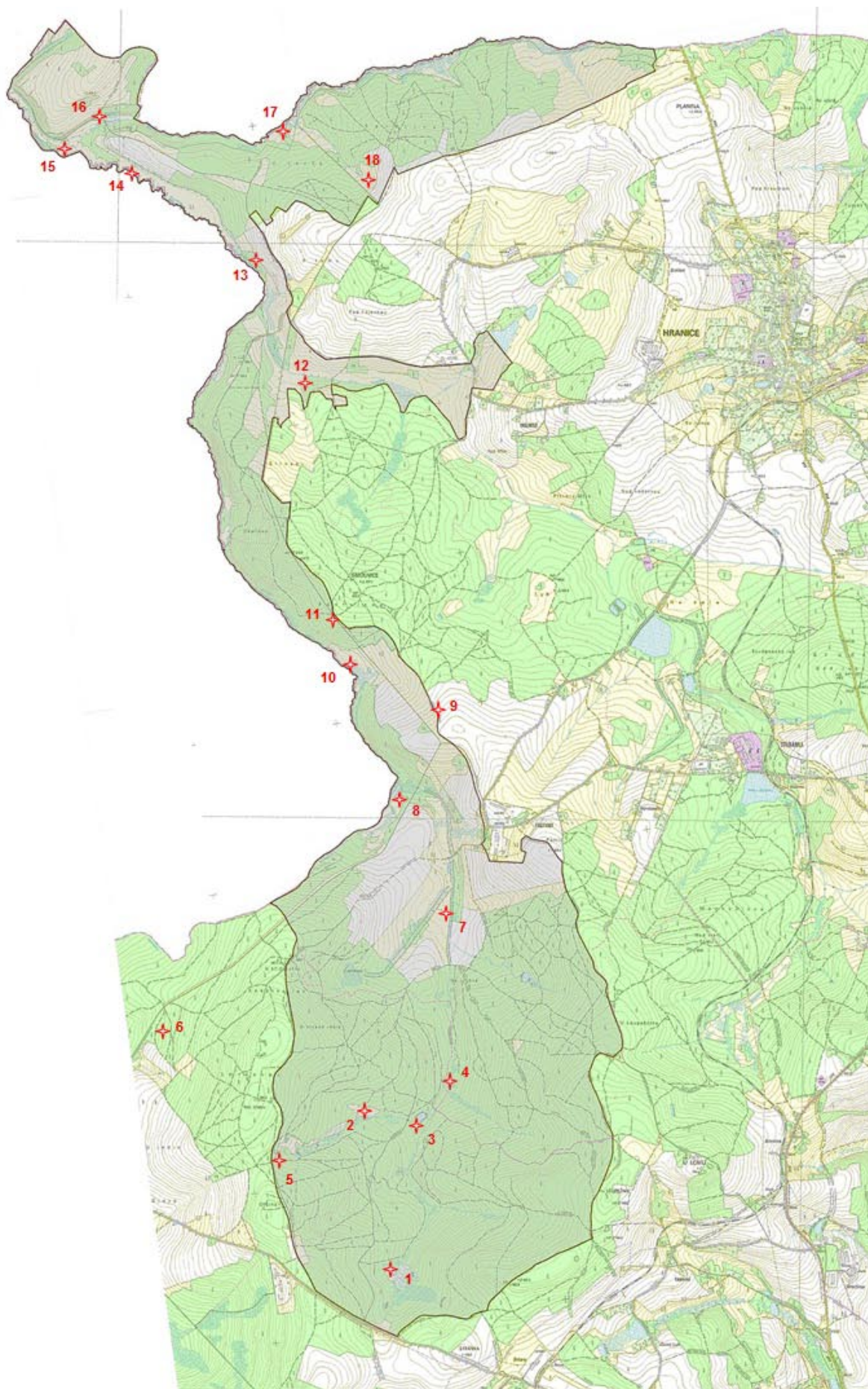
6. Kulturní smrčina v okolí kóty Peklo (618 m n. m.). Použité metody sběru: smyk, oklep, individuální vyhledávání. Souřadnice lokality 50°15'48" N 12°07'18" E.

7. Horní, mírně skloněný, bezlesý úsek nivy Lužního potoka: mezofilní a mokřadní louky (částečně odvodněné a okrajově spásané) a drobné mokřady s rozptýlenými stromy a keři (*Salix* spp., *Betula pendula*, *Alnus glutinosa*, *Populus tremula*) asi 0,5 km jihozápadně od osady Pastviny. Použité metody sběru: smykání, oklep, prosev, vyšlapávání, vymývání detritu. Souřadnice lokality 50°16'15" N 12°08'40" E.

8. Otevřená niva Lužního potoka asi 0,7 km západně od osady Pastviny. Chrasticové a tužebníkové mokřady a mokřadní louky, rozptýlená stromová zeleň (*Salix* spp., *Frangula alnus*), pobřežní olšiny. Použité metody sběru: prosev, smyk, oklep, individuální vyhledávání, vyšlapávání, lov vodní sítkou. Souřadnice lokality 50°16'33" N 12°08'22" E.

9. Okrajové části pastvin hovězího dobytka asi 1 km jižně od osady Pastviny. Použité metody sběru: individuální vyhledávání v trusu skotu. Souřadnice lokality 50°16'09" N 12°08'41" E.

10. Otevřená niva Lužního potoka asi 1,5 km severozápadně od osady Pastviny (Obr. 6). Mokřady, chrasticové a tužebníkové mokřadní a mezofilní louky, částečně kosené. Poměrně pestré bylinné spole-

Obr. 2. Lokality průzkumu na území EVL Bystřina – Lužní potok.

Fig. 2. Localities surveyed in the territory of SCI Bystřina – Lužní Potok.

Tabulka 1. Přehled lokalit s uvedením roku průzkumu.

Table 1. Locality overview completed with the year of the survey.

č.	lokality	upřesnění lokality	stanoviště	faun. čtverec	souřadnice	rok
1.	Štítary	1 km SZ	lesní mokřady	5738	501454/120828	2009
2.	Pastviny	2,5 km JZ	rašelinné loučky Z lesního rybníka	5738	501527/120816	2009, 2010
3.	Pastviny	2 km J	lesní rybník	5738	501527/120833	2009, 2010
4.	Pastviny	1,5 km J	lesní mokřady	5738	501538/120844	2009
5.	Štítary	2 km SZ	smrčina	5738	501520/120743	2010
6.	Pastviny	Nad Peklem	smrčina	5738	501548/120718	2009
7.	Pastviny	0,5 km JZ	louky, mokřady, pastviny	5738	501615/120840	2009, 2010
8.	Pastviny	Pastviska, Lužní potok	niva potoka	5738	501633/120822	2009
9.	Pastviny	1 km S	pastviny	5738	501659/120841	2009, 2010
10.	Pastviny	Pastviska, Lužní potok	niva potoka	5738	501706/120802	2009, 2010
11.	Pastviny	Pastviska	smrčina	5738	501714/120801	2009
12.	Trojmezí	1,5 km Z, potok Rokytnice	niva potoka	5638	501803/120738	2009
13.	Trojmezí	2 km SZ, potok Rokytnice	niva potoka	5638	501817/120736	2009
14.	Trojmezí	3 km SZ, potok Rokytnice	niva potoka	5638	501851/120630	2009
15.	Trojmezí	3,5 km SZ, potok Rokytnice	niva potoka	5638	501900/120609	2010
16.	Trojmezí	3,5 km SZ, potok Bystřina	niva potoka	5638	501900/120646	2009
17.	Trojmezí	2 km SZ, potok Bystřina	mokřady, louky	5638	501858/120740	2010
18.	Trojmezí	1,5 km SZ	prameništění louka	5638	501850/120803	2010

činnost s *Bistorta major*, *Cirsium palustre*, *Dactylorhiza majalis*, *Filipendula ulmaria*, *Lycopus europaeus*, *Sanguisorba officinalis*, *Succisa pratensis*, *Vicia* spp. a rozptýlená stromová zeleň (*Salix* spp., *Frangula alnus*), vlastní potok s břehovým porostem (*Alnus glutinosa*). Použité metody sběru: prosev, smyk, oklep, individuální vyhledávání, vyšlapávání, lov vodní sítkou, promývání substrátu. Souřadnice lokality 50°17'06" N 12°08'02" E.

11. Kulturní smrčina asi 2 km severozápadně od osady Pastviny. Použité metody sběru: individuální vyhledávání na úložišti dřeva. Souřadnice lokality 50°17'14" N 12°08'01" E.

12. Niva Rokytnice asi 1,5 km západně od osady Trojmezí. Mokřady, mokřadní louky a rozptýlená stromová zeleň (*Salix* spp., *Alnus glutinosa*) (Obr. 7). Použité metody sběru: smyk, oklep, individuální vyhledávání, vyšlapávání, lov vodní sítkou. Souřadnice lokality 50°18'03" N 12°07'38" E.

13. Niva Rokytnice asi 2 km severozápadně od osady Trojmezí (Obr. 8). Mokřady s *Filipendula ulmaria* a lokálně i *Menyanthes trifoliata*, ostřicové mokřadní louky s *Lysimachia vulgaris*, rozptýlená stromová zeleň (*Salix* spp.), potok s břehovým porostem a menším lesíkem *Alnus glutinosa*. Použité metody sběru: prosev, smyk, oklep, individuální vyhledávání, vyšlapávání, lov vodní sítkou, vymývání substrátu. Souřadnice lokality 50°18'17" N 12°07'36" E.

14. Niva Rokytnice asi 3 km severozápadně od osady Trojmezí (Obr. 9). Mokřady a ostřicové mokřadní louky (*Bistorta major*, *Filipendula ulmaria*, *Lotus uliginosus*, *Lycopus europaeus*, *Lysimachia vulgaris*) a rozptýlená stromová zeleň se *Salix* spp., potok s břehovým porostem s *Alnus glutinosa*, *Prunus padus* a *Salix* spp. Použité metody sběru: prosev, smyk, oklep, individuální vyhledávání, vyšlapávání, lov

vodní sítkou, vymývání substrátu. Souřadnice lokality 50°18'51" N 12°06'30" E.

15. Niva Rokytnice nad soutokem s Bystřinou asi 3,5 km severozápadně od osady Trojmezí (Obr. 10). Potok s bohatým porostem *Potamogeton polygonifolius* a břehové porosty s *Alnus glutinosa*. Použité metody sběru: prosev, vymývání substrátu, lov vodní sítkou, vyšlapávání ze břehů. Souřadnice lokality 50°19'00" N 12°06'09" E.

16. Niva Bystřiny asi 3,5 km severozápadně od osady Trojmezí. Mokřady, mokřadní louky a rozptýlená stromová zeleň. Použité metody sběru: smyk, oklep, individuální vyhledávání, vyšlapávání, lov vodní sítkou. Souřadnice lokality 50°19'00" N 12°06'46" E.

17. Niva Bystřiny asi 2 km severozápadně od osady Trojmezí (Obr. 11). Mezofilní ostřicové a mokřadní tužebníkové loučky s poměrně bohatým bylinným porostem (*Bistorta major*, *Lotus uliginosus*, *Lysimachia vulgaris*, *Sanguisorba officinalis*), lokálně i drobná rašeliniště se *Sphagnum* spp. a vzácně i *Menyanthes trifoliata*, rozptýlená stromová zeleň (*Salix* spp., *Pinus silvestris*, *Frangula alnus*). Použité metody sběru: oklep, smyk, prosev, vymývání substrátu, lov vodní sítkou, vyšlapávání. Souřadnice lokality 50°18'58" N 12°07'40" E.

18. Otevřené prameniště přítoku Bystřiny asi 0,5 km nad potokem Bystřina a 1,5 km severozápadně od osady Trojmezí. Mokřadní ostřicová louka s protékající vodou, rozptýlená stromová zeleň (*Salix* spp., *Frangula alnus*, *Pinus silvestris*). Použité metody sběru: oklep, smyk, prosev, vyšlapávání. Souřadnice lokality 50°18'50" N 12°08'03" E.

V dalším textu použité zkratky:

lgt. – sbíral, det. – určil, coll. – sbírka, pers. comm. – osobní sdělení, ex. – exemplář, occ. – západní, env.

Obr. 3. Pramenná oblast Lužního potoka s přechodovým rašeliništěm. (foto V. Cihlář)

Fig. 3. Spring area of the Lužní Potok (stream) with a valley bog. (photo by V. Cihlář)

Obr. 6. Kosená nivní louka u Lužního potoka. (foto J. Raisová)

Fig. 6. Mowed alluvial meadow near the Lužní Potok (stream). (photo by J. Raisová)

Obr. 4. Lesní rybník v pramenné oblasti Lužního potoka. (foto J. Raisová)

Fig. 4. Forest pond in the Lužní Potok (stream) spring area. (photo by J. Raisová)

Obr. 7. Neudržovaný ostřicový mokřad s *Filipendula ulmaria* u potoka Rokytnice. (foto J. Raisová)

Fig. 7. Unmaintained bent-grass marsh with *Filipendula ulmaria* near the Rokytnice stream. (photo by J. Raisová)

Obr. 5. Rašelinná louka pod lesním rybníkem. (foto J. Raisová)

Fig. 5. Peat meadow under the forest pond. (photo by J. Raisová)

Obr. 8. Olšový lesík u potoka Rokytnice. (foto J. Raisová)

Fig. 8. Alder forest near the Rokytnice stream. (photo by J. Raisová)

– okolí obce, NPP – národní přírodní památka, NPR – národní přírodní rezervace, PP – přírodní památka, PR – přírodní rezervace, L1 až L18 – označení lokalit.

Nomenklatura brouků je převzata z práce JELÍNKA (1993) s těmito výjimkami: čeleď Cantharidae byla zpracována podle KAZANTSEVA & BRANCUCCIHO (2007), čeleď Staphylinidae podle BOHÁČE et al. (2007), nadčeleď Curculionoidea podle BENEDIKTA et al. (in print) a vodní brouci (čeledi Dryopidae, Dytiscidae, Elmidae, Gyrinidae, Haliplidae, Helodidae, Heteroceridae, Hydraenidae, Hydrochidae, Hydrophilidae, Scirtidae) podle BOUKALA et al. (2007). Nomenklatura rostlin je převzata z práce KUBÁTA et al. (2002).

Pod pojmem „západní Čechy“ se rozumí území současných krajů Karlovarského a Plzeňského.

VÝSLEDKY A DISKUSE

Prováděný koleopterologický průzkum je s největší pravděpodobností první podobnou aktivitou ve sledovaném území. Vyhodnocení společenstev Coleoptera je proto založeno jen na výsledcích průzkumu. Není mně známa žádná publikace týkající se Coleoptera tohoto území a stejně tak neznám ze soukromých sbírek ani žádný dokladový materiál vázaný k tomuto území. Nenarazil jsem na něj ani v Západočeském muzeu v Plzni. Možnost existence relevantních dokladových exemplářů brouků z Ašského výběžku v oblastních muzeích v Chebu, Sokolově nebo Karlových Varech je minimální (L. Dvořák, J. Hejkal & I. Těžál, pers. comm.). V první polovině 20. století, kdy oblast Ašského výběžku spadala do regionální působnosti agilního Entomologického spolku v Kar-

Obr. 9. Břehové porosty a rozptýlená stromová zeleň na vlhkých loukách u potoka Rokytnice. (foto J. Raisová)
Fig. 9. Bank and scattered trees and shrubs around the Rokytnice stream. (photo by J. Raisová)

lových Varech (Entomologischen Vereines Karlsbad) (viz např. KOLEŠKA 1986, 1995), území dnešní EVL zřejmě nepředstavovalo pro místní, převážně německé entomology, natolik atraktivní území, aby stálo za jejich pozornost, když přírodními poměry nijak nevybočuje z celé široké oblasti na pomezí Čech, Saska a

Obr. 10. Neregulovaný tok Rokytnice s dobře zachovalými břehy. (foto J. Raisová)

Fig. 10. Non-altered basin of the Rokytnice stream with well-preserved banks. (photo by J. Raisová)

Obr. 11. Střední úsek potoka Bystřina. (foto J. Raisová)
Fig. 11. Middle part of the Bystřina stream. (photo by J. Raisová)

Bavorska. Pokud zde snad některý z entomologů přesto působil, pak je pravděpodobné, že se jeho sbírka nezachovala nebo se ocitla po poválečném odsunu obyvatelstva v Německu. Od padesátých let 20. století až do roku 1989 se území současné EVL nacházelo v pohraničním pásmu s omezeným přístupem. První přírodovědecké aktivity zde tak mohly započít až zhruba před dvaceti lety. Nevím ale o žádné takové, která by byla zaměřena na řád brouků. Výsledky hodnoceného průzkumu lze tedy brát jako základ pro další coleopterologické studium v této oblasti.

V materiálu získaném během dvouletého průzkumu na území EVL Lužní potok – Bystřina bylo determinováno 707 druhů brouků z 59 čeledí. Celkem bylo takto zpracováno okolo 6500 exemplářů brouků. Nejvíce druhů náleží čeledím Staphylinidae, Curculionidae, Chrysomelidae a Carabidae, které jsou nejpočetnější i v rámci celé České republiky (Tab. 2).

Průzkum zde přes polohu na západní výspě České republiky nezachytil až na několik jednotlivých druhů vyloženě západoevropská nebo subatlantská společenstva brouků. Celkový ráz Coleoptera na území EVL je podhorský, středoevropský, díky přítomnosti několika jednotlivých druhů pak jen s mírnou tendencí subatlantskou. Ve skladbě je nápadný vysoký podíl druhů hygrofilních a hydrofilních, na které jsme se především zaměřili vzhledem k celkovému charakteru lokality s četnými vodními toky, drobnými

vodními plochami a početnými lesními i otevřenými mokřady. Tato složka Coleoptera je poměrně bohatá na celou řadu vzácných a ohrožených druhů brouků (viz dále v charakteristikách významných druhů).

Jako poměrně méně hodnotná se jeví složka fytofágních Coleoptera. Souvisí to jednak s chudší vegetací na kyselém podkladu ve střední podhorské poloze, jednak s člověkem historicky značně pozměněnou krajinou a s tím spojenou eutrofizací, narušením vodního režimu a naposledy i sukcesními změnami, které jsou na postupu hlavně v neobhospodařovaných nivách, kde převahu získávají na úkor cennějších živých bylin monotónní tužebníkové porosty a četné mokřadní traviny, následovány rozrůstáním keřů.

Poměrná chudá je podle výsledku průzkumu fauna xylofágní a mycetofágní vázaná na odumírající dřevní hmotu resp. mycélia. Nejzajímavější jsou z tohoto pohledu břehové porosty olší, kde je určitá kumulace mrtvého dřeva a dřevních hub. Smrkové monokultury v této střední poloze hostí jen běžnější druhy brouků zcela indiferentní ke stupni zachovalosti a přirozenosti stanovišť (snad s výjimkou druhů *Corticium linearis*, *Pytho depressus* a *Silvanoprus fagi*).

Ze 707 zjištěných druhů je celkem 52 z nich evidováno v Červeném seznamu bezobratlých (FARKAČ et al. 2005) nebo novějších publikacích (BOHÁČ et al. 2007, BOUKAL et al. 2007) (Tab. 3).

Tabulka 2. Počty druhů brouků po čeledích.

Table 2. Count of beetles species according to families.

čeleď	počet druhů	čeleď	počet druhů	čeleď	počet druhů
Anobiidae	4	Elateridae	24	Melandryidae	2
Anthribidae	1	Elmidae	5	Nitidulidae	11
Apionidae	22	Eriirhinidae	1	Oedemeridae	4
Bruchidae	1	Erotylidae	2	Pyrochroidae	1
Buprestidae	9	Geotrupidae	1	Pythidae	1
Byrrhidae	3	Gyrinidae	1	Rhizophagidae	1
Byturidae	1	Haliplidae	2	Rhynchitidae	8
Cantharidae	14	Helodidae	1	Salpingidae	2
Carabidae	74	Heteroceridae	2	Scaphidiidae	1
Cerambycidae	14	Histeridae	3	Scarabaeidae	13
Ciidae	2	Hydraenidae	5	Scirtidae	4
Cleridae	3	Hydrochidae	2	Scolytidae	13
Coccinellidae	23	Hydrophilidae	29	Silphidae	4
Colydiidae	1	Chrysomelidae	78	Silvanidae	2
Cryptophagidae	5	Kateretidae	3	Sphindidae	1
Curculionidae	114	Lagriidae	2	Staphylinidae	141
Dasytidae	5	Latridiidae	6	Tenebrionidae	2
Dermestidae	1	Lycidae	1	Throscidae	2
Dryopidae	1	Lymexylonidae	1	Trogositidae	1
Dytiscidae	21	Malachiidae	5	Celkem druhů	707

Tabulka 3. Přehled druhů brouků uvedených v Červeném seznamu bezobratlých České republiky (FARKAČ et al. 2005), Katalogu vodních brouků České republiky (BOUKAL et al. 2007) (pro hydrofilní čeledi) a Check-listu drabčikovitých České republiky (BOHÁČ et al. 2007) (pro druhy čeledi Staphylinidae).

Table 3. Overview of beetles listed in the Red list of Invertebrates of the Czech Republic (FARKAČ et al. 2005), Catalogue of water beetles of the Czech Republic (BOUKAL et al. 2007) (for hydrophilic families) and Check-list of staphylinid beetles of the Czech Republic (BOHÁČ et al. 2007) (for the family Staphylinidae).

Červený seznam	rod	čeleď	
ohrožený (EN)	<i>Cryptocephalus pusillus</i> Fabricius, 1777	Chrysomelidae	
	<i>Chaetocnema sahlbergi</i> (Gyllenhal, 1827)	Chrysomelidae	
	<i>Longitarsus minusculus</i> (Foudras, 1859)	Chrysomelidae	
	<i>Ocalea rivularis</i> Miller, 1851	Staphylinidae	
	<i>Quedius nigriceps</i> Kraatz, 1857	Staphylinidae	
	<i>Rugilus mixtus</i> (Lohse, 1956)	Staphylinidae	
	<i>Stenus kiesenwetteri</i> Rosenhauer, 1856	Staphylinidae	
	<i>Stenus oscillator</i> Rye, 1870	Staphylinidae	
	<i>Tachyporus transversalis</i> Gravenhorst, 1806	Staphylinidae	
	<i>Trachys troglodytes compressus</i> Abeille de Perrin, 1891	Buprestidae	
	<i>Zeugophora frontalis</i> Suffrian, 1840	Chrysomelidae	
	zranitelný (VU)	<i>Atheta hygrobia</i> (Thomson, 1856)	Staphylinidae
		<i>Auletobius sanguisorbae</i> (Schränk, 1798)	Curculionidae
<i>Bryoporus rufus</i> (Erichson, 1839)		Staphylinidae	
<i>Corticeus linearis</i> (Fabricius, 1790)		Tenebrionidae	
<i>Crenitis punctatostrigata</i> (Letzner, 1840)		Hydrophilidae	
<i>Deinopsis erosa</i> (Kirby, 1832)		Staphylinidae	
<i>Deronectes latus</i> (Stephens, 1829)		Dytiscidae	
<i>Encephalus complicans</i> Kirby, 1832		Staphylinidae	
<i>Gymnusa brevicollis</i> (Paykull, 1800)		Staphylinidae	
<i>Gymnusa variegata</i> Kiesenwetter, 1845		Staphylinidae	
<i>Haplotarsus incanus</i> (Gyllenhal, 1827)		Elateridae	
<i>Hydroporus longicornis</i> Sharp, 1871		Dytiscidae	
<i>Hygronoma dimidiata</i> (Gravenhorst, 1806)		Staphylinidae	
<i>Lesteva pubescens</i> Mannerheim, 1831		Staphylinidae	
<i>Lixus bardanae</i> (Fabricius, 1787)		Curculionidae	
<i>Meligethes coeruleovirens</i> Förster, 1849		Nitidulidae	
<i>Mosotalesus impressus</i> (Fabricius, 1792)		Elateridae	
<i>Mycetoporus mulsanti</i> Ganglbauer, 1895		Staphylinidae	
<i>Myllaena kraatzi</i> Sharp, 1871		Staphylinidae	
<i>Olophrum piceum</i> (Gyllenhal, 1810)		Staphylinidae	
<i>Philonthus nigrita</i> (Gravenhorst, 1806)		Staphylinidae	
<i>Rabocerus foveolatus</i> (Ljungh, 1823)		Salpingidae	
<i>Silvanoporus fagi</i> (Guérin-Ménéville, 1844)		Silvanidae	
<i>Stenus nitidiusculus</i> Stephens, 1833		Staphylinidae	
<i>Trichophya pilicornis</i> (Gyllenhal, 1810)		Staphylinidae	
téměř ohrožený (NT)		<i>Acalles fallax</i> Boheman, 1844	Curculionidae
		<i>Athous zebei</i> Bach, 1854	Elateridae
	<i>Brachyta interrogationis</i> (Linnaeus, 1758)	Cerambycidae	
	<i>Carabus problematicus</i> Herbst, 1786	Carabidae	
	<i>Ceutorhynchus inaeffectatus</i> Gyllenhal, 1837	Curculionidae	
	<i>Datonychus angulosus</i> (Boheman, 1845)	Curculionidae	
	<i>Dorcatoma robusta</i> Strand, 1938	Anobiidae	
	<i>Helophorus arveniacus</i> Mulsant, 1846	Hydrophilidae	
	<i>Ischnopterapion modestum</i> (Germar, 1817)	Apionidae	
	<i>Larinus sturnus</i> (Schaller, 1783)	Curculionidae	
	<i>Mecinus heydeni</i> Wencker, 1866	Curculionidae	
	<i>Mecinus janthinus</i> (Germar, 1817)	Curculionidae	
	<i>Oxystoma opeticum</i> (Bach, 1854)	Apionidae	
	<i>Rhinoncus henningsi</i> Wagner, 1936	Curculionidae	
	<i>Trichius fasciatus</i> (Linnaeus, 1758)	Scarabaeidae	
	<i>Tychius lineatulus</i> Stephens, 1831	Curculionidae	

Pramenná oblast Lužního potoka (Obr. 3–5)

V této části EVL, která je situovaná v prostoru mezi osadami Štítary a Pastviny jsou z hlediska Coleoptera nejčinnější jednoznačně otevřené rašelinné mokřady a největší lesní rybník a jeho litorál (lokality 1–3). Společenstvo brouků zde má zčásti tyrfofilní charakter. Zahrnuje poměrně početnou skupinu hygro- a hydrofilních brouků, významných jako bioindikátorů zachovalých rašelinných stanovišť. Z nich asi nejvýznamnější je zde výskyt vodomila *Laccobius atratus*. Jde o první nález na území České republiky tohoto tyrfofilního druhu subatlantského charakteru (viz BOUKAL & BENEDIKT 2010). Nalezeno bylo celkem 5 exemplářů v tůňkách malého rašelinného mokřadu nad výše zmíněným rybníkem. Společně s ním se na této lokalitě vyskytuje celá škála velmi kvalitních bioindikačních druhů vesměs klasifikovaných v kategoriích ohrožení (BOHÁČ et al. 2007, BOUKAL et al. 2007, FARKAČ et al. 2005): drabčiči *Stenus oscillator*, *S. nitidiusculus*, *S. kiesenwetteri*, *Philonthus nigrita*, *Myllaena kraatzi*, *Deinopsis erosa*, *Gymnusa brevicollis*, *G. variegata*, vodomil *Crenitis punctatostriata*, potápník *Hydroporus longicornis* a dřepčik *Chaetocnema sahlbergi*. Rašelinný mokřad je spolu se sousedícím rašeliništěm přechodového typu z pohledu výskytu tohoto zajímavého společenstva asi vůbec nejčinnější partií celé EVL. V současné době

se sice jeví jako poměrně stabilizovaný, postupné zarůstání v důsledku dřívějších melioračních zásahů, které postihlo jiná podobná místa v této partii EVL, je ale jen otázkou času. Pro srovnání přikládám fotografie lesní části EVL z let 1956 a 2006 (Obr. 12), kde je patrný zásadní úbytek rozlohy lučních stanovišť ve prospěch lesa, ať už cíleným zalesněním nebo přirozenou sukcesí po změnách vodního režimu. Především v její jižní části lesa (lokality 1) a v úseku pod lesním rybníkem (lokality 4) je vidět přeměna minulých souvislých komplexů luk v les jen s menšími otevřenými ploškami, dnes atakovanými nálety smrku. Již zmíněný lesní rybník je v současné podobě s nízkou hladinou vody a širokým litorálem útočištěm podobného společenstva brouků.

Ostatní plochy pramenné oblasti jsou zarostlé kulturními smrčínami. Přesto jsme zde zjistili několik faunisticky zajímavých druhů, které jistě nejsou vázány na přirozené a zachovalé lesní porosty, přesto patří v České republice k vzácněji nacházeným. Patří mezi ně např. střevlík *Carabus problematicus*, drabčik *Trichophya pilicornis*, lesák *Silvanoprus fagi*, potemník *Corticeus linearis* a podkorní predátoři *Pytho depressus* a *Rhizophagus ferrugineus*.

Otevřené nivy potoků (Obr. 6–11)

Stanoviště v otevřených nivách potoků Lužního, Ro-

Obr. 12. Letecké snímky pramenné oblasti Lužního potoka: vlevo stav z roku 1956, vpravo stav v roce 2006. (převzato z webové stránky kontaminace.cenia.cz)

Fig. 12. Air photos of the spring area of the Lužní Potok (stream): left shot from 1956, right shot from 2006. (taken from the website kontaminace.cenia.cz)

kytnice, Bystřiny jako jsou vlhké a mezofilní louky a různé typy mokřadů včetně drobných rašelinišť, tvoří podstatnou část EVL. V současné době je na stanovištích tohoto typu patrná rychle postupující sukcese kvůli absenci vhodného typu hospodaření. Vlhčí lokality jsou proti ní do jisté míry přirozeně blokovány, četné nálety a rozrůstání agresivnějších bylin a vysokých travin lze ale pozorovat hlavně v místech s vyšším odvodněním. Menší zbytek sečených a druhově poměrně pestrých vlhkých luk se vyskytuje na plošně nevelkém místě asi 1,5 km SZ od osady Pastviny v nivě Lužního potoka, floristicky poměrně pestré jsou také partie na středním úseku potoka Bystřina asi 2 km SZ od osady Trojmezí a vlhké až mezofilní louky při Lužním potoku těsně nad obcí Pastviny. Ostatní navštívené mokřady v nivách potoků jsou převážně ostřicového charakteru, někde s dominancí tužebníku. Fauna brouků těchto nivních stanovišť je poměrně bohatá opět především na hydrofilní druhy brouků, žijících ve vlhkém detritu, bahnech, případně drobných rašeliništích. Tak je zde plošně a v početných populacích rozšířeno hned několik různě ohrožených druhů brouků (BOHÁČ et al. 2007, BOUKAL et al. 2007): drabčici *Stenus oscillator*, *S. nitidiusculus*, *S. kiesenwetteri*, *S. picipennis*, *Philonthus nigrita*, *Deinopsis erosa*, *Gymnusa variegata*, *Hygronoma dimidiata*, *Quedius nigriceps*, vodomil *Crenitis punctatostriata*, potápník *Hydroporus memnonius*, ale i další cenné bioindikační taxony, především drabčici *Stenus lustrator* a *S. solutus*. Stanovištně náročnější a proto jen s velmi lokálním výskytem jsou některé druhy brouků v rámci celkově poměrně chudého fytofágního společenstva. Patří mezi ně druhy přímo vázané na některé byliny, závislé na určitých druzích hospodaření, především sečení luk. Některé už výše zmíněné úseky luk jsou prozatím velmi bohaté na vitální populace čertkusů, ale i dalších bylin, významných pro fytofágní brouky (*Ballota nigra*, *Bistorta major*, *Geranium sylvaticum*, *Lotus uliginosus*, *Lycopus europaea*, *Lysimachia vulgaris*, *Sanguisorba officinalis*) a na ně vázaných a v různé míře ohrožených nebo jen vzácnějších druhů brouků: krasce *Trachys troglodytes compressus*, tesaříka *Brachyta interrogationis*, zobonosky *Auletobius sanguisorbae*, nosatčíka *Ischnoptera modestum*, nosatců *Lixus bardanae*, *Rhinoncus henningsi* a *Datonychus angulosus* a mandelínek *Cryptocephalus biguttatus*, *Prasocuris juncii* a *Longitarsus minusculus*.

Lesní stanoviště v nivách a břehové porosty (Obr. 8, 9)

Doprovodné stanoviště tvořené menšími olšovými lesíky a břehovými porosty s dominancí olší a vrb se

vtrošenými smrkami, osikami a břízami je domovem poměrně chudého spektra terikolních hydrofilních druhů brouků žijících v kyselém detritu. Nejzajímavějším zjištěným druhem je zde ohrožený drabčík *Rugilus mixtus*. Společenstvo xylofágních a mycetofilních druhů není velmi vyvinuté také vzhledem k druhově chudému zastoupení dřevin. Nebyly zde zjištěny žádné cennější druhy brouků snad s výjimkou xylofágního brouka *Rabocerus foveolatus* a mycetofágních druhů *Abdera affinis* a *A. flexuosa*.

Potoky a jejich břehy (Obr. 10, 11)

Vedle rašelinných mokřadů a luk jsou vlastní toky dalšími cennými stanovišti v rámci EVL a to především z důvodu neregulovaných břehů a čistoty vody. Přímo ve vodě žije zajímavé společenstvo hydrofilních brouků v čele se vzácným a ohroženým potápníkem *Deronectes latus*. Početně jsou zastoupeny hydrofilní čeledi Elmidae (5 druhů) a Hydraenidae (5 druhů), obecně považované za cenné indikátory kvality vodního prostředí (BOUKAL et al. 2007). Podobně významné jako prostředí čisté vody jsou i neregulované břehy většinou písčito-šterkového charakteru, lokálně i vyšší hlinité břehy, obydlené poměrně zajímavým spektrem litorálních brouků, z nichž nejzajímavější jsou střevlík *Bembidion monticola* a drabčici *Ocalea rivularis*, *Lesteva pubescens*, *Myllaena brevicornis*, *M. minuta* a *Stenus incrassatus*.

Přehled nejvýznamnějších nálezů

Níže uvedený přehled nejvýznamnějších nálezů zahrnuje všechny zjištěné druhy uvedené v Červeném seznamu bezobratlých České republiky (FARKAČ et al. 2005) nebo v novějších katalozích (BOHÁČ et al. 2007, BOUKAL et al. 2007). Přehled dále obsahuje i některé druhy brouků takto sice neklasifikované, ale zajímavé z hlediska faunistického nebo ekologického. Druhy jsou seřazeny abecedně, záznamy v rámci druhu pak nejdříve podle čísla lokality a dále podle datumu sběru. Záznam nálezů začíná číslem lokality (viz Tab. 1 a Obr. 2), uvozeným písmenem L. Uvedené exempláře se nacházejí ve sbírkách nálezců, pokud není uvedeno jinak. Tam, kde není zmíněn žádný zdroj doplňkových informací, je komentář u druhu založen na zkušenostech a poznacích autora.

Acalles fallax Boheman, 1844 (Curculionidae): L8, 12.VI.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det. Téměř ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005). Jediný exemplář tohoto saproxylického nosatce byl nalezen prosevem v pobřežní olšíně. Jeden z hojnějších zástupců podčeledi Cryptorhynchinae se zdá být rozšířen i mimo zachovalejší listnaté lesní komplexy a zřejmě mu k přežití postačují i roztroušené dřeviny

v pobřežních porostech s přítomností na zemi ležícího odumírajícího dřeva. V západních Čechách poměrně častý druh, známé nálezy jsou ale soustředěny na lokality zachovalých zbytků listnatých lesů, často součástí chráněných území (KEJVAL et al. 2008, KEJVAL & BENEDIKT 2009, BENEDIKT 2010b).

Amara gebleri Dejean, 1831 (Carabidae): L15, 12.IX.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt., I. Těšál det. Téměř ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005). V západních Čechách poměrně typický obyvatel podhorských potočních niv, kde bývají jeho býložravá imaga zastížena nejčastěji ve smyku nivních travino-bylinných porostů (např. BENEDIKT 2010b).

Atheta hygrobica (Thomson, 1856) (Staphylinidae): L18, 6.VI.2010, 2 ex., S. Benedikt lgt., P. Krásenský det. Zranitelný druh (BOHÁČ et al. 2007). V západních Čechách zatím jen ojediněle doložený hygrofilní drabčík

Athous zebei Bach, 1854 (Elateridae): L2, 17.V.2009, 1 ex., J. Pávek lgt.; L2, 20.VI.2009, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L4, 7.VI.2009, 1 ex., S. Benedikt lgt., coll. V. Benedikt; L6, 17.V.2009, 1 ex., J. Pávek lgt.; L8, 17.V.2009, 1 ex., J. Prokop lgt.; L8, 23.V.2009, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 29.V.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 6.VI.2010, 1 ex., V. Cihlář lgt.; L12, 6.VII.2009, 2 ex., J. Pávek lgt.; všechny ex. V. Benedikt det. Téměř ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005). Podle MERTLIKA (2004–2011) je výskyt tohoto druhu v České republice soustředěn především do Čech. V západních Čechách jde o poměrně hojný druh lesnatých oblastí podhorských poloh (např. BENEDIKT 2004a, 2010b). (Obr. 14)

Auletobius sanguisorbae (Schrank, 1798) (Rhynchitidae): L8, 7.VI.2009, 3 ex., S. Benedikt lgt.; L8, 20.VI.2009, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 6.VII.2009, 1 ex., J. Pávek lgt.; L8, 12.VI.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 26.VI.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L17, 6.VI.2010, 1 ex., S. Benedikt lgt.; všechny ex. S. Benedikt det. Zranitelný druh (FARKAČ et al. 2005). Tato drobná zobonoska s potravní vazbou na *Sanguisorba officinalis* zůstává i přes častější nálezy v posledních letech důležitým indikátorem zachovalých, druhově pestrých vlhkých luk. Ze západních Čech ji recentně znám ještě z okolí Hrádku u Rokycan (30.VI.2010, 1 ex., lgt. et coll. I. Těšál, det. S. Benedikt) a oblasti boleveckých rybníků u Plzně (vlhké louky u rybníků Košináře a Nováčka), kde byl druh opakovaně nalezen více sběrateli v posledních dvou desetiletích. (Obr. 14)

Brachyta interrogationis (Linnaeus, 1758) (Cerambycidae): L7, 6.VI.2010, 1 ex., S. Benedikt lgt. et det., coll. V. Benedikt. Téměř ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005). Důležitý údaj do mozaiky rozšíření tohoto florikolního tesaříka v České republice, kde je jeho výskyt omezen jen na nejzápadnější podhorské

a horské polohy (Slavkovský les, Doupovské hory, Krušné hory) (SLÁMA 1998). Vývoj druhu probíhá v *Geranium sylvaticum*. (Obr. 13)

Bryoporus rufus (Erichson, 1839) (Staphylinidae): L2, 19.VIII.2009, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L4, 7.VI.2009, 1 ex., S. Benedikt lgt.; oba ex. S. Benedikt det. Zranitelný druh (FARKAČ et al. 2005). Zatím zřejmě jediné publikované údaje o nálezu tohoto druhu v západních Čechách, kde je ale nepochybně více rozšířen. Absence jiných údajů je zde podobně jako u dalších druhů čeledi Staphylinidae způsobena především tím, že mezi amatérskými entomology jde o čeleď sběratelsky méně atraktivní a zároveň také determiničtě a taxonomicky obtížnou velmi početnou skupinu brouků.

Cantharis pallida Goeze, 1777 (Cantharidae): L8, 7.VI.2009, 1 ex., S. Benedikt lgt., V. Švihla det., coll. V. Benedikt. Vzácnější druh čeledi Cantharidae, obyvatel výslunných mokřadů (L. Dvořák, pers. comm.). Zástupce další čeledi, která bývá především amatérskými entomology opomíjena. Neznám jiný publikovaný údaj ze západních Čech.

Carabus problematicus Herbst, 1786 (Carabidae): L1, 7.VI.2009, 1 ex.; L8, 20.IX.2009, 1 ex.; oba ex. I. Těšál lgt., det. et coll. Téměř ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005). Tento velký střevlík, který má v České republice nesouvislé rozšíření, je v západních Čechách nepříliš vzácnýmobyvatelem borových a smrkových kultur (např. BENEDIKT 2004a, KEJVAL & BENEDIKT 2009).

Ceutorhynchus inaeffectatus Gyllenhal, 1837 (Curculionidae): L8, 7.VI.2009, 3 ex. na *Hesperis matronalis*, S. Benedikt lgt., det. et coll. Téměř ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005). Po nálezu v NPP Požáry

Obr. 13. Tesařík *Brachyta interrogationis* na lokalitě u Pasek. (foto J. Raisová)

Fig. 13. Longhorn beetle *Brachyta interrogationis* on the locality near Paseky. (photo by J. Raisová)

(KEJVAL et al. 2008) a dalším nepublikovaném nálezu ve Slavkovském lese (Bečov nad Teplou env., Šibeniční vrch (5943), 600 m n. m., 10.VI.2007, více ex. na *Hesperis matronalis*, S. Benedikt lgt., det. et coll.) je to další informace k rozšíření tohoto poměrně vzácného nosatce s oligofágní vazbou na večernice (*Hesperis* spp.) v západních Čechách.

Corticeus linearis (Fabricius, 1790) (Tenebrionidae): L5, 6.VI.2010, 2 ex., V. Cihlár lgt.; L8, 17.V.2009, 1 ex., J. Prokop lgt.; všechny ex. V. Benedikt det. Zranitelný druh (FARKAČ et al. 2005). Vzácnější drobný potemník žijící především na odumírajících smrkových větvích. Ze západních Čech mi není znám žádný jiný údaj.

Crenitis punctatostriata (Letzner, 1840) (Hydrophilidae): L2, 20.VI.2009, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L2, 31.VII.2010, 3 ex., S. Benedikt lgt.; L3, 7.VI.2009, 2 ex., S. Benedikt lgt.; L8, 6.VII.2009, 2 ex., J. Prokop lgt.; L8, 12.VI.2010, 5 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; všechny ex. M. Boukal det. Zranitelný druh (BOUČEK et al. 2007). V západních Čechách je tento vodomil pravidelným obyvatelům rašelinných mokřadů, v místech výskytu pak bývá i početný. Publikován byl např. ze Slavkovského lesa a Krušných hor (KEJVAL et al. 2008, KEJVAL & BENEDIKT 2009).

Cryptocephalus biguttatus (Scopoli, 1763) (Chrysomelidae): L8, 20.VI.2009, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 6.VII.2009, 1 ex., J. Pávek lgt.; L8, 12.VI.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 26.VI.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; všechny ex. M. Ouda det. V západních Čechách poměrně vzácný obyvatel zachovalých, vlhkých a druhově pestrých luk. Zatím jediné publikované údaje odtud znám z navrhované NPR Rolavská vrchoviště (BENEDIKT 2006), navrhované PR Rašeliniště u myslivny (KEJVAL et al. 2008) a z lokality Soos (BENEDIKT 2004a).

Cryptocephalus pusillus Fabricius, 1777 (Chrysomelidae): L8, 30.VIII.2009, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt., M. Ouda det.; L14, 1.VIII.2009, 1 ex., S. Benedikt lgt., V. Benedikt det. et coll. Ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005). Arborikolní druh s vazbou převážně na vrby a topoly. Ze západních Čech neznám dosud žádný publikovaný údaj.

Datonychus angulosus (Boheman, 1845) (Curculionidae): L7, 6.VI.2010, 2 ex., S. Benedikt lgt. et det. Téměř ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005). Poměrně vzácný nosatec s oligofágní vazbou na vlhkomilné druhy rostlin z čeledi hluchavkovitých (Lamiaceae). V západních Čechách častěji potvrzený druh, publikován byl např. z více lokalit ve Slavkovském lese (KEJVAL et al. 2008, KEJVAL & BENEDIKT 2009).

Deinopsis erosa (Kirby, 1832) (Staphylinidae): L2, 19.VIII.2009, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L3, 1.VIII.2009, 3 ex., S. Benedikt lgt.; L8, 18.IV.2010, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 12.VI.2010, 1 ex.,

Z.+H. Andršovi lgt.; L14, 20.IX.2009, 4 ex., S. Benedikt lgt.; L15, 1.VIII.2010, 2 ex., S. Benedikt lgt.; L17, 6.VI.2010, 2 ex., S. Benedikt lgt.; všechny ex. S. Benedikt det. Zranitelný druh (BOHÁČ et al. 2007). Hygrofilní drabčik s preferencí rašelinných mokřadů. Ze západních Čech dosud uveden jen z lokality Soos (SMETANA 1964).

Deronectes latus (Stephens, 1829) (Dytiscidae): L8, 12.IX.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det. Zranitelný druh (BOUČEK et al. 2007). V ČR vzácně po celém území, ale velmi lokálně (Šumava, Novohradské hory, Orlické hory, Broumovsko, Ostrovsko) (BOUČEK et al. 2007). (Obr. 14)

Dorcotoma robusta Strand, 1938 (Anobiidae): L15, 1.VIII.2010, 1 ex., S. Benedikt lgt., V. Benedikt det. et coll. Další údaj k rozšíření tohoto původem severského druhu červotoče v České republice. Brouk byl pro území bývalého Československa poprvé publikován teprve GOTTWALDEM (1965) z Muránské planiny na středním Slovensku, později ale vícekrát zmíněn i z Čech a Moravy. Absence starších údajů z České republiky může jít na vrub přehlížení druhu kvůli habituální podobnosti s příbuzným a hojným druhem *D. dresdensis* Herbst, 1792.

Encephalus complicans Kirby, 1832 (Staphylinidae): L2, 19.VIII.2009, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L2, 10.VIII.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L2, 10.X.2010, 1 ex., S. Benedikt lgt.; L3, 7.VI.2009, 1 ex., S. Benedikt lgt.; všechny ex. S. Benedikt det.; L8, 12.VI.2010, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt., P. Krázenský det. Zranitelný druh (BOHÁČ et al. 2007). Zde platí stejně jako výše u *Bryoporus rufus*, tzn. první údaje ze západních Čech druhu z opomíjené čeledi Staphylinidae.

Gymnusa brevicollis (Paykull, 1800) (Staphylinidae): L3, 1.VIII.2009, 2 ex., S. Benedikt lgt. et det. Zranitelný druh (BOHÁČ et al. 2007). Typický tyrfofilní drabčik, v západních Čechách vzácný obyvatel rašelinných mokřadů ve středních a vyšších polohách. Publikován byl odtud zatím jen z Krušných hor (KEJVAL & BENEDIKT 2009) a ze Soosu (SMETANA 1964).

Gymnusa variegata Kiesenwetter, 1845 (Staphylinidae): L2, 20.VI.2009, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 17.V.2009, 1 ex., J. Pávek lgt.; L13, 3.V.2009, 2 ex., S. Benedikt lgt.; L18, 6.VI.2010, 3 ex., S. Benedikt lgt.; všechny ex. S. Benedikt det. Zranitelný druh (BOHÁČ et al. 2007). Žije podobně jako předchozí druh, není ale tak vyhraněným tyrfofilem. V oblasti EVL obývá i ostřicové a rákosové mokřady v údolních nivách. Z území západních Čech neznám jiný publikovaný údaj. (Obr. 14)

Haplotarsus incanus (Gyllenhal, 1827) (Elateridae): L2, 17.V.2009, 1 ex., J. Pávek lgt.; L2, 17.V.2009, 2 ex., J. Pávek lgt.; L3, 24.V.2009, 1 ex., J. Pávek lgt.; L4, 7.VI.2009, 3 ex., S. Benedikt lgt., coll.

V. Benedikt; L6, 17.V.2009, 1 ex., J. Pávek lgt.; L7, 24.V.2009, 2 ex., J. Pávek lgt.; L7, 6.VI.2010, 2 ex., S. Benedikt lgt., coll. V. Benedikt; L8, 17.V.2009, 1 ex., J. Pávek lgt.; L8, 17.V.2009, 1 ex., J. Prokop lgt.; L8, 23.V.2009, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 24.V.2009, 1 ex., J. Pávek lgt.; L8, 7.VI.2009, 2 ex., S. Benedikt lgt., coll. V. Benedikt; L8, 20.VI.2009, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 29.V.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 6.VI.2010, 2 ex., V. Cihlář lgt.; L8, 12.VI.2010, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L12, 6.VII.2009, 1 ex., J. Pávek lgt.; L14, 1.VIII.2009, 2 ex., S. Benedikt lgt., coll. V. Benedikt; L16, 17.V.2009, 1 ex., J. Pávek lgt.; všechny ex. V. Benedikt det. Zranitelný druh (FARKAČ et al. 2005). V západních Čechách poměrně nevzácný obyvatel lesnatých oblastí středních a vyšších poloh. Ve výsledcích entomologických průzkumů bývá pravidelně zastoupen (např. BENEDIKT 2004a, 2006, 2010b)

Helophorus arvernicus Mulsant, 1846 (Hydrophilidae): L14, 1.VIII.2009, 1 ex., S. Benedikt lgt., M. Boukal det. Téměř ohrožený druh (BOUKAL et al. 2007). Pravděpodobně první údaj ze západních Čech o tomto zástupci čeledi Helophoridae, další poměrně opomíjené skupině brouků.

Hippodamia septemmaculata (De Geer, 1775) (Coccinellidae): L2, 19.VIII.2009 a 10.VIII.2010, po 1 ex.; L9, 12.9.2010, 2 ex.; všechny ex. Z.+H. Andršovi lgt., V. Dongres det. Vzácnější druh rašelinových lokalit. V západních Čechách publikovaný z okolí rybníků (Senecký a Kamenný) na severním okraji Plzně (SUCHÝ 1989) a z Rolavských vrchovišť (BENEDIKT 2006). Výskyt je známý také z rašelinových luk u Brodu u Stříbra (V. Dongres, pers. comm.), PP Studenec na Kraslicku a NPR Tajga ve Slavkovském lese (L. Dvořák, pers. comm.).

Hydroporus longicornis Sharp, 1871 (Dytiscidae): L2, 10.X.2010, 2 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L2, 31.VII.2010, 2 ex., S. Benedikt lgt., J. Šťastný det.; L4, 7.VI.2009, 3 ex., S. Benedikt lgt., J. Hájek det.; L4, 1.VIII.2009, 2 ex., S. Benedikt lgt. et det.; všechny ex. coll. V. Benedikt. Zranitelný druh (BOUKAL et al. 2007). V České republice obyvatel vyšších poloh, kde osidluje prameny a drobné potoky, ale i slatiny a rašeliníště (BOUKAL et al. 2007). Z území západních Čech publikován ze Slavkovského lesa a Krušných hor (KEJVAL et al. 2008).

Hygronoma dimidiata (Gravenhorst, 1806) (Staphylinidae): L2, 31.VII.2010, 2 ex., S. Benedikt lgt.; L3, 7.VI.2009, 1 ex., S. Benedikt lgt.; L4, 1.VIII.2009, 2 ex., S. Benedikt lgt.; L8, 30.VIII.2009, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 18.IV.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; všechny ex. S. Benedikt det. Zranitelný druh (Boháč et al. 2007). Drobný hygrofilní drabčik, v západních Čechách poměrně vzácný obyvatel mokřadních lokalit. Publikován dosud pouze jednou: Rolav-

ská vrchoviště (BENEDIKT 2006).

Chaetocnema sahlbergi (Gyllenhal, 1827) (Chrysomelidae): L2, 20.VI.2009, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L2, 26.VI.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; všechny ex. M. Ouda det. Ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005). Podle ČÍŽKA (2006) v České republice lokální a vzácný druh rašelinišť, oligofág na travinách. Ze západních Čech je výskyt potvrzený také ve Slavkovském lese (KEJVAL & BENEDIKT 2009) a NPR Soos (ČÍŽEK 2006, KEJVAL et al. 2006).

Ischnopterapion modestum (Germar, 1817) (Apionidae): L8, 20.VI.2009, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 30.VIII.2009, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 20.IX.2009, 2 ex., S. Benedikt lgt.; L8, 12.VI.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 1.VIII.2010, 3 ex., S. Benedikt lgt.; L14, 1.VIII.2009, 3 ex., S. Benedikt lgt.; L17, 1.VIII.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L17, 10.VIII.2010, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; všechny ex. S. Benedikt det. Téměř ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005). Nosatčík s monofágní vazbou na *Lotus uliginosus* s výskytem na mokřadních loukách. V České republice je především v západních Čechách prozatím poměrně častým druhem na zachovalejších vlhkých loukách s výskytem živné rostliny, publikován byl odtud ale jen jednou: Racovské rybníčky (KEJVAL et al. 2008). (Obr. 14)

Laccobius atratus Rottenberg, 1874 (Hydrophilidae): L2, 31.VII.2010, 2 ex., S. Benedikt lgt.; L2, 10.X.2010, 3 ex., V. Cihlář lgt.; všechny ex. M. Boukal det.; coll. M. Boukal et V. Cihlář. Ve střední Evropě velmi vzácný acidofilní druh s těžištěm výskytu na horských rašeliníštích (BOUKAL et al. 2007). Z průzkumů na území EVL byl publikován jako nový druh pro Českou republiku (BOUKAL & BENEDIKT 2010). Všechny exempláře byly na lokalitě nalezeny při lovu vodní sítkou po předchozím prošlapání rašeliníků a odumřelých vrstev travin společně s potápníky *Hydroporus longicornis* a *H. memnonius* Nicolai, 1822, vodomilem *Crenitis punctatostriata* a drabčiky *Mylaelaena kraatzi* Sharp, 1871, *Philonthus nigrita* (Gravenhorst, 1806), *Stenus kiesenwetteri* Rosenhauer, 1856 a *S. oscillator* Rye, 1870. (Obr. 14)

Larinus sturnus (Schaller, 1783) (Curculionidae): L8, 30.VIII.2009, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det. Téměř ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005). Dříve vzácný a z Čech téměř neznámý nosatec s oligofágní vazbou na Asteraceae se v poslední době zdá být na postupu (BENEDIKT et al. 2007). Ze západních Čech byl zatím publikován jen jednou: Železná hůrka (KEJVAL et al. 2006).

Lesteva pubescens Mannerheim, 1831 (Staphylinidae): L8, 1.VIII.2010, 2 ex., S. Benedikt lgt. et det. Zranitelný druh (BOHÁČ et al. 2007). Vzácnější hygrofilní, převážně litorální drabčik u podhorských a horských toků. Ze západních Čech neznám jiné do-

klady ani publikovaný údaj. (Obr. 14)

Lixus bardanae (Fabricius, 1787) (Curculionidae): L8, 17.V.2009, 1 ex., J. Pávek lgt., S. Benedikt det. Zranitelný druh (FARKAČ et al. 2005). Hygrofilní nosatec s vazbou na mokřadní druhy *Rumex* spp. Ze západních Čech mně jiný údaj není znám.

Longitarsus minusculus (Foudras, 1859) (Chrysomelidae): L17, 6.VI.2010, 1 ex., S. Benedikt lgt., P. Boža det., coll. V. Benedikt. Ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005). ČÍZEK (2006) uvádí tento druh jako stenotopního olifága na rostlinách čeledi Lamiaceae s výskytem na původních stepních lokalitách. Podle nálezu v EVL je ale ekologické rozpětí druhu zřejmě podstatně širší.

Mecinus heydeni Wencker, 1866 (Curculionidae): L13, 3.V.2009, 1 ex., S. Benedikt lgt.; L15, 12.IX.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; oba ex. S. Benedikt det. Téměř ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005).

Tento nosatec s vazbou na *Linaria* spp. je v Čechách výskytem zatím omezený jen na západní část území, podle historických a recentních údajů se ale zdá být na postupu k východu (BENEDIKT et al., in print).

Mecinus janthinus (Germar, 1817) (Curculionidae): L17, 6.VI.2010, 1 ex., S. Benedikt lgt. et det. Téměř ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005). Překvapivý výskyt teplomilného druhu nosatce s vazbou na *Linaria* spp., který byl dosud známý jen z nejteplejších částí státu. Jeho zřejmou migrací do středních poloh ale signalizoval už nedávný nález v severním Plzeňsku: Plasy (6046), 3.–10.V.2009, 1 ex., M. Ouda lgt. et coll., S. Benedikt det.

Meligethes coeruleovirens Förster, 1849 (Nitidulidae): L8, 3.V.2009, 2 ex., S. Benedikt lgt., J. Jelínek det., coll. V. Benedikt. Zranitelný druh (FARKAČ et al. 2005). Bionomie tohoto druhu není doposud spolehlivě známá. Podle J. Jelínka (pers. comm.) je zřejmě vázán na některý druh řeřišnic (*Cardamine*), které se vyskytují na vlhčích loukách, prameništích apod. Tomu stanovištně odpovídá i nález v EVL. Pro západní Čechy zřejmě první publikovaný údaj.

Metopsia similis Zerche, 1998 (Staphylinidae): L2, 20.VI.2009, 1 ex.; L2, 19.VIII.2009, 2 ex.; L2, 10.VIII.2010, 1 ex.; L8, 23.V.2009, 2 ex.; L8, 30.VIII.2009, 1 ex.; všechny ex. Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det. Podle FARKAČE et al. (2005) zranitelný druh (uveden pod jménem *M. clypeata* (P. W. J. Müller, 1821)), později ale BOHÁČ et al. (2007) druh z kategorií ohrožení vyřadili, což koresponduje i s mými zkušenostmi. Nevzácný a podle mých nálezů poměrně euryekní druh, častý je v prosevech na různých stanovištích.

Mosotalesus impressus (Fabricius, 1792) (Elate-ridae): L2, 20.VI.2009, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt., V. Benedikt det. Zranitelný druh (FARKAČ et al.

2005). Poměrně vzácný druh kovařika, jehož těžiště výskytu v České republice je posunuto do Čech. Ze západních Čech bylo publikováno několik recentních nálezů: Soos (BENEDIKT 2004a), Slavkovský les: Rašeliníště u myslivny (KEJVAL et al. 2008), Údolí Ohře (BENEDIKT 2010b). (Obr. 14)

Mycetoporus mulsanti Ganglbauer, 1895 (Staphylinidae): L8, 1.VIII.2010, 1 ex., S. Benedikt lgt. et det. Zranitelný druh (BOHÁČ et al. 2007). Podobně jako u dalších druhů drabčků zmíněných v této práci se i v tomto případě zřejmě jedná o první publikovaný údaj ze západních Čech.

Myllaena kraatzii Sharp, 1871 (Staphylinidae): L2, 31.VII.2010, 1 ex., S. Benedikt lgt., P. Krásenský det.; L2, 10.X.2010, 1 ex., S. Benedikt lgt. et det. Zranitelný druh (BOHÁČ et al. 2007). Vzácný hydrofilní a tyrfofilní drabčík. Velmi hodnotný obyvatel rašelinných lokalit podhorských a horských poloh v západních Čechách. Nedávno byl zjištěn také v oblasti Rolavských vrchovišť v Krušných horách (KEJVAL et al. 2008).

Ocalea rivularis Miller, 1851 (Staphylinidae): L8, 1.VIII.2010, 3 ex.; L15, 1.VIII.2010, 2 ex.; všechny ex. S. Benedikt lgt., P. Krásenský det. Ohrožený druh (BOHÁČ et al. 2007). Hygrofilní, litorální drabčík s výskytem na březích méně znečištěných neregulovaných toků. Ze západních Čech neznám jiný údaj o jeho výskytu. (Obr. 14)

Olophrum piceum (Gyllenhal, 1810) (Staphylinidae): L8, 18.IV.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det. Zranitelný druh (BOHÁČ et al. 2007). Vzácný drabčík s výskytem v časném jaru. Ze západních Čech byl v minulosti publikován ze Soosu (SMETANA 1964). (Obr. 14)

Oulimnius tuberculatus (P.W.J.Müller, 1806) (Elmidae): L14, 1.VIII.2009, 6 ex., S. Benedikt lgt.; L15, 12.IX.2010, 5 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; všechny ex. S. Benedikt det. Nejzajímavější z pětice na lokalitě přítomných druhů hydrofilní čeledi Elmidae, jejíž zástupci jsou obecně považováni za indikátory kvality přírodního prostředí (viz např. BOUKAL et al. 2007).

Oxystoma opeticum (Bach, 1854) (Apionidae): L8, 17.V.2009, 2 ex., J. Pávek lgt.; L8, 17.V.2009, 1 ex., J. Prokop lgt.; L8, 30.VIII.2009, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 18.IV.2010, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 12.VI.2010, 3 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; všechny ex. S. Benedikt det. Téměř ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005). V západních Čechách poměrně vzácný nosatčík s vazbou na některé Fabaceae, výskytem omezený především na podrosty doubrav a dubohabřin. Jeho výskyt na této chladné podhorské lokalitě je překvapivý.

Philonthus nigrita (Gravenhorst, 1806) (Staphylinidae): L2, 19.VIII.2009, 3 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L2, 31.VII.2010, 2 ex., S. Benedikt lgt.; L3,

1.VIII.2009, 1 ex., S. Benedikt lgt.; L8, 30.VIII.2009, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; všechny ex. S. Benedikt det.; L8, 18.IV.2010, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 29.V.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; všechny ex. P. Krásenský det.; L8, 12.VI.2010, 3 ex., Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det. Zranitelný druh (BOHÁČ et al. 2007). Hygrofilní a tyrfofilní drabčák, v západních Čechách typický obyvatel rašelinných lokalit středních a vyšších poloh: Krušné hory a Slavkovský les (KEJVAL et al. 2008), Soos (SMETANA 1964).

Platydracus latebricola (Gravenhorst, 1806) (Staphylinidae): L2, 17.V.2009, 1 ex.; L16, 17.V.2009, 1 ex.; oba ex. J. Pávek lgt., S. Benedikt det. V České republice poměrně vzácný velký drabčák, z území západních Čech se jedná po údajích z NPP Požáry (KEJVAL et al. 2008) teprve o druhý méně známý nález.

Prasocuris juncii (Brahm, 1790) (Chrysomelidae): L7, 6.VI.2010, 1 ex., S. Benedikt lgt., V. Benedikt det. et coll.; L8, 23.V.2009, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt., M. Ouda det. Poměrně vzácná mandelinka s vazbou na mokřadní stanoviště, kde se vyvíjí v různých druzích pryskyřníků a rozrazilů. V západních Čechách znám druh z několika lokalit na Plzeňsku, publikován byl dosud pouze jednou: navrhovaná PR Úherce u Líni (KEJVAL et al. 2008).

Pytho depressus (Linnaeus, 1767) (Pythidae): L2, 17.V.2009, 2 ex., J. Pávek lgt.; L2, 24.V.2009, 3 ex., R. Křiva lgt.; L3, 24.V.2009, 1 ex., R. Křiva lgt.; L11, 17.V.2009, 1 ex., J. Prokop lgt.; L11, 24.V.2009, 1 ex., R. Křiva lgt.; všechny ex. S. Benedikt det. Celkově vzácnější podkorní predátor, v České republice s lokálním výskytem. Vazba druhu je obvykle udávána na borovici lesní, v EVL byl ale brouk nalezen na smrku ztepilém, a to buď přímo na ležících kmenech nebo v letu na světlinách ve smrkových monokulturách. Ze západních Čech neznám žádný publikovaný nález tohoto druhu.

Quedius nigriceps Kraatz, 1857 (Staphylinidae): L8, 30.VIII.2009, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det. Ohrožený druh (BOHÁČ et al. 2007). V České republice vzácný a lokální druh, SMETANA (1958) ale uvádí častější výskyt druhu v rámci bývalého Československa právě v západních Čechách, i když bez výčtu konkrétních lokalit. Jiný publikovaný údaj ani doklad odtud ale neznám.

Rabocerus foveolatus (Ljungh, 1823) (Salpingidae): L8, 3.V.2009, 1 ex.; L14, 20.IX.2009, 1 ex.; oba ex. S. Benedikt lgt., V. Benedikt det. et coll. Zranitelný druh (FARKAČ et al. 2005). Drobný saproxylický brouk z čeledi Salpingidae nalézáný nejčastěji oklepem schnoucích větví listnatých stromů. Jeho vzácnost je spíše jen relativní, způsobená především skrytým způsobem života. Z průzkumu v EVL Údolí Ohře publikoval druh BENEDIKT (2010b).

Rhinoncus henningsi Wagner, 1936 (Curculionidae):

L7, 6.VI.2010, 3 ex., S. Benedikt lgt.; L8, 17.V.2009, 2 ex., J. Pávek lgt.; L8, 23.V.2009, 3 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 7.VI.2009, 2 ex., S. Benedikt lgt.; L8, 29.V.2010, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L8, 12.VI.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; L13, 3.V.2009, 2 ex., S. Benedikt lgt.; L14, 3.V.2009, 1 ex., S. Benedikt lgt.; L14, 1.VIII.2009, 2 ex., S. Benedikt lgt.; L16, 17.V.2009, 2 ex., J. Pávek lgt.; L17, 6.VI.2010, 1 ex., S. Benedikt lgt.; L17, 10.VIII.2010, 4 ex., Z.+H. Andršovi lgt.; všechny ex. S. Benedikt det. Téměř ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005). Hygrofilní nosatec s monofágní vazbou na *Bistorta major*. V České republice je výskytem omezený jen na Čechy, především v západních Čechách je pak pravidelným obyvatel zachovalých vlhkých luk v podhorských a horských polohách s výskytem živné rostliny a není zde vzácný (např. KEJVAL et al. 2006, 2008, KEJVAL & BENEDIKT 2009). (Obr. 14)

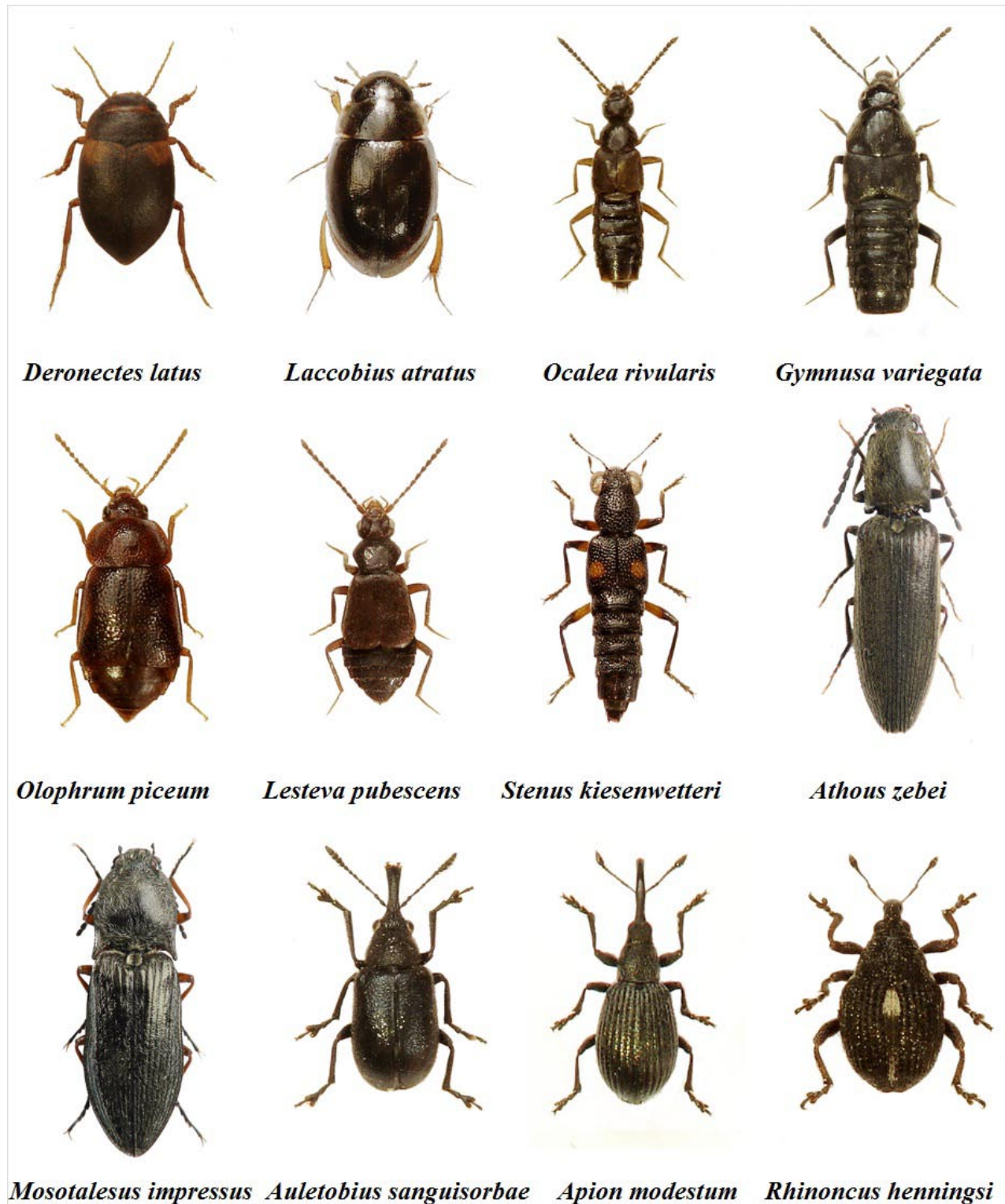
Rugilus mixtus (Lohse, 1956) (Staphylinidae): L8, 12.VI.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det. Ohrožený druh (BOHÁČ et al. 2007). Uváděn jako typický obyvatel bučin (BOHÁČ 1985), nález u Lužního potoka byl učiněn prosevem v lužním olšovém lesíku. Ze západních Čech druh publikovali z NPR Diana KEJVAL & BENEDIKT (2009).

Silvanoprus fagi (Guérin-Ménéville, 1844) (Silvanidae): L5, 6.VI.2010, 4 ex., V. Cihlář lgt., V. Benedikt det. Zranitelný druh (FARKAČ et al. 2005). Poměrně vzácně nalézáný zástupce čeledi Silvanidae, jehož vzácnost je ale způsobena především skrytým způsobem života na odumírajících větvích jehličnanů, hlavně smrků.

Stenus kiesenwetteri Rosenhauer, 1856 (Staphylinidae): L1, 7.VI.2009, 2 ex., I. Těťál lgt. et det.; L2, 6.VI.2010, 1 ex., V. Cihlář lgt., S. Benedikt det.; L2, 31.VII.2010, 2 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L2, 10.X.2010, 3 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L3, 7.VI.2009, 1 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L4, 7.VI.2009, 1 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L7, 6.VI.2010, 2 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L15, 12.IX.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det.; L17, 6.VI.2010, 1 ex., I. Těťál lgt. et det.; L17, 31.VII.2010, 1 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L18, 6.VI.2010, 1 ex., I. Těťál lgt. et det. Ohrožený druh (BOHÁČ et al. 2007). Význačný tyrfofil, obyvatel rákosových a ostřicových rašelinných mokřadů nižších a středních poloh. Známé rozšíření v České republice shrnul KEJVAL (2002). Později byl druh z území západních Čech publikován ještě z NPP Požáry (KEJVAL et al. 2008). Oblast EVL představuje další místo přítomnosti tohoto významného druhu u nás. Brouk se zde vyskytuje plošně a poměrně hojně po celém území od rašelinných pramenišť s charakterem přechodových rašelinišť až po údolní ostřicové mokřady. (Obr. 14)

Stenus nitidiusculus Stephens, 1833 (Staphylinidae): L1, 7.VI.2009, 2 ex., I. Těřál lgt. et det.; L2, 19.VIII.2009, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det.; L2, 31.VII.2010, 3 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L2, 10.X.2010, 3 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L4, 7.VI.2009, 2 ex., I. Těřál lgt. et det.; L4, 1.VIII.2009, 2 ex., I. Těřál lgt. et det.; L7, 6.VI.2010, 4 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L8, 23.V.2009, 1 ex., Z.+H. An-

dršovi lgt., S. Benedikt det.; L8, 20.IX.2009, 2 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L8, 18.IV.2010, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det.; L8, 29.V.2010, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det.; L13, 3.V.2009, 3 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L17, 6.VI.2010, 1 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L18, 6.VI.2010, 1 ex., S. Benedikt lgt. et det. Zranitelný druh (Boháč et al. 2007). V kyselých a rašelinných mokřadech v západních Če-

Obr. 14. Ukázka některých významnějších druhů brouků zjištěných v EVL Bystřina – Lužní potok. (foto S. Benedikt)
 Fig. 14. Example of some more important beetle species discovered in the SCI Bystřina – Lužní Potok. (photo by S. Benedikt)

chách poměrně častý druh, v rámci inventarizačních průzkumů chráněných území zjišťovaný celkem pravidelně: NPP Čerchovské hvozdy (BENEDIKT 2004b), Krušné hory a Slavkovský les (KEJVAL et al. 2008), EVL Údolí Ohře (KEJVAL & BENEDIKT 2009).

Stenus oscillator Rye, 1870 (Staphylinidae): L1, 7.VI.2009, 3 ex., I. Těřál lgt. et det.; L2, 6.VI.2010, 1 ex., V. Cihlář lgt., S. Benedikt det.; L2, 26.VI.2010, 4 ex., Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det.; L2, 31.VII.2010, 2 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L2, 1.VIII.2010, 2 ex., Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det.; L2, 10.X.2010, 1 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L3, 7.VI.2009, 2 ex., I. Těřál lgt. et det.; L3, 1.VIII.2009, 2 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L4, 7.VI.2009, 3 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L4, 1.VIII.2009, 1 ex., I. Těřál lgt. et det.; L7, 6.VI.2010, 1 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L8, 29.V.2010, 3 ex., Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det.; L8, 12.VI.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det.; L8, 26.VI.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det.; L14, 3.V.2009, 2 ex., S. Benedikt lgt. et det.; L17, 10.VIII.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det. Ohrožený druh (BOHÁČ et al. 2007). Stejně jako předchozí druh preferuje i tento kyselé a rašelinné mokřady. V západních Čechách bude zřejmě na vhodných lokalitách více rozšířen, v místech výskytu pak bývá početný, např. Krušné hory a Slavkovský les (KEJVAL et al. 2008), Soos (SMETANA 1964). Spolehlivou determinací druhu značně ztěžuje habituální podobnost s příbuzným *S. tarsalis* Ljungh, 1804, od kterého je spolehlivě odlišitelný tvarem aedeagu. Početnost samců však bývá v populacích velmi nízká, jak jsem pozoroval např. na Rolavských vrchovištích, kde při masovém výskytu druhu připadalo na jednoho samce odhadem třicet samic.

Tachyporus transversalis Gravenhorst, 1806 (Staphylinidae): L2, 31.VII.2010, 2 ex., S. Benedikt lgt. et det. Ohrožený druh (BOHÁČ et al. 2007). Acidofilní druh drabčička, o jehož rozšíření v západních Čechách je zatím jen minimum údajů, přičemž publikován byl dosud pouze jednou: Soos (SMETANA 1964).

Trachys troglodytes compressus Abeille de Perrin, 1891 (Buprestidae): L8, 29.V.2010, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt., V. Kubáň det. Pod jménem *Trachys troglodytes subglabra* sensu Schaefer, 1949 je tento taxon v Červeném seznamu bezobratlých České republiky (FARKAČ et al. 2005) klasifikován jako ohrožený. Drobný krasec, který se od nominotypického taxonu odlišuje morfologicky i bionomií: *T. t. troglodytes* Schönherr, 1817 žije na suchých stanovištích na chrastavcích a hlaváčích, *T. t. compressus* je monofágně vázán na čertkus luční (*Succisa pratensis*). Jeden z nejcennějších taxonů zjištěných během průzkumu EVL. Z České republiky byl dosud znám jen z několika lokalit mokřadních luk v okolí Veselí nad

Lužnicí (KLETEČKA 2009) a z okolí Bochova u Karlových Varů (V. Kubáň, pers. comm.).

Trichius fasciatus (Linnaeus, 1758) (Scarabaeidae): L2, 6.VII.2009, 1 ex., J. Pávek lgt.; L14, 1.VIII.2009, 1 ex., S. Benedikt lgt.; oba ex. V. Benedikt det. Téměř ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005). V západních Čechách ve středních polohách dosud poměrně častý druh, např. Český les, Šumava, EVL Údolí Ohře (KEJVAL & BENEDIKT 2009), Soos (BENEDIKT 2004a).

Trichophya pilicornis (Gyllenhal, 1810) (Staphylinidae): L5, 6.VI.2010, 3 ex., V. Cihlář lgt., S. Benedikt det. Zranitelný druh (BOHÁČ et al. 2007). Tento drobný drabčič bývá nalézán poměrně vzácně, což je ale dáno především jeho skrytým způsobem života v souvislosti s nápadnou ekologickou preferencí – svou kořist loví obvykle ve vzdušném dřevěném odpadu. Podle mých zkušeností není vzácné jej najít např. při prosevu pilin v určitém stadiu vlhkosti a rozkladu. Ze západních Čech ale dosud neznám jiný nález.

Tychius lineatulus Stephens, 1831 (Curculionidae): L8, 23.V.2009, 1 ex., Z.+H. Andršovi lgt., S. Benedikt det. Téměř ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005). Poměrně vzácný nosatec subxerofilních trávníků, kde je pravděpodobně monofágně vázán na *Trifolium medium*. V západních Čechách znám několik lokalit, publikován byl dosud pouze jednou: NPP Železná hůrka (KEJVAL et al. 2006).

Zeugophora frontalis Suffrian, 1840 (Chrysomelidae): L8, 6.VI.2010, 1 ex., V. Cihlář lgt., V. Benedikt det. Ohrožený druh (FARKAČ et al. 2005). Na celém území České republiky řídký druh, jehož vzácné nálezy jsou ale zřejmě způsobeny také aktivitou imag ve vyšších partiích topolů a osik, na které je vývojově vázán. Ze západních Čech znám druh z několika lokalit na Plzeňsku, publikaci ale dosud žádnou.

Úplný přehled zjištěných druhů

Čeledi a druhy v rámci čeledí jsou seřazeny abecedně.

Anobiidae: *Dorcatoma robusta* Strand, 1938, *Ernobius abietis* (Fabricius, 1792), *Ernobius mollis* (Linnaeus, 1758), *Stegobium paniceum* (Linnaeus, 1758)

Anthribidae: *Anthribus nebulosus* (Förster, 1771)

Apionidae: *Apion cruentatum* Walton, 1844, *A. haematodes* Kirby, 1808, *A. rubiginosum* Grill, 1839, *Betulapion simile* (Kirby, 1811), *Catapion seniculus* (Kirby, 1808), *Ceratapion onopordi* (Kirby, 1808), *Cyanapion gyllenhalii* (Kirby, 1808), *C. spencii* (Kirby, 1808), *Eutrichapion ervi* (Kirby, 1811), *E. viciae* (Paykull, 1800), *Holotrichapion aethiops* (Herbst, 1797), *Ischnopterapion loti* (Kirby, 1808), *I. modestum* (Germar, 1817), *I. virens* (Herbst, 1797), *Oxystoma opeticum* (Bach, 1854), *O. subulatum* (Kirby, 1808), *Perapion curtirostre* (Germar, 1817), *P. vio-*

laceum (Kirby, 1808), *Protapion apricans* (Herbst, 1797), *P. fulvipes* (Fourcroy, 1785), *P. gracilipes* (Dietrich, 1857), *Pseudostenapion simum* (Germar, 1817)

Bruchidae: *Bruchus atomarius* (Linnaeus, 1761)

Buprestidae: *Agrilus aurichalceus* L.Redtenbacher, 1849, *A. viridis* (Linnaeus, 1758), *Anthaxia helvetica* Stierlin, 1868, *A. quadripunctata* (Linnaeus, 1758), *A. similis* (Saunders, 1871), *Buprestis rustica* Linnaeus, 1758, *Phaeonops cyanea* (Fabricius, 1775), *Trachys minutus* (Linnaeus, 1758), *T. troglodytes compressus* Abeille de Perrin, 1891

Byrrhidae: *Byrrhus arietinus* Steffahny, 1842, *B. pilula* (Linnaeus, 1758), *Cytilus sericeus* (Forster, 1771)

Byturidae: *Byturus tomentosus* (De Geer, 1774)

Cantharidae: *Cantharis figurata* Mannerheim, 1843, *C. flavilabris* Fallén, 1807, *C. fusca* Linnaeus, 1758, *C. nigricans* (O.F.Müller, 1776), *C. pallida* Goeze, 1777, *C. pellucida* Fabricius, 1792, *C. rustica* Fallén, 1807, *Malthinus biguttatus* (Paykull, 1800), *Malthodes hexacanthus* Kiesenwetter, 1852, *Podabrus alpinus* (Paykull, 1798), *Rhagonycha fulva* (Scopoli, 1763), *R. lignosa* (O.F.Müller, 1764), *R. nigriventris* Motschulsky, 1860, *R. testacea* (Linnaeus, 1758)

Carabidae: *Abax parallelepipedus* (Piller et Mitterpacher, 1783), *A. parallelus* (Duftschmid, 1812), *Agonum viduum* (Panzer, 1797), *Amara aulica* (Panzer, 1797), *A. convexior* Stephens, 1828, *A. familiaris* (Duftschmid, 1812), *A. gebleri* Dejean, 1831, *A. lunicollis* Schioedte, 1837, *A. montivaga* Sturm, 1825, *A. plebeja* (Gyllenhal, 1810), *A. similata* (Gyllenhal, 1810), *Badister bullatus* (Schrank, 1798), *B. lacertosus* Sturm, 1815, *Bembidion articulatum* (Panzer, 1796), *B. bruxellense* Wesmael, 1835, *B. deletum* Audient-Serville, 1821, *B. dentellum* (Thunberg, 1787), *B. lampros* (Herbst, 1784), *B. lunulatum* (Fourcroy, 1785), *B. mannerheimii* C.R.Sahlberg, 1827, *B. monticola* Sturm, 1825, *B. obliquum* Sturm, 1825, *B. quadrimaculatum* (Linnaeus, 1761), *B. tibiale* (Duftschmid, 1812), *Bradycellus caucasicus* (Chaudoir, 1846), *B. harpalinus* (Audient-Serville, 1821), *Calathus micropterus* (Duftschmid, 1812), *Carabus auronitens* Fabricius, 1792, *C. granulatus* Linnaeus, 1758, *C. problematicus* Herbst, 1786, *C. violaceus* Linnaeus, 1758, *Cicindela campestris* Linnaeus, 1758, *Clivina fossor* (Linnaeus, 1758), *Cychrus caraboides* (Linnaeus, 1758), *Dromius agilis* (Fabricius, 1787), *D. quadrimaculatus* (Linnaeus, 1758), *Dyschirius globosus* (Herbst, 1784), *Elaphrus cupreus* Duftschmid, 1812, *Epaphius secalis* (Paykull, 1790), *Europhilus fuliginosus* (Panzer, 1809), *E. gracilis* (Sturm, 1824), *Harpalus latus* (Linnaeus, 1758), *H. rubripes* (Duftschmid, 1812), *Lebia cruxminor* (Linnaeus, 1758), *Leistus terminatus* (Hellwig et Panzer, 1793), *Loricera pilicornis* (Fabricius, 1775), *Molops elatus* (Fabricius, 1801), *Notiophilus biguttatus* (Fabricius, 1779), *Oodes helopioides* (Fabricius, 1792), *Oxypselaphus obscurus* (Herbst, 1784), *Panagaeus bipustulatus* (Fabricius, 1775), *Paradromius linearis* (Olivier, 1795), *Patrobis atrorufus* (Ström, 1768), *Philorhizus crucifer* (Lucas, 1846), *Platynus assimilis* (Paykull, 1790), *Poecilus cupreus* (Linnaeus, 1758), *P. versicolor* (Sturm, 1824), *Pterostichus brunneus* (Sturm, 1824), *P. burmeisteri* Heer, 1841, *P. diligens* (Sturm, 1824), *P. melanarius* (Illiger, 1798), *P. niger* (Schaller, 1783), *P. nigrita* (Paykull,

1790), *P. oblongopunctatus* (Fabricius, 1787), *P. quadrioveolatus* Letzner, 1852, *P. rhaeticus* Heer, 1837, *P. strenuus* (Panzer, 1797), *P. vernalis* (Panzer, 1796), *Syntomus truncatellus* (Linnaeus, 1761), *Tachyta nana* (Gyllenhal, 1810), *Trechus obtusus* Erichson, 1837, *T. quadristriatus* (Schrank, 1781), *T. splendens* Gemminger et Harold, 1868, *Trichotichnus laevicollis* (Duftschmid, 1812)

Cerambycidae: *Agapanthia intermedia* Ganglbauer, 1884, *A. villosoviridescens* (De Geer, 1775), *Brachyta interrogationis* (Linnaeus, 1758), *Clytus arietis* (Linnaeus, 1758), *Gaurotes virginea* (Linnaeus, 1758), *Grammoptera ruficornis* (Fabricius, 1781), *Judolia cerambyciformis* (Schrank, 1781), *Molorchus minor* (Linnaeus, 1758), *Oxymirus cursor* (Linnaeus, 1758), *Rhagium bifasciatum* (Fabricius, 1775), *R. inquisitor* (Linnaeus, 1758), *Strangalia melanura* (Linnaeus, 1758), *Tetropium castaneum* (Linnaeus, 1758), *Tetrops praeusta* (Linnaeus, 1758)

Ciidae: *Cis castaneus* Mellié, 1848, *Orthocis alni* (Gyllenhal, 1813)

Cleridae: *Korynetes caeruleus* (De Geer, 1775), *Necrobia violacea* (Linnaeus, 1758), *Thanasimus formicarius* (Linnaeus, 1758)

Coccinellidae: *Adalia decempunctata* (Linnaeus, 1758), *Anatis ocellata* (Linnaeus, 1758), *Aphidecta obliterated* (Linnaeus, 1758), *Calvia decemguttata* (Linnaeus, 1767), *C. quatuordecimguttata* (Linnaeus, 1758), *Ceratomegilla notata* (Laicharting, 1781), *Coccidula rufa* (Herbst, 1783), *Coccinella hieroglyphica* Linnaeus, 1758, *C. septempunctata* Linnaeus, 1758, *Harmonia axyridis* (Pallas, 1773), *Hippodamia septemmaculata* (De Geer, 1775), *H. variegata* (Goeze, 1777), *Chilocorus renipustulatus* (L.G.Scriba, 1791), *Nephus redtenbacheri* Mulsant, 1846, *Propylea quatuordecimpunctata* (Linnaeus, 1758), *Psyllobora vigintiduopunctata* (Linnaeus, 1758), *Scymnus femoralis* (Gyllenhal, 1827), *S. haemorrhoidalis* Herbst, 1797, *S. interruptus* (Goeze, 1777), *S. rubromaculatus* (Goeze, 1777), *S. suturalis* Thunberg, 1795, *Subcoccinella vigintiquatuorpunctata* (Linnaeus, 1758), *Tytthaspis sedecimpunctata* (Linnaeus, 1758)

Colydiidae: *Synchita humeralis* (Fabricius, 1792)

Cryptophagidae: *Atomaria atricapilla* Stephens, 1830, *A. fuscata* (Schönherr, 1808), *A. rubella* Heer 1841, *A. ruficornis* (Marsham, 1802), *Micrambe abietis* (Paykull, 1798)

Curculionidae: *Acalles fallax* Boheman, 1844, *Amalus scortillum* (Herbst, 1795), *Anoplus plantaris* (Naezen, 1794), *A. roboris* Suffrian, 1840, *Anthonomus conspersus* Desbrochers, 1868, *A. pedicularius* (Linnaeus, 1758), *A. phyllocola* (Herbst, 1795), *A. rectirostris* (Linnaeus, 1758), *A. rubi* (Herbst, 1795), *Archarius salicivorus* Paykull, 1792, *Auleutes epilobii* (Paykull, 1800), *Barypeithes pellucidus* (Boheman, 1843), *Brachonyx pineti* (Paykull, 1792), *Brachysomus echinatus* (Bonsdorff, 1785), *Cathormiocerus aristatus* (Gyllenhal, 1827), *Ceutorhynchus cochleariae* (Gyllenhal, 1813), *C. contractus* (Marsham, 1802), *C. erysimi* (Fabricius, 1787), *C. floralis* (Paykull, 1792), *C. inaeffectatus* Gyllenhal, 1837, *C. obstrictus* (Marsham, 1802), *C. pallidactylus* (Marsham, 1802), *C. scrobicollis* Neresheimer et Wagner, 1924, *C. sulcicollis* (Paykull, 1800), *Cionus hortulanus* (Fourcroy, 1785), *C. longicollis*

C. Brisout de Barneville, 1863, *C. tuberculatus* (Scopoli, 1763), *Coeliodes rubicundus* (Herbst, 1795), *Datonychus angulosus* (Boheman, 1845), *Dorytomus tremulae* (Fabricius, 1787), *Ellescus bipunctatus* (Linnaeus, 1758), *E. scanicus* (Paykull, 1792), *Eusomus ovulum* Germar, 1824, *Glocianus punctiger* (Gyllenhal, 1837), *Gymnetron labile* (Herbst, 1795), *G. melanarium* (Germar, 1821), *G. veronicae* (Germar, 1821), *Hylobius abietis* (Linnaeus, 1758), *Hypera adspersa* (Fabricius, 1792), *H. diversipunctata* (Schrank, 1798), *H. meles* (Fabricius, 1792), *H. miles* (Paykull, 1792), *H. plantaginis* (De Geer, 1775), *H. postica* (Gyllenhal, 1813), *H. rumicis* (Linnaeus, 1758), *Chlorophanus viridis* (Linnaeus, 1758), *Larinus carlinae* (Olivier, 1807), *L. sturnus* (Schaller, 1783), *L. turbidatus* Gyllenhal, 1836, *Limnobaris dolorosa* (Goeze, 1777), *L. t-album* (Linnaeus, 1758), *Lixus bardanae* (Fabricius, 1787), *Magdalis linearis* (Gyllenhal, 1827), *M. ruficornis* (Linnaeus, 1758), *M. violacea* (Linnaeus, 1758), *Mecinus heydeni* Wencker, 1866, *M. janthinus* (Germar, 1817), *M. pascuorum* (Gyllenhal, 1813), *Miarus ajugae* (Herbst, 1798), *M. monticola* Petri, 1912, *Micrelus ericae* (Gyllenhal, 1813), *Microplontus campestris* (Gyllenhal, 1837), *Nedyus quadrimaculatus* (Linnaeus, 1758), *Orchestes rusci* (Herbst, 1795), *Orobitis cyaneus* (Linnaeus, 1758), *Otiiorhynchus coecus* Germar, 1824, *O. ovatus* (Linnaeus, 1758), *O. scaber* (Linnaeus, 1758), *O. singularis* (Linnaeus, 1767), *O. subdentatus* Bach, 1854, *Pachyrhinus mustela* (Herbst, 1797), *Phyllobius arborator* (Herbst, 1797), *P. argentatus* (Linnaeus, 1758), *P. calcaratus* (Fabricius, 1792), *P. maculicornis* Germar, 1824, *P. oblongus* (Linnaeus, 1758), *P. pomaceus* Gyllenhal, 1834, *P. vespertinus* (Fabricius, 1792), *P. viridicollis* (Fabricius, 1792), *Pissodes pini* (Linnaeus, 1758), *Polydrusus cervinus* (Linnaeus, 1758), *P. impar* Des Gozis, 1882, *P. marginatus* Stephens, 1831, *P. pallidus* Gyllenhal, 1834, *P. sericeus* (Schaller, 1783), *P. undatus* (Fabricius, 1781), *Rhamphus pulicarius* (Herbst, 1795), *Rhinocyllus conicus* (Frölich, 1792), *Rhinoncus henningsi* Wagner, 1936, *R. pericarpinus* (Linnaeus, 1758), *Rhinusa antirrhini* (Paykull, 1800), *Romualdius bifoveolatus* (Beck, 1817), *Sciaphilus asperatus* (Bonsdorff, 1785), *Sitona hispidulus* (Fabricius, 1776), *S. humeralis* Stephens, 1831, *S. lepidus* Gyllenhal, 1834, *S. lineatus* (Linnaeus, 1758), *S. macularis* (Marsham, 1902), *S. striatellus* Gyllenhal, 1834, *S. sulcifrons* (Thunberg, 1798), *S. suturalis* Stephens, 1831, *Stenocarus ruficornis* (Stephens, 1831), *Strophosoma capitatum* (De Geer, 1775), *S. melanogrammum* (Förster, 1771), *Tachyerges decoratus* Germar, 1827, *T. pseudostigma* Tempère, 1982, *T. salicis* (Linnaeus, 1758), *T. stigma* Germar, 1827, *Tapeinotus sellatus* (Fabricius, 1794), *Tropiphorus elevatus* (Herbst, 1795), *Tychius brevisculus* Desbrochers, 1873, *T. lineatulus* Stephens, 1831, *T. picirostris* (Fabricius, 1787), *Zacladus geranii* (Paykull, 1800)

Dasytidae: *Dasytes niger* (Linnaeus, 1761), *D. obscurus* Gyllenhal, 1813, *D. plumbeus* (O.F.Müller, 1776), *D. virens* Marsham, 1802, *Dolichosoma lineare* (Rossi, 1792)

Dermestidae: *Attagenus schaefferi* (Herbst, 1792)

Dryopidae: *Dryops auriculatus* (Geoffroy, 1785)

Dytiscidae: *Acilius sulcatus* (Linnaeus, 1758), *Agabus affinis* (Paykull, 1798), *A. bipustulatus* (Linnaeus, 1767),

A. congener (Thunberg, 1794), *A. guttatus* (Paykull, 1798), *A. melanarius* Aubé, 1836, *A. paludosus* (Fabricius, 1801), *A. sturmii* (Gyllenhal, 1808), *Deronectes latus* (Stephens, 1829), *Dytiscus marginalis* Linnaeus, 1758, *Hydroporus erythrocephalus* (Linnaeus, 1758), *H. gyllenhalii* Schiodte, 1841, *H. incognitus* Sharp, 1869, *H. longicornis* Sharp, 1871, *H. memnonius* Nicolai, 1822, *H. nigrita* (Fabricius, 1792), *Ilybius fuliginosus* (Fabricius, 1792), *I. chalconatus* (Panzer, 1797), *Platambus maculatus* (Linnaeus, 1758), *Rhantus exsoletus* (Förster, 1771), *R. frontalis* (Marsham, 1802)

Elateridae: *Actenicerus sjaelandicus* (O.F.Müller, 1764), *Adrastus rachifer* (Fourcroy, 1785), *Agriotes obscurus* (Linnaeus, 1758), *Ampedus sanguineus* (Linnaeus, 1758), *Anostirus purpureus* (Poda, 1761), *Athous bicolor* (Goeze, 1777), *A. haemorrhoidalis* (Fabricius, 1801), *A. subfuscus* (O.F.Müller, 1767), *A. vittatus* (Fabricius, 1792), *A. zebei* Bach, 1854, *Cidnopus aeruginosus* (Olivier, 1790), *Ctenicera cuprea* (Fabricius, 1781), *C. pectinicornis* (Linnaeus, 1758), *Dalopius marginatus* (Linnaeus, 1758), *Denticollis linearis* (Linnaeus, 1758), *Haplotarsus incanus* (Gyllenhal, 1827), *Hemicrepidius niger* (Linnaeus, 1758), *Hypnoidus riparius* (Fabricius, 1792), *Limonium aeneoniger* (De Geer, 1774), *L. minutus* (Linnaeus, 1758), *Mosotalesus impressus* (Fabricius, 1792), *Prosternon tessellatum* (Linnaeus, 1758), *Selatosomus aeneus* (Linnaeus, 1758), *Sericus brunneus* (Linnaeus, 1758)

Elmidae: *Elmis aenea* (Ph. Müller, 1806), *E. maugetii* Latreille, 1798, *Limnius perrisi* (Dufour, 1843), *L. volckmari* (Panzer, 1793), *Oulimnius tuberculatus* (P.W.J.Müller, 1806)

Eirrhinidae: *Notaris acridulus* (Linnaeus, 1758)

Erotylidae: *Dacne bipustulata* (Thunberg, 1781), *Tritoma bipustulata* Fabricius, 1775

Geotrupidae: *Anoplotrupes stercorosus* (Hartmann in L.G.Scriba, 1791)

Gyrinidae: *Orectochilus villosus* (O.F.Müller, 1776)

Haliplidae: *Haliplus flavicollis* Sturm, 1834, *H. lineatocollis* (Marsham, 1802)

Helodidae: *Elodes marginata* (Fabricius, 1798)

Heteroceridae: *Heterocerus fenestratus* (Thunberg, 1784), *H. marginatus* (Fabricius, 1787)

Histeridae: *Hister unicolor* Linnaeus, 1758, *Margarinotus neglectus* (Germar, 1813), *M. ventralis* (Marseul, 1854)

Hydraenidae: *Hydraena gracilis* Germar, 1824, *H. melas* Dalla Torre, 1877, *H. minutissima* Stephens, 1829, *H. riparia* Kugelann, 1794, *Limnebius truncatellus* (Thunberg, 1794)

Hydrochidae: *Hydrochus crenatus* (Fabricius, 1792), *H. elongatus* (Schaller, 1783)

Hydrophilidae: *Anacaena globulus* (Paykull, 1798), *A. lutescens* (Stephens, 1829), *Cercyon convexiusculus* Stephens, 1829, *C. impressus* (Sturm, 1807), *C. melanocephalus* (Linnaeus, 1758), *C. obsoletus* (Gyllenhal, 1808), *C. ustulatus* (Preyßler, 1790), *Coelostoma orbiculare* (Fabricius, 1775), *Crenitis punctatostriata* (Letzner, 1840), *Cryptopleurum minutum* (Fabricius, 1775), *Enochrus coarctatus* (Gredler, 1863), *E. fuscipennis* (Thomson, 1884), *E. ochropterus* (Marsham, 1802), *Helochares obscurus* (Müller, 1776), *Helophorus aequalis* C.G.Thomson, 1868,

H. aquaticus (Linnaeus, 1758), *H. arvernicus* Mulsant, 1846, *H. brevipalpis* Bedel, 1881, *H. flavipes* Fabricius, 1792, *H. grandis* Illiger, 1798, *H. minutus* Fabricius, 1775, *H. obscurus* Mulsant, 1844, *Hydrobius fuscipes* (Linnaeus, 1758), *H. rottenbergii* Gerhardt, 1872, *Laccobius atratus* Rottenberg, 1874, *L. bipunctatus* (Fabricius, 1775), *L. striatulus* (Fabricius, 1801), *Megasternum concinnum* (Marsham, 1802), *Sphaeridium lunatum* Fabricius, 1792

Chrysomelidae: *Adoxus obscurus* (Linnaeus, 1758), *Agelastica alni* (Linnaeus, 1758), *Altica helianthemii* (Allard, 1859), *A. oleracea* (Linnaeus, 1758), *A. pusilla* (Duftschmid, 1825), *Aphthona cyanella* (L.Redtenbacher, 1849), *A. euphorbiae* (Schrank, 1781), *A. venustula* Kutschera, 1861, *Cassida denticollis* Suffrian, 1844, *C. flavelola* Thunberg, 1794, *C. nebulosa* Linnaeus, 1758, *C. rubiginosa* O.F.Müller, 1776, *C. stigmatica* Suffrian, 1844, *C. viridis* Linnaeus, 1758, *C. vittata* Villers, 1789, *Crepidodera aurata* (Marsham, 1802), *C. aurea* (Geoffroy, 1785), *C. fulvicornis* (Fabricius, 1792), *C. nitidula* (Linnaeus, 1758), *Cryptocephalus biguttatus* (Scopoli, 1763), *C. labiatus* (Linnaeus, 1761), *C. moraei* (Linnaeus, 1758), *C. pusillus* Fabricius, 1777, *Fastuolina fastuosa* (Scopoli, 1763), *Galeruca tanacetii* (Linnaeus, 1758), *Galerucella tenella* (Linnaeus, 1761), *Gastrophysa polygoni* (Linnaeus, 1758), *Gonioctena pallida* Reitter, 1914, *G. quinquepunctata* (Fabricius, 1787), *G. viminalis* (Linnaeus, 1758), *Hispa atra* Linnaeus, 1767, *Hydrothassa marginella* (Linnaeus, 1758), *Chaetocnema concinna* (Marsham, 1802), *Ch. hortensis* (Geoffroy, 1785), *Ch. picipes* Stephens, 1831, *Ch. sahlbergi* (Gyllenhal, 1827), *Chrysolina geminata* (Paykull, 1799), *Ch. polita* (Linnaeus, 1758), *Ch. varians* (Schaller, 1783), *Chrysomela populi* Linnaeus, 1758, *Ch. vigintipunctata* (Scopoli, 1763), *Linnaeidea aenea* (Linnaeus, 1758), *Lochmaea capreae* (Linnaeus, 1758), *L. crataegi* (Förster, 1771), *L. suturalis* (C.G.Thomson, 1866), *Longitarsus kutscherae* Rye, 1872, *L. luridus* (Scopoli, 1763), *L. minusculus* (Foudras, 1859), *L. pratensis* (Panzer, 1794), *L. suturellus* (Duftschmid, 1825), *Lythraea salicariae* (Paykull, 1800), *Mantura chrysanthemii* (Koch, 1803), *Orsodacne cerasi* (Linnaeus, 1758), *Oulema duftschmidti* (Redtenbacher, 1874), *O. gallaeciana* (Heyden, 1870), *O. melanopus* (Linnaeus, 1758), *Phaedon armoraciae* (Linnaeus, 1758), *P. cochleariae* (Fabricius, 1792), *Phratora laticollis* Suffrian, 1851, *Phyllotreta cruciferae* (Goeze, 1777), *P. exclamationis* (Thunberg, 1784), *P. nigripes* (Fabricius, 1775), *P. striolata* (Fabricius, 1803), *P. tetrastigma* (Comolli, 1837), *P. undulata* Kutschera, 1860, *P. vittula* (L.Redtenbacher, 1849), *Plateumaris consimilis* (Schrank, 1781), *P. sericea* (Linnaeus, 1761), *Prasocuris juncii* (Brahm, 1790), *P. phelandrii* (Linnaeus, 1758), *Psylliodes affinis* (Paykull, 1799), *P. napi* (Fabricius, 1792), *P. picina* (Marsham, 1802), *Sermyllasa halensis* (Linnaeus, 1767), *Sphaeroderma testaceum* (Fabricius, 1775), *Zeugophora frontalis* Suffrian, 1840, *Z. scutellaris* Suffrian, 1840

Kateretidae: *Brachypterus glaber* Stephens, 1832, *B. urticae* (Fabricius, 1792), *Kateretes pedicularius* (Linnaeus, 1758)

Lagriidae: *Lagriia atripes* Mulsant, 1855, *L. hirta* (Lin-

naeus, 1758)

Latridiidae: *Corticaria impressa* (Olivier, 1790), *C. peezi* Johnson, 2007, *C. umbilicata* (Beck, 1817), *Corticaria gibbosa* (Herbst, 1793), *Enicmus transversus* (Olivier, 1790), *Latridius minutus* (Linnaeus, 1767)

Lycidae: *Dictyoptera aurora* (Herbst, 1784)

Lymexylonidae: *Hylecoetus dermestoides* (Linnaeus, 1761)

Malachiidae: *Celidus fasciatus* (Linnaeus, 1758), *Clanoptilus viridis* (Fabricius, 1787), *Hypebaeus flavipes* (Fabricius, 1787), *Charopus graminicola* (Dejean, 1833), *Malachius bipustulatus* (Linnaeus, 1758)

Melandryidae: *Abdera affinis* (Paykull, 1799), *A. flexuosa* (Paykull, 1799)

Nitidulidae: *Epuraea angustula* Sturm, 1844, *E. depressa* (Illiger, 1798), *E. melanocephala* (Marsham, 1802), *E. unicolor* (Olivier, 1790), *Meligethes aeneus* (Fabricius, 1775), *M. coeruleovirens* Förster, 1849, *M. denticulatus* (Heer, 1841), *M. matronalis* Audisio et Spornraft, 1990, *M. subrugosus* (Gyllenhal, 1808), *M. viridescens* (Fabricius, 1787), *Pityophagus ferrugineus* (Linnaeus, 1761)

Oedemeridae: *Chrysanthia nigricornis* Westhoff, 1881, *Ch. viridissima* (Linnaeus, 1758), *Oedemera femorata* (Scopoli, 1763), *O. virescens* (Linnaeus, 1767)

Pyrochroidae: *Schizotus pectinicornis* (Linnaeus, 1758)

Pythidae: *Pytho depressus* (Linnaeus, 1767)

Rhizophagidae: *Rhizophagus ferrugineus* (Paykull, 1800)

Rhynchitidae: *Auletobius sanguisorbae* (Schrank, 1798), *Byctiscus populi* (Linnaeus, 1758), *Deporaus betulae* (Linnaeus, 1758), *Involvulus cupreus* (Linnaeus, 1758), *Neocoenorrhinus aequatus* (Linnaeus, 1767), *N. germanicus* (Herbst, 1797), *Temnocerus longiceps* (C.G.Thomson, 1888), *T. tomentosus* (Gyllenhal, 1839)

Salpingidae: *Rabocerus foveolatus* (Ljungh, 1823), *Salpingus planirostris* (Fabricius, 1787)

Scaphidiidae: *Scaphisoma boleti* (Panzer, 1793)

Scarabaeidae: *Aphodius ater* (De Geer, 1774), *A. convexus* Erichson (1848), *A. corvinus* Erichson, 1848, *A. depressus* (Kugelann, 1792), *A. distinctus* (O.F.Müller, 1776), *A. fimetarius* (Linnaeus, 1758), *A. fossor* (Linnaeus, 1758), *A. prodromus* (Brahm, 1790), *A. rufus* (Moll, 1782), *A. sphacelatus* (Panzer, 1798), *Phyllopertha horticola* (Linnaeus, 1758), *Serica brunnea* (Linnaeus, 1758), *Trichius fasciatus* (Linnaeus, 1758)

Scirtidae: *Cyphon coarctatus* Paykull, 1799, *C. padi* (Linnaeus, 1758), *C. ruficeps* Tournier, 1868, *Microcara testacea* (Linnaeus, 1767)

Scolytidae: *Crypturgus hispidulus* C.G.Thomson, 1836, *Dryocoetes autographus* (Ratzeburg, 1837), *Hylastes ater* (Paykull, 1800), *H. cunicularius* Erichson, 1836, *Ips acuminatus* (Gyllenhal, 1827), *I. aminitus* (Eichhoff, 1871), *I. typographus* (Linnaeus, 1758), *Leperisinus fraxini* (Panzer, 1799), *Orthomicus laricis* (Fabricius, 1792), *Pityogenes chalcographus* (Linnaeus, 1761), *Xyleborus dispar* (Fabricius, 1792), *X. saxeseni* (Ratzeburg, 1837), *Xyloterus lineatus* (Olivier, 1795)

Silphidae: *Oiceoptoma thoracica* (Linnaeus, 1758), *Phosphuga atrata* (Linnaeus, 1758), *Thanatophilus rugosus* (Linnaeus, 1758), *T. sinuatus* (Fabricius, 1775)

Silvanidae: *Psammoecus bipunctatus* (Fabricius, 1792), *Silvanoprus fagi* (Guérin-Ménéville, 1844)

Sphindidae: *Aspidiphorus orbicularis* (Gyllenhal, 1808)

Staphylinidae: *Acidota crenata* (Fabricius, 1792), *Aleochara curtula* (Goeze, 1777), *Aloconota insecta* (C.G.Thomson, 1856), *Amischa cavifrons* (Sharp, 1869), *Anotylus sculpturatus* (Gravenhorst, 1806), *A. tetracarinatus* (Block, 1799), *Anthobium atrocephalum* (Gyllenhal, 1827), *Atheta crassicornis* (Fabricius, 1792), *A. hygrobia* (C.G.Thomson, 1856), *A. malleus* Joy, 1913, *Bolitobius cingulatus* Mannerheim, 1831, *Bolitochara obliqua* Erichson, 1837, *Brachygluta fossulata* (Reichenbach, 1816), *Bryaxis bulbifer* (Reichenbach, 1816), *B. puncticollis* (Denny, 1825), *Bryoporus rufus* (Erichson, 1839), *Bythinus burrelli* Denny, 1825, *Carpelimus corticinus* (Gravenhorst, 1806), *C. elongatulus* (Erichson, 1839), *Deinopsis erosa* (Kirby, 1832), *Dinothenarus fossor* Scopoli, 1772, *Domene scabricollis* (Erichson, 1840), *Drusilla canaliculata* (Fabricius, 1787), *Encephalus complicans* Kirby, 1832, *Euaesthetus bipunctatus* (Ljungh, 1804), *Eusphalerum luteum* (Marsham, 1802), *E. minutum* (Fabricius, 1792), *E. rectangulum* (Fauvel, 1869), *E. signatum* (Maerckel, 1857), *E. sorbi* (Gyllenhal, 1810), *Gabrieus nigrutilus* (Gravenhorst, 1802), *G. trossulus* (Nordmann, 1837), *Geostiba circellaris* (Gravenhorst, 1806), *Gymnusa brevicollis* (Paykull, 1800), *G. variegata* Kiesenwetter, 1845, *Hygro-noma dimidiata* (Gravenhorst, 1806), *Ilyobates nigricollis* (Paykull, 1800), *Ischnosoma longicornis* Mäklin, 1847, *I. splendidum* (Gravenhorst, 1806), *Lathrobium brunnipes* (Fabricius, 1792), *L. elongatum* (Linnaeus, 1767), *L. foveolum* Stephens, 1833, *L. fulvipenne* Gravenhorst, 1806, *L. longulum* Gravenhorst, 1802, *L. terminatum* Gravenhorst, 1802, *Lesteva longelytrata* (Goeze, 1777), *L. pubescens* Mannerheim, 1831, *L. punctata* Erichson, 1834, *Liogluta microptera* C.G.Thomson, 1867, *Lobrathium multipunctum* (Gravenhorst, 1802), *Lordithon thoracicus* (Fabricius, 1776), *Metopsia similis* Zerche, 1998, *Mycetoporus clavicornis* (Stephens, 1832), *M. lepidus* (Gravenhorst, 1802), *M. mulsanti* Ganglbauer, 1895, *Myllaena brevicornis* (Matthews, 1838), *Myllaena intermedia* Erichson, 1837, *M. kraatzi* Sharp, 1871, *M. minuta* (Gravenhorst, 1806), *Nudobius lentus* (Gravenhorst, 1806), *Ocalea rivularis* Miller, 1851, *Ocyusa picina* (Aubé, 1850), *Ochtheophilum fracticorne* (Paykull, 1800), *Olophrum assimile* (Paykull, 1800), *O. piceum* (Gyllenhal, 1810), *Omalium caesum* Gravenhorst, 1806, *Ontholestes murinus* (Linnaeus, 1758), *Othius subuliformis* Stephens, 1833, *Oxypoda alternans* (Gravenhorst, 1802), *O. opaca* (Gravenhorst, 1802), *O. procerula* Mannerheim, 1830, *Oxytelus fulvipes* Erichson, 1839, *O. rugosus* (Fabricius, 1775), *Paederus riparius* (Linnaeus, 1758), *Philonthus atratus* (Gravenhorst, 1802), *P. carbonarius* (Gravenhorst, 1802), *P. fimetarius* (Gravenhorst, 1802), *P. laevicollis* (Lacordaire, 1853), *P. nigrita* (Gravenhorst, 1806), *P. quisquiliarius* (Gyllenhal, 1810), *P. splendens* (Fabricius, 1792), *Phyllo-drepa nigra* (Gravenhorst, 1806), *Platydracus latebricola* (Gravenhorst, 1806), *Platystethus nitens* (C.R.Sahlberg, 1832), *Pselaphus heisei* Herbst, 1792, *Quedius boopoides* Munster, 1922, *Q. cinctus* (Paykull, 1790), *Q. fuliginosus* (Gravenhorst, 1802), *Q. lucidulus* Erichson, 1839, *Q. mau-*

rorufus (Gravenhorst, 1806), *Q. mesomelinus* (Marsham, 1802), *Q. molochinus* (Gravenhorst, 1806), *Q. nigriceps* Kraatz, 1857, *Q. nitipennis* (Stephens, 1833), *Q. ochripennis* (Ménétriés, 1832), *Q. paradisiannus* (Heer, 1839), *Reichenbachia juncorum* (Leach, 1817), *Rugilus mixtus* (Lohse, 1956), *R. rufipes* Germar, 1836, *Sepedophilus immaculatus* (Stephens, 1832), *S. littoreus* (Linnaeus, 1758), *S. testaceus* (Fabricius, 1792), *Staphylinus erythropterus* Linnaeus, 1758, *Stenus bifoveolatus* Gyllenhal, 1827, *S. bimaculatus* Gyllenhal, 1810, *S. boops* Ljungh, 1804, *S. brunipes* Stephens, 1833, *S. clavicornis* (Scopoli, 1763), *S. comma* Leconte, 1863, *S. flavipalpis* C.G.Thomson, 1860, *S. flavipes* Stephens, 1833, *S. fulvicornis* Stephens, 1833, *S. impressus* Germar, 1824, *S. incrassatus* Erichson, 1839, *S. juno* Fabricius, 1801, *S. kiesenwetteri* Rosenhauer, 1856, *S. latifrons* Erichson, 1839, *S. lustrator* Erichson, 1839, *S. nitens* Stephens, 1833, *S. nitidiusculus* Stephens, 1833, *S. oscillator* Rye, 1870, *S. picipennis* Erichson, 1840, *S. picipes* Stephens, 1833, *S. providus* Erichson, 1839, *S. pusillus* Stephens, 1833, *S. similis* (Herbst, 1784), *S. solutus* Erichson, 1840, *Tachinus laticollis* Gravenhorst, 1802, *T. marginellus* (Fabricius, 1781), *T. signatus* (Gravenhorst, 1802), *Tachyporus hypnorum* (Fabricius, 1775), *T. chrysomelinus* (Linnaeus, 1758), *T. nitidulus* (Fabricius, 1781), *T. ruficollis* Gravenhorst, 1802, *T. transversalis* Gravenhorst, 1806, *Trichophya pilicornis* (Gyllenhal, 1810), *Trimium brevicorne* (Reichenbach, 1816), *Xantholinus laevigatus* Jacobsen, 1847, *X. linearis* (Olivier, 1794), *X. tricolor* (Fabricius, 1787), *Zyras collaris* (Olivier, 1795)

Tenebrionidae: *Corticeus linearis* (Fabricius, 1790), *Diaperis boleti* Linnaeus, 1762

Throscidae: *Trixagus carinifrons* (Bonvouloir, 1859), *T. dermestoides* (Linnaeus, 1766)

Trogositidae: *Nemozoma elongatum* (Linnaeus, 1761)

ZÁVĚR

V letech 2009–2010 proběhl na území EVL Bystřina – Lužní potok průzkum fauny brouků, zaměřený na zjištění druhové diverzity. Cílem průzkumu bylo kromě základní inventarizace také zachycení druhů významných z hlediska jejich vzácnosti a ohrožení a následně navrhnout managementová opatření pro jejich udržení na lokalitě. Průzkum byl zřejmě první coleopterologickou aktivitou v tomto území. Oblast EVL je stanovištně poměrně různorodá, plošně ale převažují různé typy vlhkých biotopů – prameniště, přechodová rašeliniště, rašelinné louky, nívné louky. Především tato stanoviště jsou útočištěm celé řady vzácných a ohrožených druhů. Z celkového počtu 707 nalezených druhů brouků zde bylo zjištěno 52 taxonů v různé míře ohrožených. Z tohoto pohledu je území EVL velmi cenným územím, které si zaslouží pozornost nejen příslušných orgánů ochrany přírody, ale také odborníků na další skupiny živé přírody v zájmu stanovení komplexních managementových opatření pro záchranu nejvzácnějších prvků bioty. Z hlediska fauny brouků se nejvýznamnějšími druhy

jeví pratikolní krasec *Trachys troglodytes compressus*, vázaný na *Succisa pratensis* a tyrfofilní vodomil *Laccobius atratus*, zjištěný v EVL jako nový pro území České republiky.

Poděkování. Za cenné a podnětné připomínky k rukopisu bych rád poděkoval Josefu Jelínkovi (Praha) a Milanu Boukalovi (Pardubice). Za kontrolu anglických textů děkuji Jiřímu Skuhrovcovi (Praha).

LITERATURA

- BENEDIKT S. 2004a: Inventarizační průzkum NPR Soos. Coleoptera. – Ms., 12 pp. + 5 příloh [Deponováno AOPK ČR].
- BENEDIKT S. 2004b: Inventarizační průzkum NPR Čerchovské hvozdy. Coleoptera. – Ms., 8 pp. + 3 přílohy [Deponováno AOPK ČR].
- BENEDIKT S. 2006: Inventarizační průzkum NPR Velké Jeřábí jezero, NPR Velký močál a připravované NPR Rolavská vrchoviště. Coleoptera. – Ms., 13 pp. + 9 příloh [Deponováno AOPK ČR].
- BENEDIKT S. 2010a: Inventarizační průzkum EVL Bystřina – Lužní potok: Coleoptera (závěrečná zpráva). – Ms., 23 pp. + příloha [Deponováno AOPK ČR, CHKO Slavkovský les].
- BENEDIKT S. 2010b: Fauna brouků (Coleoptera) lokality Kaňon Ohře (Evropsky významná lokalita soustavy Natura 2000). (Beetle (Coleoptera) fauna in the locality Kaňon Ohře (Site of Community Importance Natura 2000)). – Západočeské entomologické listy, 1: 1–15. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 22-3-2010.
- BENEDIKT S., BOROVEC R., FREMUTH J., KRÁTKÝ J., SCHÖN K., SKUHROVEC J. & TRÝZNA M.: Komentovaný seznam nosatcovitých brouků (Coleoptera: Curculionidea bez Scolytinae a Platypodinae) České republiky a Slovenska. 1. díl. Systematika, faunistika, historie výzkumu nosatcovitých brouků v České republice a na Slovensku, nástin skladby, seznam. Komentáře k Anthribidae, Rhynchitidae, Attelebidae, Nanophyidae, Brachyceridae, Dryophthoridae, Erihrinidae a Curculionidae: Curculioninae, Bagoinae, Baridinae, Ceutorhynchinae, Conoderinae, Hyperinae. – Klapalekiana (in print).
- BENEDIKT S., STEJSKAL R. & ŠPRYŇAR P. 2007: Faunistic records from the Czech Republic – 236. Coleoptera: Curculionidae. – Klapalekiana, 43 (3–4): 209–211.
- BOHÁČ J. 1985: Review of the subfamily Paederinae (Coleoptera, Staphylinidae) of Czechoslovakia. Part II. – Acta Entomologica Bohemoslovaca, 82: 431–467.
- BOHÁČ J., MATĚJČEK J. & ROUS R. 2007: Check-list of staphylinid beetles (Coleoptera, Staphylinidae) of the Czech Republic and the division of species according to their ecological characteristics and sensitivity to human influence. – Časopis Slezského Muzea Opava, 56: 227–276.
- BOUKAL D. S., BOUKAL M., FIKÁČEK M., HÁJEK J., KLEČKA J., SKALICKÝ S., ŠŤASTNÝ J. & TRÁVNÍČEK D. 2007: Katalog vodních brouků České republiky. – Klapalekiana, 43 (Supplementum), 289 pp.
- BOUKAL M. & BENEDIKT S. 2010: *Laccobius atratus* – nový druh vodomila pro Českou republiku (Coleoptera: Hydrophilidae) (*Laccobius atratus* – a new species of the water scavenger beetle for the Czech Republic (Coleoptera: Hydrophilidae)). – Západočeské entomologické listy, 1: 72–74. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 19-12-2010.
- ČÍZEK P. 2006: Dřepčici (Coleoptera: Chrysomelidae: Alticinae) Česka a Slovenska. – Městské muzeum Nové Město nad Metují, Nové Město nad Metují, 76 pp.
- FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds) 2005: Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. – AOPK ČR, Praha, 760 pp.
- GOTTWALD J. 1965: Příspěvek k faunistice Coleopter Slovenského a Muráňského krasu a širokého okolí Liptovského Hrádku. – Zprávy Československé společnosti entomologické, 1(2): 1–4.
- JELÍNEK J. 1993: Check-list of Czechoslovak Insects IV (Coleoptera). (Seznam československých brouků). – Folia Heyrovskyana, Supplementum 1: 3–172.
- KAZANTSEV S. & BRANCUCCI M. 2007: Cantharidae, pp. 234–298. – In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds): Catalogue of Palaearctic Coleoptera. Volume 4. Elateroidea – Derodontoidea – Bostrichoidea – Lymexyloidea – Cleroidea – Cucujoidea. Apollo Books, Stenstrup, 935 pp.
- KEJVAL Z. 2002: Nálezy *Stenus kiesenwetteri* Rosenhaur 1856 (Coleoptera: Staphylinidae) na území České republiky. – Erica, 10: 111–114.
- KEJVAL Z. & BENEDIKT S. 2009: Výsledky inventarizačních průzkumů brouků (Coleoptera) v chráněných územích západních Čech v letech 2005–2006 (Results of faunistic surveys of beetles (Coleoptera) of protected areas in Western Bohemia in 2005–2006). – Erica, 15: 57–85.
- KEJVAL Z., BENEDIKT S. & DOLEŽAL Z. 2008: Výsledky inventarizačních průzkumů brouků (Coleoptera) v chráněných územích západních Čech v letech 2004–2008 (Results of faunistic surveys of beetles (Coleoptera) of protected areas in Western Bohemia in 2004–2008). – Erica, 16: 73–96.
- KEJVAL Z., BENEDIKT S., DONGRES V. & DOLEŽAL Z. 2006: Výsledky inventarizačních průzkumů brouků (Coleoptera) v chráněných územích západních Čech (NPR Čerchovské hvozdy, NPP Pastviště u Finů, NPR Soos, NPP Železná hůrka, PR Kamenný rybník, PR Lopata, PR Starý Hirštejn, PP Příšovská homolka a PP Hvoždánská louka) (Results of faunistic surveys of beetles (Coleoptera) of protected areas in Western Bohemia (Čerchovské hvozdy, Pastviště u Finů and Soos national nature reserves, Železná hůrka national nature monument, Kamenný rybník, Lopata and Starý Hirštejn nature reserves, Příšovská homolka and Hvoždánská louka nature monuments)). – Erica, 13: 49–65.
- KLETEČKA Z. 2009: Krascovití (Buprestidae) v jižních Čechách (Jewel beetles (Buprestidae) of south Bohemia). – Sborník Jihočeského muzea v Českých Budějovicích, Přírodní vědy, 48 (Supplementum): 1–143.
- KOLEKTIV AUTORŮ 2007: Atlas podnebí Česka. – Český hydrometeorologický ústav a Univerzita Palackého v Olomouci, Praha, 256 pp+CD-ROM.
- KOLEŠKA Z. 1986: Seznam biografii československých

- entomologů (entomologové nežijící) – 8. pokračování. – Zprávy Československé společnosti entomologické, 22: 245–284.
- KOLEŠKA Z. 1995: Seznam biografí československých entomologů (entomologové nežijící) – 15. pokračování. – Klapalekiana, 31 (Supplementum): 564–775.
- KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. JUN., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. & ŠTĚPÁNEK J. (eds) 2002: Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 pp.
- MERTLIK J. 2004–2011: Faunistické mapy druhů čeledí Cerophytidae, Elateridae, Lissomidae, Melasidae a Throscidae (Coleoptera: Elateroidea) České republiky a Slovenska. – Elateridae.com. Dostupné na adrese http://www.elateridae.com/pag_uni.php?idp=15 (k 15.5.2011).
- NATURA 2000 2006: Oficiální webové stránky soustavy Natura 2000 v České republice. – Agentura ochrany přírody a krajiny Česká republika. Dostupné na adrese <http://www.nature.cz/natura2000-design3/hp.php> (k 15.5.2011).
- PRUNER L. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. – Klapalekiana, 32 (Supplementum): 1–115.
- SLÁMA M. 1998: Tesaříkovití (Cerambycidae) České republiky a Slovenské republiky. – Vlastním nákladem, Krhanice, 383 pp.
- SMETANA A. 1958: Drabčíkovití – Staphylinidae I. Staphylininae. – Fauna ČSR, Svazek 12, Nakladatelství ČSAV, Praha, 437 pp.
- SMETANA A. 1964: Die Staphylinidenfauna des Moores Hájek (Soos) in Westböhmen (Col., Staphylinidae). – Acta Faunistica Entomologica Musei Nationalis Pragae, 10: 41–123.
- SUCHÝ J. 1989: Slunéčka v okolí boleveckých rybníků u Plzně (s přehledem slunéček Československa) (Coleoptera, Coccinellidae). – Zpravodaj Západočeské pobočky České společnosti entomologické při ČSAV, 2 (Supplementum): 1–60.

***Clambus gibbulus* – první nález pro Českou republiku (Coleoptera: Clambidae)**

Milan Boukal¹ & Karel Rébl²

¹ Kpt. Bartoše 409, 530 09 Pardubice, Czech Republic; e-mail: milanb@seznam.cz

² Žižkovo náměstí 976, 271 01 Nové Strašecí, Czech Republic; e-mail: k.rebl@seznam.cz

BOUKAL M. & RÉBL K. 2011: *Clambus gibbulus* – první nález pro Českou republiku (Coleoptera: Clambidae) [*Clambus gibbulus* – First record for the Czech Republic (Coleoptera: Clambidae)]. – Západočeské entomologické listy, 2: 37–40. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 9-8-2011.

Abstract. *Clambus gibbulus* (LeConte, 1850) is for the first time recorded from the territory of the Czech Republic. Three specimens were collected during an entomological research of the Křivoklátsko Protected Landscape Area and Biosphere Reserve near Lány in the western part of the Central Bohemia. The problematic of genital dissection and preparation of these minute and fragile beetles, including the genitals preservation in synthetic resin of di-methyl-hydroxyacetone-formaldehyde [DMHF], is also discussed. We assume that the distribution pattern and the known microhabitats, where the three specimens were collected, may indicate that *C. gibbulus* is associated with trees and their cavities filled with decaying leaves, detritus and mouldering wood.

Key words: *Clambus gibbulus*, Coleoptera, Clambidae, faunology, Czech Republic, genital dissection, preparation

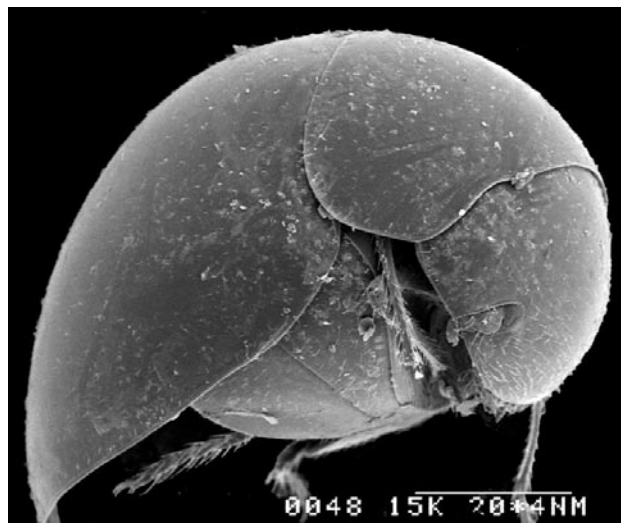
ÚVOD

V České republice jsou z čeledi Clambidae Fischer von Waldheim, 1821 dosud potvrzeny dvě podčeledi, Calyptomerinae Crowson, 1955 a Clambinae Fischer von Waldheim, 1821. Z podčeledi Clambinae je u nás znám pouze rod *Clambus* Fischer von Waldheim, 1821 (Obr. 1), ve kterém byl dosud prokázán výskyt 6 druhů (JELÍNEK 1993). Celosvětově je v čeledi Clambidae známo jen asi 70 druhů (MAJKA & LANGOR 2009).

Clambidae jsou drobní brouci (0,7–2,0 mm), kteří jsou sběrateli často přehlíženi. Mají typicky zvětšené krytky zadních kyčlí. Charakteristickou vlastností těchto brouků je schopnost svinout se do obranné pozice, kdy těsně přiklopí hlavu a štít na spodní stranu těla, zatáhnou nohy i tykadla a vytvoří prakticky hladkou kuličku. Podobné pozice jsou známy například u mnohem větších brouků z čeledi Leiodidae (např. z rodu *Agathidium* Panzer, 1797), a obdobný princip využívá i řada dalších skupin (např. Byrrhidae, někteří Scarabaeidae apod.). V tomto klidovém stavu jsou Clambidae schopni krátký čas setrvat a proto lehce ujdou pozornosti. Osvědčilo se nám proto prosetý materiál umístit do některého z mnoha typů termoelektorů a vypadaný materiál poté prohlédnout pod binokulární lupou v Petriho misce.

Bionomie druhů této čeledi je stále nedostatečně prozkoumána. Předpokládá se, že se jedná o mykofágy,

požírající hlenky (Myxomycetes) a výtrusy vřeckovýtrosných hub (Ascomycetes) (MAJKA & LANGOR 2009). Brouci se dají nalézt v rozkládajícím se rostlinném materiálu (MAJKA & LANGOR 2009), v mokřem listí, v dutinách stromů a na okrajích kompostů. Některé druhy létají po soumraku v lesích nad povrchem půdy a dají se chytat do letových pastí (MAJKA & LANGOR 2009). Některé druhy jsou zřejmě myrmekofilní (HANGAY & ZBOROWSKI 2010). Imaga některých australských druhů byla nalezena i na květech (HANGAY & ZBOROWSKI 2010). Nejhojnější výskyt byl

Obr. 1. *Clambus* sp. (převzato z POLILOV 2011).
Fig. 1. *Clambus* sp. (taken from POLILOV 2011).

pomocí letových pastí zaznamenán mezi květnem a červnem, i když jednotlivě se brouci objevují po celý rok (MAJKA & LANGOR 2009). Nejosvědčenější metodou sběru je prosívání a letové pasti.

Většina druhů z rodu *Clambus* je nalézána poměrně vzácně, většinou na vlhkých mikrobiotopech. Podle našich zkušeností se u nás nejhojněji vyskytuje druh *Clambus pubescens* Redtenbacher, 1849, někdy i masově na okrajích kompostů.

Druh *Clambus gibbulus* (LeConte, 1850) (syn. *C. radula* Endrödy-Younga, 1960, viz LÖBL & SMETANA 2006) patří podle ENDRÖDY-YOUNGA (1960) v rámci rodu ke skupině druhů s neochlupenými krovkami a štítem, nebo je ochlupení silně redukováno. Zadní část stehen (asi 3/4), je pokryta mikroskulpturou složenou z jemných hustých vrásek. Jednoznačná

identifikace v tomto determinačně poměrně obtížném rodu je však možná teprve po studiu samčích genitálií (Obr. 2), protože habituelně jsou jednotlivé druhy rodu uniformní (ENDRÖDY-YOUNGA 1960).

Clambus gibbulus byl dosud prokázán z Belgie, Finska, Francie, Itálie, Litvy, Německa, Norska, Polska, Rumunska, Ruska, Slovenska, Slovinska, Španělska, Švédska, Švýcarska, Ukrajiny, Velké Británie a také z neartické oblasti (LÖBL & SMETANA 2006).

VÝSLEDKY

Během entomologického průzkumu Chráněné krajinné oblasti a Biosférické rezervace Křivoklátsko, který probíhá již od roku 1985, byl nalezen druh *Clambus gibbulus*. Všechny exempláře byly získány prosevem detritu. Biotypy nálezů viz Obr. 3–6.

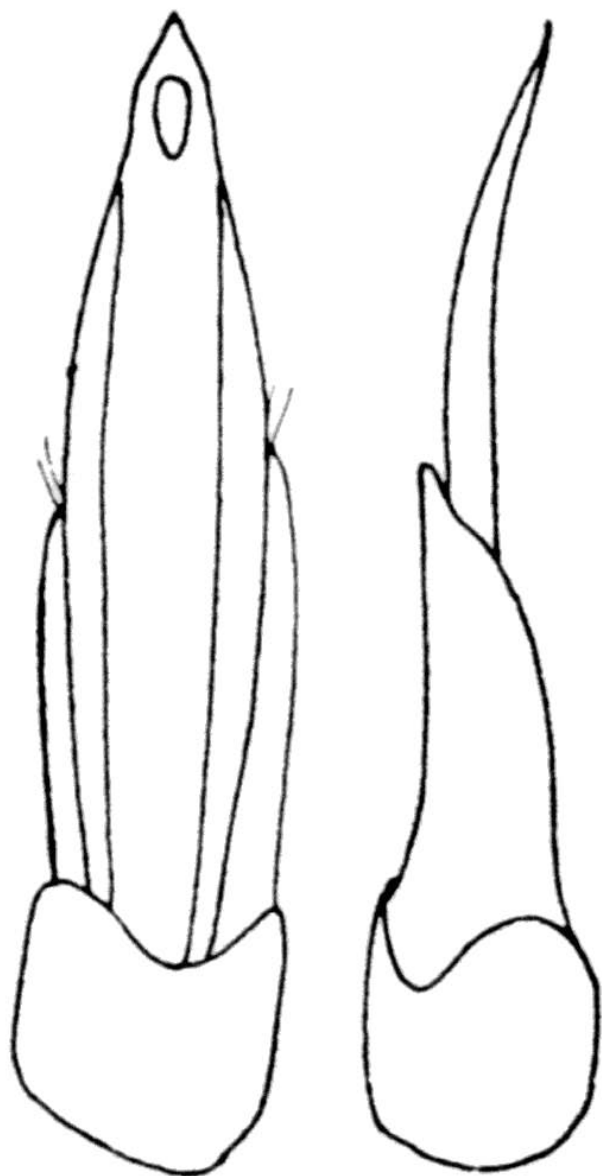
Přehled nálezů

Bohemia, Lány (5849c), pastevní les se solitérními stromy, prosev vlhkého listí a trouchu z dutiny při patě dubu (*Quercus* sp.), 7.XI.2003, 1 ♂, K. Rébl leg. et coll.; Lány (5949a), úpatí xerothermní stráně, prosev listí a trouchu z dutiny lípy (*Tilia* sp.), 8.V.2008, 1 ♂, K. Rébl leg., M. Boukal coll.; Lány (5949a), luční porosty v nivě potoka Klíčava, prosev tlejícího sena a exkrementů zvěře na krmelišti, 25.IV.2009, 1 ♂, K. Rébl leg. et coll. Vše M. Boukal det.

Přestože rozšíření druhů čeledi Clambidae není na území České republiky dosud zpracováno, předpokládáme, že se druh *C. gibbulus* bude i u nás vyskytovat poměrně vzácně. Je tak možno usuzovat s přihlédnutím k rozmístění několika málo známých lokalit druhu po území celé Evropy (ENDRÖDY-YOUNGA 1960). Podle našich nálezů lze předpokládat, že tento druh upřednostňuje stromy s vlhkými dutinami, které jsou vyplněné hniječím listím, detritem a trouchem. **Nový druh pro Českou republiku** (Obr. 7).

Poznámky k metodice použité pro preparaci genitálií

Preparace a disekce samčích genitálií je díky malé velikosti brouků rodu *Clambus* značně svízelná, pracná a vyžaduje určité zkušenosti, neboť neopatrnou manipulací nezřídka dochází až k rozpadu velmi křehkého imaga. Osvědčilo se nám jemně uchopit brouka do dvou prstů břišní stranou nahoru a oddělit (odtrhnout) celý zadeček tvrdou hodinářskou pinzetou. Celý postup je nutno provádět pod binokulární lupou. Použití tenkého špendlíku k oddělování zadečku není vhodné, zvláště ne na podložce, protože pak velmi často dochází k odpadnutí krovek a obvykle i hlavy spolu se štítem. Pro vyjmutí samčích genitálií je výhodné umístit celý zadeček do malé kapky glycerinu, a to nejlépe na matnicovém skle (tj. sklo

Obr. 2. Genitálie druhu *Clambus gibbulus* (podle ENDRÖDY-YOUNGA 1960).

Fig. 2. Genitalia of *Clambus gibbulus* (according to ENDRÖDY-YOUNGA 1960).

s upraveným povrchem skla např. metodou pískování, leptáním apod.). Matnicové sklo se při preparacích za použití binokulární lupy či mikroskopu využívá z důvodu, že zabraňuje protáčení drobných přitisknutých manipulovaných částí lépe než sklo hladké. Jedním entomologickým špendlíkem přitiskneme v kapce glycerinu zadeček na matnicové sklo a druhým opatrně roztrhneme blanité tergity. Při provádění této operace na podložce „nasucho“, tj. bez glycerinu, by mohlo dojít k odskočení celého zadečku a vzhledem k jeho nepatrné velikosti i ke ztracení. Použití malé kapky vody není vhodné, protože na rozdíl od glycerinu velmi rychle vysychá, zvláště máme-li u mikroskopu silné osvětlení vydávající teplo. Vypreparovaný aedeagus entomologickými špendlíky opatrně očistíme a umístíme přímo vedle brouka na štítek do kapičky plně vodou rozpustné umělé pryskyřice dimethyl-hydatoin-formaldehydu [DMHF, $(C_5H_8N_2O_2, CH_2O)_x$]. Aedeagus natočíme do vhodné polohy pro determinaci a pryskyřici necháme několik minut až hodin zatuhnout. Žádné prosvětlování aedeagu pak

již není nutné.

Pro bezobratlé živočichy poprvé navrhl použití DMHF STEEDMAN (1958) a po něm upravovali metodiku s ohledem na specifika brouků různých čeledí např. ANGUS (1969), BAMEUL (1990) a další. Oproti řadě dalších umělých pryskyřic má DMHF výhodu v tom, že vkládané objekty není nutno převádět přes lihové a xylenové řady nebo používat speciální rozpouštědla (izopropanol, xylen apod.). Před umístěním malých aedeagů do DMHF není nutné ani jejich poprání ve vodě (i glycerin je kompatibilní s DMHF, viz BAMEUL 1990). Při případných dalších manipulacích také později oceníme, že DMHF je zpětně kdykoli beze zbytku rozpustný vodou. Přesto řada sběratelů stále využívá k uložení aedeagu levnější, avšak složitější či časově zdlouhavější způsoby, např. za použití chloralhydrátu, euparalu, solakrylu či kanadského balzámu, případně různé trubičky s glycerinem připichované pod štítek s broukem atd. Tyto odlišné způsoby mají opodstatnění spíše při ukládání genitálií samičích.

Obr. 3. Lánská obora, xerothermní stráň (foto K. Rébl).
Fig. 3. Lány wildlife reserve, xerothermic slope (photo by K. Rébl).

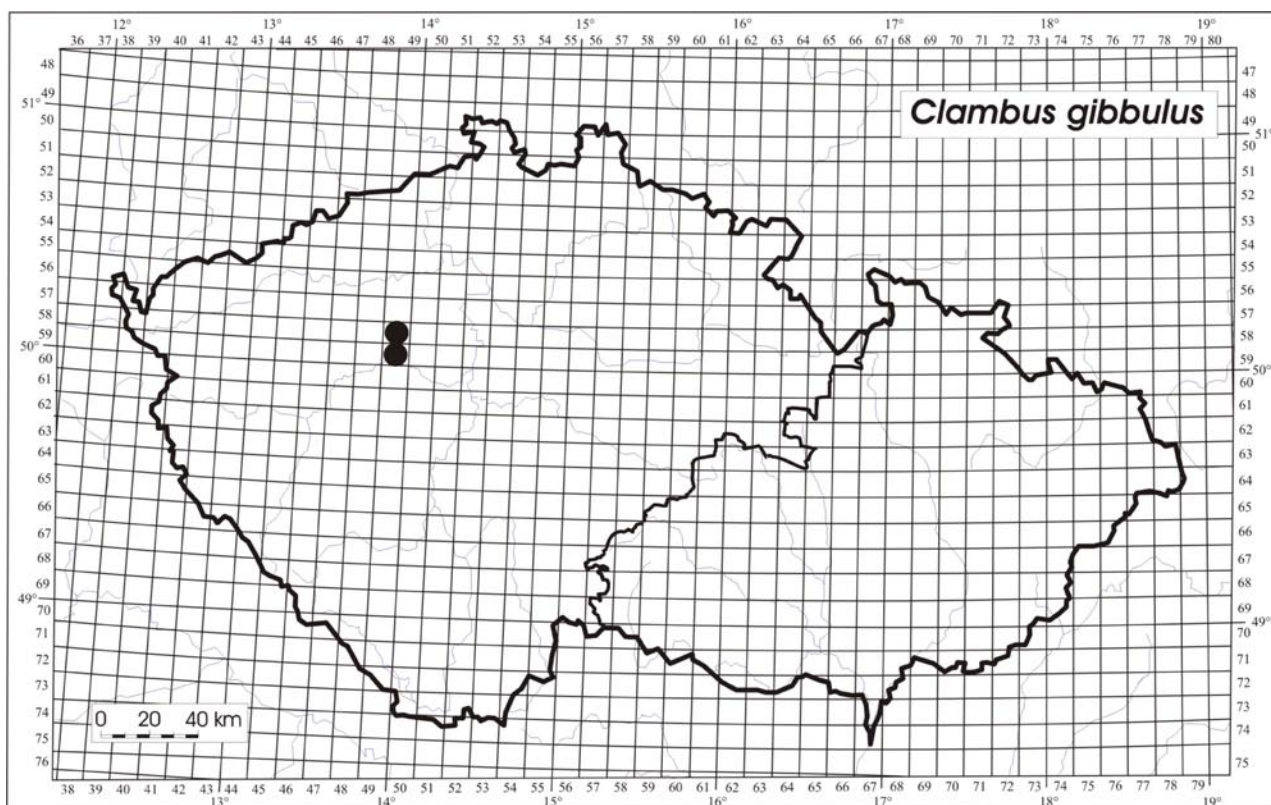
Obr. 4. Lánská obora, niva Klíčavy (foto K. Rébl).
Fig. 4. Lány wildlife reserve, floodplain of the Klíčava stream (photo by K. Rébl).

Obr. 5. Lánská obora, dutina v kmenu dubu (foto K. Rébl).
Fig. 5. Lány wildlife reserve, cavity in the trunk of oak (photo by K. Rébl).

Obr. 6. Lánská obora, dutina v kmenu lípy (foto K. Rébl).
Fig. 6. Lány wildlife reserve, cavity in the trunk of basswood (photo by K. Rébl).

Obr. 7. Nález *Clambus gibbulus* z území České republiky: černá tečka označuje první nález v České republice.
 Fig. 7. Distribution of *Clambus gibbulus* in the Czech Republic: black dot indicates the first records in the Czech Republic.

U nalezených samic jsme disekci genitálií neprováděli. V přehledu nálezů proto nejsou ani uváděny. Seriózní determinace valné většiny samic prozatím není možná, protože dosud neexistuje klíč zabývající se samičími genitáliemi.

PODĚKOVÁNÍ

Za připomínky k textu děkujeme J. Růžičkovi (Česká zemědělská univerzita, Praha) a za anglický překlad abstraktu M. Réblové (Botanický ústav AV ČR, Průhonice).

LITERATURA

ANGUS R. B. 1969: Revisional notes on *Helophorus* F. (Col., Hydrophilidae). 1. – General Introduction and some Species resembling *H. minutus* F. – Entomologist's monthly Magazine, 105: 1–24, pl. 1.
 BAMEUL F. 1990: Le DMHF: un excellent milieu de montage en entomologie. – L'Entomologiste, 46(5): 233–239.
 ENDRÖDY-YOUNGA S. 1960: Monographie der Paläarktischen arten der Gattung *Clambus* (Coleoptera: Clambidae). – Acta Zoologica Academiae Scientiarum Hungaricae, 6: 257–303.

ENDRÖDY-YOUNGA S. 1971: 17. Familie: Clambidae, pp. 266–270. – In: FREUDE H., HARDE K. W. & LOHSE G. A. (eds): Die Käfer Mitteleuropas. Band 3. Adepaga 2, Palpicornia, Histeroidea, Staphylinoidea 1. – Goecke & Evers, Krefeld, 365 pp.
 HANGAY G. & ZBOROWSKI P. 2010: A guide to the beetles of Australia. – CSIRO PUBLISHING, Collingwood, 238 pp.
 JELÍNEK J. (ed.) 1993: Check-list of Czechoslovak Insects IV (Coleoptera). Seznam československých brouků. – Folia Heyrovskyana, Suppl. 1: 3–172.
 LÖBL I. & SMETANA A. (eds.) 2006: Catalogue of Palaearctic Coleoptera, 3. Scarabaeoidea – Scirtoidea – Dascilloidea – Buprestoidea – Byrrhoidea. – Apollo Books, Stenstrup, 690 pp.
 MAJKA CH. G. & LANGOR D. W. 2009: Clambidae (Coleoptera) of Atlantic Canada. – Journal of the Acadian Entomological Society, 5: 32–40
 POLILOV A. A. 2011: *Clambus* sp. (Clambidae). – Atlas zhukov Rossii, online at http://www.zin.ru/ANIMALIA/COLEOPTERA/rus/clasp_ap.htm (accessed 2011-07-25).
 STEEDMAN H. F. 1958: Dimethyl Hydatoin Formaldehyde: A new Water-soluble Resin for Use as a Mounting Medium. – Quarterly Journal of Microscopical Science, University of Glasgow, 99(4): 451–452.

***Ochthebius melanescens* – potvrzení výskytu v Čechách (Coleoptera: Hydraenidae)**

Stanislav Benedikt¹, Milan Boukal² & Michal Straka³

¹ Částkova 10, 326 00 Plzeň, Czech Republic; e-mail: sbenedikt@seznam.cz

² Kpt. Bartoše 409, 530 09 Pardubice, Czech Republic; e-mail: milanb@seznam.cz

³ Department of Botany and Zoology, Masaryk University, Kotlářská 2, 611 37 Brno, Czech Republic;
e-mail: michal.straka@centrum.cz

BENEDIKT S., BOUKAL M. & STRAKA M. 2011: *Ochthebius melanescens* – potvrzení výskytu v Čechách (Coleoptera: Hydraenidae) (*Ochthebius melanescens* – occurrence confirmed in Bohemia (Coleoptera: Hydraenidae)). – Západočeské entomologické listy, 2: 41–43. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 19-8-2011.

Abstract. *Ochthebius melanescens* Dalla Torre, 1877 is recorded from the Pramenský Potok stream and the Mže River in western Bohemia. These findings corroborate the recent occurrence of the species in Bohemia as the last voucher specimen is approximately 80 years old. Seventeen specimens in the Pramenský Potok stream and five specimens in the Mže River were collected from mosses and on stones. Notes on the distribution of the species and its bionomical demands are given. Collecting circumstances are discussed.

Key words: *Ochthebius melanescens*, Coleoptera, Hydraenidae, faunistics, western Bohemia, Czech Republic

ÚVOD

Vodomil *Ochthebius melanescens* Dalla Torre, 1877 (Obr. 1) náleží do podrodu *Enicocerus* Stephens, 1829. V České republice byl v rodu *Ochthebius* Leach, 1815 dosud spolehlivě prokázán výskyt 18 druhů, přičemž z podrodu *Enicocerus* jsou v současnosti známy 4 druhy (BOUKAL et al. 2007, STRAKA et al. 2011). Druh *O. melanescens* patří k nápadně kovově zbarveným druhům s malým koncovým článkem čelistních makadel o délce asi 1/8–1/6 předposledního článku a zároveň s krovkami, které mají zřetelný široký žlábek u postranního okraje krovek až k zadnímu konci švu. Jednoznačná identifikace je však v tomto determinačně poměrně obtížném podrodu možná teprve po studiu samčích genitálií (Obr. 2), protože habituelně jsou jednotlivé druhy podrodu jinak poměrně uniformní. Pro spolehlivou determinaci je nutno použít klíč LOHSEHO (1971) s dodatky HEBAUERA (1989) a JÄCHA (1998).

Ochthebius melanescens je rozšířen ve střední a jihovýchodní Evropě, severozápadní hranice rozšíření sahá po jihovýchodní Německo, Českou republiku a jihozápadní Polsko (JÄCH 1992, 2004). Žije v tekloucích vodách na osluněných kamenech a skaliscích vyčnívajících z proudu. Nalezeme jej těsně u hladiny v nárostech řas (BOUKAL et al. 2007), či mechů. Z bioindikačního hlediska je druh řazen

Obr. 1. Vodomil *Ochthebius melanescens* z lokality Pavlovice. (foto Z. Kejval)

Fig. 1. *Ochthebius melanescens* from the locality of Pavlovice. (photo by Z. Kejval)

mezi druhy reliktní (BOUKAL et al. 2007), tj. druhy s nejužší ekologickou valencí, obývající výhradně přirozené biotopy, které jsou v podmínkách střední Evropy ohrožovány lidskými zásahy. V Červeném seznamu (FARKAČ et al. 2007) je druh zařazen do kategorie EN (ohrožený druh), protože se lze domnívat, že čelí velkému nebezpečí vyhynutí (vyhubení) ve volné přírodě.

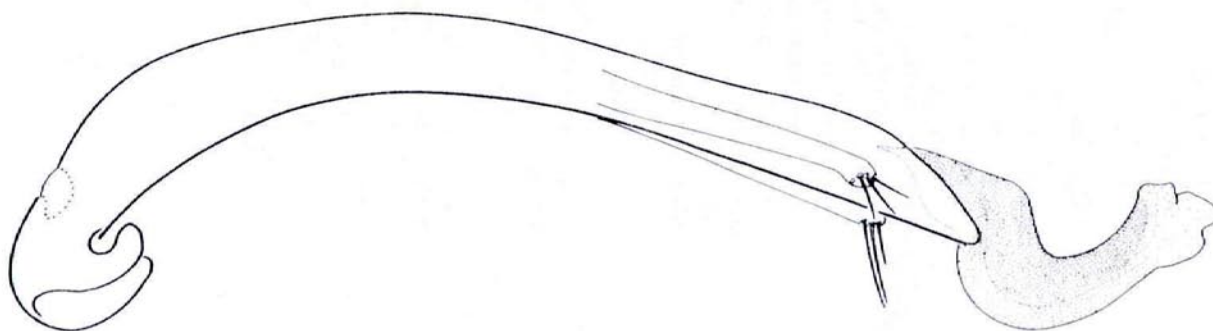
Z Čech byl dosud znám jen z několika velmi starých nálezů situovaných vesměs v severovýchodní části území (Lánov, Malá Skála, Zdobnice nad Orlicí) zhruba z období před 80 lety (JÁCH 1992, BOUKAL et al. 2007). Z území Moravy jsou známy staré nálezy ze Znojma a Dyje (JÁCH 1992, BOUKAL et al. 2007), ostatní údaje staré i recentní pocházejí ze severních

moravských pohoří: Oderské vrchy, Moravskoslezské Beskydy a Vsetínské vrchy (BOUKAL et al. 2007). Rozšíření viz na Obr. 3.

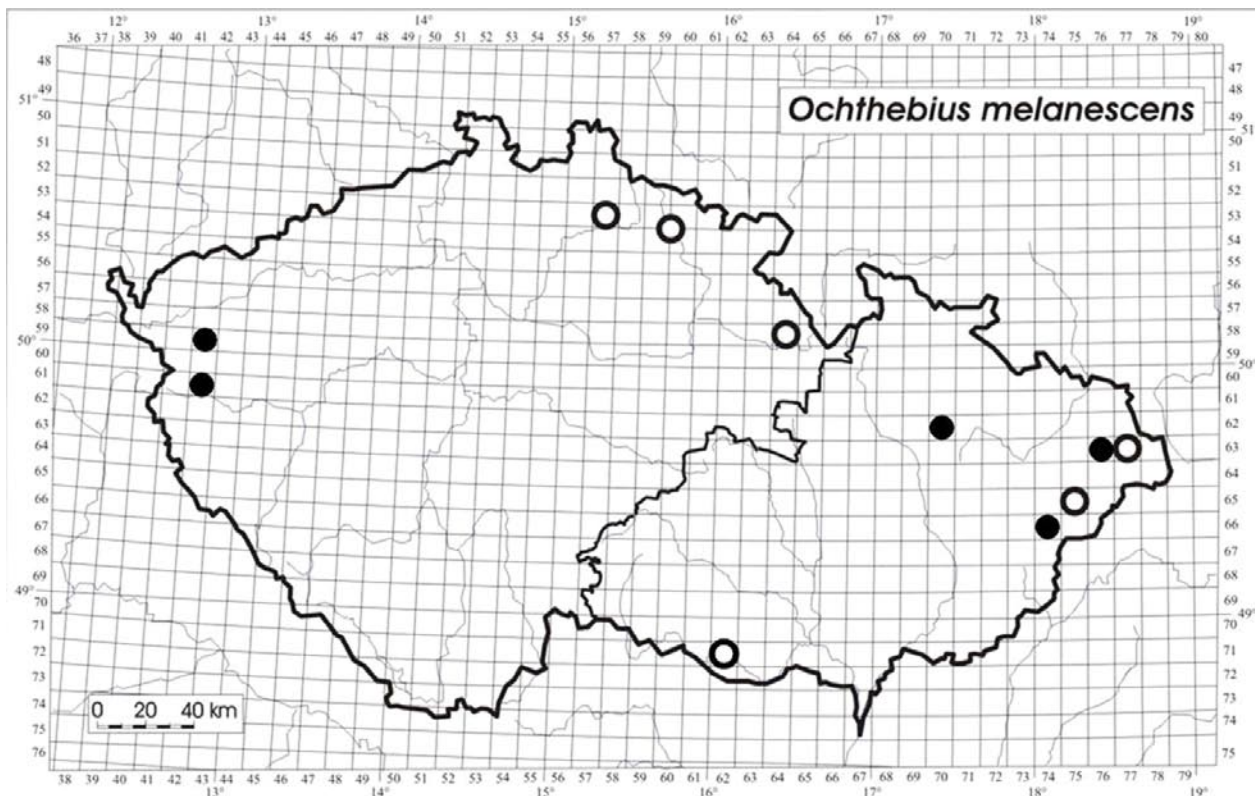
VÝSLEDKY

Ochthebius melanescens byl nalezen na dvou lokalitách v západních Čechách. Níže uvádíme okolnosti nálezů na každé z nich.

1. **Slavkovský les: Pramenský potok.** Nálezy byly učiněny v rámci orientačního průzkumu potoka. Na lokalitě byl pozorován velice hojný výskyt tohoto druhu, většina jedinců byla pozorována na kamenech vyčnívajících z vody a byla přítomna na hranici voda-vzduch, často také ve vodou oplachovaných me-

Obr. 2. Aedeagus druhu *Ochthebius melanescens*. (podle JÁCH, 1992)
Fig. 2. Aedeagus of *Ochthebius melanescens*. (according to JÁCH, 1992)

Obr. 3. Známé nálezy *Ochthebius melanescens* v České republice; kroužky – nálezy před rokem 1950, kolečka – nálezy od roku 1950.

Fig. 3. Known records of *Ochthebius melanescens* in the Czech Republic; circles – records before 1950, dots – records since 1950.

ších. Pramenský potok má v místě nálezu charakter epiritrálního toku, má přirozené koryto a břehy se zachovalými břehovými porosty. Vysokou zachovalost lokality indikují i nálezy dalších vzácných druhů čeledi Hydraenidae např. *Ochthebius metallescens* Rosenhauer, 1847 nebo *Hydraena minutissima* Stephens, 1829. Nadmořská výška lokality je 600 m.

2. **Tepelské vrchy: řeka Mže.** Druh zde byl nalezen během příležitostného entomologického průzkumu v pěti exemplářích v meších na kamenech v řece. Všechny exempláře byly nalezeny metodou vymývání mechů. Při této metodě jsou menší kameny, porostlé mechy a vyčnívající nad hladinu řeky, potopeny do nádoby s vodou. Zachraňující se hmyz vyplave na hladinu vody v nádobě. Tak se dá snadno sbírat skrytě žijící hmyz, jinak v přírodě jen obtížně zjištělný. Metodu lze samozřejmě dobře aplikovat i na jiný organický či anorganický materiál (stařina, substrát apod.). Společně s *O. melanescens* byly na lokalitě takto zjištěny i další zajímavé druhy brouků, indikující výjimečně zachovalé vodní a litorální prostředí, především drabčici *Ocalea concolor* Kiesenwetter, 1847, *Ochtheophilus omalinus* (Erichson, 1840) a *Quedius riparius* Kellner, 1843. Řeka Mže je ve svém horním úseku poměrně čistým tokem uzavřeným v hlubokém údolí. Nejsou zde vystavěna žádná vodní díla, kolísání hladiny je proto zcela závislé jen na aktuálních klimatických podmínkách. Za normálního stavu je řeka mělká, přítomnost četných kamenů vyčnívajících nad hladinu a rychlejší tok vody jí dává charakter mohutnější podhorské bystřiny (Obr. 4). Nadmořská výška se v místě nálezu pohybuje okolo 440 m.

Přehled nálezů: Bohemia occ., Mnichov env. (5942), Pramenský potok, na vlhkých kamenech, 21.X.2008,

Obr. 4. Horní tok řeky Mže má charakter velké podhorské bystřiny. (foto J. Raisová)

Fig. 4. The upstream of the Mže River appears as a great submontane brook. (photo by J. Raisová)

17 ex., M. Straka lgt. et det., coll. M. Straka (13 ex.), Masarykova Univerzita Brno, Přírodovědecká Fakulta (Srovnávací sbírka vodních bezobratlých) (3 ex.), D. Boukal (1 ♂); Pavlovice env. (6142), řeka Mže, v meších na kamenech v řece, 17.VII.2010, 3 ♂♂, 2 ♀♀, S. Benedikt lgt., coll. S. Benedikt (1 ♂), M. Boukal coll. (2 ♂♂, 1 ♀♀) et Muzeum Chodska Domažlice (1 ♀); vše M. Boukal det.

Potvrzení výskytu v Čechách.

PODĚKOVÁNÍ

Poděkování patří Ivanu Skálovi, který upozornil na možnost výskytu *O. melanescens* v Pramenském potoce. Spolupráce M. Straky na tomto příspěvku byla podpořena výzkumným záměrem MSM 0021622416.

LITERATURA

- BOUKAL D. S., BOUKAL M., FIKÁČEK M., HÁJEK J., KLEČKA J., SKALICKÝ S., ŠTASTNÝ J. & TRÁVNÍČEK D. 2007: Katalog vodních brouků České republiky (Coleoptera: Sphaeriidae, Gyrinidae, Haliplidae, Noteridae, Hygrobiidae, Dytiscidae, Helophoridae, Georissidae, Hydrochidae, Spercheidae, Hyrophilidae, Hydraenidae, Scirtidae, Elmidae, Dryopidae, Limnichidae, Heteroceridae, Psephenidae). – Klapalekiana, 43 (Suppl.): 1–89.
- FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds) 2005: Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp.
- HEBAUER F. 1989: 7. Familie: Hydraenidae, pp. 72–82. – In: LOHSE G. A. & LUCHT W. H. (eds): Die Käfer Mitteleuropas. Band 12 (1. Supplementband). – Goecke & Evers, Krefeld, 346 pp.
- JÄCH M. A. 1992: Revision of the Palearctic species of the genus *Ochthebius* Leach. VII. The subgenus *Enicoceurus* Stephens (Coleoptera: Hydraenidae). – Elytron, 5: 139–158.
- JÄCH M. A. 1998: 7. Familie: Hydraenidae, pp. 83–97. – In: LOHSE G. A. & KLAUSNITZER B. (eds): Die Käfer Mitteleuropas. Band 15 (4. Supplementband). – Goecke & Evers, Krefeld, 398 pp.
- JÄCH M. A. 2004: Family Hydraenidae Mulsant, 1844, pp. 102–122. In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds): Catalogue of Palaearctic Coleoptera, 2. Hydrophiloidea – Histeroidea – Staphylinoidea. – Apollo Books, Stenstrup, 942 pp.
- LOHSE G. A. 1971: 7. Familie: Hydraenidae, pp. 95–125. – In: FREUDE H., HARDE K. W. & LOHSE G. A. (eds): Die Käfer Mitteleuropas. Band 3. – Goecke & Evers, Krefeld, 365 pp.
- STRAKA M., KOMZÁK P., BOUKAL D. & TRÁVNÍČEK D.: Minute moss beetles (Coleoptera: Hydraenidae) and riffle beetles (Coleoptera: Elmidae). – In: MALENOVSKÝ I., KMENT P. & KONVIČKA O. (eds): Species inventories of selected arthropod groups in the Bílé Karpaty Protected Landscape Area and Biosphere Reserve. – Acta Musei Moraviae, Scientiae Biologicae (Brno), 98 (Supplementum) (in print).

Ovádi (Diptera: Tabanidae) v okolí Kladské (CHKO Slavkovský les)

Libor Dvořák

Městské muzeum Mariánské Lázně, Goethovo náměstí 11, 353 01 Mariánské Lázně; e-mail: lib.dvorak@seznam.cz, dvorak@muzeum-ml.cz

DVOŘÁK L., 2011: Ovádi (Diptera: Tabanidae) v okolí Kladské (CHKO Slavkovský les) (Horse flies (Diptera: Tabanidae) from Kladská surroundings (Slavkovský Les Protected Landscape Area)). – Západočeské entomologické listy, 2: 44–50. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 27-Oct-2011.

Abstract. During the survey in the Kladská surroundings (peatbog area in the Slavkovský Les Protected Landscape Area in western Bohemia) realised in the years 2010–2011, 279 horse fly specimens belonging to 17 species (= 35% of the Bohemian horse fly fauna) were collected. Altogether with some old records, 19 species (= 39% of the Bohemian horse fly fauna) are known from the area under study. Widely distributed and common *Tabanus bromius* Linnaeus, 1758 (33% of specimens collected in the area under study) and *Tabanus maculicornis* Zetterstedt, 1842 (20%) were dominate species. Forest species *Hybomitra distinguenda* (Verrall, 1909) (12%) and psychrophilous sub-mountain to mountain species *Hybomitra aterrima* (Meigen, 1820) (11%) were further relatively common species. Interesting result is the presence of two taiga species *Hybomitra arpadi* (Szilády, 1923) (3%) and *Hybomitra kaurii* Chvála & Lyneborg, 1970 (5%), which occurred together with partially xerophilous species *Tabanus glaucopsis* Meigen, 1820. Records of rare taiga subspecies *Hybomitra nitidifrons confiformis* Chvála & Moucha, 1971 and mountain to alpine species *Glaucops hirsutus* (Villers, 1789) are the most valuable results from the ecological and zoogeographical points of view.

Key words: horse flies, Diptera, Tabanidae, *Glaucops hirsutus*, red list, mountain fauna, western Bohemia, distribution, faunistics

ÚVOD

Poznatky o ovádech Karlovarského kraje jsou nedostatečné. Stěžejním dílem obsahujícím mnoho cenných údajů je monografie VIMMERA (1913). Kusé údaje zahrnující i revidované exempláře Vimmerovy sbírky poté publikovali MOUCHA & CHVÁLA (1956a,b, 1959, 1967, 1968). Data pocházející ze sbírek muzeí v Praze, Brně a Bratislavě sepsala JEŽKOVÁ (1974). Od té doby nebyly z území Karlovarského kraje publikovány žádné údaje týkající se ovádů a nově sebraný materiál pocházející především z výzkumu výsypek a deponovaný ve sbírkách Entomologického oddělení Národního muzea v Praze nebyl dosud zpracován.

V okolí Kladské sbíral ovády přibližně před půl stoletím J. Moucha a v 70. letech 20. století také J. Ježek, a to především larvy, které dochoval do imag. Některé z Mouchových sběrů byly publikovány (viz MOUCHA & CHVÁLA 1967, 1968), všechny exempláře sebrané Mouchou či vychované Ježkem jsou pak uloženy ve sbírkách Národního muzea v Praze a údaje o jejich výskytu na Kladské (bez konkrétních dat a počtů) shromáždila JEŽKOVÁ (1974). Tyto výsledky jsou v práci porovnány se současnými daty.

SLEDOVANÉ ÚZEMÍ

Sledované území se nachází v okolí obce Kladská v nadmořské výšce 800–820 m n. m. Fytogeograficky náleží do českého oreofytika, okresu Slavkovský les, číslo mapovacího pole 5942c. Část území náleží do komplexu NPR Kladské rašeliny (vyhlášeno 1933), kde jsem navštívil dvě jeho části: rašeliniště Tajga a Husí les. Většina plochy těchto rašelinišť je pokryta blatkovými bory (*Pino rotundatae-Sphagnetum*), zbytek pokrývají rohovcové či rašelinné smrčiny (*Mastigobryo-Piceetum* a *Sphagno-Piceetum*). Na jejich otevřených partiích převažují ostřicové vlhké louky se suchopýrem (*Eriophorum* sp.), na rašeliništi Tajga je přítomna větší plocha s keříčkovými společenstvy tvořenými brusnicí borůvkou (*Vaccinium myrtillus*), brusnicí vlochyní (*Vaccinium uliginosum*), šichou černou (*Empetrum nigrum*) nebo klikvou bahenní (*Oxycoccus palustris*). Mimo rezervace převažují kulturní či polokulturní smrčiny a komplexy vlhkých luk a přibřežních porostů u několika rybníků.

Při popisu území bylo částečně čerpáno ze ZAHRADNICKÝ & MACKOVČIN (2004).

MATERIÁL A METODIKA

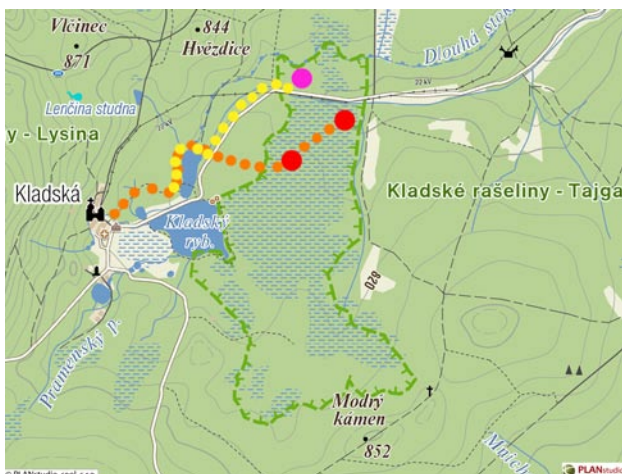
Sběr ovádů probíhal především v roce 2010 (konkrétní data sběrů: 10.VI.2010, 1.VII.2010, 16.VII.2010, 10.VIII.2010) pomocí entomologické sítě po více-méně stejné trase vedoucí různými typy stanovišť rašeliniště Tajga (ostřicová louka, otevřená keříčková společenstva, podmáčená smrčina, blatkový bor) a také po hrázi rybníků a smrčinou západně rezervace. Na dvou místech rašeliniště Tajga byly v průběhu téměř celé sezóny umístěny Malaiseho pasti. V roce 2011 (28.VI.2011, 24.VIII.2011) byly provedeny sběry podél silnice severně od osady Kladská a v jihozápadní části rašeliniště Husí les. (Obr. 1)

K determinaci ovádů a pro excerpci poznámek k ekologii a rozšíření nalezených druhů byla použita práce CHVÁLY (1980), nomenklatura byla převzata z práce CHVÁLY (2009) s jednou výjimkou, kterou komentuji v textu.

Pro veškerý materiál z mých sběrů platí L. Dvořák leg. et det. Dokladový materiál je uložený ve sbírkách Městského muzea Mariánské Lázně (MML) a autora (LD). Další použité zkratky: NMPC = sbírky Národního muzea v Praze, MMBC = sbírky Moravského zemského muzea v Brně.

VÝSLEDKY

Níže uvádím přehled zjištěných druhů. Pokud jsou k dispozici publikované údaje, zmiňuji je jako první. Poté jsou uvedeny kompletní údaje nových sběrů z rašeliniště Tajga a/nebo Husí les a také nálezy z částí mimo území rezervace (pokud jsou k dispozi-

Obr. 1. Zkoumané území. Oranžové tečky – pravidelná trasa průzkumu v roce 2010. Žluté tečky – trasa průzkumu v roce 2011. Červená kolečka – pozice Malaiseho pastí v rašeliništi Tajga v roce 2010. Fialové kolečko – místo sběru v rašeliništi Husí les v roce 2011.

Fig. 1. Area under study. Orange dots – regular route of the survey in 2010. Yellow dots – route of survey in 2011. Red circles – location of Malaise traps on the Tajga peat-bog in 2010. Violet circle – collecting place on the Husí Les peat-bog in 2011.

ci). Nálezový zápis je doplněn o místo uložení dokladových exemplářů. Pokud není sbírka uvedena, nebyly odchycené kusy uchovány. Ke každému druhu jsou uvedeny také stručné komentáře k ekologické charakteristice a rozšíření jednotlivých druhů (obojí platí v rámci České republiky, pokud není uvedeno jinak), vycházející z práce CHVÁLY (1980) a osobních poznatků autora.

Chrysops caecutiens (Linnaeus, 1758)

Tajga: 1.VII.2010, 1 ♀, MML; Malaiseho past, 16.VII.–10.VIII.2010, 1 ♀.

Husí les: 28.VI.2011, 1 ♀.

Mimo rezervace: 1.VII.2010, 1 ♀.

Eurosibiřský. Hojný druh u vody v lesnatých oblastech, vystupuje i do hor.

Chrysops relictus Meigen, 1820

Publikované údaje: JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).

Eurosibiřský. Hojný vlhkomilný druh, na horách vzácně.

Hybomitra arpadi (Szilády, 1923)

Husí les: 28.VI.2011, 2 ♀♀, MML et LD.

Mimo rezervace: 1.VII.2010, 1 ♀, MML; 28.VI.2011, 5 ♀♀, MML et LD.

Holarctický. Severský druh lesního pásma a tajgy, v ČR jižní hranice rozšíření. Nálezy roztroušené v jihočeské rybníční pánvi, nížinných mokřadech a také v některých pohořích. Pro shrnutí rozšíření v ČR a další diskuzi viz DVOŘÁK (2011).

Hybomitra aterrima (Meigen, 1820) (= *Hybomitra auripila* (Meigen, 1820))

Publikované údaje: MOUCHA & CHVÁLA (1968), JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha, jako *auripila*).

Tajga: 1.VII.2010, 7 ♀♀, 1 MML; Malaiseho past, 1.–16.VII.2010, 1 ♀.

Husí les: 28.VI.2011, 8 ♀♀.

Mimo rezervace: 1.VII.2010, 6 ♀♀; 18.V.2011, 1 ♂, MML; 28.VI.2011, 7 ♀♀.

Evropský. Hojný druh vlhkých stinných biotopů, zejména na horách. Všichni zaznamenaní jedinci náležejí zlatě ochlupené var. *auripila* (Meigen, 1820), která byla dříve považována za samostatný druh (někteří autoři tuto změnu neakceptují a *H. auripila* je tak např. stále vedena v poslední verzi checklistu ČR, viz CHVÁLA 2009). Tato nová taxonomická kombinace byla publikována SCHACHEM (1994), který našel intermediální jedince. S tímto názorem souhlasí např. T. Zeegers, který podobné jedince našel také (T. ZEEGERS, nepubl. data).

Hybomitra bimaculata (Macquart, 1836)

Publikované údaje: MOUCHA & CHVÁLA (1968), JEŽ-

KOVÁ (1974: leg. Moucha).
Tajga: Malaiseho past, 16.VII.–10.VIII.2010, 1 ♀.
Palearktický. Hojný vlhkomilný druh, na horách obvykle chybí nebo je velmi vzácný.

Hybomitra distinguenda (Verrall, 1909)
Publikované údaje: JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).
Tajga: 1.VII.2010, 4 ♀♀, 1 MML; Malaiseho past, 1.–16.VII.2010, 2 ♀♀.
Husí les: 28.VI.2011, 10 ♀♀.
Mimo rezervace: 1.VII.2010, 9 ♀♀; 28.VI.2011, 8 ♀♀.
Palearktický. Hojný druh vlhkých lesnatých oblastí, častější na horách.

Hybomitra kaurii Chvála & Lyneborg, 1970
Publikované údaje: MOUCHA & CHVÁLA (1968), JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).
Tajga: 1.VII.2010, 1 ♀, MML; Malaiseho past, 10.VI.–1.VII.2010, 1 ♀.
Husí les: 28.VI.2011, 6 ♀♀, 1 MML.
Mimo rezervace: 1.VII.2010, 1 ♀, MML; 28.VI.2011, 4 ♀♀.
Euroasijský. Druh severské tundry, v ČR nehojně v rybníčních pánvích a na horských rašeliništích a vlhkých loukách, jen lokálně hojnější.

Hybomitra lundbecki Lyneborg, 1959
Publikované údaje: MOUCHA & CHVÁLA (1968), JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).
Tajga: 1.VII.2010, 3 ♀♀, 1 MML; Malaiseho past, 16.VII.–10.VIII.2010, 1 ♀.
Husí les: 28.VI.2011, 1 ♀.
Euroasijský. Hojný lesní druh od nížin po hory.

Hybomitra micans (Meigen, 1804)
Publikované údaje: MOUCHA & CHVÁLA (1968), JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).
Tajga: Malaiseho past, 10.VI.–1.VII.2010, 2 ♀♀; 1.VII.2010, 1 ♀, MML.
Husí les: 28.VI.2011, 4 ♀♀, 1 MML.
Mimo rezervace: 28.VI.2011, 1 ♀.
Evropský. Druh především bažinatých až rašelinných biotopů, hojnější na horách.

Hybomitra muehlfeldi (Bauer, 1880)
Publikované údaje: MOUCHA & CHVÁLA (1968), JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).
Palearktický. Hojný vlhkomilný druh preferující rybníční oblasti, na horách velmi vzácný.

Hybomitra nitidifrons confiformis Chvála & Moucha, 1971
Tajga: 10.VI.2010, 1 ♀, MML.
Palearktický. Chladnomilný poddruh známý ze se-

verní poloviny Evropy od Belgie po Ural, v ČR jižní hranice rozšíření. Dostí vzácně a ojediněle se vyskytující druh. Více v samostatném odstavci v kapitole Diskuze.

Hybomitra tropica (Linnaeus, 1758)
Publikované údaje: MOUCHA & CHVÁLA (1968), JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).
Tajga: Malaiseho past, 10.VI.–1.VII.2010, 1 ♂, LD.
Evropský. Druh preferující vlhké zalesněné oblasti, roztroušeně je nalézán po celém území ČR od nížin po hory, vždy ale jen jednotlivě a vzácně.

Tabanus bromius Linnaeus, 1758
Publikované údaje: JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).
Tajga: 1.VII.2010, 32 ♀♀, 1 MML.
Husí les: 28.VI.2011, 24 ♀♀.
Mimo rezervace: 1.VII.2010, 9 ♀♀; 28.VI.2011, 27 ♀♀.
Evropsko-západosibiřský. Jeden z nejhojnějších ovádů obývajících různé biotopy od nížin do hor.

Tabanus glaucopsis Meigen, 1820
Publikované údaje: JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).
Tajga: 1.VII.2010, 1 ♀, MML.
Euroasijský. Obývá různé biotopy od stepí a lesostepí v nížinách až po vyšší polohy hor. V České republice spíše jednotlivě a roztroušeně.

Tabanus maculicornis Zetterstedt, 1842
Publikované údaje: JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha, Ježek).
Tajga: 1.VII.2010, 9 ♀♀, 1 MML; Malaiseho past, 1.–16.VII.2010, 2 ♀♀; Malaiseho past, 16.VII.–10.VIII.2010, 2 ♀♀.
Husí les: 28.VI.2011, 28 ♀♀, 1 MML.
Mimo rezervace: 1.VII.2010, 2 ♀♀; 28.VI.2011, 13 ♀♀.
Evropsko-západosibiřský. Hojný druh obývajících různé biotopy od nížin do hor.

Glaucops hirsutus (Villers, 1789)
Tajga: Malaiseho past, 16.VII.–10.VIII.2010, 4 ♂♂, 2 MML, 2 LD.
Středoevropský. Horský až vysokohorský druh známý z několika pohoří střední Evropy. U nás velmi vzácný. Více v samostatném odstavci v kapitole Diskuze.

Heptatoma pellucens (Fabricius, 1776)
Tajga: 1.VII.2010, 1 ♀.
Husí les: 24.VIII.2011, 1 ♀.
Evropsko-západosibiřský. Poměrně hojný druh různých stanovišť od nížin po nižší polohy hor.

Haematopota pluvialis (Linnaeus, 1758)

Publikované údaje: JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha, Ježek).

Tajga: Malaiseho past, 10.VI.–1.VII.2010, 4 ♀♀; 1.VII.2010, 1 ♀, MML; Malaiseho past, 1.–16.VII.2010, 10 ♀♀.

Husí les: 28.VI.2011, 1 ♀.

Mimo rezervace: feromonový lapač, 10.VIII.2010, 1 ♀; 28.VI.2011, 2 ♀♀.

Eurosibiřský. Velmi hojný druh od nížin po hory, prakticky všudypřítomný.

Haematopota subcylindrica Pandellé, 1883

Publikované údaje: MOUCHA & CHVÁLA (1967), JEŽKOVÁ (1974: leg. Moucha).

Husí les: 28.VI.2011, 1 ♀, MML.

Eurosibiřský. Relativně hojný druh různých stanovišť od nížin do hor.

DISKUZE

Z Čech je dosud uváděno 49 druhů ovádů (CHVÁLA 2009). Uvedeným průzkumem v okolí Kladské jsem zaznamenal 17 druhů (Tabulka 1), což představuje 35 % fauny Čech. Zahrnu-li do počtů i dva druhy udávané z literatury a nepotvrzené touto studií, je z okolí Kladské známo 19 druhů ovádů, tj. 39 % fauny Čech. To je poměrně vysoké číslo na jednu horskou lokalitu. Pro srovnání je možno použít pouze recentně publikovaná data z Jizerských hor a jedné lokality na Šumavě. Z Jizerských hor uvádějí JEŽEK et al. (2008) maximálně 13 druhů na lokalitu, ovšem ze všech lokalit nad 800 m n. m., což je zhruba nad-

mořská výška okolí Kladské, publikovali celkem pouze 14 druhů. Z lokality Pamferova Hut' na Šumavě z nadmořské výšky 905 m udávají DVOŘÁK et al. (2010) 13 druhů ovádů.

Celkem jsem zpracoval 279 jedinců ovádů (Tabulka 1). Dominantními byly všeobecně hojné a rozšířené druhy *Tabanus bromius* (33 % odchycených exemplářů) a *T. maculicornis* (20 %). Dalšími poměrně početnými druhy byly lesní *Hybomitra distinguenda* (12 %) a chladnomilný podhorský a horský druh *H. aterrima* (11 %). Zajímavou skutečností je poměrně vysoké zastoupení dvou tajgových druhů *Hybomitra arpadi* (3 %) a *H. kaurii* (5 %) současně s výskytem spíše teplomilného druhu *Tabanus glaucopis*. Nejcennějšími zjištěnými druhy z hlediska ekologického a zoogeografického významu jsou vzácný tajgový druh *Hybomitra nitidifrons confiformis* a zejména horský až vysokohorský druh *Glaucops hirsutus*. Podrobnější komentář k oběma druhům je připojen v následujících odstavcích.

V Červeném seznamu bezobratlých ČR (JEŽEK & BARTÁK 2005) je zařazen pouze *G. hirsutus* jako zranitelný druh.

Glaucops hirsutus

Nejvýznamnější nález z NPR Kladské rašeliny, rašeliniště Tajga. Jedná se o druh s reliktním rozšířením, který je na všech lokalitách velmi vzácný (CHVÁLA 1964). V Červeném seznamu bezobratlých ČR je řazen jako zranitelný druh (JEŽEK & BARTÁK 2005). První údaj z České republiky pochází z Krkonošského národního parku, konkrétně z lokality

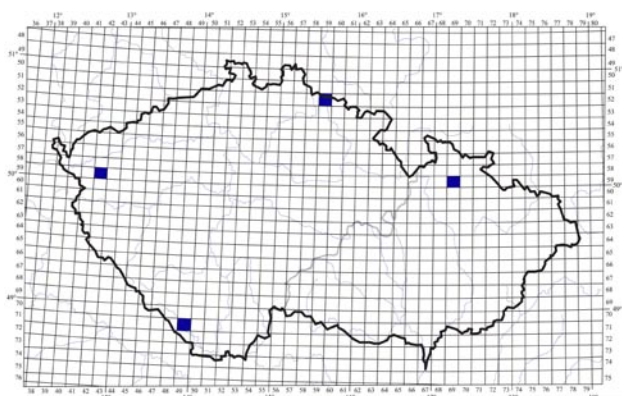
Tabulka 1. Ovádi v okolí Kladské do roku 1974 a v současnosti. Tučně vytištěná data – dominantní druhy.

Table 1. Horse flies of Kladská surroundings until 1974 and in present. Bold typed data – dominating species.

Druh / Species	1974	2010–2011	
<i>Ch. caecutiens</i>		+	4 (1 %)
<i>Ch. relictus</i>	+		
<i>H. arpadi</i>		+	8 (3 %)
<i>H. aterrima</i>	+	+	30 (11 %)
<i>H. bimaculata</i>	+	+	1 (0 %)
<i>H. distinguenda</i>	+	+	33 (12 %)
<i>H. kaurii</i>	+	+	13 (5 %)
<i>H. lundbecki</i>	+	+	5 (2 %)
<i>H. micans</i>	+	+	8 (3 %)
<i>H. muehlfeldi</i>	+		
<i>H. nitidifrons confiformis</i>		+	1 (0 %)
<i>H. tropica</i>	+	+	1 (0 %)
<i>T. bromius</i>	+	+	92 (33 %)
<i>T. glaucopis</i>	+	+	1 (0 %)
<i>T. maculicornis</i>	+	+	56 (20 %)
<i>G. hirsutus</i>		+	4 (1 %)
<i>H. pellucens</i>		+	2 (1 %)
<i>H. pluvialis</i>	+	+	19 (7 %)
<i>H. subcylindrica</i>	+	+	1 (0 %)
suma			279

Obr. 2. Rozšíření *Glaucops hirsutus* v Evropě.
Fig. 2. The distribution of *Glaucops hirsutus* in Europe.

Obr. 3. Rozšíření *Glaucops hirsutus* v České republice.
Fig. 3. The distribution of *Glaucops hirsutus* in the Czech Republic.

Obr. 4. Biotop *Glaucops hirsutus* na rašeliništi Tajga.
Foto: Přemysl Tájek.
Fig. 4. Habitat of *Glaucops hirsutus* on Tajga peat-bog.
Photo: Přemysl Tájek.

Pančava (CHVÁLA 1964), dřívější údaje „Krkonoše“ mohly pocházet jak z české, tak polské strany tohoto pohoří. V práci, mapující výskyt některých druhů ovádovitých České republiky, uvádějí JEŽEK & JEŽKOVÁ (1978) po jednom nálezu z Čech a Moravy a *G. hirsutus* označují za vzácný horský druh. CHVÁLA (1980) shrnuje všechny tři v té době známé údaje, kterými jsou Pančava, Mrtvý luh na Šumavě a Karlova Studánka v Hrubém Jeseníku. Přesné údaje k posledním dvěma lokalitám nebyly nikde publikovány (M. CHVÁLA, osobní sdělení). Údaj z CHKO Žďárské vrchy (FISCHER 2006) z rašelinného litorálu Knižního rybníka byl založen na mylné determinaci (O. FISCHER, in litt.).

Evropské rozšíření *G. hirsutus* shrnuje MALLY (1987), který jej řadí do rodu *Tabanus* Linnaeus, 1758; tento systematický akt je třeba podpořit dalšími studii (T. ZEEGERS, osobní sdělení). MALLY (1987) zmiňuje výskyt v České republice, Polsku, Francii, Švýcarsku a Rakousku. Přestože jsou alpské nálezy roztroušeny prakticky po celých Alpách, *G. hirsutus* zatím nebyl nalezen ani v Německu, ani v Itálii. Pozoruhodný nález, zcela měnící naše znalosti o rozšíření tohoto druhu, pochází z pohoří Retezat v Rumunsku (PARVU 1985). Rozšíření druhu v Evropě je zachyceno na Obr. 2.

Nový nález z Tajgy je pozoruhodný z několika důvodů: (1) Jedná se o čtvrtý nález v rámci ČR a zároveň první nález většího počtu jedinců. (2) Zároveň se jedná teprve o druhý náš údaj, který je publikován se všemi nálezovými daty. (3) Zajímavým způsobem posouvá známý evropský výskyt *G. hirsutus* v Evropě severozápadním směrem (viz též Obr. 2).

Rozšíření *G. hirsutus* v České republice ukazuje Obr. 3, charakter místa nálezu na rašeliništi Tajga Obr. 4.

Hybomitra nitidifrons confiformis

První údaje v česky psané literatuře o tomto druhu z našeho území podávají pod jménem *Hybomitra confinis* (Zetterstedt, 1838) MOUCHA & CHVÁLA (1959) z lokalit Aš a Čeperka a CHVÁLA (1964) z Blatné a Jabkenic. Další údaje, tentokrát pod jménem *H. conformis* (Frey, 1917), uvádějí MOUCHA & CHVÁLA (1968) z lokalit Smržov, Třeboň, Jabkenice, Mutěnice a Lednice a MOUCHA (1971) z Poděbrad. Poté CHVÁLA & MOUCHA (1971) popsali novou subspecii *confiformis* od severského druhu *Hybomitra nitidifrons*, v jejíž typové sérii je i materiál z České republiky (Poděbrady, Jabkenice, Čeperka u Hradce Králové, Třeboň a Lednice) a zároveň zdůvodnili, proč nelze pro tento taxon použít dvě svrchní jména.

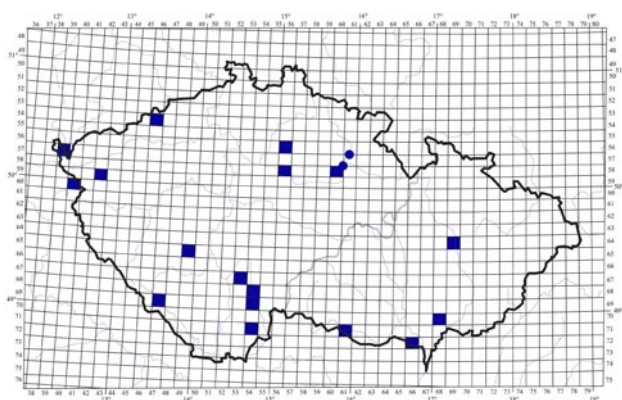
JEŽKOVÁ (1974) zmiňuje některé lokality jako před-

chozí práce a přidává dvě nové: Jezerní slat' a Klikvové rašeliniště u Káleku. Ovšem JEŽKOVÁ (1974) také píše, že starší údaje pod jménem *H. confinis* je nutno brát jako nespolehlivé s ohledem na složitou synonymii rodu *Hybomitra* Enderlein, 1922, a že podle literárního údaje nelze soudit o jaký druh v současném pojetí šlo. S tímto názorem nelze tak zcela souhlasit, protože v každé práci počínaje studií MOUCHY & CHVÁLY (1959) autoři výslovně uvádějí, že tento druh lze odlišit čelním trojúhelníkem lesklým na svém vrcholu. Tento determinační znak je v našich podmínkách unikátní právě pro *H. nitidifrons confiformis*, ať již byla v minulosti nazývána jakkoliv. Navíc většina z těchto starších exemplářů je dokladována v MMBC (Mutěnice) či v NMPC, popřípadě jsou dokonce součástí typové série.

Poté JEŽEK (1977) znovu udává lokalitu Jabkenice při popisu larvy a kukly. Nový a dosud poslední údaj o výskytu *H. nitidifrons confiformis* na území ČR publikoval JEŽEK et al (2005) z Vranova nad Dyjí.

Nový materiál z dosud nepublikovaných lokalit: NMPC: Jezerní slat', 6947, 23.VII.1970, 1 ♀, sběratel neuveden; Hradec Králové, 57-5860-61, datum neuveden, 1 ♀, Uzel leg.; Grygov, 6469, 8.VI.1959, 1 ♀, J. Palásek leg.; Horusický rybník, 6854, 3.VI.1972, 1 ♀, studenti Karlovy University leg.; rašeliniště Červené blato, 7154, 22.V.1990, 3 ♀♀, M. Chvála leg.; Veselí nad Lužnicí, Ruda, 6854, 23.V.1990, 2 ♀♀, M. Chvála leg.; Sodoměřice, 6753, 20.VI.1987, 2 ♀♀, M. Chvála leg.

MML: Nové Mohelno, 6040, Stará Mohelenská slat', rašeliniště, 26.V.2011, 1 ♀, L. Dvořák leg. Jak je z mapy rozšíření patrné (viz Obr. 5), výskyt v ČR je roztroušený po celém území republiky a nový nález z PR Tajga je zajímavým doplňkem k poznání výskytu tohoto druhu u nás. Zajímavý je i ze dvou dalších důvodů: (1) Po takřka sto let starém údaji

Obr. 5. Rozšíření *Hybomitra nitidifrons confiformis* v České republice. Modrá kolečka představují údaje, u kterých se nepodařilo dohledat přesně mapovací pole.

Fig. 5. The distribution of *Hybomitra nitidifrons confiformis* in the Czech Republic. Blue circles represent the records, where accurate mapping code cannot be stated.

z Aše a zhruba 40 let starém nálezu z Jezerní slatě na pomezí Plzeňského a Jihočeského kraje je tak nález z Tajgy společně s nálezem ze Staré Mohelenské slatě potvrzením výskytu *H. nitidifrons confiformis* v západních Čechách po několika desítkách let. (2) Společně s údaji z Jezerní slatě a Klikvového rašeliniště (a částečně i Staré Mohelenské slatě) se jedná o výjimečný nález z vyšších poloh na rašelinách, ostatní nálezy pocházejí z nížin, konkrétně z rybníčních oblastí nebo údolí větších řek.

ZÁVĚR

Předložená práce shrnuje dosavadní poznatky o fauně ovádů v okolí Kladské ve Slavkovském lese. Současným průzkumem odchycených 279 ovádů v 17 druzích představuje vysoké číslo na jedinou horskou lokalitu; i s předchozími údaji je z Kladské nyní známo 19 druhů ovádů.

Nálezy několika vzácnějších horských a tajgových druhů a zejména vysokohorského druhu *Glaucops hirsutus* řadí tuto lokalitu z pohledu fauny ovádů k podobně cenným horským lokalitám, jako jsou např. Pančava v Krkonoších nebo Mrtvý luh na Šumavě.

LITERATURA

- DVOŘÁK L. 2011: Some data to horse fly fauna (Diptera: Tabanidae) in south-eastern part of the Bohemian Forest, Czech Republic, with notes to *Hybomitra arpadi* (Szilády, 1923). – *Silva Gabreta*, 17 (in press).
- DVOŘÁK L., SYCHRA J. & DVOŘÁKOVÁ K. 2010: Poznámky k entomofauně bývalé pískovny u Pamferovy Hutě (SZ Šumava). – *Erica*, 17: 103–121.
- FISCHER O.A. 2006: Tmavozelená barva láká ovádovitě. – *Acta rerum naturalium*, 2: 51–52.
- CHVÁLA M. 1964: Some new or little known Tabanidae (Diptera) from Czechoslovakia. – *Časopis Československé společnosti entomologické*, 61: 374–383.
- CHVÁLA M. 1980: Tabanidae, pp. 282–390. – In: CHVÁLA M. (ed.): *Krevsající mouchy a střechci. Fauna ČSSR, Vol. 22.* Academia, Praha, 538 pp.
- CHVÁLA M. 2009: Tabanidae Latreille, 1802. – In: JEDLIČKA L., KÚDELA M. & STLOUKALOVÁ V. (eds): *Checklist of Diptera of the Czech Republic and Slovakia.* electronic version 2, 2009. <http://zoology.fns.uniba.sk/diptera/families/tabanidae.htm>
- CHVÁLA M. & MOUCHA J. 1971: Zur Taxonomie von *Hybomitra nitidifrons* (Szilády, 1914) (Diptera, Tabanidae). – *Notulae entomologicae*, 51: 109–112.
- JEŽEK J. 1977: Larvae and pupae of three European *Hybomitra* species (Diptera, Tabanidae). – *Acta entomologica Musei nationalis Pragae*, 39: 191–207.
- JEŽEK J. & BARTÁK M. 2005: Tabanidae (ovádovití), pp. 276–277. – In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds): *Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí.* – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp.

- JEŽEK J. & JEŽKOVÁ V. 1978: Some results of grid-mapping of horse flies (Diptera, Tabanidae) in Czechoslovakia, pp. 119–142. – In: ORSZÁGH I. (ed.): *Dipterologica bohemoslovaca* 1. Veda, Bratislava, 357 pp.
- JEŽEK J., BARTÁK M., GREGOR T. & KUBÍK Š. 2005: Tabanidae, pp. 122–127. – In: BARTÁK M. & KUBÍK Š. (eds): *Diptera of Podyjí National Park and its environs*. Česká zemědělská univerzita v Praze, 432 pp.
- JEŽEK J., VONIČKA P. & PREISLER J. 2008: Ovádovití (Diptera: Tabanidae) Jizerských hor a Frýdlantska. – *Sborník Severočeského muzea, Přírodní vědy, Liberec*, 26: 187–200.
- JEŽKOVÁ V. 1974: Současný stav faunistického výzkumu čeledi ovádovitých (Insecta, Diptera, Tabanidae) na území ČSSR. – Ms., nepubl., disertační práce, 99 pp. (Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, Praha).
- MALLY M. 1987: *Glaucops* Szilady, 1923, eine Untergattung des Genus *Tabanus* Linné, 1758, – *Tabanus promesogaeus* nom. n. für *Tabanus mesogaeus* Peus. – *Entomofauna*, 8: 257–266.
- MALLY M. 1989: *Catalogus Faunae Austriae*, Teil XIX k: Diptera: Tabanidae. – Der Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien, 54 pp.
- MOUCHA J. 1971: Die Bremsen im mittleren Elbetal Böhmens. – *Angewandte Parasitologie*, 12: 34–38.
- MOUCHA J. & CHVÁLA M. 1956a: Revise ovádovitých (Dipt., Tabanidae) sbírky Vimmerovy. – *Přírodovědecký sborník Ostravského kraje*, 17: 147–151.
- MOUCHA J. & CHVÁLA M. 1956b: Revise ovádovitých (Dipt., Tabanidae) Československa (II. část: Haematopotinae). – *Folia Zoologica*, 5: 259–270.
- MOUCHA J. & CHVÁLA M. 1959: Revise ovádovitých (Dipt., Tabanidae) Československa (IV. část: Tabaninae 2). – *Folia Zoologica*, 8: 161–174.
- MOUCHA J. & CHVÁLA M. 1967: Beschreibung des Männchens von *Haematopota scutellata* nebst Bemerkungen über die Gattung *Haematopota* Meig. in der Tschechoslowakei (Diptera, Tabanidae). – *Acta entomologica bohemoslovaca*, 64: 224–231.
- MOUCHA J. & CHVÁLA M. 1968: Die Gattung *Hybomitra* Enderlein, 1922 in der Tschechoslowakei. – *Acta faunistica entomologica Musei nationalis Pragae*, 12: 263–294.
- PARVU C. 1985: *Chrysops divaricatus* Loew, 1858 and *Tabanus (Glaucops) hirsutus* (Villers, 1789) (Diptera, Tabanidae) in Romania's fauna. – *Travaux du Muséum National d'Histoire naturelle „Grigore Antipa“*, 27: 157–163.
- SCHACHT W. 1994: Zweiflüger aus Bayern V (Diptera: Coenomyiidae, Xylophagidae, Xylomyiidae, Tabanidae, Athericidae, Rhagionidae). – *Entomofauna (Zeitschrift für Entomologie)*, 15(46): 521–534.
- VIMMER A. 1913: Seznam českého hmyzu dvoukřídleho (Catalogus Dipteriorum). – *Entomologické příručky*, 8: 1–99.
- ZAHRADNICKÝ J. & MACKOVČIN P. (eds) 2004: Plzeňsko a Karlovarsko. – In: MACKOVČIN P. & SEDLÁČEK M. (eds): *Chráněná území ČR, svazek XI. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR a EkoCentrum Brno, Praha*, 588 pp.

První nález jízlivky *Leptochilus regulus* (Hymenoptera: Vespidae) v Čechách

Libor Dvořák

Městské muzeum Mariánské Lázně, Goethovo náměstí 11, 353 01 Mariánské Lázně; e-mail: lib.dvorak@seznam.cz, dvorak@muzeum-ml.cz

DVOŘÁK L. 2011: První nález jízlivky *Leptochilus regulus* (Hymenoptera: Vespidae) v Čechách (First record of the mason wasp *Leptochilus regulus* (Hymenoptera: Vespidae) in Bohemia). – Západočeské entomologické listy, 2: 51–52. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 22-11-2011.

Abstract. First record of the mason wasp *Leptochilus regulus* (de Saussure, 1855) from Bohemia is reported. All recent records from the whole Czech Republic are summarized. The distribution of *L. regulus* in the Czech Republic is restricted to several parts of south Moravia northwards to the wider surroundings of Brno. The record from Prague represents isolated occurrence and the northernmost situated locality within the whole Europe.

Key words: *Leptochilus regulus*, Hymenoptera, Vespidae, Czech Republic, Bohemia, faunistics

ÚVOD

Leptochilus regulus (de Saussure, 1855) (Obr. 1) je v rámci střední Evropy naprosto nezaměnitelným druhem díky specificky utvářenému zadnímu okraji druhého tergitu (viz např. GUSENLEITNER 1993). Areál

druhu zahrnuje jižní Evropu, severní Afriku a Blízký východ, severní hranice probíhá Francií, Rakouskem, Českou republikou a Slovenskem (VECHT & FISCHER 1972, GUSENLEITNER 1993).

Jedinou recentní poznámku o rozšíření tohoto druhu

Obr. 1. *Leptochilus regulus* z lokality Praha-Trója. Foto: Josef Dvořák.

Fig. 1. *Leptochilus regulus* from the locality Praha-Trója. Photo: Josef Dvořák.

na našem území publikovali DVOŘÁK et al. (2008), kteří uvádějí, že se jedná o velmi vzácný druh stepních stanovišť, vyskytující se v ČR jen na jižní Moravě. Jejich údaj z lokality Brno-Hády byl v té době nejseverněji položenou lokalitou v rámci ČR a pravděpodobně i celé Evropy. V aktuálním Červeném seznamu bezobratlých ČR je *L. regulus* zařazen do kategorie kriticky ohrožený (STRAKA 2005).

PŘEHLED LOKALIT

Leptochilus regulus (de Saussure, 1855)

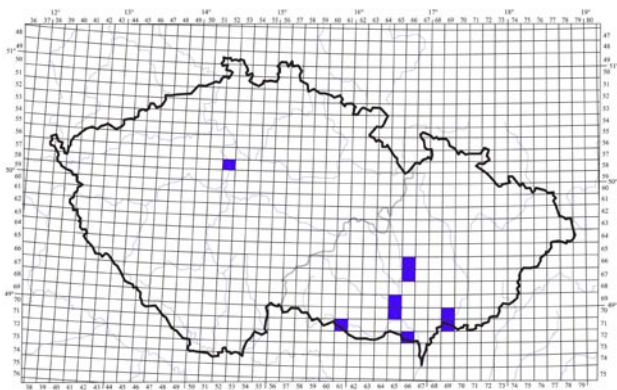
Bohemia centr.: Praha-Trója (5852), násep u Vltavy, 7.VI.2011, 1 ♂, J. Dvořák leg., L. Dvořák det. et coll.

Moravia centr.: Macošská stráň (6666), 11.–18.VIII.2008, 1 ♀, žluté misky; 2.–9.IX.2008, 1 ♀, žluté misky, vše J. Niedobová leg., P. Bogusch det. et coll.

Moravia mer., Bratčice (6965), pískovna, 13.VII.2010, 1 ♀; 29.V.2011, 2 ♂♂; 15.VI.2011, 3 ♀♀, vše P. Bogusch leg., det. et coll. Pouzdřany (7065), NPR Pouzdřanská step, 24.VI.2005, 1 ♂, P. Bogusch leg., J. Straka det., coll. L. Dvořák. Bzenec-Přívoz (7069), nová pískovna směrem na Moravský Písek, 4.VII.2002, 1 ♂, D. Vepřek leg., det. et coll. NP Podjív, Šobes (7161), 12.VII.2010, 4 ♂♂, 1 ♀, P. Bogusch leg., det. et coll. CHKO Bílé Karpaty, Žerotín (7169), PP Žerotín, 13.VI.2000, 1 ♂, D. Vepřek leg., det. et coll. Lednice (7266), nádraží, 12.VII.2010, 1 ♀, P. Bogusch leg., det. et coll.

DISKUZE A ZÁVĚR

Jak je vidět z přehledu všech recentních nálezů z České republiky, které uvádím výše, *Leptochilus regulus* je bezesporu vzácným příslušníkem naší fauny, který je jen sporadicky nalézán na některých lokalitách v nejteplejších oblastech jižní Moravy (Obr. 2). Zde předkládaný první nález z Čech, konkrétně z Prahy-Tróje, naznačuje, že by se tento druh mohl objevit

Obr. 2. Současné rozšíření *Leptochilus regulus* v České republice.

Fig. 2. Present distribution of *Leptochilus regulus* in the Czech Republic.

i v jiných teplých oblastech Čech. Vzácnost *L. regulus* ve střední Evropě dokládá i fakt, že z Německa byl poprvé (a současně naposledy) publikován teprve před 15 lety z Bavorska (SCHMID-EGGER 1996). V posledním checklistu pro celé Německo je uváděn stále jen z Bavorska (OEHLKE 2001), žádné novější údaje se mi nepodařilo zjistit. Z celého Rakouska, které je velmi důkladně probádáno díky aktivitám J. Gusenleitnera, je *L. regulus* publikován ze čtyř spolkových zemí: Burgundsko, Korutany, Dolní Rakousko a Štýrsko (GUSENLEITNER 2008) a teprve v posledních letech byl nalezen také v Horních Rakousech, konkrétně v okolí Lince (J. Gusenleitner, os. sdělení). Ze Slovenska nejsou známy žádné recentní nálezy (V. Smetana, os. sdělení).

Poděkování. Za poskytnutí nepublikovaných údajů z Moravy děkuji P. Boguschovi (Univerzita Hradec Králové) a D. Vepřekovi (Přerov). Zvláštní poděkování patří J. Dvořákovi (Praha-Hrnčíře) za poskytnutí exempláře z Tróje a také jeho fotografie.

LITERATURA

- DVOŘÁK L., BOGUSCH P., MALENOVSKÝ I., BEZDĚČKA P., BEZDĚČKOVÁ K., HOLÝ K., LIŠKA P., MACEK J., ROLLER L., ŘÍHA M., SMETANA V., STRAKA J. & ŠIMA P. 2008: Hymenoptera of Hády Hill, near the city of Brno (Czech Republic), collected during the Third Czech-Slovak Hymenoptera meeting. – Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae (Brno), 93: 53–92.
- GUSENLEITNER J. 1993: Bestimmungstabellen mittel- und südeuropäischer Eumeniden (Vespoidea, Hymenoptera). Teil 1: Die Gattung *Leptochilus* Saussure 1852. – Linzer Biologische Beiträge, 25: 745–769.
- GUSENLEITNER J. 2008: Vespidae (Insecta: Hymenoptera), pp. 31–40. – Checklisten der Fauna Österreichs, No. 3 SCHUSTER R. (ed.), Biosystematics and Ecology Series 24, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften Austrian Academy of Sciences Press, Wien, 40 pp.
- OEHLKE J. 2001: Vespidae, pp. 129–133. – In: DATHE H.H., TAEGER A. & BLANK S.M. (eds): Verzeichnis der Hautflüger Deutschlands (Entomofauna Germanica 4). Entomologische Nachrichten und Berichte (Dresden), Beiheft 7, 1–178.
- SCHMID-EGGER C. 1996: Neue oder bemerkenswerte südwestdeutsche Stechimmenfunde. – BembiX, 7: 18–21.
- STRAKA J. 2005: Vespoidea (vosy), pp. 387–391. – In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates. AOPK ČR, Praha, 760 pp.
- VECHT J. VAN DER & FISCHER F.C.J. 1972: Hymenopterorum Catalogus, 8. Palaearctic Eumenidae. – Dr. W. Junk N.V., 's-Gravenhage, 200 pp.

Nové nálezy masařek (Diptera: Sarcophagidae) v západních Čechách

Zbyněk Kejval

Muzeum Chodska, Chodské náměstí 96, 344 01 Domažlice; e-mail: anthicid@seznam.cz

KEJVAL Z. 2011: Nové nálezy masařek (Diptera: Sarcophagidae) v západních Čechách (New records of fleshflies (Diptera: Sarcophagidae) from western Bohemia). – Západočeské entomologické listy, 2: 53–64. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 30-11-2011.

Abstract. This paper deals with the faunistics of the family Sarcophagidae in the western part of the Czech Republic. In total, 47 species are newly recorded from the study area. The most interesting species records are those of *Angiometopa falleni* Pape, 1986, *Metopia grandii* Venturi, 1953, *Oebalia minuta* (Fallén, 1810), *O. cylindrica* (Fallén, 1810), *Paramacronychia flavipalpis* (Girschner, 1881), *Sarcophaga arcipes* Pandellé, 1896, *S. schuetzei* Kremer, 1909, *S. emdeni* (Rohdendorf, 1969), *S. nemoralis* Kramer, 1908, *S. socrus* Rondani, 1860 and *S. sinuata* Meigen, 1826. In addition, the previously published western Bohemian records of *Blaesoxipha plumicornis* (Zetterstedt, 1859) and *Sarcophaga dissimilis* Meigen, 1826 are found to be based on misidentified specimens of *Blaesoxipha laticornis* (Meigen, 1826) and *Sarcophaga chaetoneura* (Brauer & Bergenstamm, 1889).

Key words: Diptera, Sarcophagidae, faunistics, Czech Republic, western Bohemia

ÚVOD

Dosavadní průzkum fauny masařek České republiky je velmi nerovnoměrný. Poměrně systematicky a podrobně je zpracováno území jižní Moravy, zejména širší okolí Brna, Pavlovské kopce, lužní lesy na dolním toku Dyje a Chráněná krajinná oblast Podyjí (např. JACENTKOVSKÝ 1941, POVOLNÝ 1999, RICHET et al. 2005). V Čechách je podobnou výjimkou pouze Český kras (POVOLNÝ 1993), okres Domažlice (KEJVAL 1998) a okolí Bíliny (PAPE et al. 2001), přičemž první dvě práce se týkají pouze podčeledi Sarcophaginae.

Tento příspěvek přináší nové údaje k výskytu masařek v západních Čechách, kde byl zatím zjištěn výskyt 35 druhů, převážně z podčeledi Sarcophaginae (ČEPELÁK 1972, 1985; KEJVAL 1998, 2009). Jeho předmětem jsou další nepublikované sběry z exkurzí na přírodně zajímavé lokality příhraničních okresů Domažlice a Klatovy, včetně několika spíše náhodných odchytů v intravilánu Domažlic a Plzně.

MATERIÁL A METODIKA

Sběrná oblast západních Čech je vymezena hranicemi Plzeňského a Karlovarského kraje.

Materiál byl sbírán převážně jednotlivě pomocí entomologické síťky. V oblasti fytogeografického podokresu Sušicko-horažďovické vápence byly na dvou

lokalitách (Sušice, Čepice) použity Moerickeho pasti: bílé plastové misky o průměru 15 cm, umístěné na stojánku asi 20 cm nad zemí a naplněné asi do poloviny solným roztokem. Těchto misek bylo pouze několik (na zkoušku) a byly vybírány ve zhruba týdenních intervalech.

K determinaci nasbíraného materiálu byly použity práce POVOLNÝ & VERVES (1997) a PAPE (1987). Názvosloví odpovídá poslední verzi internetového seznamu masařek České a Slovenské republiky (KEJVAL & PAPE 2009). Uvedený materiál podčeledi Sarcophaginae tvoří pouze samci, kromě několika samic rodu *Blaesoxipha* Loew, 1861. Údaje k jednotlivým nálezům jsou uspořádány v pořadí: 1) obec/město, ke které je nález vztažen, 2) vzdálenost lokality a/nebo její orientace vzhledem k uvedené obci/městu, 3) čtyřmístné číslo faunistického čtverce v závorce (viz PRUNER & MÍKA 1996; pokud je tento kód v hranaté závorce, lokalita je podrobněji popsána v seznamu, viz níže), 4) místní název, upřesnění lokality, jejího charakteru, způsobu sběru, nadmořská výška, 5) datum nálezu, 6) počet kusů. Pokud není uvedeno jinak, materiál sbíral a určil autor a dokladové kusy jsou uloženy ve sbírce Muzea Chodska v Domažlicích. Použité zkratky: ex. – kus, PR – přírodní rezervace, MP – Moerickeho past.

Obecné údaje k bionomii a výskytu v České republice (četnost), uvedené v poznámkách k jednotlivým

druhům, vychází z prací POVOLNÝ & VERVES (1997), PAPE (1987) a z vlastních zkušeností autora.

Charakteristiky významnějších lokalit

Čepice [6747]: S obce, 49°16'N, 13°35'E, PR Čepičná, J úpatí, stepní svah na vápenci, skalky, okraje a světliny řídkého borového lesa, 470 m (Obr. 1); S obce, 49°16'26"N, 13°36'0.3"E, PR Čepičná, vrchol Chanovce env., vápencové skalky, řídký les (borovice, buk), 550 m; SZ obce, PR Čepičná, 49°16'11"N, 13°35'3"E, env. vrcholu Čepičná a JV svahy, bučina na vápenci, místy s bohatším bylinným patrem, 500–670 m.

Diana, 1 km Z osady [6341], 49°38'N, 12°34'E, PR Diana, stará rozvolněná bučina, světliny a paseky v okolí, 500 m.

Janovice nad Úhlavou, JZ obce [6645], 49°20'31"N, 13°12'9"E, okraje lužního lesa podél řeky Úhlavy, asi 400 m (Obr. 2).

Dubová Lhota, J obce [6645] 49°20'4"N, 13°10'43"E, vlhké louky a lužní lesík (olše, vrba) v okolí řeky Úhlavy, asi 430 m.

Sušice, SV města [6747], 49°15'18"N, 13°33'4"E, vápencové lomy, suché stráně, J-JV expozice, 470–520 m.

PŘEHLED DRUHŮ A NÁLEZŮ

Miltogramminae

Macronychia polyodon (Meigen, 1824). Újezd, JZ obce (6543), vrch Hrádek, 590 m, 25.VII.1995, 2 ex.; Domažlice, V města (6543), Škarman, 430 m, 8.VI.2010, 1 ex.; Dubová Lhota, J obce [6645], na kvetoucích Daucaceae, 12.VI.2009, 5 ex.

Lokální druh parazitující v hnízdech kutilek (Sphecidae) a čmeláků (Apidae), který byl v Čechách zjištěn zatím jen v okolí Senohrab (VIMMER 1913) a Bíliny (PAPE et al. 2001). Poměrně více nálezů je známo z jižní Moravy, což je pouze výsledek sběratelských aktivit v této oblasti.

Metopia argyrocephala (Meigen, 1824). Hradec (6344), 16.VII.1997, 2 ex.; Darmešl, asi 1 km JZ (6343), J kóty Chlum, 450 m, 28.VII.1997, 1 ex.; Semošice (6443), niva Radbuzy, 370 m, 23.VII.1997, 3 ex.; Oprechtice, JV obce (6544), pískovna, suché, místy křovinaté svahy, 480 m, 19.V.2009, 1 ex.; Pociňovice, JZ obce (6544), suchý JV svah pod lesem, při cestě do Orlovic, asi 500 m, 26.V.2009, 2 ex.; Janovice nad Úhlavou, JZ obce [6645], 13.VI.2009, 1 ex.; Sušice, SV města [6747], 30.V.2005, 1 ex.; dtto, MP, 13.–23.V.2009, 1 ex.; Čepice, S obce [6747], okraj lesa na JZ svahu, 17.V.2004, 1 ex.; dtto, 21.V.2005, 1 ex.; Boubín, SV obce (6648), Hůrka, vápence,

8.VIII.1997, 1 ex.

Hojný druh, v České republice zcela jistě nejběžnější zástupce rodu *Metopia* Meigen, 1803, bez vyhraněných nároků na stanoviště a s širokým spektrem hostitelských druhů blanokřídlých z čeledí Sphecidae, Vespidae a Apidae.

Metopia campestris (Fallén, 1810). Janovice nad Úhlavou, JZ obce [6645], šterkopisčitý břeh řeky,

Obr. 1. Jižní svah vrchu Chanovec u obce Čepice (foto Z. Kejval).

Fig. 1. Southern slope of the Chanovec hill near Čepice village (photo by Z. Kejval).

Obr. 2. Břehy řeky Úhlavy u Janovic nad Úhlavou (foto Z. Kejval).

Fig. 2. Riverside of the Úhlava River near Janovice nad Úhlavou (photo by Z. Kejval).

13.VI.2009, 1 ex.; Čepice, S obce [6747], okraj lesa na JZ svahu, smykem nízké vegetace na cestě, 23.V.2009, 1 ex.

Druh nalézáný častěji na vlhčích místech v blízkosti vod, parazitující v hnízdech hrabalek (Pompilidae) a kutilek (Sphecidae). V České republice je známá řada nálezů z jižní Moravy, jinak jen Praha-Krč, Neratovice, Kolín, Nový Bydžov (VIMMER 1913) a okolí Bíliny (PAPE et al. 2001). V západních Čechách, vzhledem k nápadně menšímu počtu lokalit, snad poměrně vzácnější než přechází *M. argyrocephala*.

Metopia grandii Venturi, 1953. Dubová Lhota, J obce [6645], 10.VII.1997, 1 ex.

Velmi lokální druh s užší vazbou na vlhká stanoviště v okolí vod. Podrobnosti jeho bionomie (hostitelé) zatím nejsou známy. V České republice byl zatím zjištěn pouze v okolí Bíliny (PAPE et al. 2001) a v Národním parku Podyjí (RICHEL et al. 2005).

Miltogramma punctata Meigen, 1824 (Obr. 3). Domažlice, JZ města (6543), bývalé vojenské cvičiště, asi 500 m, 7.VIII.1997, 1 ex.; Babylon, SZ obce (6543), SZ obce, 470 m, 9.VI.1997, 1 ex.; Hradec, SZ obce (6344), suché stráně v okolí lomu, asi 380 m, 16.VII.1997, 2 ex.; Štítary (6442), 29.VI.1995, 1 ex.; Darmyšl, asi 1 km JZ (6343), světliny JZ kóty Chlum, asi 500 m, 28.VII.1997, 1 ex.; Čepice, S obce (6747), cesta na okraji lesa, asi 500 m, 17.VII.2009, 1 ex.; Rabí, JV obce (6747), suché stráně na vápenci, 460–490 m, 13.VII.2005, 1 ex.

V západních Čechách spíše lokální druh suchých, výslunných stanovišť (pískovny, holé kamenité cesty,

Obr. 3. *Miltogramma punctata* Meigen na lokalitě Rabí (foto Z. Kejval).

Fig. 3. *Miltogramma punctata* Meigen at the locality Rabí (photo by Z. Kejval).

výsypky v okolí lomů), kde hnízdí hostitelské druhy blanokřídlých z čeledí Sphecidae a Apidae.

Oebalia minuta (Fallén, 1810). Diana, 1 km Z osady [6341], smykem podrostu ve staré rozvolněné bučíně, 25.VI.2008, 1 ex.

Velmi lokální druh parazitující u kutilek (Sphecidae) hnízdících ve dřevě a stoncích rostlin. V České republice je známý jen ze soutoku Moravy a Dyje (POVOLNÝ 1999, jako *Ptychoneura minuta*), okolí Bíliny (PAPE et al. 2001) a z Národního parku Podyjí (RICHEL et al. 2005).

Oebalia cylindrica (Fallén, 1810). Janovice nad Úhlavou, JZ obce [6645], na listech střemchy napadené předivkou *Yponomeuta* sp., 13.VI.2009, 1 ex.

Velmi lokální druh parazitující u kutilek (Sphecidae) hnízdících ve dřevě. V České republice je známo více nálezů z jižní Moravy (JACENTKOVSKÝ 1941, ROZKOŠNÝ & VAŇHARA 1993, POVOLNÝ 1999); v Čechách zatím jen okolí Lysé nad Labem (ČEPELÁK 1952).

Senotainia conica (Fallén, 1810). Hradec, SZ obce (6344), šterkopísčité plochy v okolí lomu, asi 380 m, 16.VII.1997, 2 ex.

V západních Čechách spíše lokální druh suchých, výslunných stanovišť v nižších polohách, parazitující u kutilek (Sphecidae).

Taxigramma stictica (Meigen, 1830). Hradec, SZ obce (6344), šterkopísčité plochy v okolí lomu, asi 380 m, 16.VII.1997, 1 ex.

V západních Čechách spíše lokální druh suchých, výslunných stanovišť v nižších polohách, parazitující u kutilek (Sphecidae).

Paramacronychiinae

Agria mamillata (Pandellé, 1896). Janovice nad Úhlavou, JZ obce [6645], na listech střemchy se zámotky předivky *Yponomeuta* sp., 13.VI.2009, 3 ex.; dtto, 18.VI.2009, 3 ex.; Žichovice, S obce (6747), lužní les v okolí řeky Otavy, 440 m, 14.VI.2009, 1 ex.

Lokální druh parazitující zřejmě výhradně u housenek a kukel předivek rodu *Yponomeuta* Latreille, 1796. V České republice byl zatím zjištěn jen v okolí Radotína (ČEPELÁK 1952) a Pouzdřan (JACENTKOVSKÝ 1936, 1939, 1941; částečně jako *Pseudosarcophaga mammilata*). Bude však jistě více rozšířený a v době přemnožení svého hostitele i lokálně hojný, jak naznačují výše uvedené západočeské nálezy; na první lokalitě byl pozorován ve větším množství na listech v okolí zámotků (Obr. 2, 4).

Angiometopa falleni Pape, 1986 (Obr. 5). Pocinovice, JZ obce (6544), suchý JV svah pod lesem, při cestě

Obr. 4. Listy střemchy (*Prunus padus*) se zámožkem housenek a dospělci předivky *Yponomeuta* sp. (foto Z. Kejval).

Fig. 4. Leaves of the haggery tree (*Prunus padus*) with pupal nest and adults of Ermine moth *Yponomeuta* sp. (photo by Z. Kejval).

do Orlovic, asi 500 m, 26.V.2009, 2 ex.; Sušice, SV města [6747], MP, 23.V.2009, 1 ex.; Čepice, SZ obce (6747), na cestě při kraji lesa, ca 500 m, 23.V.2009, 1 ex.

Palearktický druh, široce rozšířený od Evropy až po Mongolsko, parazitující u motýlů; vychován z kulek bekyně *Lymantria monacha* (Linnaeus, 1758). V České republice byl jeho výskyt dokumentován jediným starším nálezem z okolí Lysé nad Labem (ČEPELÁK 1981, jako *Angiometopa ruralis* (Fallén, 1817), lokalita zmíněna v poznámce pod tímto druhem) a nové nálezy jsou tak potvrzením výskytu na našem území.

Okolnosti odchyty živých jedinců u Pocinovic a Čepice jsou v hrubých rysech stejné. V obou případech byly mouchy sbírány na holé zemi (širší cestě) v blízkosti lesa, kde posedávaly v časných dopoled-

ních hodinách (okolo 9:00, před poledním parnem) na drobných předmětech (kameny, úlomky dřeva) a vylétaly k ritualizovaným soubojům, spolu se zástupci rodu *Sarcophaga* Meigen, 1826. Všechny uvedené kusy jsou samci.

Brachicoma devia (Fallén, 1820). Hofmanky pr. Železná Ruda (6845) (ČEPELÁK 1985); Lazce, S obce (6443), na květech v okolí skládky odpadu, 450 m, 6.VIII.1997, 3 ex.; Štítary (6442), 13.–14.VII.1995, 1 ex.; dtto, 17.VII.1996, 1 ex.; Holýšov, 2 km SSV (6344), Hradecká skála env., asi 380 m, 18.VII.2005, 1 ex.; Kdyně (6544), Rýzmbek, J svah, 600–665 m, 30.VII.1997, 3 ex.; Horšovský Týn (6443), zámecký park, 380–440 m, 17.VIII.1995, 1 ex.; dtto, 26.VI.1996, 1 ex.; Darmyšl, asi 1 km JZ (6343), lesní světliny J–JZ kóty Chlum, 450–510 m, 28.VII.1997, 2 ex.; Němčice, 1,5 km JZ (6544), Nový Herštejn, PR Herštejn, 670–680 m, 21.VI.1995, 1 ex.; Pivoň (6542), PR Starý Hirštejn, okolí vrcholu, 878 m, 20.VI.1995, 2 ex.; dtto, 9.VIII.1996, 1 ex.; Díly, 3 km SZ (6542), vrchol Velké skály env., 850 m, 30.VI.1995, 1 ex.; Folmava, asi 3 km Z (6642), niva Chladné Bystřice, asi 500 m, 12.VIII.1997, 1 ex.; Nový Pařezov, V obce (6543), asi 450 m, 23.VII.1996, 1 ex.; Dubová Lhota [6645], 20.VI.2007, 1 ex.; Sušice, SV města [6747], MP, 13.–23.V.2009, 3 ex.; dtto, 23.V.2009, 1 ex.; dtto, horní okraj kamenolomu, 14.VI.2009, 1 ex.; Čepice, S obce [6747], vrchol Chanovce, 7.–8.VII.1995, 1 ex.; dtto, MP, 16.–19.IV.2009, 1 ex.; dtto, MP, 3.–13.V.2009, 5 ex.; dtto, MP, 13.–23.V.2009, 2 ex.; dtto, 23.V.2009, 1 ex.; dtto, okraj lesa na JZ svahu, MP, 13.–23.V.2009, 1 ex.; Žichovice, S obce (6747), lužní les u řeky Otavy, 440 m, 14.VI.2009, 1 ex.

Hojný a široce rozšířený druh, parazitující v hnízdech čmeláků (Apidae) a sociálních vos (Vespidae).

Paramacronychia flavipalpis (Girschner, 1881). Orlovice, 1,5 km JZ (6644), PR Jezvinec, Fagetum,

Obr. 5. *Angiometopa falleni* Pape z lokality Pocinovice a detail samčích pohlavních orgánů (foto Z. Kejval).

Fig. 5. *Angiometopa falleni* Pape from the locality Pocinovice and detail of the male genitalia (photo by Z. Kejval).

na vrcholu kopce v porostu *Lunaria rediviva*, 739 m, 24.V.1995, 1 ex.; Sušice, SV města [6747], na trávě suché křovinaté stráně, 13.V.2009, 1 ex.; Čepice, S obce [6747], vrchol Chanovce, smyk podrostu v řídkém lese, 23.V.2009, 2 ex.

Velmi lokální druh s neznámou bionomií, který byl v České republice vícekrát nalezen pouze na jižní Moravě (JACENTKOVSKÝ 1941, ROZKOŠNÝ & VAŇHARA 1993, POVOLNÝ 1999, RICHET et al. 2005). V Čechách jsou známy pouze dvě lokality, Horní Albeřice v Krkonoších (ČEPELÁK 1980) a okolí Bíliny (PAPE et al. 2001).

Sarcophaginae

Blaesoxipha (Blaesoxipha) laticornis (Meigen, 1826). Domažlice, V města (6543), Škarman, okolí kamenolomu, 400–450 m, 25.VII.2007, 2 ex.; Úborsko, S obce (6644), na listech keřů, 20.VI.2007, 7 ex.; dtto, smykem pastviny a na listech keřů, 20.VIII.2007, 4 ex.; Dubová Lhota [6645], vlhká louka při Úhlavě, 20.VI.2007, 1 ex.; Tedražice, JV obce (6747), Hora, slunné okraje lesa, 500–550 m, 15.VII.2005, 2 ex.; Čepice, S obce [6747], okraj lesa na JZ svahu, na cestě, 470 m, 7.–8.VII.1995, 2 ex.; Rabí, JV obce (6747), suché stráně na vápenci, 460–490 m, 13.VII.2005, 4 ex.

V západních Čechách lokálně hojný druh, parazitující na sarančích (Acrididae). Nález *Blaesoxipha plumicornis* (Zetterstedt, 1859) v Úborsku (KEJVAL 1998) je založen na chybné determinaci čistě samčího materiálu a patří tomuto velmi podobného druhu. Chyba byla zjištěna zejména díky odchytu samic (smykem pastviny, 20.VIII.2007), které se na rozdíl od velmi podobných samců nápadně liší tvarem kladélka, viz PAPE (1987).

Blaesoxipha (Servaisia) erythrura (Meigen, 1826). Pocinovice, JZ obce (6544), suchý JV svah při cestě do Orlovic, na listech křovin, asi 500 m, 3.VI.2007, 3 ex.; dtto, 26.V.2009, 3 ex.; Janovice nad Úhlavou [6645], 18.VI.2009, 1 ex.; Sušice, SV města (6747), při horním okraji kamenolomu, asi 520 m, 14.VI.2009, 1 ex.; Sušice, SV města [6747], 23.V.2009, 1 ex.; dtto, 14.VI.2009, 4 ex.; Čepice, S obce (6747), podél cesty na úpatí Čepičné, 17.VII.2009, 4 ex.; Čepice, S obce [6747], okraje lesa na JZ svahu, asi 470 m, 7.–8.VII.1995, 2 ex.; dtto, vrchol Chanovce, 7.–8.VII.1995, 1 ex.; Sušice, SV města [6747], 23.V.2009, 1 ex.

Lokální druh výslunných, křovinatých stanovišť, parazitující na sarančích (Acrididae). V západních Čechách byl již nalezen v okolí Štítar a Domažlic (KEJVAL 1998).

Ravinia pernix (Harris, 1780). Hradec, SZ obce (6344), suché stráně v okolí kamenolomu, 360–380

m, 16.VI.2005, 1 ex.; Horšovský Týn (6443), zámecký park, 370–440 m, 2.VI.2005, 1 ex.; Oprechtice, JV obce (6544), pískovna, suché, místy křovinaté svahy, 480 m, 19.V.2009, 1 ex.; Pocinovice, JZ obce (6544), suchý JV svah při cestě do Orlovic, asi 500 m, 3.VI.2005, 1 ex.; Pocinovice, 2 km JV obce (6644), vlhká louka u potoka, 430 m, 26.V.2009, 2 ex.; Úborsko, S obce (6644), suché JV svahy, asi 470 m, 20.VI.2007, 1 ex.; dtto, 20.VIII.2008, 3 ex.; Čepice, S obce [6747], okraje lesa na JZ svahu, 470 m, 23.V.2009, 1 ex.; Sušice, SV města [6747], 13.V.2009, 1 ex.; Rabí, JV obce (6747), vápenec, stepní svahy, okraj borového lesa, 460–490 m, 17.V.2009, 2 ex.

Teplomilný lokální druh sušších, výslunných stanovišť. V západních Čechách známý z okolí Štítar, Horšovského Týna a Pařezova (KEJVAL 1998). Jeho larvy jsou schizofágní, vyvíjejí se ve výkalech a mršinách, částečně zřejmě jako predátoři jiných larev.

Výše uvedené lokality jsou převážně suché stráně a nejméně ve dvou případech (Sušice, Rabí) byly mouchy pozorovány a odchyceny na výkalech. Na vlhké louce u Pocinovic seděly na místě s hnědou, zahnívajícím trávou (snad po polití močůvkou).

Sarcophaga (Bellieriomima) subulata Pandellé, 1896. Diana, 1 km Z osady [6341], 25.VI.2008, 2 ex.; Kdyně, SZ města (6544), Rýzmbek, okolí vrcholu, asi 650 m, 17.VII.2007, 2 ex.; Dubová Lhota, J obce [6645], 12.VI.2008, 1 ex.; Čepice, SZ obce [6747], vrchol Čepičné, 7.–8.VII.1995, 2 ex.; dtto, světliny na J svahu, 17.VII.2009, 2 ex.; dtto, okraj lesa, 17.VII.2009, 1 ex.; Čepice, S obce [6747], vrchol Chanovce, 7.–8.VII.1995, 2 ex.; dtto, 13.V.2009, 2 ex.; dtto, 23.V.2009, 2 ex.

Poměrně lokální druh přírodně zachovalých, teplejších lesů ve středních polohách (květnaté bučiny, doubravy, borové doubravy), parazitující u housenek motýlů – vychován z bekyně *Lymantria dispar* (Linnaeus, 1758). V západních Čechách byl již nalezen na šesti lokalitách okresu Domažlice (KEJVAL 1998).

Sarcophaga (Discachaeta) arcipes Pandellé, 1896. Sušice, SV města [6747], 30.V.2005, 3 ex.; dtto, 3.V.2009, 3 ex.; Čepice, S obce [6747], okraj lesa na JZ svahu, 21.V.2005, 3 ex.; Rabí, JV obce (6747), vápenec, stepní svahy, okraj borového lesa, 460–490 m, 17.V.2009, 1 ex.

Velmi lokální teplomilný druh úzce vázaný na vápence a vápnité spraše, parazitující u suchozemských měkkýšů. V České republice je poměrně hojný na jižní Moravě, viz např. POVOLNÝ (1999). V Čechách byl nalezen na více lokalitách v Českém krasu (POVOLNÝ 1993a), jinak jen v okolí Lysé (ČEPELÁK 1952), Žehuně (POVOLNÝ & GROSCHAFT 1959) a Bíliny (PAPE et al. 2001).

Sarcophaga (Discachaeta) pumila Meigen, 1826. Hradec (6344), Holýšov, JZ města (6444), travnatý břeh Radbuzy, asi 360 m, 8.VI.2008, 1 ex.; Havlovice, SV obce (6543), smykem vlhké louky u potoka, 440 m, 24.V.2009, 1 ex.; Domažlice (6543), dvůr Muzea J. Jindřicha, na kvetoucích Daucaceae, asi 440 m, 11.VII.2007, 2 ex.; Domažlice, SV města (6543), Škarman, na cestě v údolí potoka, asi 400 m, 16.V.2005, 1 ex.; dtto, okolí lomu, 25.VII.2005, 2 ex.; dtto, 8.VI.2010, 1 ex.; Pocinovice, 2 km JV obce (6644), vlhká louka u potoka, 430 m, 26.V.2009, 3 ex.; Janovice nad Úhlavou, JZ obce [6645], 13.VI.2009, 1 ex.

Lokální druh s neznámou bionomií, snad kromě vazby na vlhčí stanoviště v nižších polohách, zejména v okolí vodních toků, což potvrzují četné nálezy ze západních Čech (KEJVAL 1998, celkem 5 lokalit). Jeho zařazení mezi ohrožené druhy (POVOLNÝ 2005) není zcela jistě oprávněné.

Sarcophaga (Helicophagella) agnata Rondani, 1860. Pivoň (6542), PR Starý Hirštejn, okolí vrcholu, 878 m, 25.VI.2007, 5 ex.; dtto, 1.VIII.2007, 5 ex.; Havlovice, SV obce (6543), smykem vlhké louky u potoka, 440 m, 24.V.2009, 1 ex.; Sušice, SV města [6747], 13.V.2009, 1 ex.; Čepice, S obce [6747], okraj lesa na JZ svahu, MP, 13.–23.V.2009, 1 ex.; dtto, 23.V.2009, 1 ex.

Lokální, převážně lesní druh s těžištěm výskytu v bučinách vyšších poloh, parazitující zřejmě u měkkýšů – vychován z *Helix aspersa* Müller, 1774. V České republice rozhodně nepatří ke vzácným druhům, jak uvádí POVOLNÝ & VERVES (1997). Například jen v okrese Domažlice v západních Čechách byl nalezen na celkem jedenácti lokalitách (KEJVAL 1998).

Sarcophaga (Helicophagella) crassimargo Pandellé, 1896. Hradec, SZ obce (6344), suché stráně v okolí kamenolomu, 360–380 m, 4.VIII.2008, 1 ex.; Holýšov, 2 km SSV (6344), Hradecká skála env., asi 380 m, 1.VIII.2007, 1 ex.; Sušice, SV města (6747), při horním okraji kamenolomu, 520 m, 14.VI.2009, 2 ex.; Boubín, SV obce (6648), Hůrka, vápence, 8.VIII.1997, 1 ex.

Běžný druh preferující spíše otevřená, sušší stanoviště. Dospělce přitahují hnilí organické látky (výkaly, mršiny), kde se zřejmě nejčastěji vyvíjejí larvy. V západních Čechách byl již nalezen na deseti lokalitách okresu Domažlice (KEJVAL 1998).

Sarcophaga (Helicophagella) melanura Meigen, 1826. Hradec, SZ obce (6344), suché stráně v okolí lomu, asi 380 m, 14.V.2007, 1 ex.

Běžný druh bez užší vazby na přírodní stanoviště. Jeho larvy se vyvíjejí převážně ve výkalech a mrši-

nách. V západních Čechách byl již nalezen na šesti lokalitách okresu Domažlice, vždy na otevřených, sušších místech (KEJVAL 1998).

Sarcophaga (Helicophagella) noverca Rondani, 1860. Plzeň (6246), Na hrádku, JZ vrchu Mikulka, 360 m, 1.V.2006, 1 ex.; Plzeň-Lochotín (6246), Lochotínský park, asi 320 m, 6.VII.2007, 1 ex.; Pivoň, 2 km JZ obce (6542), PR Starý Hirštejn, 870 m, 25.VI.2007, 2 ex.; Domažlice, SV města (6543), Škarman, okolí kamenolomu, 400–450 m, 14.IV.2005, 4 ex.; dtto, 25.VII.2007, 2 ex.; Janovice nad Úhlavou, JZ obce [6645], 18.VI.2008, 1 ex.; Dubová Lhota, J obce [6645], 17.VI.2009, 1 ex.; Sušice, SV města (6747), horní okraj kamenolomu, 520 m, 14.VI.2009, 1 ex.; Sušice, SV města [6747], 7.V.1995, 5 ex.; dtto, 30.V.2005, 2 ex.; dtto, 26.IV.2009, 1 ex.; dtto, MP, 26.IV.–3.V.2009, 2 ex.; dtto, 3.V.2009, 1 ex.; dtto, MP, 3.–13.V.2009, 3 ex.; dtto, 13.V.2009, 1 ex.; dtto, MP v lískových křovinách, 13.–23.V.2009, 1 ex.; dtto, 23.V.2009, 3 ex.; dtto, MP, 23.–31.V.2009, 3 ex.; Čepice, S obce [6747], vrchol Chanovce, 7.–8.VII.1995, 16 ex.; dtto, 26.IV.2009, 4 ex.; dtto, 7.V.2009, 3 ex.; dtto, 15.IV.2009, 3 ex.; dtto, MP, 19.–26.IV.2009, 1 ex.; dtto, MP, 26.IV.–3.V.2009, 6 ex.; dtto, MP, 13.–23.V.2009, 1 ex.; dtto, okraje lesa na JZ svahu, 7.–8.VII.1995, 1 ex.; dtto, 21.V.2005, 1 ex.; dtto, 15.IV.2009, 2 ex.; dtto, 23.V.2009, 1 ex.; dtto, vrchol/JV svahy Čepičné, IV.2010, 2 ex.; dtto, 17.VII.2009, 2 ex.; Rabí, JJV obce (6747), Zámecký vrch, vápence, asi 500 m, 15.IV.2005, 6 ex.; Žichovice, S obce (6647), lužní les u řeky Otavy, 440 m, 21.V.2005, 4 ex.; Boubín, SV obce (6648), Hůrka, vápence, 8.VIII.1997, 1 ex.

Velmi hojný druh, zejména v lesích středních poloh. Jeho larvy zřejmě převážně parazitují u měkkýšů (vychován z *Helix pomatia* Linnaeus, 1758), ale mohou se vyvíjet i v hnilí organické hmotě (mršinách). V západních Čechách byl již nalezen v okolí Karlových Varů (ČEPELÁK 1972) a na třinácti lokalitách okresu Domažlice (KEJVAL 1998).

Sarcophaga (Helicophagella) rosellei Boettcher, 1912. Diana, 1 km Z osady [6341], 25.VI.2008, 1 ex.; dtto, 30.VII.2008, 1 ex.; Dubová Lhota [6645], 20.VI.2007, 4 ex.; Pivoň (6542), PR Starý Hirštejn, 870 m, 25.VI.2007, 5 ex.; Kdyně, SZ města (6544), Rýzंबरku, okolí vrcholu, asi 650 m, 17.VII.2007, 6 ex.; Sušice, SV města [6747], MP v lískových křovinách, 3.–13.V.2009, 1 ex.; dtto, MP v lískových křovinách, 13.–23.V.2009, 3 ex.; Čepice, S obce [6747], vrchol Chanovce, 7.–8.VII.1995, 17 ex.; dtto, 19.IV.2009, 3 ex.; dtto, MP, 19.–26.IV.2009, 2 ex.; dtto, 26.IV.2009, 1 ex.; dtto, 7.V.2009, 4 ex.; Čepice, SZ obce [6747], vrchol Čepičné, 7.–8.VII.1995,

4 ex.; dtto, vrchol/JV svahy, 17.VII.2009, 5 ex.; Žichovice, S obce (6747), lužní les u řeky Otavy, 440 m, 21.V.2009, 3 ex.

Hojný, převážně lesní druh. Jeho bionomie je neznámá. V západních Čechách byl již nalezen v okolí Karlových Varů (ČEPELÁK 1972) a na deseti lokalitách okresu Domažlice (KEJVAL 1998).

Sarcophaga (Heteronychia) haemorrhoea Meigen, 1826. Plzeň-Lochotín (6246), Lochotínský park, asi 320 m, 6.VII.2007, 1 ex.; Stod, S města (6344), hlinišťe u cihelny, 400 m, 18.VI.2008, 2 ex.; Hradec, SZ obce (6344), kamenolom env., 360–380 m, 16.VI.2005, 1 ex.; Domažlice, SV města (6543), Škarman, kamenolom env., 400–450 m, 25.VII.2007, 1 ex.; Kdyně, SZ města (6544), Rýzmbek, vrchol env., ca 680 m, 17.VII.2007, 1 ex.; Janovice nad Úhlavou, JZ obce [6645], 13.VI.2009, 1 ex.; dtto, 18.VI.2009, 5 ex.; Sušice, SV města [6747], 23.V.2009, 1 ex.; Čepice, S obce [6747], vrchol Chanovce, 7.–8.VII.1995, 5 ex.; dtto, MP, 3.–13.V.2009, 1 ex.; dtto, 23.V.2009, 1 ex.; dtto, okraj lesa na JZ svahu, MP, 13.–23.V.2009, 1 ex.; dtto, 23.V.2009, 1 ex.; Čepice, SZ obce [6747], vrchol Čepičné, 7.–8.VII.1995, 1 ex.; dtto, vrchol/JV svahy, 17.VII.2008, 2 ex.; Rabí (6747) Zámecký vrch, vápenec, 500 m, 17.V.2009, 2 ex.; Žichovice, S obce (6747), lužní les u řeky Otavy, 440 m, 21.V.2010, 4 ex.; Boubín, SV obce (6648), Hůrka, vápenec, 8.VIII.1997, 1 ex. Velmi hojný druh lesních okrajů a světlín v nížinách a středních polohách, parazitující u měkkýšů – vychován z páskovky *Cepaea hortensis* (Müller, 1774). V západních Čechách byl již nalezen na dvanácti lokalitách okresu Domažlice (KEJVAL 1998).

Sarcophaga (Heteronychia) chaetoneura (Brauer & Bergenstamm, 1889). Diana, 1 km Z osady [6341], 2.VIII.2007, 1 ex.; Pivoň (6542), PR Starý Hírštejn, okolí vrcholu, 878 m, 25.VI.2007, 1 ex.; Dubová Lhota, J obce [6645], 12.VI.2008, 3 ex.; dtto, 17.VI.2009, 4 ex.; Sušice, SV města [6747], 30.V.2005, 1 ex.; dtto, MP, 3.–13.V.2009, 1 ex.; dtto, MP v lískových křovinách, 23.V.2009, 1 ex.; dtto, MP v lískových křovinách, 13.–23.V.2009, 1 ex.

Lokální druh lesních a křovinatých stanovišť s výskytem od nížin do vyšších poloh (např. hřeben Českého lesa). Nález *Sarcophaga (Heteronychia) dissimilis* Meigen, 1826 v lužním lesíku u řeky Úhlavy (KEJVAL 1998) je založený na chybné determinaci a patří tomuto velmi podobného druhu, který se liší detaily ve tvaru cerců a aedeagu, viz BLACKITH et al. (2004).

Sarcophaga (Heteronychia) depressifrons Zetterstedt, 1845. Plzeň-Lochotín (6246), Z od nemocnice, 6.VII.2007, 1 ex.; Šťáhlavice, 2 km V (6347), svah

nad Kornatickým potokem, asi 400 m, 20.VI.2004, 1 ex.; Horšovský Týn (6443), zámecký park, 370–440 m, 16.V.2005, 1 ex.; Domažlice, SV města (6543), Škarman, kamenolom env., 400–450 m, 25.VII.2007, 1 ex.; Kdyně, SZ města (6544), Rýzmbek, vrchol env., ca 680 m, 17.VII.2007, 1 ex.; Dubová Lhota [6645], 20.VI.2007, 1 ex.; dtto, 12.VI.2008, 4 ex.; dtto, 17.VI.2009, 7 ex.; Holýšov, JZ města (6444), v okolí jezu na řece Radbuze, asi 360 m, 8.VI.2008, 1 ex.; Čepice, S obce [6747], vrchol Chanovce, 7.–8.VII.1995, 1 ex.; dtto, MP, 23.–31.V.2009, 1 ex.; Žichovice, S obce (6747), lužní les u řeky Otavy, 440 m, 14.VI.2009, 2 ex.

Běžný lesní druh s neznámou bionomií. Podle POVOLNÉHO & VERVESE (1997) obývá především stinná vlhčí stanoviště v nižších polohách. V západních Čechách byl již zjištěn v okolí Hradce, Štítar a Kdyně (KEJVAL 1998).

Sarcophaga (Heteronychia) schineri Bezzi, 1891. Diana, 1 km Z osady [6341], 14.VI.2007, 1 ex.; dtto, 2.VIII.2007, 2 ex.; dtto, 14.V.2008, 1 ex.; dtto, 24.VI.2008, 1 ex.; Domažlice, SV města (6543), Škarman, kamenolom env., 400–450 m, 25.VII.2007, 1 ex.; Kdyně, SZ města (6544), Rýzmbek, vrchol env., ca 680 m, 15.VII.2007, 1 ex.; Chudenice, 2 km JV (6545), PR Bělýšov, 500–650 m, 30.V.2004, 1 ex.; Dubová Lhota [6645], 20.VI.2007, 1 ex.; Pivoň (6542), PR Starý Hírštejn, okolí vrcholu, 878 m, 25.VI.2007, 3 ex.; Hradec, SZ obce (6344), 14.V.2007, 1 ex.; Dubová Lhota [6645], 17.VI.2009, 1 ex.; Sušice, SV města [6747], MP, 3.–13.V.2009, 1 ex.; dtto, 3.V.2009, 1 ex.; dtto, 13.V.2009, 1 ex.; Čepice, S obce [6747], vrchol Chanovce, 7.–8.VII.1995, 1 ex.; dtto, okraj lesa na JZ svahu, 21.V.2005, 2 ex.; dtto, MP, 13.–23.V.2009, 4 ex.; dtto, 23.V.2009, 3 ex.; dtto, MP, 23.–31.V.2009, 1 ex.; Čepice, SZ obce [6747], vrchol Čepičné, 7.–8.VII.1995, 2 ex.; Rabí, JV obce (6747), vápenec, stepní svahy, okraj borového lesa, 460–490 m, 17.V.2009, 1 ex.; Žichovice, S obce (6747), luhy v okolí řeky Otavy, 440 m, 21.V.2005, 2 ex.

Hojný lesní druh s výskytem od nížin do hor. V západních Čechách byl již dříve nalezen na osmi lokalitách okresu Domažlice, včetně nejvyšších poloh Českého lesa (KEJVAL 1998).

Sarcophaga (Heteronychia) vagans Meigen, 1826. Plzeň-Lochotín (6246), louky Z od nemocnice, 6.VII.2007, 1 ex.; Plzeň (6246), Na hrádku, JZ vrchu Mikulka, 350 m, 1.V.2005, 2 ex.; Hradec, V obce (6344), suché stráně podél železniční trati, 350 m, 25.V.2005, 1 ex.; Pivoň (6542), PR Starý Hírštejn, 870 m, 1.VIII.2007, 1 ex.; Domažlice, SV města (6543), Škarman, kamenolom env., 400–

450 m, 25.VII.2007, 2 ex.; Kdyně, SZ města (6544), Rýzmbek, okolí vrcholu, asi 680 m, 17.VII.2007, 3 ex.; Sušice, SV města [6747], MP v lískových křovinách, 13.–23.V.2009, 2 ex.; dtto, 23.V.2009, 1 ex.; dtto, MP, 23.–31.V.2009, 1 ex.; Čepice, S obce [6747], vrchol Chanovce, 7.–8.VII.1995, 9 ex.; dtto, MP, 3.–13.V.2009, 1 ex.; dtto, 23.V.2009, 2 ex.; Čepice, SZ obce [6747], vrchol Čepičné, 7.–8.VII.1995, 6 ex.; dtto, vrchol/JV svahy, 17.VII.2009, 3 ex.; Žichovice, S obce (6747), lužní les u řeky Otavy, 440 m, 21.V.2010, 4 ex.; Boubín, SV obce (6648), Hůrka, vápence, 8.VIII.1997, 1 ex.

Velmi hojný druh lesních a křovinatých stanovišť, především v nižších polohách. Larvy jsou parazitoidi měkkýšů. V západních Čechách byl již nalezen v okolí Nového Brunstu u Železné Rudy (ČEPELÁK 1985) a na osmnácti lokalitách okresu Domažlice (KEJVAL 1998).

Sarcophaga (Kramerea) schuetzei Kramer, 1909. Diana, 1 km Z osady [6341], na kmenech padlých stromů, 7.VII.2007, Z. Andrš leg., 2 ex.; Janovice nad Úhlavou, JZ obce [6645], na listech střemchy napadené předivkou *Yponomeuta* sp., 13.VI.2009, 1 ex.

Velmi lokální lesní druh, parazitující na housenkách a kuklách lesních motýlů. V České republice byl v minulosti poměrně pravidelně sbírán na jižní Moravě. V Čechách je známo zatím jen pět lokalit: Lysá, Zbraslav, Praha-Sárka (ČEPELÁK 1952), Hradec a Dubová Lhota (KEJVAL 1998). Jeho výskyt jistě závisí na četnosti hostitelů, avšak zařazení mezi kriticky ohrožené druhy (POVOLNÝ 2005) je pochybné.

Sarcophaga (Liopygia) argyrostoma (Robineau-Desvoidy, 1830). Pivoň (6542), PR Starý Hirštejn, na vrcholu hradní věžičky, 878 m, 25.VI.2007, 2 ex.; dtto, 1.VIII.2007, 1 ex.; Kdyně, SZ města (6544), Rýzmbek, na vrcholu hradní věže, asi 680 m, 17.VII.2007, 6 ex.

Hojný, téměř celosvětově rozšířený druh, který se v severních oblastech vyskytuje čistě synantropně. Dospělci často vyhledávají výkaly, mršiny a jiné hnilé organické látky, kde se vyvíjí larvy, které však mohou být také predátory/parasitoidy jiného hmyzu, zejména jeho larev, měkkýšů apod. V západních Čechách byl tento druh již nalezen na vrcholu Velké skály u Pivoně, v Horšovském Týně a na skládce komunálního odpadu v Lazcích (KEJVAL 1998, jako *Parasarcophaga argyrostoma*). Na vrcholu věže Rýzmbeku byl pozorován v poměrně velkém množství.

Sarcophaga (Liopygia) emdeni (Rohdendorf, 1969). Čepice, S obce [6747], okraje lesa na JZ svahu,

na cestě, 7.–8.VII.1995, 7 ex.; dtto, 21.V.2005, 1 ex.; Sušice, SV města [6747], 7.V.1995, 1 ex.; Boubín, SV obce (6648), Hůrka, vápence, 8.VIII.1997, 2 ex. Teplomilný druh nižších poloh, kde se vyskytuje jak v lesích tak na otevřených, slunných stanovištích. Larvy jsou nekrofágní a příležitostně také parazitují u housenek lesních motýlů a u měkkýšů. V České republice je známo více nálezů z Moravy (především jižní). V Čechách velmi lokálně, zatím jen Karl. Týn (=Karlštejn) (ČEPELÁK 1952, jako *S. teretirostris* Pandellé, 1896), přírodní rezervace Kotýs v Českém krasu (POVOLNÝ 1993) a okolí Bíliny (PAPE et al. 2001).

Sarcophaga (Mehria) nemoralis Kramer, 1908. Pivoň (6542), PR Starý Hirštejn, okolí vrcholu, 878 m, 25.VI.2007, 3 ex.; dtto, 1.VIII.2007, 2 ex.; Kdyně, SZ města (6544), Rýzmbek, okolí vrcholu, asi 650 m, 1.V.2007, 1 ex.; dtto, 17.VII.2007, 1 ex.; Čepice, S obce [6747], vrchol Chanovce, MP, 3.V.2009, 1 ex.

Velmi lokální druh s neznámou bionomií, který má zřejmě úzkou vazbu na bučiny vyšších poloh. Byl popsán z oblasti Horní Lužice a původní materiál z Kramerovy sbírky, který revidoval POVOLNÝ (1988), zahrnuje i kusy z České republiky (Bösig = Bezděz, Schneekoppe = Sněžka). Jinak byl tento druh v Čechách zjištěn pouze ve vrcholových partiích jižní části Českého lesa (celkem tři lokality) a na Ovčím vrchu u Darmyšle (KEJVAL 1998). Poměrně více lokalit je známo na jižní Moravě, zejména v Moravském krasu.

Sarcophaga (Mehria) sexpunctata (Fabricius, 1794). Přimda (634), na vrcholu u zříceniny hradu Přimda, 848 m, 24.VI.1996, 14 ex.; Horšovský Týn (6443), zámecký park, 380–440 m., 19.V.2007, 1 ex.; Janovice nad Úhlavou, JZ obce [6645], 13.VI.2009, 6 ex.; dtto, 17.VI.2009, 4 ex.; Dubová Lhota, J obce [6645], 17.VI.2009, 2 ex.; Žichovice, S obce (6747), luhy v okolí řeky Otavy, 14.VI.2009, 1 ex.

Lokální druh parazitující v kokonech pavouků. Obývá převážně teplé, vlhké lesy a lesní okraje v nížinách a na úpatí hor (POVOLNÝ & VERVES 1997). V západních Čechách byl zjištěn již na pěti lokalitách okresu Domažlice (KEJVAL 1998, jako *Arachnidomyia sexpunctata*), včetně vyšších poloh Českého lesa. Jeho zařazení mezi ohrožené druhy (POVOLNÝ 2005) se jeví jako sporné.

Sarcophaga (Myorhina) nigriventris Meigen, 1826. Plzeň-Lochotín (6246), louka Z od nemocnice, 6.VII.2007, 1 ex.; Hradec, SZ obce (6344), okolí kamenolomu, asi 380 m, IV.2010, 2 ex.; Hradec, V obce (6344), stráně podél železniční trati, asi 350 m, 25.V.2005, 1 ex.; Stod, S města (6344), hliniště

u cihelny, 400 m, 18.VI.2008, 1 ex.; Pivoň (6542), PR Starý Hirštejn, okolí vrcholu, 878 m, 25.VI.2007, 1 ex.; dtto, 1.VIII.2007, 1 ex.; Hradec, SZ obce (6344), 14.V.2007, 1 ex.; Kdyně, SZ města (6544), Rýzmbek, okolí vrcholu, ca 680 m, 17.VII.2007, 9 ex.; Sušice, SV města [6747], 30.V.2005, 2 ex.; dtto, 26.IV.2009, 1 ex.; dtto, 3.V.2009, 1 ex.; dtto, 13.V.2009, 3 ex.; dtto, MP, 13.–23.V.2009, 1 ex.; dtto, MP, 23.–31.V.2009, 1 ex.; Čepice, SZ obce [6747], vrchol Čepičné, 7.–8.VII.1995, 1 ex.; Čepice, S obce [6747], vrchol Chanovce, 7.–8.VII.1995, 1 ex.; dtto, 19.IV.2009, 10 ex.; dtto, MP, 19.–26.IV.2009, 2 ex.; dtto, 26.IV.2009, 2 ex.; dtto, 7.V.2009, 1 ex.; dtto, MP, 3.–13.V.2009, 1 ex.; dtto, MP, 13.–23.V.2009, 1 ex.; dtto, 23.V.2009, 2 ex.; dtto, okraj lesa na JZ svahu, 21.V.2005, 1 ex.; dtto, 15.IV.2009, 5 ex.; dtto, 23.V.2009, 2 ex.; Rabí, JZ obce (6747), okraj vápencového lomu, MP, 520 m, 15.IV.2005, 1 ex.; Rabí, JV obce (6747), suché stráně na vápenci, 460–490 m, 13.VII.2005, 1 ex.; Rabí, JJV obce (6747), Zámecký vrch, vápence, asi 500 m, 14.VII.2005, 1 ex.; Žichovice (6747), světlina v lužním lese při Otavě, 440 m, 14.VI.2004, 1 ex.

Hojný adaptabilní a expanzivní druh s výskytem především na suchých slunných stanovištích, který aktivně parazituje u řady druhů měkkýšů a hmyzu (sarančata, brouci, včely, čmeláci) nebo se vyvíjí v jejich mrtvolkách. V západních Čechách byl již nalezen na Špičáku u Železné Rudy (ČEPELÁK 1985, jako *Pierretia nigriventris*), v Českém lese (Haltrava/Tyrolka) a na Rýzmbeku u Kdyně (KEJVAL 1998, jako *Pierretia nigriventris*).

Sarcophaga (Myorhina) socrus Rondani, 1860. Čepice, S obce [6747], vrchol Chanovce, 15.IV.2009, 1 ex.; dtto, MP, 3.–13.V.2009, 1 ex.; dtto, okraj lesa na JZ svahu, v okolí lomečku, 13.V.2009, 1 ex.; dtto, 23.V.2009, 1 ex.

Velmi lokální druh typický pro slunné vrcholky kopců, vystupující i do značných nadmořských výšek. Jeho bionomie je neznámá. V České republice byl zatím nalezen v Českém krasu (POVOLNÝ 1993), Pavlovských vrších (POVOLNÝ 1999), okolí Bíliny (PAPE et al. 2001) a v Národním parku Podyjí (RICHEL et al. 2005).

Sarcophaga (Pandelleana) protuberans Pandellé, 1896. Lazce, S obce (6443), skládka odpadu env., 450 m, 6.VIII.1997, 1 ex.; Horšovský Týn (6443), zámecký park, 380–440 m, 19.V.2007, 3 ex.; Oprechtice, JV obce (6544), pískovna, suché, místy křovinaté svahy, 480 m, 19.V.2009, 2 ex.; Sušice, SV města [6747], 23.V.2009, 1 ex.; dtto, 30.V.2005, 1 ex.; Čepice, S obce [6747], vrchol Chanovce, MP, 3.V.2009, 2 ex.; dtto, 13.V.2009, 1 ex.; 23.V.2009, 2 ex.

Lokální teplomilný druh lesostepí a teplých lesů v nížinách a středních polohách. Jeho bionomie je neznámá. V západních Čechách byl již nalezen na třech lokalitách: zámecký park v Horšovském Týně, přírodní rezervace Nový Herštejn a Rýzmbek u Kdyně (KEJVAL 1998).

Sarcophaga (Pandelleisca) similis Meade, 1876. Horšovský Týn (6443), zámecký park, 370–440 m, 13.VIII.2007, 2 ex.; Janovice nad Úhlavou [6645], 18.VI.2009, 2 ex.; Dubová Lhota [6645], 12.VI.2008, 1 ex.; Pocinovice, 2 km JV (6644), niva potoka, vlhké louky, křoviny, 430 m, 26.V.2009, 1 ex.

Lokálně hojný druh teplejších lesů nížin a středních poloh. Jeho larvy jsou nekrofágní, koprofágní a také parazitují u bezobratlých. V západních Čechách byl již nalezen na šesti lokalitách okresu Domažlice (KEJVAL 1998, jako *Parasarcophaga similis*).

Sarcophaga (Parasarcophaga) albiceps Meigen, 1826. Plzeň-Lochotín (6246), louka Z od nemocnice, 6.VII.2007, 1 ex.

Hojný kulturofilní, synantropní druh, který často navštěvuje výkaly, mršiny a jiné hnilé organické látky, kde se vyvíjí larvy, které však mohou být také predátory/parazitoidy jiného hmyzu, zejména housenek motýlů.

Sarcophaga (Robineauella) caerulea Zetterstedt, 1838. Pavlovice, S obce (6142), údolí Mže, okolí řeky, 7.VIII.2007, 1 ex.; Diana, 1 km Z osady [6341], 24.VI.2008, 2 ex.; dtto, 30.VII.2008, 1 ex.; dtto, 14.VIII.2008, 1 ex.; Pivoň (6542), PR Starý Hirštejn, okolí vrcholu, 878 m, 25.VI.2007, 4 ex.; Čepice, S obce [6747], vrchol Chanovce, 3.V.2009, 1 ex.; dtto, MP, 3.–13.V.2009, 1 ex.; dtto, 7.V.2009, 1 ex.; dtto, okraj lesa na JZ svahu, MP, 13.–23.V.2009, 3 ex.; dtto, 23.V.2009, 1 ex.; dtto, MP, 23.–31.V.2009, 1 ex.

Hojný druh lesních a křovinatých stanovišť s výskytem od nížin do hor. Jeho larvy se vyvíjí v mrtvolkách hmyzu a menších obratlovců a také parazitují na housenkách motýlů. V západních Čechách byl již nalezen u Železné Rudy (ČEPELÁK 1985, jako *Robineauella scoparia* (Pandellé, 1896)) a na celkem devatenácti lokalitách v okrese Domažlice (KEJVAL 1998).

Sarcophaga (Rosellea) aratrix Pandellé, 1896. Pavlovice, S obce (6142), údolí řeky Mže, 7.VIII.2007, 1 ex.; Diana, 1 km Z osady [6341], 2.VIII.2007, 1 ex.; Horšovský Týn (6443), zámecký park, 370–440 m, 13.VIII.2007, 1 ex.; Havlovice, SV obce (6543), smykem vlhké louky u potoka, 440 m, 24.V.2009, 1 ex.; Janovice nad Úhlavou, JZ obce [6645], 420 m,

18.VI.2009, 1 ex.; Dubová Lhota, J obce [6645], 17.VI.2009, 1 ex.; Čepice, S obce [6747], okraje lesa na JZ svahu, MP, 13.–23.V.2009, 1 ex.; dtto, MP, 23.–31.V.2009, 1 ex.

Lokální lesní druh, který parazituje u hmyzu, především housenek motýlů. Jeho larvy se však mohou vyvíjet i v malých mršinách, včetně obratlovců. V západních Čechách byl již nalezen na celkem deseti lokalitách okresu Domažlice (KEJVAL 1998). Jeho zařazení mezi kriticky ohrožené druhy (POVOLNÝ 2005) je zcela jistě chybné.

Sarcophaga (Sarcophaga) carnaria (Linnaeus, 1758). Sušice, SV města [6747], 7.V.1995, 2 ex.; dtto, 26.IV.2009, 1 ex.; dtto, MP, 26.IV.–3.V.2009, 1 ex.; dtto, MP, 13.–23.V.2009, 3 ex.; Boubín, SV obce (6648), Hůrka, vápence, 8.VIII.1997, 4 ex.; Čepice, S obce [6747], vrchol Chanovce, MP, 26.IV.–3.V.2009, 4 ex.; dtto, MP, 3.–13.V.2009, 7 ex.; dtto, MP, 13.–23.V.2009, 3 ex.; dtto, okraje lesa na JZ svahu, MP, 26.IV.–3.V.2009, 1 ex.; dtto, MP, 13.–23.V.2009, 33 ex.; Žichovice, S obce (6747), lužní les u Otavy, 440 m, 21.V.2005, 1 ex.

Velmi hojný euryekní druh, který se často objevuje na mršinách a výkalech. Jeho larvy jsou parazitoidi žížal a příležitostně také schizofágní. V západních Čechách byl nalezen na celkem třiceti lokalitách v okolí Železné Rudy (ČEPELÁK 1985, také jako *S. schulzi* Müller, 1922) a v okrese Domažlice (KEJVAL 1998).

Sarcophaga (Sarcophaga) lehmanni Mueller, 1922. Pavlovice, S obce (6142), údolí Mže, v okolí řeky, 7.VIII.2007, 1 ex.; Horšovský Týn (6443), zámecský park, 13.VIII.2007, 2 ex.; Sušice, SV města [6747], MP, 26.IV.–3.V.2009, 1 ex.; dtto, 3.V.2009, 1 ex.; dtto, MP, 13.–23.V.2009, 4 ex.; Čepice, S obce [6747], okraje lesa na JZ svahu, 7.–8.VII.1995, 3 ex.; dtto, 23.V.2009, 3 ex.; dtto, MP, 13.–23.V.2009, 1 ex.; dtto, vrchol Chanovce, 7.V.2009, 2 ex.; Žichovice, S obce (6747), lužní les u řeky Otavy, 440 m, 21.V.2009, 2 ex.

Lokálně hojný druh; bionomie stejná jako u předchozí *S. carnaria*. V západních Čechách byl nalezen na devíti lokalitách okresu Domažlice (KEJVAL 1998, jako *S. lasiostyla* Macquart, 1835).

Sarcophaga (Sarcophaga) subvicina Rohdendorf, 1937. Pavlovice, S obce (6242), údolí Mže, okolí řeky, 7.VIII.2007, 1 ex.; Plzeň-Lochotín (6246), louky Z od nemocnice, 6.VII.2007, 1 ex.; Dubová Lhota, J obce [6645], 12.VI.2008, 2 ex.; Sušice, SV města [6747], MP, 26.IV.–3.V.2009, 1 ex.; dtto, 3.–13.V.2009, 1 ex.; dtto, MP, 13.–23.V.2009, 2 ex.; dtto, MP, 23.–31.V.2009, 1 ex.; Čepice, S obce [6747], vrchol Chanovce, 7.–8.VII.1995, 2 ex.; dtto,

MP, 26.IV.–3.V.2009, 4 ex.; dtto, MP, 3.–13.V.2009, 6 ex.; dtto, MP, 13.–23.V.2009, 2 ex.; dtto, okraje lesa na JZ svahu, 7.–8.VII.1995, 7 ex.; dtto, 3.–13.V.2009, 1 ex.; dtto, MP, 13.–23.V.2009, 17 ex.; Boubín, SV obce (6648), Hůrka, vápence, 8.VIII.1997, 1 ex. Lokálně hojný druh; bionomie stejná jako u *S. carnaria*. V západních Čechách byl nalezen na celkem 24 lokalitách v okolí Železné Rudy (ČEPELÁK 1985, jako *S. schusteri* Lehrer, 1959) a v okrese Domažlice (KEJVAL 1998).

Sarcophaga (Sarcophaga) variegata (Scopoli, 1763) (Obr. 6). Pavlovice, S obce (6242), údolí Mže, okolí řeky, 7.VIII.2007, 1 ex.; Plzeň (6246), Na hrádku, JZ vrchu Mikulka, 350 m, 1.V.2005, 1 ex.; Sušice, SV města [6747], 7.V.1995, 2 ex.; dtto, MP, 26.IV.–3.V.2009, 5 ex.; dtto, 8.V.2009, 1 ex.; dtto, MP, 13.–23.V.2009, 3 ex.; dtto, 13.V.2009, 2 ex.; dtto, MP, 23.–31.V.2009, 1 ex.; Čepice, S obce [6747], vrchol Chanovce, 7.–8.VII.1995, 4 ex.; dtto, 19.IV.2009, 1 ex.; dtto, MP, 26.IV.–3.V.2009, 11 ex.; dtto, MP, 3.–13.V.2009, 6 ex.; dtto, MP, 13.–23.V.2009, 3 ex.; dtto, okraje lesa na JZ svahu, MP, 26.IV.–3.V.2009, 3 ex.; dtto, MP, 3.–13.V.2009, 4 ex.; dtto, MP, 13.–23.V.2009, 27 ex.; Boubín, SV obce (6648), Hůrka, vápence, 8.VIII.1997, 1 ex.

Velmi hojný druh; bionomie podobná jako u *S. carnaria*. V západních Čechách byl již nalezen na dvaceti lokalitách okresu Domažlice (KEJVAL 1998).

Sarcophaga (Sarcotachinella) sinuata Meigen, 1826. Dubová Lhota [6645], 20.VI.2007, 2 ex.; dtto, 12.VI.2008, 2 ex.

Velmi lokální vlhkomilný druh, který navštěvuje výkaly a jiné hnojící organické látky. Larvy parazitují u hmyzu (sarančata, motýli) a mohou se také vyvíjet v mrtvolkách malých obratlovců. V České republice byl tento druh nalezen zatím jen v okolí Prahy (ČEPELÁK 1952), Kanic (JACENTKOVSKÝ 1941, jako *Arhopocnemis sinuata*), Folmavy (KEJVAL 1998), Hlohovce (POVOLNÝ 1999) a Bíliny (PAPE et al. 2001).

Obr. 6. *Sarcophaga variegata* (Scopoli) na lokalitě Sušice (foto Z. Kejval).

Fig. 6. *Sarcophaga variegata* (Scopoli) at the locality Sušice (photo by Z. Kejval).

Sarcophaga (Thyrsoctema) incisilobata Pandellé, 1896. Plzeň (6246), Lochotínský park, 320 m, 24.VI.2005, 1 ex.; dtto, 6.VII.2007, 1 ex.; Hradec, V obce (6344), suché stráně při železniční trati, 350 m, 25.V.2005, 1 ex.; Holýšov, 1 km S města (6344), slunný okraj lesa nad řekou, 380 m, 18.VII.2005, 1 ex.; Horšovský Týn (6443), zámecký park, 370–440 m, 13.VIII.2007, 1 ex.; Pec, 3 km JZ (6642), vrchol Čerchova, 1040 m, 11.VIII.2009, 1 ex.; Pocinovice, 2 km JV (6644), niva potoka, vlhké louky, křoviny, 430 m, 26.V.2009, 2 ex.; Dubová Lhota [6645], 12.VI.2008, 2 ex.; dtto, 17.VI.2009, 1 ex.; Sušice, SV města [6747], MP, 13.–23.V.2009, 1 ex.; Čepice, S obce [6747], okraje lesa na JZ svahu, 7.–8.VII.1995, 2 ex.; dtto, 21.V.2005, 4 ex.; dtto, MP, 13.–23.V.2009, 1 ex.; dtto, 23.V.2009, 7 ex.; dtto, vrchol Chanovce, MP, 3.–13.V.2009, 1 ex.; dtto, 7.V.2009, 1 ex.; dtto, 23.V.2009, 2 ex.; Rabí, JV obce (6747), suché stráně na vápenci, 460–490 m, 13.VII.2005, 1 ex.; Rabí (6747) Zámecký vrch, vápenec, 500 m, 17.V.2009, 4 ex.; Boubín, SV obce (6648), Hůrka, vápenec, 8.VIII.1997, 2 ex.; Žichovice, S obce (6747), lužní lesík u řeky Otavy, 21.V.2005, 440 m, 21.V.2005, 1 ex.

Hojný euryekní druh se silnými sklony ke kulturofilii. Larvy se vyvíjejí ve výkalech, jako predátoři koprofažných larev jiných druhů much, a také parazitují u sarančat, měkkýšů a housenek motýlů. V západních Čechách byl již nalezen na Špičáku u Železné Rudy (ČEPELÁK 1985) a na celkem šestnácti lokalitách okresu Domažlice (KEJVAL 1998).

ZÁVĚR

Z oblasti západních Čech (Plzeňský a Karlovarský kraj) byl v minulosti publikován výskyt 35 druhů masařek (ČEPELÁK 1972, 1985; KEJVAL 1998, 2009). Na základě nového materiálu, který je předmětem příspěvku, došlo k navýšení počtu na 52 druhů (asi 40 % fauny České republiky). Faunisticky významné jsou především nálezy druhu *Angiometopa falleni*, které potvrzují výskyt v České republice. Pozoruhodný je dále výskyt teplomilných druhů *Sarcophaga arcipes* a *S. emdeni* na vápencích v podhůří Šumavy. Uvedeny jsou i nové lokality některých méně běžných druhů, např. *Oebalia minuta*, *O. cylindrica*, *Paramacronychia flavipalpis*, *Sarcophaga nemoralis*, *S. socrus* a *S. schuetzei*.

K výsledkům příspěvku patří i zjištění, že západočeské nálezy *Blaesoxipha plumicornis* a *Sarcophaga dissimilis*, které v minulosti publikoval KEJVAL (1998), jsou založeny na chybné determinaci a patří blíže příbuzným druhům *Blaesoxipha laticornis* a *Sarcophaga chaetoneura*.

Poděkování. Děkuji Jindřichu Roháčkovi (Slezské

zemské muzeum, Opava) a Rudolfu Rozkošnému (Masarykova univerzita, Brno) za cenné připomínky k rukopisu práce a Jiřímu Skuhrovcovi (Praha) za kontrolu anglického textu.

LITERATURA

- BLACKITH R. M., RICHET R. & PAPE T. 2004: Revision of *Sarcophaga dissimilis* Meigen, 1826 and *Sarcophaga chaetoneura* Brauer & Bergenstamm, 1889 (Diptera: Sarcophagidae). – *Zootaxa*, 560: 1–13.
- ČEPELÁK J. 1952: I. Příspěvek k poznání českých kuklic (Ière contribution à la connaissance des tachinaires tchèques). – *Časopis Československé společnosti entomologické*, 49: 81–87.
- ČEPELÁK J. 1972: Příspěvek k poznání vyšších much okolí Karlových Varů (Dipt., Brachycera) (Beitrag zur Kenntnis der höheren Fliegen der Umgebung der Stadt Karlovy Vary (Dipt., Brachycera)). – *Zprávy Muzeí Západočeského kraje, Příroda*, 13: 15–20.
- ČEPELÁK J. 1980: Stručný přehled dalších poznatků o některých čeledích vyšších dvoukřídlých v Krkonoších (Diptera, Brachycera) (Kurzgefasste Übersicht weiterer Erkenntnisse über einigen Familien höheren Zweiflüglern des Riesengebirges (Diptera, Brachycera)). – *Opera Corcontica*, 16 (1979): 161–167.
- ČEPELÁK J. 1981: Přehled nálezů brachycerných dvoukřídláčů (Diptera) z oblasti Štátní přírodní rezervácie Rozsutec (Übersicht der Funde der Brachyceren Zweiflüglern (Diptera) aus dem Gebiete der Staatsnaturreservierung Rozsutec). In: JANÍK M. & ŠTOLLMANN A. (eds): Rozsutec Štátna prírodná rezervácia. Osveta, Martin, pp. 905–938.
- ČEPELÁK J. 1985: Výsledky průzkumu některých čeledí dvoukřídlých (Diptera) na území západní Šumavy (Ergebnisse der Untersuchung mancher Familien von Zweiflüglern (Diptera) im Gebiet des westlichen Šumava-Gebirge (Böhmerwald)). – *Zprávy Muzeí Západočeského kraje, Příroda*, 30–31: 51–59.
- ČEPELÁK J., SLAMEČKOVÁ M. & STANĚK M. 1987: Sarcophagidae. In: JEŽEK J. (ed.): Enumeratio insectorum bohemoslovakie. Check List of Czechoslovak Insects II (Diptera). – *Acta Faunistica Entomologica Musei Nationalis Pragae*, 18: 295–299.
- JACENTKOVSKÝ D. 1936: Příspěvek k poznání kuklic (Tachinidae, Diptera) okolí brněnského (Contribution to the knowledge of Tachinidae in the Brno environs). – *Sborník Klubu přírodovědeckého v Brně*, 18 (1935): 84–90.
- JACENTKOVSKÝ D. 1939: Tachinologický výzkum Pouzdřanských kopců (Étude sur les Tachinaires des collines de Pouzdřany (Moravie méridionale)). – *Sborník Vysoké školy zemědělské v Brně, ČSR, Fakulta lesnická*, D 27: 1–14.
- JACENTKOVSKÝ D. 1941: Kuklice (Tachinoidea, Diptera) Moravy a Slezska (Die Raupenfliegen (Tachinoidea) Mährens und Schlesiens). – *Práce Moravské přírodovědecké společnosti*, 13: 1–64.
- KEJVAL Z. 1998: Masařky podčeledi Sarcophaginae (Diptera, Sarcophagidae) Domažlicka (Fleshflies of the subfa-

- mily Sarcophaginae of the Domažlice region). – *Erica* (Plzeň), 7: 61–67.
- KEJVAL Z. 2009: Faunistic records from the Czech Republic – 285 (Diptera: Sarcophagidae). – *Klapalekiana*, 45: 259–263.
- KEJVAL Z. & PAPE T. 2009: Sarcophagidae Macquart, 1834. In: JEDLIČKA L., KÚDELA M. & STLOUKALOVÁ V. (eds): Checklist of Diptera of the Czech Republic and Slovakia. Electronic version 2. <<http://zoology.fns.uniba.sk/diptera2009>> + CD-ROM: ISBN 978-80-969629-4-5.
- PAPE T. 1987: The Sarcophagidae (Diptera) of Fennoscandia and Denmark. – *Fauna entomologica scandinavica*, 19, 203 pp.
- PAPE T., POVOLNÝ D. & BARTÁK M. 2001: Sarcophagidae. In: BARTÁK M. & VAŇHARA J. (eds): Diptera in an Industrially Affected Region (North-Western Bohemia, Bílina and Duchcov Environs) II. – *Folia Facultatis Scientiarum Naturalium Universitatis Masarykianae Brunensis, Biologia*, 105: 489–495.
- POVOLNÝ D. 1988: Typenbezeichnung und heutiger taxonomischer Stand der von Heinrich Kramer beschriebenen Sarcophagini (Diptera, Sarcophagidae). – *Abhandlungen und Berichte des Naturkundemuseums Görlitz*, 62: 1–16.
- POVOLNÝ D. 1993: Die Fleischfliegen (Sarcophagini, Diptera) des böhmischen Karstes. – *Acta Universitatis Agricolae, Brno, Series A*, 41: 207–219.
- POVOLNÝ D. 1999: Sarcophagidae. In: ROZKOŠNÝ R. & VAŇHARA J. (eds): Diptera of the Pálava Biosphere Reserve of UNESCO II. – *Folia Facultatis Scientiarum Naturalium Universitatis Masarykianae Brunensis, Biologia*, 100: 411–422.
- POVOLNÝ D. 2005: Sarcophagidae (masařkovití), pp. 365–366. In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí [Red list of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates]. AOPK ČR, Praha, 760 pp.
- POVOLNÝ D. & GROSCHAFT J. 1959: Drei bedeutende Fliegenarten-Schmarotzer der Helicidae aus dem Gebiet der Tschechoslowakei. – *Zoologické listy*, 8: 131–136.
- POVOLNÝ D. & VERVES Y. 1997: The flesh-flies of Central Europe (Insecta, Diptera, Sarcophagidae). – *Spixiana*, 24 (Suppl.): 1–264.
- PRUNER L. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny (List of settlements in the Czech Republic with associated map field codes for faunistic grid mapping system). – *Klapalekiana*, 32 (Suppl.): 1–175.
- RICHE T., PAPE T., BARTÁK M. & KUBÍK Š. 2005: Sarcophagidae, pp. 394–398. In: BARTÁK M. & KUBÍK Š. (ed.): Diptera of Podyjí National Park and its Environs. ČZU Praha, 432 pp.
- ROZKOŠNÝ R. & VAŇHARA J. 1993: Diptera Brachycera of a forest steppe near Brno (Hády Hill). – *Acta Scientiarum Naturalium Academiae Scientiarum Bohemicae Brno*, 27 (2–3): 1–76.
- VIMMER A. 1913: Seznam českého hmyzu dvojkřídleho [List of Bohemian Diptera]. Tribus 1. Eumyidae A. Schizometopa. – *Časopis České společnosti entomologické*, 10: 38–80.

Príspevek k poznání dvoukřídlého hmyzu (Diptera) čeledí Heleomyzidae, Lauxaniidae a Tabanidae Dyleňského krasu (Český les)

Kateřina Dvořáková¹ & Libor Dvořák²

¹Tři Sekery 21, 353 01 Mariánské Lázně, Czech Republic, e-mail: k.marsova@seznam.cz

²Městské muzeum Mariánské Lázně, Goethovo náměstí 11, 353 01 Mariánské Lázně, Czech Republic, e-mail: lib.dvorak@seznam.cz, dvorak@muzeum-ml.cz

DVOŘÁKOVÁ K. & DVOŘÁK L. 2011: Příspěvek k poznání dvoukřídlého hmyzu (Diptera) čeledí Heleomyzidae, Lauxaniidae a Tabanidae Dyleňského krasu (Český les) (Contribution to the knowledge of Diptera (Heleomyzidae, Lauxaniidae, Tabanidae) of the Dyleňský Kras (the Český les Mts.)). – Západočeské entomologické listy, 2: 65–69. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 19-12-2011.

Abstract. The results of the preliminary research of some fly families (Diptera: Lauxaniidae, Heleomyzidae, and Tabanidae) of the Dyleňský Kras karst in western Bohemia done in 2010 and 2011 are presented. We recorded 15 species from the family Lauxaniidae, 14 species from the family Heleomyzidae, and 12 species from the family Tabanidae. The species spectrum is formed mainly by forest montaneous species, from which the most typical or rarer are: *Suillia umbratica* (Meigen, 1838), *S. vaginata* (Loew, 1862), and *S. humilis* (Meigen, 1830) (Heleomyzidae), *Poecilolygia vittata* (Walker, 1849) and *Sapromyza schnabli* Papp, 1987 (Lauxaniidae), and *Hybomitra tropica* (Linnaeus, 1758) (Tabanidae). Species *Suillia parva* (Loew, 1862) and *S. notata* (Meigen, 1830) represent slightly thermophilous species preferring lower altitudes and sunny stands. The most important finding is *Minettia filia* (Becker, 1895) (Lauxaniidae), very rare montaneous species which is confirmed from the territory of the Czech Republic from three localities in the Moravskoslezské Beskydy Mts., one locality in the Krušné hory Mts., one in the Slavkovský les Mts. and here presented record from the Český les Mts.).

Key words: Diptera, Heleomyzidae, Lauxaniidae, Tabanidae, Český les Mts., Czech Republic, faunistics, *Minettia filia*

ÚVOD

Dvoukřídlí byli na území západních Čech v minulosti studováni jen okrajově. Data z širšího okolí Mariánských Lázní nebo Českého lesa jsou vysloveně sporadická.

Údaje týkající se čeledí Heleomyzidae a Lauxaniidae z území celého Českého lesa v posledních desetiletích publikovali pouze MARTINEK (1975) a DVOŘÁKOVÁ (2008b). V obou pracích se jedná pouze o několik druhů zachycených během náhodných návštěv a to na lokalitách vzdálených od námi studovaného Dyleňského krasu. Další jednotlivé údaje se objevují v práci MARTINKA (1987).

Ovády (Tabanidae) Českého lesa ani blízkého okolí Mariánských Lázní nikdo systematicky nestudoval. JEŽKOVÁ (1974) shrnuje veškeré v té době známé (a ověřené) nálezy, kterých je ovšem velmi poskrovnu.

SLEDOVANÉ ÚZEMÍ

Území se nachází nedaleko osady Háj, JJZ obce Vy-

soká. Zahrnuje vysokostébelné louky svazu *Arrhenatherion* a pastviny, na jejichž ploše jsou přítomny menší vápencové lůvky zarostlé pestrými náletovými listnatými a jehličnatými dřevinami. Celek je obklopen smrkovým lesem s plášťovou formací, ve kterém jsou přítomny i listnáče (buk, javor, vrba a další). Podrost je často bujný, tvořený netýkavkou malokvětou (*Impatiens parviflora*), pitulníkem horským (*Galeobdolon montanum*), mařinkou vonnou (*Galium odoratum*) nebo bažankou vytrvalou (*Mercurialis perennis*). V severozápadní části se v lesním porostu nachází prameniště s olšemi a typickou mokřadní vegetací tvořenou například stařincem potočným (*Tephrosia crispa*) a zábělníkem bahenním (*Comarum palustre*). Několik desítek metrů od prameniště je malý, již delší dobu vypuštěný rybníček, taktéž s mokřadní vegetací.

Fytogeograficky náleží sledované území do okresu Český les, podokresu Dyleňský les (SKALICKÝ 1988). Nadmořská výška je zhruba 680–710 m n. m., lokali-

ta spadá do mapovacího pole 6041a (PRUNER & MÍKA 1996), její střed leží na souřadnicích 49°58'1,6"N, 12°32'10,3"E.

Větší část zkoumaného území je součástí Významného krajinného prvku Dyleňský kras, vyhlášeného Městským úřadem Mariánské Lázně v roce 2007.

Pozici lokality ukazují Obr. 1.

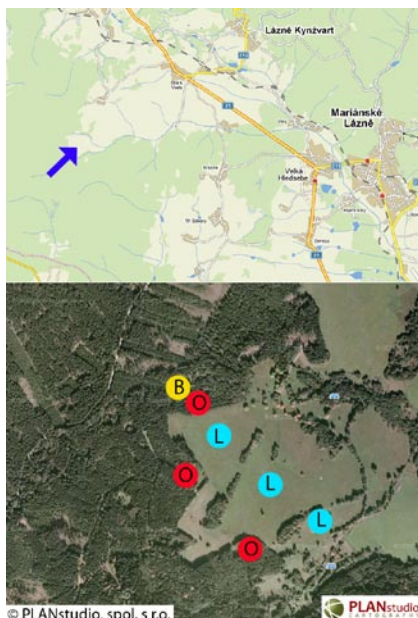
MATERIÁL A METODIKA

Lokalitu jsme navštívili v termínech 5.VI.2010, 27.VI.2010, 8.VIII.2010, 12.IX.2010 a 6.VII.2011.

Zástupce čeledí Heleomyzidae a Lauxaniidae jsme sbírali zejména smykem vegetace. Jako doplněk jsme v rozmezí 8.VIII.–12.IX.2010 použili dvě návnadové pasti s pivem pověšené na stromy; tato metoda je vhodná pro některé zástupce čeledi Lauxaniidae a zejména pro zástupce rodu *Suillia* Robineau-Desvoidy 1830 z čeledi Heleomyzidae (DVOŘÁKOVÁ 2007, 2008a). Zástupce čeledi Tabanidae jsme odchyťovali pomocí sítěky při napadání člověka a naletující na automobil zaparkovaný u pastviny.

Nálezky jsme rozdělili podle tří typů stanovišť (Obr. 1):

1. Louky – travnatá společenstva bez ohledu na zástin a druhovou skladbu vegetace.
2. Okraje – lesní okraje obklopující louky a malé remízky na místě lůmků.
3. Bažina – prameniště, ostřicový mokřad (Obr. 2) a okolí vypuštěného rybníčku v severní části území.

Obr. 1. Sledované území. Barevná kolečka s písmeny označují místa, kde jsme nejvíce sbírali: modré a písmeno L = Louka, červené a písmeno O = Okraj lesa, žluté a písmeno B = Bažina.

Fig. 1. Area under study. Color circles with letters indicates places where the most of flies were collected: blue with L = Meadow, red with O = Forest margin, yellow with B = Swamp.

Sběr jsme prováděli jen na nejvhodnějších místech v území o poloměru asi 400 m.

Zástupce čeledí Heleomyzidae a Lauxaniidae sbíral L. Dvořák, částečně též K. Dvořáková, určovala K. Dvořáková, zástupce čeledi Tabanidae sbíral a určoval L. Dvořák.

K determinaci jsme použili práce PAPP (1981) pro čeleď Heleomyzidae, REMM & ELBERG (1979) a SHATALKIN (2000) pro čeleď Lauxaniidae a CHVÁLA (1980) pro čeleď Tabanidae. Nomenklaturu jsme převzali z prací DVOŘÁKOVÁ (2009), DVOŘÁKOVÁ & GAIMARI (2009) a MALLY (1989). Komentář k jednotlivým druhům včetně k reaktivní hojnosti vztažené pro celou republiku je kompilací údajů z citovaných faunistických prací a osobních názorů autorů.

Materiál je uložen ve sbírkách Městského muzea Mariánské Lázně (MML) a v soukromé sbírce prvního autora (KD).

VÝSLEDKY

Heleomyzidae

Morpholeria ruficornis (Meigen, 1830): Okraje, 27.VI.2010, 1 ♀. Hojný saprofágní a mezofilní druh.

Morpholeria variabilis (Loew, 1862): Okraje, 6.VII.2011, 1 ♀ (MML). Řídký saprofágní a mezofilní druh především vyšších poloh.

Suillia affinis (Meigen, 1830): Bažina, 8.VIII.–12.IX.2010, 1 ♂ (coll. MML). Velmi hojný mycetofágní mezofilní druh, v pivních nebo sirupových pastech bývá nejhojněji chytaným druhem čeledi (DVOŘÁKOVÁ 2008a).

Suillia atricornis (Meigen, 1830): Okraje, 8.VIII.–12.IX.2010, 2 ♀♀ (1 ♀ coll. MML). Řídký mycetofágní euryekní druh.

Suillia bicolor (Zetterstedt, 1838): Okraje, 8.VIII.–

Obr. 2. Charakter stanoviště Bažina. Foto: Kateřina Dvořáková.

Fig. 2. Character of the site Swamp. Photo: Kateřina Dvořáková.

12.IX.2010, 7 ♂♂, 10 ♀♀ (1 ♂ coll. MML); 6.VII.2011, 1 ♂, 1 ♀. Bažina, 27.VI.2010, 1 ♂; 8.VIII.–12.IX.2010, 5 ♀♀ (1 ♀ coll. MML); 6.VII.2011, 1 ♂. Velmi hojný druh rodu, mycetofágní a mezofilní.

Suillia flava (Meigen, 1830): Okraje, 8.VIII.–12.IX.2010, 1 ♀ (coll. MML). Řídký mycetofágní mezofilní druh.

Suillia fuscicornis (Zetterstedt, 1847): Okraje, 8.VIII.–12.IX.2010, 2 ♀♀ (1 ♀ coll. MML). Bažina, 8.VIII.–12.IX.2010, 1 ♂ (coll. KD). Hojný druh vyšších a středních poloh, mycetofágní a mezofilní.

Suillia humilis (Meigen, 1830): Okraje, 8.VIII.–12.IX.2010, 3 ♂♂, 5 ♀♀ (1 ♂ coll. MML). Bažina, 8.VIII.–12.IX.2010, 3 ♀♀ (1 ♀ coll. MML, 1 ♀ coll. KD). Mycetofágní euryekní druh, hojný ve vyšších polohách.

Suillia laevifrons (Loew, 1862): Okraje, 8.VIII.–12.IX.2010, 1 ♀ (coll. MML); 6.VII.2011, 1 ♂. Bažina, 8.VIII.–12.IX.2010, 1 ♂ (coll. MML). Mycetofágní euryekní druh, hojný ve vyšších polohách (méně běžný v nížinách).

Suillia notata (Meigen, 1830). Okraje, 8.VIII.–12.IX.2010, 5 ♂♂, 2 ♀♀. Bažina, 8.VIII.–12.IX.2010, 3 ♂♂, 2 ♀♀ (1 ♂, 1 ♀ coll. KD, 1 ♂, 1 ♀ coll. MML). Řídký teplomilný mycetofágní druh.

Suillia pallida (Fallén, 1820): Okraje, 27.VI.2010, 1 ♂, 1 ♀; 8.VIII.–12.IX.2010, 5 ♂♂, 9 ♀♀ (1 ♂, 1 ♀ coll. MML). Hojný mycetofágní euryekní druh.

Suillia parva (Loew, 1862): Okraje, 8.VIII.–12.IX.2010, 1 ♀ (coll. MML). Bažina, 8.VIII.–12.IX.2010, 1 ♀ (coll. KD). Řídký mycetofágní druh preferující spíše střední a nižší polohy.

Suillia umbratica (Meigen, 1838): Okraje, 8.VIII.–12.IX.2010, 2 ♀. Bažina, 8.VIII.–12.IX.2010, 1 ♂, 1 ♀ (♂ coll. KD, ♀ coll. MML). Chladnomilný lesní druh vyšších poloh, mezofilní a mycetofágní, častý v sirupových a pivních pastech (DVOŘÁKOVÁ 2008a).

Suillia vaginata (Loew, 1862): Okraje, 6.VII.2011, 1 ♀ (MML). Řídký horský lesní druh, mezofilní a mycetofágní, na vhodných místech častý v sirupových a pivních pastech (DVOŘÁKOVÁ 2008a).

Lauxaniidae

Lauxania cylindricornis (Fabricius, 1794): Bažina, 27.VI.2010, 1 ♂. Hygrofilní saprofágní druh, hojný na okrajích luk či v prosvětlených lesích.

Meiosimyza affinis (Zetterstedt, 1847): Okraje, 27.VI.2010, 2 ♂♂, 4 ♀♀; 6.VII.2011, 4 ♂♂, 10 ♀♀. Bažina, 5.VI.2010, 2 ♂♂, 1 ♀ (1 ♀ coll. MML); 27.VI.2010, 1 ♂, 8 ♀♀; 8.VIII.2010, 3 ♀♀; 6.VII.2011, 6 ♂♂, 5 ♀♀. Hygrofilní saprofágní lesní druh, ve vyšších polohách velmi hojný.

Meiosimyza decempunctata (Fallén, 1820): Okraje, 8.VIII.–12.IX.2010, 1 ♀. Bažina, 8.VIII.–12.IX.2010,

1 ♀ (coll. MML); 6.VII.2011, 1 ♂. Mezofilní saprofágní lesní druh, preferuje nížiny, ale běžný je i ve středních a vyšších polohách.

Meiosimyza decipiens (Loew, 1847): Okraje, 6.VII.2011, 1 ♀. Bažina, 27.VI.2010, 4 ♂♂, 3 ♀♀; 8.VIII.2010, 1 ♂, 2 ♀♀; 6.VII.2011, 2 ♂♂, 5 ♀♀. Hygrofilní saprofágní lesní druh, ve všech polohách velmi hojný.

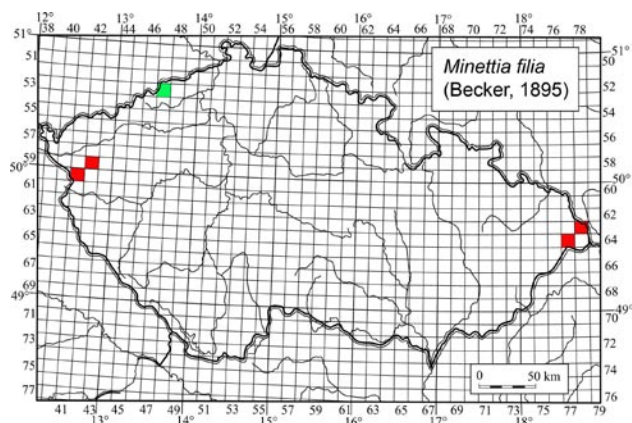
Meiosimyza platycephala (Loew, 1847): Okraje, 6.VII.2011, 1 ♀ (MML). Hojný hygrofilní saprofágní lesní druh.

Meiosimyza rorida (Fallén, 1820): Okraje, 27.VI.2010, 3 ♂♂, 7 ♀♀; 8.VIII.2010, 1 ♂, 5 ♀♀; 12.IX.2010, 1 ♀ (coll. MML); 6.VII.2011, 5 ♂♂, 26 ♀♀. Bažina, 27.VI.2010, 2 ♂♂, 2 ♀♀; 8.VIII.2010, 1 ♂, 5 ♀♀; 6.VII.2011, 1 ♂, 2 ♀♀. Mezofilní saprofágní lesní druh. Ve všech polohách jeden z nejhojnějších druhů čeledi.

Meiosimyza subfasciata (Zetterstedt, 1838): Okraje, 6.VII.2011, 1 ♀. Bažina, 8.VIII.2010, 1 ♂. Hojný saprofágní druh lesních okrajů.

Minettia filia (Becker, 1895): Okraje, 6.VII.2011, 1 ♂. Velmi vzácný palearktický, pravděpodobně chladnomilný druh. Tento údaj představuje šestou spolehlivě doloženou lokalitu v České republice. *M. filia* byla z území České republiky publikována poprvé z lokality Nýdek (6378) MARTINKEM (1985), poté z Litvínova MARTINKEM (1987) a naposledy na základě jedné samice z Přelouče (det. V. Martinek) MIKÁTEM et al. (2004). Údaj z Přelouče se při revizi (K. Dvořáková) ukázal jako chybný, jednalo se o jedince z jiné čeledi.

Pro vzácnost druhu uvádíme další, dosud nepublikované údaje z ČR: CHKO Slavkovský les, Kladská (5942), klenový okraj lesa u parkoviště v osadě, 28.VI.2011, 2 ♀♀, L. Dvořák leg., K. Dvořáková det.,

Obr. 3. Mapa výskytu druhu *Minettia filia* v České republice. Faunistické čtverce s recentními nálezy vyznačeny červeně, čtverec s nálezem starším roku 1980 vyznačen zeleně.

Fig. 3. Map of the occurrence of *Minettia filia* in the Czech Republic. Faunistic squares with recent records are marked in red, square with finding before 1980 in green.

coll. 1 ♀ MML, 1 ♀ KD (poznámka: jedna ze samic měla v pohlavním ústrojí zbytky samčího genitálu, což usnadnilo determinaci); Beskydy, Muřinkový vrch (6477), rašeliniště, 960 m n. m., 21.VII.1988, 1 ♂, 24.VII.1990, 2 ♂♂, vše M. Barták leg., V. Martinek det., coll. Muzeum východních Čech v Hradci Králové; Beskydy, Horní Lomná – Hruška (6477), malý potok, *Piceetum*, 740 m n. m., VI.–10.VII.1999, 1 ♀, 10.VII.–10.VIII.1999, 1 ♀, Malaiseho past, vše M. Barták leg. et coll., V. Martinek det., K. Dvořáková revid. Rozšíření *M. filia* v České republice ukazuje Obr. 3.

Minettia lupulina (Fabricius, 1787): Bažina, 27.VI.2010, 1 ♂, 9 ♀♀; 6.VII.2011, 5 ♂♂, 8 ♀♀. Hojný saprofágní a mycetofágní druh bez specifických stanovištních nároků.

Peplomyza litura (Meigen, 1826): Okraje, 8.VIII.2010, 1 ♂ (coll. MML). Hojný lesní saprofágní mezofilní druh.

Poecilolyxia vittata (Walker, 1849): Okraje, 6.VII.2011, 1 ♀ (MML). Bažina, 5.VI.2010, 1 ex. Poměrně vzácný saprofágní vlhkomilný horský druh.

Sapromyza hyalinata (Meigen, 1826): Bažina, 6.VII.2011, 1 ♀ (MML). Hojný saprofágní mezofilní druh.

Sapromyza sexpunctata Meigen, 1826: Okraje, 6.VII.2011, 3 ♂♂. Hojný hygofilní ekotonální saprofágní druh.

Sapromyza schnabli Papp, 1987: ?, 6.VII.2011, 1 ♂. Řídký mezofilní saprofágní druh.

Tricholauxania praeusta (Fallén, 1820): Okraje, 27.VI.2010, 3 ♂♂, 5 ♀♀; 8.VIII.2010, 1 ♀; 6.VII.2011, 17 ♂♂, 8 ♀♀. Bažina, 27.VI.2010, 1 ♂, 2 ♀♀. Mezofilní saprofágní lesní druh. Ve všech polohách jeden z nejhojnějších druhů čeledi.

Tabanidae

Haematopota pluvialis (Linnaeus, 1758): Louky, 6.VII.2011, 14 ♀♀. Bažina, 6.VII.2011, 1 ♀. Velmi hojný druh od nížin po hory, nejčastěji u vody.

Heptatoma pellucens (Fabricius, 1776): Louky, 6.VII.2011, 1 ♀. Hojný druh různých stanovišť od nížin po nižší polohy hor.

Hybomitra aterrima (Meigen, 1820) (= *Hybomitra auripila* (Meigen, 1820)): Louky, 27.VI.2010, 5 ♀♀ (1 ♀ coll. MML); 6.VII.2011, 1 ♀. Okraje, 27.VI.2010, 2 ♀♀; 6.VII.2011, 1 ♀. Bažina, 5.VI.2010, 1 ♀; 27.VI.2010, 8 ♀♀. Hojný druh zejména vlhčích stinných lokalit po celé ČR, hlavně v podhorských a horských oblastech. Všichni zaznamenání jedinci náležejí zlatě ochlupené var. *auripila* (Meigen, 1820), která byla dříve považována za samostatný druh (někteří autoři tuto změnu neakceptují a *H. auripila* je tak např. stále vedena v poslední ver-

zi checklistu ČR, viz CHVÁLA 2009). MALLY (1989) řadí *H. auripila* jako synonymum k druhu *H. aterrima*, ale první publikované zdůvodnění pochází až od SCHACHTA (1994). S tímto názorem souhlasí např. T. Zeegers, který podobné jedince našel také (T. ZEEGERS, nepubl. data). Přidržujeme se jejich názoru.

Hybomitra bimaculata (Macquart, 1836): Louky, 27.VI.2010, 1 ♀; 6.VII.2011, 1 ♀. Hojný vlhkomilný druh, na horách řídkěji.

Hybomitra distinguenda (Verrall, 1909): Louky, 27.VI.2010, 2 ♀♀ (1 ♀ coll. MML); 6.VII.2011, 3 ♀♀. Okraje, 27.VI.2010, 1 ♀; 6.VII.2011, 3 ♀♀. Bažina, 27.VI.2010, 1 ♀. Hojný vlhkomilný lesní druh, na horách je častější.

Hybomitra lundbecki Lyneborg, 1959: Louky, 27.VI.2010, 1 ♀ (coll. MML). Hojný lesní druh, převážně nížinný, ale stoupá i do hor.

Hybomitra micans (Meigen, 1804): Louky, 6.VII.2011, 1 ♀. Okraje, 27.VI.2010, 1 ♀. Bažina, 5.VI.2010, 1 ♀. Vlhomilný druh, hojný po celé republice, častější na horách.

Hybomitra tropica (Linnaeus, 1758): Bažina, 27.VI.2010, 1 ♀ (coll. MML). Poměrně vzácný lesní druh. Vyskytuje se po celém území ČR, ale jen roztroušeně a jednotlivě.

Chrysops caecutiens (Linnaeus, 1758): Louky, 6.VII.2011, 2 ♀♀. Okraje, 6.VII.2011, 1 ♀. Bažina, 6.VII.2011, 1 ♀. Hojný druh u vody v lesnatých oblastech, vystupuje i do hor.

Chrysops viduatus (Fabricius, 1794): Louky, 6.VII.2011, 1 ♀. Hojný eurytopní druh vyskytující se od nížin po hory.

Tabanus bromius Linnaeus, 1758: Louky, 27.VI.2010, 10 ♀♀; 6.VII.2011, 16 ♀♀. Okraje, 6.VII.2011, 1 ♀. Bažina, 27.VI.2010, 1 ♀; 6.VII.2011, 2 ♀♀. Hojný a všeobecně rozšířený druh od nížin do hor.

Tabanus maculicornis Zetterstedt, 1842: Louky, 27.VI.2010, 1 ♀ (coll. MML); 6.VII.2011, 8 ♀♀. Bažina, 6.VII.2011, 4 ♀♀. Hojný druh, všeobecně rozšířený od nížin do hor.

DISKUZE A ZÁVĚR

Zjistili jsme 14 druhů z čeledi Heleomyzidae, z toho 11 pomocí pivních pastí, které jsou velmi atraktivní pro rod *Suillia* (DVOŘÁKOVÁ 2007, 2008a). *Suillia umbratica*, *S. vaginata* a *S. humilis* jsou chladnomilné horské druhy, zatímco *S. parva* a *S. notata* jsou řídce se vyskytující druhy nižších a středních poloh, *S. notata* je dokonce výrazně teplomilná.

Z čeledi Lauxaniidae jsme našli 15 druhů, většina byla odchycena smykem. Nejzajímavějším nálezem je chladnomilný druh *Minettia filia*, který byl dosud nalezen v Čechách pouze třikrát a v celé České republice šestkrát. Dalším zajímavým údajem je výskyt

druhu *Poecilolycia vittata*, což je řídkce chytaný horský vlhkomilný lesní druh. Vzácnější je i druh *Sapromyza schnabli*.

Ve srovnání s pracemi MARTINKA (1975, 1987) a DVOŘÁKOVÉ (2008b) bylo nalezeno osm druhů čeledi Heleomyzidae a šest druhů čeledi Lauxaniidae nových pro Český les. Jde o druhy *Suillia atricornis*, *S. flava*, *S. fuscicornis*, *S. humilis*, *S. notata*, *S. parva*, *S. umbratica*, *S. vaginata*, *Lauxania cylindricornis*, *Minettia filia*, *Sapromyza hyalinata*, *S. sexpunctata*, *S. schnabli* a *Poecilolycia vittata*. Z výčtu druhů je dobře patrný efekt pivních pastí pro výzkum studovaných čeledí.

Z čeledi ovádovitých (Tabanidae) jsme zaznamenali 12 druhů. Druhové spektrum odpovídá nadmořské výšce a stanovištím, na nichž byl průzkum prováděn. Jedná se o druhy obývající lesy i zastíněnější louky, podhorské až horské. Zajímavým druhem je *Hybomitra tropica*, která obývá prakticky celou Českou republiku, vždy je ale nalézána jen ojedinelé a jednotlivě.

Lokalita je tedy zajímavá především poměrně bohatým spektrem druhů rodu *Suillia* a nálezy vzácnějších druhů *Poecilolycia vittata*, *Sapromyza schnabli* a *Hybomitra tropica*. Nejvýznamnějším faunistickým zjištěním je nález velmi vzácného druhu *Minettia filia*.

LITERATURA

- DVOŘÁKOVÁ K. 2007: Zpráva o výzkumu čeledi lanýžkovití (Heleomyzidae) (Diptera, Brachycera) na území Šumavy a v Pošumaví. – Aktuality šumavského výzkumu III: 65–67.
- DVOŘÁKOVÁ K. 2008a: Heleomyzidae and Lauxaniidae (Diptera: Brachycera: Acalyprata) trapped in the Czech Republic with syrup and fermented fruit. – *Linzer biologische Beiträge*, 40: 507–515.
- DVOŘÁKOVÁ K. 2008b: Výsledky orientačního průzkumu čeledí stínomilkovití (Lauxaniidae) a lanýžkovití (Heleomyzidae) (Diptera, Acalyprata) v Českém lese. – *Erica*, 15: 108–112.
- DVOŘÁKOVÁ K. 2009: Heleomyzidae Bezzi, 1911. – In: JEDLIČKA L., KÚDELA M. & STLOUKALOVÁ V. (eds): Checklist of Diptera of the Czech Republic and Slovakia. Dostupné na adrese <http://zoology.fns.uniba.sk/diptera2009>.
- DVOŘÁKOVÁ K. & GAIMARI S. 2009: Lauxaniidae Bezzi, 1914. – In: JEDLIČKA L., KÚDELA M. & STLOUKALOVÁ V. (eds): Checklist of Diptera of the Czech Republic and Slovakia. Dostupné na adrese <http://zoology.fns.uniba.sk/diptera2009>.
- CHVÁLA M. 1980: Tabanidae, pp. 282–390. – In: CHVÁLA et al. (eds), *Krevsající mouchy a střechci*. Fauna ČSSR, No. 22. ČSAV, Praha, 538 pp.
- CHVÁLA M. 2009: Tabanidae Latreille, 1802. – In: JEDLIČKA L., KÚDELA M. & STLOUKALOVÁ V. (eds): Checklist of Diptera of the Czech Republic and Slovakia. Dostupné na adrese <http://zoology.fns.uniba.sk/diptera2009>.
- JEŽKOVÁ V. 1974: Současný stav faunistického výzkumu čeledi ovádovitých (Insecta, Diptera, Tabanidae) na území ČSSR. – *Disertace*, nepubl., 99 pp. (Pedagogická fakulta Karlovy univerzity v Praze).
- MALLY M. 1989: *Catalogus Faunae Austriae, Teil XIX k: Diptera: Tabanidae*. – Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien, 54 pp.
- MARTINEK V. 1975: Nálezy některých dvoukřídlých (Diptera – Acalyprata) v západních a jihozápadních Čechách. – *Zprávy muzeí Západočeského kraje, Plzeň, Příroda*, 18: 21–30.
- MARTINEK V. 1985: Further new species of Diptera (group Acalyprata) on the territory of Czechoslovakia. – *Biológia*, 40: 625–632.
- MARTINEK V. 1987: Přehled druhů čeledi Lauxaniidae (Diptera – Acalyprata) ve sbírce hmyzu Národního muzea v Praze. – *Časopis Národního muzea – řada přírodovědná*, 156: 67–78.
- MIKÁT M. & MOCEK B. & ZÁMEČNÍK J. 2004: Výsledky entomologického průzkumu lokality „Slavíkovy ostrovy“ u Přelouče. – *Acta musei Reginahradecensis*, 30: 101–121.
- PAPP L. 1981: Tüskésszárnú – Heleomyzidae. – *Fauna Hungariae*, 149: 1–77.
- PRUNER L. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. – *Klapalekiana*, 32 (Suppl.): 1–175.
- REMM E. & ELBERG K. 1979: Terminály much Lauxaniidae (Diptera), najdených v Estonii, Latvii i Litve. – *Dipteroloogiilisi Uurimusi, Tartu*, 1979: 66–117.
- SHATALKIN A. I. 2000: Opredelitel palearkticheskych much semejstva Lauxaniidae (Diptera). – *Zoologicheskie Issledovania*, 5: 1–102.
- SCHACHT W. 1994: Zweiflüger aus Bayern V (Diptera: Coenomyiidae, Xylophagidae, Xylomyiidae, Tabanidae, Athericidae, Rhagionidae). – *Entomofauna (Zeitschrift für Entomologie)*, 15 (46): 521–534.
- SKALICKÝ V. 1988: Regionálně fytogeografické členění, pp. 65–102. – In: HEJNÝ S. & SLAVÍK B. (eds), *Květena České socialistické republiky*. 1, Academia, Praha, 557 pp.

Brouci (Coleoptera) Žihle a okolí. 4.část. Cerambycidae

Václav Týr

Žihle 119, 331 65 Žihle; e-mail: vaclavtyr@seznam.cz

TÝR V. 2011: Brouci (Coleoptera) Žihle a okolí. 4.část. Cerambycidae (Beetles (Coleoptera) in the surroundings of Žihle. Part 4. Cerambycidae). – Západočeské entomologické listy, 2: 70–80. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 28-12-2011.

Abstract. Results of the faunistic research of Coleoptera in the surroundings of Žihle (northern part of the Plzeň region) are presented. The fourth part contains data on the family Cerambycidae. Altogether 106 species of Cerambycidae have been recorded from the study area. The most interesting species from the faunistic point of view are: *Ergates faber* (Linnaeus, 1761), *Rhamnusium bicolor* (Schrank, 1781), *Anisorus quercus* (Goeze, 1783), *Pedostrangalia revestita* (Linnaeus, 1767), *Necydalis major* Linnaeus, 1758, *Arhopalus ferus* (Mulsant, 1839), *Saphanus piceus* (Laicharting, 1784), *Cerambyx cerdo* Linnaeus, 1758, *Obrium cantharinum* (Linnaeus, 1767), *Aromia moschata* (Linnaeus, 1758), *Pronocera angusta* (Kriechbaumer, 1844), *Leioderes kollari* Redtenbacher, 1849, *Poecilium rufipes* (Fabricius, 1776), *Clytus tropicus* (Panzer, 1795), *Chlorophorus varius* (Müller, 1766), *Monochamus saltuarius* (Gebler, 1830), *Pogonocherus ovatus* (Goeze, 1777), *Acanthocinus reticulatus* (Razoumowsky, 1789), *Saperda octopunctata* (Scopoli, 1772), and *S. similis* Laicharting, 1784.

Key words: faunistics, Coleoptera, Cerambycidae, Czech Republic, Plzeň region

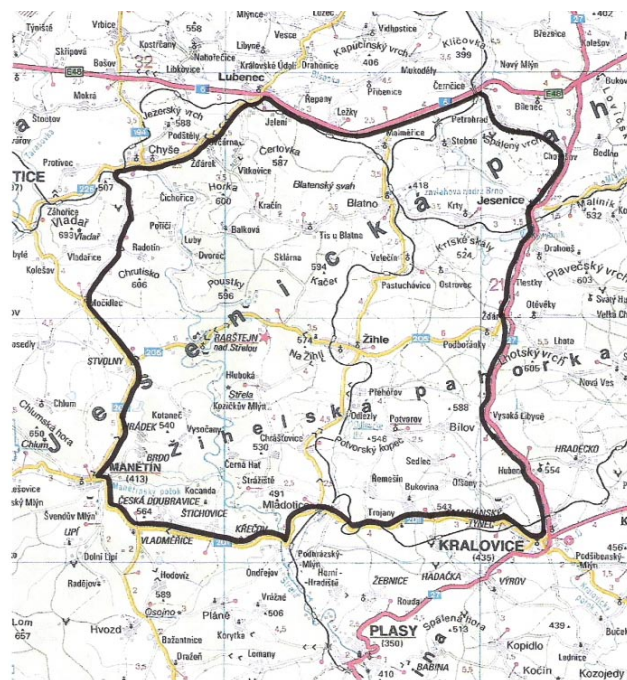
ÚVOD

V příspěvku předkládám výsledky faunistického průzkumu brouků z čeledi Cerambycidae širšího okolí obce Žihle, která se nachází v nejsevernější části Plzeňského kraje. Zmiňovaný příspěvek je čtvrtý v sérii o broucích (Coleoptera) Žihle a okolí, cílem které je postupná publikace nálezových údajů jednotlivých čeledí brouků. Jedná se o údaje získané vlastní sběratelskou činností v letech 1984–2011, determinací nebo revizí soukromých nebo muzejních sbírek a citace údajů z literatury vztahující se k dané oblasti.

CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ

Sledovanou oblast tvoří okruh ve vzdálenosti přibližně 10 km od obce Žihle, který částečně zasahuje i do sousedních krajů: Středočeského, Ústeckého a Karlovarského. Pro potřeby faunistického průzkumu jsou hranice zmiňovaného území vymezeny silničním propojením následujících měst a obcí: Mladotice, Trojany, Kralovice, Vysoká Libyně, Žďár, Jesenice, Chotěšov, Petrohrad, Černčice, Ležky, Lubenec, Chyše, Bohuslav, Močidlec, Stvolny, Manětín, Vladměřice a Křečov (Obr. 1). Nejvýše položeným místem je Kanešův kopec u obce Tis u Blatna (633 m n. m.) a nejnižším položeným místem je obec Černčice (335 m n. m.) v severní části sledovaného území a údolí řeky Střely u Mladotic (357 m n. m.)

v části jižní. Zhruba dvě třetiny sledovaného území jsou zalesněny. Převládají porosty smrku a borovice, vyjma okolí Petrohradu a Jesenice, kde se nacházejí plochy s převahou listnatých dřevin. Nezalesněné plochy jsou převážně zemědělsky využívány. Jedním z významných krajinných prvků je údolí řeky

Obr. 1. Mapa sledovaného území.

Fig. 1. Map of the region under study.

Obr. 2. Bývalé břidlicové lomy v Rabštejně nad Střelou – významná xerothermní lokalita v údolí řeky Střely. Foto: V. Týr

Fig. 2. The former slate quarries in the Rabštejn nad Střelou – an important xerothermic locality in the valley of the Střela River. Photo: V. Týr

Obr. 5. Skalní výchozy v PR Střela. Foto: V. Týr.

Fig. 5. Rocky outcrops in the Střela Nature Reserve. Photo: V. Týr.

Obr. 3. Louka v údolí řeky Střely (PR Střela). Foto: V. Týr.

Fig. 3. Meadow in the valley of the Střela River (Střela Nature Reserve). Photo: V. Týr.

Obr. 6. Suťové pole v údolí řeky Střely (PR Střela). Foto: V. Týr.

Fig. 6. Debris field in the valley of the Střela River (Střela Nature Reserve). Photo: V. Týr.

Obr. 4. Bezejmenný přítok řeky Střely – příklad velmi chladné lokality (PR Střela). Foto: V. Týr.

Fig. 4. Unnamed tributary of the Střela River – an example of a very cool locality (Střela Nature Reserve). Photo: V. Týr.

Obr. 7. Skalní bory na levém břehu řeky Střely (PR Střela). Foto: V. Týr.

Fig. 7. Rocky pine forests on the left bank of the Střela River (Střela Nature Reserve). Photo: V. Týr.

Střely, která svým meandrovitým tokem protéká sledovanou oblastí od severu k jihu. Pestrá morfologie hluboce zaříznutého údolí spolu s geologickým podkladem (proterozoické břidlice) přispěly k vytvoření celé škály přírodních stanovišť, jako jsou xerothermní skalnaté stráně (Obr. 2), vlhké říční a potoční nivy (Obr. 3), chladná inverzní údolí bočních přítoků se zbytky suťových lesů (Obr. 4), různé skalní útvary (Obr. 5), suťová pole (Obr. 6) a vysychavé reliktní bory na prudkých stráních (Obr. 7). Do sledovaného území zasahují dva přírodní parky: údolí řeky Střely a její širší okolí je součástí Přírodního parku Horní Střela, komplexy převážně listnatých lesů v severovýchodní části sledovaného území s porosty dubu a buku na žulovém podkladu patří do Přírodního parku Jesenicko.

MATERIÁL A METODIKA

Nomenklaturu a pořadí druhů uvádím podle práce SLÁMA (2006). Číslo v závorce za názvem lokality představuje kód faunistického mapového pole (PRUNER & MÍKA 1996). Pokud se lokalita nachází na styku více mapových polí, jsou tato pole uvedena ve zkráceném zápisu např. (58-5946). Názvy lokalit jsou v rámci jednotlivých druhů řazeny abecedně. Kategorie ohrožení druhů jsou převzaty z práce REJZEK (2005). Použité zkratky: lgt. – sbíral, coll. – sbírka, det. – determinoval, revid. – revidoval, observ. – pozoroval, PR – Přírodní rezervace. Není-li uvedeno jinak, byl materiál určen nebo revidován autorem. V případě soukromých sbírek je sběratel (pokud není uvedeno jinak) shodný s vlastníkem sbírky (např. VT = Václav Týr lgt. et coll.). Seznam sbírek a jejich zkratky: AS – Arnošt Sieber, Klatovy; GA – Gustav Antl, Plzeň; JM – Josef Mašek, Žlutice; SD – Stanislav Doležal, Plzeň-Božkov; SU – Stanislav Urban, Příbram; VB – Václav Benedikt, Plzeň; VC – Vlastimil Cihlář, Plzeň; VD – Václav Dongres, Plzeň; VT – Václav Týr, Žihle; ZMP – Západočeské muzeum v Plzni. V plném znění uvádím pouze údaje dosud nepublikované. Údaje, které již byly publikovány, jsou citovány ve zkrácené formě: lokalita (kód faunistického mapového pole), rok nálezu (citace literárního zdroje), např. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). U velmi hojných druhů, např. *Rutpela maculata* (Poda, 1761), jsou opakovaná data nálezů ze stejné lokality uvedena také ve zkrácené formě (např. V.–VIII.1984–2011). Pod pojmem „západní Čechy“ je míněno území současných krajů Plzeňského a Karlovarského. Při sběru materiálu byly uplatněny obvyklé metody: individuální sběr, smýkání a sklepávání. Odchov imag z larev jsem neprováděl. Latinské rodové jméno rostliny (např. *Tilia*) uvedené ve faunistickém záznamu znamená, že druh byl na ní nalezen, nebo z této rostliny vychován.

PŘEHLED ZJIŠTĚNÝCH DRUHŮ

Ergates faber (Linnaeus, 1761)

Manětín (6045), 1944 (TĚTÁL 1987); 1949 (SLÁMA 1998); 30.VII.1944, 3 ex., J. Suchý lgt., coll. SD; 10.VIII.2004, observ. více ex. (1 ex. coll.), GA (det. GA). Nový Dvůr (5945), 1952 (TĚTÁL 1987). Rabštejn nad Střelou (5945), 1946 (TĚTÁL 1987). Tis u Blatna (5946), bez uvedení data sběru (SLÁMA 1998). Velečín (5946), 1967 (SLÁMA 1998). Žihle (5946), 10.VIII.2005, 1 ex., VT. Žihle, Chvojkovský mlýn (5946), 28.VII.2009, 1 ex., VT.

Poznámka: Ohrožený druh, vázaný na zachovalé borové porosty, ve sledované oblasti nacházen jen velmi ojediněle.

Prionus coriarius (Linnaeus, 1758)

Blatno, areál pily (58-5946), 23.VIII.1996, 1 ex., 11.VIII.2011, 1 ex., VT. Petrohrad (5846), 20.VII.2011, 1 ex., v dutině *Quercus*, VT. Strážičtěk, dětský tábor Střela (6045), 2009 (KONVIČKA 2011). Žihle (5946), 21.VIII.1997, 2 ex. (1 ex. coll. VB, 1 ex. coll. VT), 17.VIII.2000, 1 ex., 15.VIII.2004, 1 ex. observ., 20.VIII.2009, 2 ex. observ., 29.VII.2011, 1 ex., VT.

Rhamnusium bicolor (Schrank, 1781)

Rabštejn nad Střelou, Vranov (5945), 28.VI.2008, 1 ex., dutina *Tilia*, VT.

Poznámka: Zranitelný druh, vývoj nejčastěji v dutinách listnatých dřevin, v západních Čechách pouze ojediněle nálezy, citovaný nález byl učiněn v aleji mohutných starých lip, která se nachází podél silnice mezi obcí Rabštejn nad Střelou a osadou Vranov.

Rhagium inquisitor (Linnaeus, 1758)

Blatno, areál pily (58-5946), IV.–VI.1995–2011, více ex. observ., VT. Blatno, PR Blatenský svah (58-5946), 1.IV.1995, 8 ex. observ. (1 ex. coll.), VT. Manětín (6045), 9.V.1943, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Petrohrad (5846), 22.IV.2000, 2 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 8.IV.1996, 1 ex., 28.IV.2008, 2 ex. observ., VT; 9.V.2010, 1 ex., SU. Rabštejn nad Střelou (5945), 1956 (TĚTÁL 1987). Žihle (5946), IV.–VI.1987–2011, více ex. observ., VT.

Rhagium bifasciatum Fabricius, 1775

Manětín (6045), 1958 (TĚTÁL 1987). Nový Dvůr (5945), 6.VII.1987, 1 ex., VT. Petrohrad (5846), 22.IV.2000, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 1946 (TĚTÁL 1987). Tis u Blatna (5946), 17.V.1989, 1 ex., VT. Žihle (5946), 14.V.1986, 20.V.1987, 30.IV.1990, 12.V.2008, 16.V.2010, vše po 1 ex., VT.

Rhagium mordax (DeGeer, 1775)

Jesenice (58-5946), 18.V.1947, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Manětín (6045), 13.VII.1941, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Nový Dvůr, bývalý zámecký park (5945-46), 5.VII.1987, 1 ex., VT. Petrohrad (5846), 14.IX.1997, 3 ex., VT. Žihle, Chvojkovský mlýn (5946), 9.IV.2011, 1 ex., VT.

Oxymirus cursor (Linnaeus, 1758)

Manětín (6045), 1944 (TĚTÁL 1987). Tis u Blatna (5946), 17.–24.V.1989, 4 ex., VT. Žihle (5946), 11.VI.2008, 1 ex., VT.

Stenocorus meridianus (Linnaeus, 1758)

Manětín (6045), 1944 (TĚTÁL 1987). Petrohrad (5846), 28.VI.1987, 3 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Rabštejn nad Střelou (5945), 1935 (TĚTÁL 1987).

Anisorus quercus (Goeze, 1783)

Jesenice (58-5946), 28.V.1950, 2 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Petrohrad (5846), 1.VI.2002, 1 ex., VT.

Poznámka: Nález na lokalitě Petrohrad učiněn v brzkých dopoledních hodinách oklepem spodních větví dubu, přes opakované návštěvy lokality se nepodařilo najít další exempláře.

Pachyta quadrimaculata (Linnaeus, 1758)

Nový Dvůr (5945), 22.VII.1987, 1 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 1935, 1950 (TĚTÁL 1987); 31.V.1992, 1 ex., VB; 29.VI.1997, 1 ex., 1.VI.2008, 2 ex., VT. Žihle (5946), 21.–27.VI.1986, 4 ex., 13.–15.VII.1987, 6 ex., 10.VIII.1991, 1 ex., 26.VI.2011, 1 ex., VT.

Evodinus clathratus (Fabricius, 1792)

Manětín (6045), bez uvedeného data sběru (TĚTÁL 1987).

Gaurotes virginea (Linnaeus, 1758)

Manětín (6045), 1940, 1944, 1946 (TĚTÁL 1987). Mladotice, Manětínská zastávka ČD (6046), 1940 (TĚTÁL 1987). Petrohrad (5846), 1.V.1997, 1 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 3.VII.1976, 2 ex., AS (det. AS); 20.VI.1994, 2 ex., 28.VI.1995, 1 ex., 10.VI.1996, 4 ex., 8.V.2010, 1 ex., 2.VI.2011, 1 ex., VT. Žihle (5946), V.–VII.1984–2011, více ex. observ., VT.

Dinoptera collaris (Linnaeus, 1758)

Manětín (6045), 1944 (TĚTÁL 1987). Mladotice, Manětínská zastávka ČD (6046), 1944 (TĚTÁL 1987). Petrohrad (5846), 1.VI.2002, 3 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 6.VI.2010, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 1.VI.2008, 1 ex., VT. Žihle (5946), 22.V.2011, 1 ex., VT.

Cortodera femorata (Fabricius, 1787)

Jesenice (58-5946), 28.V.1950, 16.V.1952, 11.V.1959, vše po 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Manětín (6045), 1946 (TĚTÁL 1987); 12.V.1946, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. PR Střela (5945), 1992, 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 10.VI.1996, 1 ex., 8.V.2010, 1 ex., VT. Žihle (5946), 22.V.2008, 1 ex., 22.V.2011, 3 ex., VT.

Cortodera humeralis (Schaller, 1783)

Jesenice (58-5946), 25.V.1947, 5 ex., 27.V.1951, 2 ex., 18.V.1952, 2 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Petrohrad (5846), 1.V.2002, 1 ex., VT.

Grammoptera abdominalis (Stephens, 1831)

Jesenice (58-5946), 27.V.1951, 9 ex., J. Suchý

lgt., coll. SD. Petrohrad (5846), 1.VI.2002, 1 ex., 16.VI.2008, 1 ex., VT.

Grammoptera ruficornis (Fabricius, 1781)

Blatno, areál pily (58-5946), 21.VII.1995, 1 ex., VT. Hluboká (5945), 21.V.1989, 1 ex., VT. Jesenice (58-5946), 27.V.1951, 2 ex., J. Suchý lgt., coll. SD; 2.VI.1998, 1 ex., VT. Manětín (6045), 1946, 1960 (TĚTÁL 1987). Petrohrad (5846), 11.V.1997, 1 ex., 1.VI.2002, 1 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 11.VI.1995, 1 ex., 11.VI.1998, více ex. observ., 18.VI.2004, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 19.VI.1995, 10.VI.1996, 18.VI.2004, vše po 1 ex., VT. Žihle (5946), 9.VI.1993, 28.V.1995, 26.V.1996, 11.VI.2008, 22.V.2011, vše po 1 ex., VT.

Grammoptera ustulata (Schaller, 1783)

Jesenice (58-5946), 28.V.1952, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Petrohrad (5846), 21.VI.2002, 1 ex., 19.VI.2008, 1 ex., VT.

Pidonia lurida (Fabricius, 1792)

Žihle (5946), 15.VI.2006, 1 ex., VT.

Pedostrangalia revestita (Linnaeus, 1767)

Lubenec env., (5845), 8.III.2009, 1 ex., ex larvae, GA lgt., coll. VC, det. GA. PR Střela (5945), 1992 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 29.V.2000, 1 ex., na kmenu odumírající břízy, VT. Poznámka: Ohrožený druh, v západní části Čech velmi zřídka sbíraný druh, vázaný na odumírající listnaté dřeviny.

Leptura aethiops Poda, 1761

Žihle (5946), 12.VII.1989, 1 ex., VT.

Leptura quadrifasciata Linnaeus, 1758

Manětín (6045), 1938, 1939, 1940, 1944, 1960 (TĚTÁL 1987); 30.VII.1944, 4 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Nový Dvůr (5945), 7.VIII.1988, 1 ex., VT. Ostrovec (5946), 30.VII.1987, 3 ex., VT. Petrohrad (5846), 19.VI.1982, 1 ex., 1984, 11 ex., ex larvae, SD. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 6.VI.2010, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 1946 (TĚTÁL 1987); 18.VII.1999, 1 ex., VT. Žihle (5946), VI.–VIII.1987–2011, více ex., VT.

Anastrangalia dubia (Scopoli, 1763)

Manětín (6045), 1944, 1946 (TĚTÁL 1987); 25.VI.1950, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Ostrovec (5946), 4.VII.1986, 1 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 1935, 1936 (TĚTÁL 1987); 29.VI.1952, 3 ex., J. Suchý lgt., coll. SD; 3.VII.1976, 3 ex., AS (det. AS); 8.VI.1994, 1 ex., 10.VI.1996, 1 ex., 29.VI.1997, více ex. observ. (1 ex. coll.), 5.VII.2011, více ex. observ., VT. Žihle (5946), VI.–VII.1987–2011, více ex., VT.

Anastrangalia sanguinolenta (Linnaeus, 1761)

Manětín (6045), 1938, 1939, 1944 (TĚTÁL 1987); 21.VI.1942, 3 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Mladotice, Manětínská zastávka ČD (6046), 1943, 1944 (TĚTÁL 1987). Nový Dvůr, bývalý zámecký park (5945-46),

22.VII.1987, 1 ex., 7.VIII.1987, 1 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 11.VI.2007, 1 ex., 2.VI.2011, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 1935 (TĚTÁL 1987); 3.VII.1976, 3 ex., AS (det. AS); 29.VI.1997, více ex. observ. (1 ex. coll.), 19.VI.1999, 2 ex., 11.VI.2007, 1 ex., 2.VI.2011, 1 ex., VT. Žihle (5946), VI.–VII.1984–2011, více ex., VT.

Stictoleptura rubra (Linnaeus, 1758)

Blatno, areál pily (58-5946), VII.–IX.1995–2011, více ex., VT. Hamr (5945), 1946 (TĚTÁL 1987). Manětín (6045), 30.VII.1944, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Mladotice, Manětínská zastávka ČD (6046), 1943 (TĚTÁL 1987). Ostrovec (5946), 9.VIII.1985, 10 ex., 15.VIII.1993, více ex. observ. (1 ex. coll.). PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); VII.–IX.1985–2011, více ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), VII.–IX.1985–2011, více ex., VT. Žihle (5946), VII.–IX.1984–2011, více ex., VT.

Stictoleptura scutellata (Fabricius, 1781)

Petrohrad (5846), 20.VII.2010, 1 ex., VT.

Paracorymbia maculicornis (DeGeer, 1775)

Hamr (5945), 1935 (TĚTÁL 1987). Mladotice, Manětínská zastávka ČD (6046), 1944 (TĚTÁL 1987). PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 1946 (TĚTÁL 1987); 3.VII.1976, 1 ex., AS (det. AS); 20.VI.1994, 1 ex., 19.VI.1995, 1 ex., 29.VI.1997, 1 ex., 24.VII.1997, 1 ex., 5.VII.2001, 1 ex., 11.VII.2009, 3 ex., 30.VI.2010, 1 ex., 2.VI.2011, 1 ex., VT.

Anoplodera rufipes (Schaller, 1783)

Jesenice (58-5946), 28.V.1950, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Manětín (6045), 1939, 1940, 1941, 1942, 1944 (TĚTÁL 1987). Petrohrad (5846), 16.VI.2008, 2 ex., VT.

Anoplodera sexguttata (Fabricius, 1775)

Jesenice (58-5946), 18.V.1947, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Žihle (5946), 11.VI.2011, 2 ex., VT.

Pachytodes cerambyciformis (Schrank, 1781)

Blatno, areál pily (58-5946), VI.–VIII.1995–2011, více ex., VT. Manětín (6045), 1940, 1959, 1960 (TĚTÁL 1987). Mladotice, Manětínská zastávka ČD (6046), 1944 (TĚTÁL 1987). Petrohrad (5846), 22.VI.1979, 4 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); VI.–VIII.1984–2011, více ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 1985 (TĚTÁL 1987); 29.VI.1952, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD; VI.–VIII.1995–2011, více ex., VT. Žihle (5946), VI.–VIII.1984–2011, více ex., VT.

Pachytodes erraticus (Dalman, 1817)

Manětín (6045), 1944 (TĚTÁL 1987).

Alosterna tabacicolor (DeGeer, 1775)

Jesenice (58-5946), 18.V.1947, 5 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Manětín (6045), 1944 (TĚTÁL 1987). Ostrovec (5946), 27.VI.1987, 1 ex., VT. Petrohrad (5846), 19.VI.1982, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD; 1.VI.2002,

3 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 11.VI.1998, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 1985 (TĚTÁL 1987); VI.1994–2011, více ex., VT. Žihle (5946), 21.VI.1986, 1 ex., 18.VI.1995, 1 ex., 2.VI.2011, 1 ex., VT.

Pseudovadonia livida (Fabricius, 1776)

Manětín (6045), 1944 (TĚTÁL 1987); 21.VI.1942, 2 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 11.VI.1998, 2 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 1952 (TĚTÁL 1987); 20.VI.1994, 3 ex., 10.VI.1996, 2 ex., 11.VI.1998, 1 ex., VT. Žihle (5946), VI.–VII.1987–2011, více ex., VT.

Strangalia attenuata (Linnaeus, 1758)

Brdo u Manětína (59-6045), 5.VIII.1988, 2 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Manětín (6045), 1936, 1938, 1943, 1944 (TĚTÁL 1987). Petrohrad (5846), 1984, 1 ex., ex larvae, *Tilia*, SD. PR Střela (5945), 28.VII.1999, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 1946 (TĚTÁL 1987).

Rutpela maculata (Poda, 1761)

Blatno, areál pily (58-5946), VI.–VIII.1995–2011, více ex., VT. Manětín (6045), 1938, 1940, 1944, 1946 (TĚTÁL 1987); 12.VII.2006, 1 ex., VT. Nový Dvůr (5945), V.–VIII.1987–2011, více ex., VT. Ostrovec (5946), 8.VIII.1985, více ex., 11.VIII.2009, 2 ex., VT. Petrohrad (5846), 1.VI.2002, více ex., 20.VII.2011, více ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); V.–VIII.1984–2011, více ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 1946 (TĚTÁL 1987); V.–VIII.1984–2011, více ex., VT. Velečín (5946), VI.–VII.1984–1988, více ex., VT. Tis u Blatna (5946), 19.VIII.2004, 2 ex., VT. Žihle (5946), V.–VIII.1984–2011, více ex., VT.

Stenurella bifasciata (Müller, 1776)

Manětín (6045), 1944 (TĚTÁL 1987); 6.VII.1942, 4 ex., 25.VI.1950, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Ostrovec (5946), 11.VIII.2009, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 18.VII.1999, 1 ex., 5.VII.2001, 3 ex., VT. Žihle (5946), 23.VIII.1984, 4.VII.1986, 30.VII.1995, 11.VII.1998, 15.VII.2004, 11.VII.2006, 18.VIII.2010, vše po 1 ex., VT.

Stenurella melanura (Linnaeus, 1758)

Manětín (6045), 1944, 1960 (TĚTÁL 1987). Mladotice, Manětínská zastávka ČD (6046), 1944 (TĚTÁL 1987). Nový Dvůr (5945), 14.VIII.1988, 4 ex., 22.VII.1999, 1 ex., VT. Ostrovec (5946), 3.VIII.1986, 1 ex., 11.VIII.2009, 1 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); VI.–VIII.1985–2011, více ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), VI.–VIII.1985–2011, více ex., VT. Žihle (5946), VI.–VIII.1984–2011, více ex., VT.

Stenurella nigra (Linnaeus, 1758)

Manětín (6045), 1944 (TĚTÁL 1987); 30.V.1943, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD; 30.VII.1984, 3 ex.,

JM. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 19.VI.1995, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 26.V.1993, 19.VI.1995, 10.VI.1996, 5.VII.2001, 1.VI.2008, vše po 1 ex., VT. Žihle (5946), 7.VII.1987, 11.VII.1998, 15.VII.2009, vše po 1 ex., VT.

Necydalis major Linnaeus, 1758

Rabštejn nad Střelou (5945), 1949 (SLÁMA 1998).

Poznámka: Zranitelný druh, který se vyvíjí v odumírajícím dřevu listnatých stromů, ve sledovaném území a ani jeho okolí recentně nezjištěn.

Spondylis buprestoides (Linnaeus, 1758)

Blatno, areál pily (58-5946), VII.–IX.1995–2011, více ex., VT. Kalec (5945-46), 16.VII.1991, 1 ex., VT. Manětín (6045), 1985 (TĚTÁL 1987). Manětín, údolí Střely (59-6045), 1940 (TĚTÁL 1987). Ostrovec (5946), 11.VIII.2009, 1 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); VII.–VIII.1985–2011, více ex., VT. Tis u Blatna (5946), 11.VIII.1984, 1 ex., VT. Žihle (5946), VII.–IX.1984–2011, více ex., VT. Žihle, Chvojkovský mlýn (5946), 22.VIII.1988, 1 ex., 16.VIII.2011, 1 ex., VT.

Asemum striatum (Linnaeus, 1758)

Blatno, areál pily (58-5946), 19.V.1997, 21.VI.1999, 18.VI.2004, 1.VII.2009, 18.VII.2011, vše po 1 ex., VT. Jesenice (58-5946), 28.V.1950, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Manětín, údolí Střely (59-6045), 1946 (TĚTÁL 1987). Tis u Blatna (5946), 26.V.1987, 1 ex., VT. Žihle (5946), 25.V.1986, 17.VII.1986, 22.VII.2007, vše po 1 ex., VT.

Tetropium castaneum (Linnaeus, 1758)

Blatno, areál pily (58-5946), V.–VII.1995–2011, více ex., VT. Manětín (6045), 12.V.1946, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 10.VI.1996, 1 ex., 8.V.2010, 1 ex., VT. Tis u Blatna (5946), 26.V.1987, 3 ex., VT. Žihle (5946), V.–VII.1984–2011, více ex., VT.

Tetropium fuscum (Fabricius, 1787)

Blatno, areál pily (58-5946), 3.VI.1997, 1 ex., VT. Nový Dvůr (5945), 22.VI.2006, 2 ex., VT. Žihle (5946), 1.VI.2003, 1 ex., VT.

Tetropium gabrieli Weise, 1905

Blatno, areál pily (58-5946), 1.VI.1995, 1 ex., VT. Petrohrad (5846), 27.IV.1983, 1 ex., ex larvae, *Larix*, J. Suchý lgt., coll. SD. Žihle (5946), 18.VI.2001, 1 ex., VT.

Arhopalus ferus (Mulsant, 1839)

Manětín (6045), 1945 (SLÁMA 1998).

Poznámka: Vzácný druh, jen ojediněle nalézáný, citovaný údaj se vztahuje k jednomu ze dvou známých nálezů v západních Čechách. Druhým je nález z Rokycan (6248), bez uvedení data sběru (SLÁMA 1998).

Arhopalus rusticus (Linnaeus, 1758)

Blatno, areál pily (58-5946), VI.–IX.1995–2011, více ex., VT. Manětín (6045), 1939, 1979 (TĚTÁL 1987). Ostrovec (5946), 28.VII.1985, 1 ex., 8.VIII.1985,

1 ex., VT. Petrohrad (5846), 12.V.1983, 1 ex., ex larvae, J. Suchý lgt., coll. SD. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); VI.–VIII.1984–2011, více ex., VT. Žihle (5946), VI.–IX.1984–2011, více ex., VT.

Saphanus piceus (Laicharting, 1784)

Petrohrad (5846), 19.VI.1982, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. SLÁMA (1998) tento druh uvádí bez bližších lokalitních údajů z faunistického čtverce 5945 po roce 1960.

Obr. 8. Lokalita Petrohrad (PR Háj Petra Bezruče) – nejmohutnější dub. Foto: V. Týr.

Fig. 8. Locality Petrohrad (Háj Petra Bezruče Nature Reserve) – mightiest oak. Photo: V. Týr.

Obr. 9. Lokalita Petrohrad (PR Háj Petra Bezruče) – skupina starých dubů v západní části rezervace. Foto: V. Týr.

Fig. 9. Locality Petrohrad (Háj Petra Bezruče Nature Reserve) – group of old oaks in the western part on the reserve. Photo: V. Týr.

Poznámka: Téměř ohrožený druh s noční aktivitou, díky které uniká pozornosti sběratelů. Vývojem je tento druh vázaný na mrtvé dřevo listnatých stromů.

Cerambyx cerdo Linnaeus, 1758

Manětín, na Stěle (59-6045), bez uvedení data sběru, 2 ex. (pár), jméno sběratele neuvedeno, coll. ZMP. Petrohrad, PR Háj Petra Bezruče (5846), 1.V.1997, zbytky 1 ex. (krovka, štít) v dutině *Quercus*, VT.

Poznámka: V PR Háj Petra Bezruče (Obr. 8, Obr. 9) se nachází několik mohutných dubů nesoucích stopy výskytu (požerky) tohoto druhu. Přes opakované návštěvy této lokality se zde nepodařilo potvrdit recentní výskyt. Pro dokreslení obrazu rozšíření ve sledované oblasti uvádím i nález z blízkého okolí: Hodovíz (6045), 1949 (SLÁMA 1998). Ohrožený druh, vázaný výskytem na staré solitérní duby. V současnosti ve sledované oblasti zřejmě vyhynulý.

Cerambyx scopoli Fuesslins, 1775

Nový Dvůr (5945), bez uvedení data sběru (TĚTÁL 1987). Rabštejn nad Střelou (5945), 1.VI.2008, 1 ex., VT.

Obrium brunneum (Fabricius, 1792)

Manětín (6045), 1944 (TĚTÁL 1987); 21.VI.1942, 2 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 11.VI.1998, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 1946 (TĚTÁL 1987); 10.VI.1996, 5 ex., VT. Žihle (5946), 13.VII.1987, 5 ex., 4.II.2007, 1 ex. (sklep s palivovým jehličnatým dřevem), 12.V.2008, 3 ex., 22.V.2011, 1 ex., VT.

Obrium cantharinum (Linnaeus, 1767)

Jesenice (58-5946), 27.V.1951, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Manětín (6045), 30.V.1943, 4 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Petrohrad (5846), 1964 (TĚTÁL 1987). Žihle (5946), 25.VII.2006, 1 ex., 11.VII.2010, 1 ex., VT.

Poznámka: Zřídka nalézáný druh, vyvíjející se v různých druzích topolů, oba exempláře z lokality Žihle byly získány oklepem mladých osik.

Molorchus minor (Linnaeus, 1758)

Blatno, areál pily (58-5946), V.–VII.1995–2011, více ex., VT. Hluboká (5945), 11.VI.1993, 2 ex., VT. Jesenice (58-5946), 28.V.1950, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Kračín (5945), 7.VI.1987, 1 ex., VT. Manětín (6045), 1960 (TĚTÁL 1987); 21.VI.1942, 3 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); VI.–VII.1984–2011, více ex., VT; 9.V.2010, 5 ex., SU. Rabštejn nad Střelou (5945), VI.–VII.1984–2011, více ex., VT. Tis u Blatna (5946), 26.V.1987, 1 ex., VT. Žihle (5946), V.–VII.1984–2011, více ex., VT.

Aromia moschata (Linnaeus, 1758)

Manětín, údolí Střely (59-6045), 1935 (TĚTÁL 1987). Poustky (5945), 28.VII.1999, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 5.VII.2001, 1 ex., VT. Žihle (5946), 24.VII.1987, 2 ex., 6.VIII.1995, 2 ex., 12.VII.2006,

1 ex., VT.

Poznámka: Téměř ohrožený druh, vývojem vázaný na měkké listnaté dřeviny (vrba, topol), ve sledované oblasti téměř vždy nalezen na květech okoličnatých rostlin poblíž výše zmiňovaných dřevin.

Pronocera angusta (Kriechbaumer, 1844)

Žihle (5946), 1993 (SLÁMA 1998); 7.VI.1998, 1 ex. (na skládce smrkových souší), 6.XI.2007, 1 ex. (sklep s palivovým jehličnatým dřevem), VT.

Poznámka: Zřídka sbíraný druh, vyvíjející se ve vrcholových partiích odumírajících smrků.

Hylotrupes bajulus (Linnaeus, 1758)

Blatno, areál pily (58-5946), 16.VI.2000, 1 ex., VT. Jesenice (58-5946), 18.V.1947, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 31.VIII.1991, 1 ex., Z. Doležal lgt., coll. ZMP. Žihle (5946), 4.VIII.1996, 1 ex., 30.VIII.1996, 1 ex., VT.

Callidium aeneum (DeGeer, 1775)

Manětín (6045), bez uvedení data sběru (TĚTÁL 1987).

Callidium violaceum (Linnaeus, 1758)

Blatno, areál pily (58-5946), V.–VIII.1995–2011, více ex., VT. Manětín, údolí Střely (59-6045), 1940 (TĚTÁL 1987). PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 10.VI.1996, 2 ex., 5.VII.2001, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 20.VI.1994, 2 ex., 10.VI.1996, 1 ex., VT. Žihle (5946), IV.–VII.1984–2011, více ex., VT.

Pyrrhodium sanguineum (Linnaeus, 1758)

Blatno, areál pily (58-5946), 31.V.1996, 2 ex., VT. Petrohrad (5846), 1984, 7 ex., ex larvae, *Quercus*, SD; 11.V.1997, 1 ex., VT. Žihle (5946), 9.XII.2001, 4 ex. (sklep s listnatým palivovým dřevem), VT.

Leioderes kollari Redtenbacher, 1849

Nový Dvůr, rybník Velký (5945), 28.V.2011, 1 ex., 30.V.2011, 2 ex., na okoličnatých květech pod *Acer pseudoplatanus*, VT. Petrohrad (5846), 1980, 1982, 1983 (SLÁMA 1998); 1986 (TĚTÁL 1993); 1983, 18 ex., ex larvae, *Acer*, SD; 1982, 2 ex., 1983, 32 ex., 1986, 3 ex., vše ex larvae, *Acer*, lgt. J. Suchý, coll. SD; 18.V.2007, 1 ex., VT; II.2008, desítky ex., ex larvae, GA (det. GA).

Poznámka: Téměř ohrožený druh, vázaný vývojem na různé druhy listnatých stromů.

Phymatodes testaceus (Linnaeus, 1758)

Blatno, areál pily (58-5946), VI.–VII.1995–2011, více ex., VT. Manětín, údolí Střely (59-6045), 1939, 1940 (TĚTÁL 1987). Nový Dvůr, bývalý zámecký park (5945-46), 5.VII.1987, 2 ex., VT. Petrohrad (5846), 1984, 2 ex., ex larvae, SD. Žihle (5946), VI.–VII.1984–2011, více ex., VT.

Poecilium alni Fairmaire, 1864

Blatno, areál pily (58-5946), 18.V.1998, 1 ex., VT. Jesenice (58-5946), 27.V.1951, 3 ex., J. Suchý lgt.,

coll. SD. Petrohrad (5846), 16.VI.2008, 1 ex., VT.
Poecilium rufipes (Fabricius, 1776)
Jesenice (58-5946), 27.V.1951, 2 ex., J. Suchý lgt., coll. SD.
Poznámka: V Čechách poměrně vzácný druh, výskytem vázaný na původní dubové lesy.
Xylotrechus antilope (Schönherr, 1817)
Blatno, areál pily (58-5946), 5.VI.1995, 1 ex., 8.VI.1995, 4 ex., 11.VI.1999, 1 ex., VT. Petrohrad (5846), 27.I.1983, 10 ex., ex larvae, J. Suchý lgt., coll. SD; 1984, 6 ex., ex larvae, SD; 1.VI.2002, 1 ex., VT.
Xylotrechus rusticus (Linnaeus, 1758)
Žihle (5946), 7.VIII.2009, 1 ex., VT.
Clytus arietis (Linnaeus, 1758)
Blatno, areál pily (58-5946), 21.VII.1995, 1 ex., 31.V.1996, 1 ex., 6.VI.1996, 2 ex., VT. Jesenice (58-5946), 25.V.1947, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Manětín (6045), 1944 (TĚTÁL 1987). Petrohrad (5846), 15.III.1983, 3 ex., ex larvae, J. Suchý lgt., coll. SD. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 1946 (TĚTÁL 1987); 20.VI.1994, 1 ex., VT. Tis u Blatna (5946), 6.VI.2010, 1 ex., VT. Žihle (5946), 2.VI.1985, 1 ex., 28.VI.1987, 2 ex., 13.VII.1994, 1 ex., 15.VI.1999, 1 ex., VT.
Clytus lama Mulsant, 1847
Blatno, areál pily (58-5946), 5.VI.1998, 1 ex., VT. Manětín (6045), 1940, 1946 (TĚTÁL 1987). PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 1946 (TĚTÁL 1987); 3.VII.1976, 1 ex., AS (det. AS). Žihle (5946), 1.VII.1989, 10.VIII.1991, 31.V.1993, 1.VII.1994, 3.VIII.1997, 3.VI.1998, 13.VI.2010, 25.IV.2011, vše po 1 ex., VT.
Clytus tropicus (Panzer, 1795)
Manětín (6045), 1994 (SLÁMA 1998). Petrohrad (5846), 1986 (SLÁMA 1998); IV.1986, 5 ex., ex larvae, *Quercus*, J. Suchý lgt., coll. SD.
Poznámka: Pro sledovanou oblast zajímavé nálezy, neboť tento druh je většinou nalézán v dubových porostech teplejších oblastí.
Plagionotus arcuatus Mulsant, 1842
Blatno, areál pily (58-5946), 31.V.–3.VII.1996, 9 ex., 7.VII.1998, 1 ex., 8.VI.2007, 1 ex., VT. Manětín (6045), 1938, 1948 (TĚTÁL 1987); 1939, 1 ex., jméno sběratele neuvedeno, coll. ZMP. Petrohrad (5846), 1983, 3 ex., ex larvae, SD. Stvolny (5945), 3.VI.1988, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Žihle (5946), 16.VII.2001, 1 ex., VT.
Plagionotus detritus (Linnaeus, 1758)
Blatno, areál pily (58-5946), 1.VI.1995, 3 ex., 3.VII.1996, 1 ex., VT. Manětín (6045), 1941 (TĚTÁL 1987). Žihle (5946), 30.V.1997, 1 ex., VT.
Chlorophorus herbsti (Brahm, 1790)
Blatno, PR Blatenský svah (58-5946), 1987 (TĚTÁL

1993). Manětín (6045), 1942 (TĚTÁL 1987). Mladotice, Manětínská zastávka ČD (6046), 1944 (TĚTÁL 1987). Petrohrad (5846), 20.I.1986, 1 ex., ex larvae, 25.V.1986, 9 ex., ex pupa, oboje *Tilia*, oboje J. Suchý lgt., coll. SD; 1987, 17 ex., ex larvae, *Tilia*, SD. Rabštejn nad Střelou (5945), 1935, 1957 (TĚTÁL 1987); 11.VII.1958, 1 ex., F. Sobota lgt., coll. SD; 24.VII.1997, 1 ex., VT.
Chlorophorus varius (Müller, 1766)
Rabštejn nad Střelou (5945), 1935 (TĚTÁL 1987).
Poznámka: V Čechách velmi vzácný teplomilný druh, citovaný údaj je jediný známý nález v západních Čechách.
Anaglyptus mysticus (Linnaeus, 1758)
Hluboká (5945), 21.V.1989, 1 ex., VT. Jesenice (58-5946), 25.V.1947, 2 ex., 27.V.1951, 1 ex., oboje J. Suchý lgt., coll. SD. Manětín (6045), 1944 (TĚTÁL 1987). Petrohrad (5846), 27.VI.1983, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Rabštejn nad Střelou (5945), 1946 (TĚTÁL 1987); 16.V.1994, 2 ex., 10.VI.1996, 2 ex., 11.V.1998, 1 ex., 18.V.2006, 1 ex., VT. Tis u Blatna (5946), 6.VI.2010, 1 ex., VT. Žihle (5946), 8.VI.2010, 1 ex., 22.V.2011, 1 ex., VT.
Mesosa curculionoides (Linnaeus, 1761)
Petrohrad (5846), 1983, 3 ex., 1984, 7 ex., oboje ex larvae, oboje *Tilia*, J. Suchý lgt., coll. SD; 1986 (TĚTÁL 1993); 1990, 5 ex., ex larvae, *Tilia*, SD; 18.VI.2009, 1 ex., VT.
Mesosa nebulosa (Fabricius, 1781)
Petrohrad (5846), 30.I.1983, 1 ex., ex larvae, *Quercus*, J. Suchý lgt., coll. SD. Stebno (5846), 15.V.1983, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD.
Agapanthia intermedia Ganglbauer, 1884
Manětín (6045), 1942, 1948, 1952 (TĚTÁL 1987, nálezy jsou uvedeny pod jménem *Agapanthia violacea* (Fabricius, 1775)); 6.VII.1942, 2 ex., 30.V.1943, 6 ex., 13.VI.1943, 1 ex., 12.VII.1944, 1 ex., vše J. Suchý lgt., coll. SD. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 1946 (TĚTÁL 1987, nálezy jsou uvedeny pod jménem *A. violacea*); 29.V.1993, 3 ex., Z. Doležal lgt., coll. ZMP.
Agapanthia villosoviridescens (DeGeer, 1775)
Blatno, areál pily (58-5946), 18.V.1999, 1 ex., 11.VI.2008, 1 ex., VT. Jesenice (58-5946), 18.V.1952, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Manětín (6045), 1946, 1959 (TĚTÁL 1987). Podbořánky, PR Rybníčky u Podbořánek (5946), 14.V.2011, 1 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); 11.VI.1998, 1 ex., 18.V.2006, 1 ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 1946 (TĚTÁL 1987); 3.VII.1976, 3 ex., AS (AS det.); 10.VI.1996, 2 ex., 18.V.2006, 1 ex., VT. Stvolny (5945), 1998 (NĚMEC et al. 1989). Žihle (5946), V.–VII.1984–2011, více ex., VT.

Monochamus galloprovincialis pistor (Germar, 1818)

Manětín (6045), 10.VIII.2004, 2 ex., GA (det. GA). Ostrovec (5946), 8.VIII.1985, 1 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Velečín (5946), 18.VIII.1986, 3 ex., 11.VIII.2006, 2 ex., 30.VII.2009, 1 ex., vše na borových kládách, VT. Žihle (5946), 4.IX.2009, 1 ex., VT.

Monochamus saltuarius (Gebler, 1830)

Žihle (5946), 17.VIII.2000, 1 ex., skládka jehličnaté kulatiny, VT.

Poznámka: Ohrožený druh, v České republice velmi vzácný, jen poněkud hojnější v jižních Čechách (Třeboňsko). Uvedený nález je jediný mně známý nález v západních Čechách.

Anaesthetis testacea (Fabricius, 1781)

Blatno, areál pily (58-5946), 1.VII.2004, 2 ex., v la-pači na kůrovce, VT. Petrohrad (5846), 26.VI.1983, 1 ex., SD.

Pogonocherus decoratus Fairmaire, 1855

Žihle (5946), 23.VIII.1994, 1 ex., VT. SLÁMA (1998) tento druh uvádí bez bližších lokálních údajů z faunistického čtvrtce 6045 před rokem 1960.

Pogonocherus fasciculatus (DeGeer, 1175)

Blatno, areál pily (58-5946), 31.V.1996, 1 ex., VT. Jesenice (58-5946), 25.V.1947, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Rabštejn nad Střelou (5945), 1946 (TĚTÁL 1987). Tis u Blatna (5946), 11.V.1989, 1 ex., VT. Žihle (5946), 30.VIII.1993, 1 ex., 17.V.1994, 1 ex., VT.

Pogonocherus hispidus (Linnaeus, 1758)

Blatno, areál pily (58-5946), 24.IV.1996, 1 ex., VT. Petrohrad (5846), 1963, 1964 (TĚTÁL 1987); 1986 (TĚTÁL 1993); 26.VI.1983, 1 ex., SD. Žihle (5946), 25.VI.1985, 1 ex., VT.

Pogonocherus ovatus (Goeze, 1777)

PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994); I.–IV.1984–2011, více ex., pod šupinami kůry *Abies*,

Obr. 10. Jedlové porosty v PR Střela – biotop *Pogonocherus ovatus*. Foto: V. Týr.

Fig. 10. Fir forests in the Střela Nature Reserve – habitat of *Pogonocherus ovatus*. Photo: V. Týr.

VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 1987 (TĚTÁL 1993); 20.III.2004, 4 ex., pod šupinami kůry *Abies*, GA (det. GA).

Poznámka: Téměř ohrožený druh, vývojem vázaný na jedli, ve sledované oblasti nalezen pouze v údolí řeky Střely, kde se nacházejí zbytky jedlových porostů (Obr. 10).

Acanthocinus aedilis (Linnaeus, 1758)

Blatno, areál pily (58-5946), IV.–VI.1995–2011, více ex., VT. Ostrovec (5946), 15.V.1985, 2 ex., VT. Potvorov (5946), 2.V.1994, 1 ex., VT. PR Střela (5945), IV.–V.1984–2011, více ex., VT. Rabštejn nad Střelou (5945), 26.V.1993, 1 ex., VT. Žihle (5946), IV.–VI.1984–2011, více ex., VT.

Acanthocinus griseus (Fabricius, 1792)

Blatno, areál pily (58-5946), 26.VI.1996, 1 ex., 11.VI.2007, 1 ex., 7.VI.2010, 1 ex., VT. Žihle (5946), 26.VI.2006, 1 ex., 10.VIII.2006, 1 ex., 14.VII.2010, 1 ex., VT.

Acanthocinus reticulatus (Razoumowsky, 1789)

Manětín (6045), bez uvedení data sběru (TĚTÁL 1987). Rabštejn nad Střelou (5945), 1946 (TĚTÁL 1987).

Poznámka: Kriticky ohrožený, druh vývojem vázaný na jedlové porosty. Přestože se ve sledované oblasti nacházejí porosty jedlí, nebyl zde tento druh recentně prokázán.

Leiopus nebulosus (Linnaeus, 1758)

Petrohrad (5846), 1.II.1983, 4 ex., 14.III.1983, 2 ex., oboje ex larvae, oboje J. Suchý lgt., coll. SD; 1983, 11 ex., ex larvae, SD. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Žihle (5946), 13.VII.1987, 1 ex., 5.V.2001, 1 ex., VT.

Poznámka: Nedávno popsán příbuzný druh *Leiopus linnei* Wallin, Nylander & Kwamme, 2009, který je podle autorů ve vnitrozemské Evropě více rozšířený než *L. nebulosus* (WALLIN et al. 2009), nebyl dosud na sledovaném území zjištěn.

Exocentrus adpersus Mulsant, 1846

Žihle (5946), 15.VI.2006, 1 ex., VT.

Aegomorphus clavipes (Schrank, 1781)

Blatno, areál pily (58-5946), 21.VIII.1995, 1 ex., VT. Krty (5946), 1984 (SLÁMA 1998). Lubenec (5845), 1.VI.2002, 1 ex., VT; 8.III.2009, více ex., ex larvae, GA (det. GA). Manětín (6045), 1947 (TĚTÁL 1987). Petrohrad (5846), 1986 (TĚTÁL 1993). Rabštejn nad Střelou (5945), 1973, 1983 (SLÁMA 1998). Žihle (5946), 27.VII.1999, 1 ex., 1.V.2000, 1 ex., VT.

Oplisia cinerea (Mulsant, 1839)

Tis u Blatna (5946), 1988, 2 ex., ex larvae, Tilia, SD.

Saperda carcharias (Linnaeus, 1758)

Blatno, areál pily (58-5946), 17.VII.1996, 1 ex., 26.VII.1999, 2 ex., 11.VII.2004, 1 ex., 28.VI.2011, 1 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Žihle (5946), 15.VIII.1986, 1 ex., VT.

Saperda octopunctata (Scopoli, 1772)

Blatno, PR Blatenský svah (58-5946), 1987 (TĚTÁL 1993). Jesenice (58-5946), 1986 (SLÁMA 1998). Manětín (6045), 20.V.1987, 6 ex., JM. Petrohrad (5846), 1982 (SLÁMA 1998); 1986 (TĚTÁL 1993); 20.V.1982, 14 ex., ex pupa, 11.IV.1983, 13 ex., ex larvae, 1985, 8 ex., ex larvae, vše *Tilia*, vše J. Suchý lgt., coll. SD; 1983, 2 ex., 1984, 1 ex., oboje ex larvae, oboje *Tilia*, SD. Tis u Blatna (5946), 1988, 8 ex., ex larvae, *Tilia*, SD.

Poznámka: Téměř ohrožený druh, vývojem vázaný převážně na lípu. Ve volné přírodě zřídka nalézán, nejčastěji vychoven za dřeva.

Saperda perforata (Pallas, 1773)

PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 29.V.1993, 1 ex., VD (VD det.).

Saperda populnea (Linnaeus, 1758)

Hluboká (5945), 8.VI.1994, 1 ex., VT. Jesenice (58-5946), 28.V.1950, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Manětín (6045), 1946 (TĚTÁL 1987); 22.VI.1986, 4 ex., JM. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994).

Saperda scalaris (Linnaeus, 1758)

Blatno, PR Blatenský svah (58-5946), 1987 (TĚTÁL 1993). Lubenec (5845), 22.V.1984, 5 ex., JM. Nový Dvůr, bývalý zámecký park (5945-46), 20.VII.1987, 1 ex., VT. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Tis u Blatna (5946), 1988, 1 ex., ex larvae, *Tilia*, SD. Žihle (5946), 2.VII.1987, 1 ex., 27.V.2001, 2 ex., VT.

Saperda similis Laicharting, 1784

Rabštejn nad Střelou (5945), bez uvedení data sběru (HEYROVSKÝ & SLÁMA 1992).

Poznámka: Téměř ohrožený druh, vývoj ve vrbě jívě, recentně ve sledované oblasti a ani širším okolí nezjištěn.

Obr. 11. *Opsilia coerulescens* na lokalitě Rabštejn nad Střelou. Foto: V. Týr.

Fig. 11. *Opsilia coerulescens* at the locality Rabštejn nad Střelou. Photo: V. Týr.

Stenostola dubia (Laicharting, 1784)

Blatno, PR Blatenský svah (58-5946), 1987 (TĚTÁL 1993). Nový Dvůr, bývalý zámecký park (5945-46), 17.VII.1987, 1 ex., VT. Petrohrad (5846), 1986 (TĚTÁL 1993); 1984, 2 ex., ex larvae, J. Suchý lgt., coll. SD; 17.V.1987, 1 ex., SD. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 16.V.1994, 1 ex., VT. Žihle (5946), 28.VI.2010, 1 ex., VT.

Stenostola ferrea (Schrank, 1776)

Hluboká (5945), 30.V.1988, 1 ex., VT. Manětín (6045), 20.V.1987, 6 ex., JM. Petrohrad (5846), 1982, 11 ex., ex larvae, J. Suchý lgt., coll. SD; 1982, 7 ex., ex larvae, SD.

Opsilia coerulescens (Scopoli, 1763)

Manětín (6045), 1940, 1941, 1942, 1944, 1946 (TĚTÁL 1987). PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 18.VI.2002, 1 ex., 2.VI.2011, 4 ex., (Obr. 11), VT.

Phytoecia cylindrica (Linnaeus, 1758)

Žihle (5946), 18.VI.1997, 1 ex., VT.

Phytoecia nigricornis (Fabricius, 1781)

Manětín (6045), 1944 (TĚTÁL 1987); 6.VII.1942, 1 ex., 25.VI.1950, 1 ex., oboje J. Suchý lgt., coll. SD. Mladotice (6046), bez uvedení data sběru (SLÁMA 1998). Rabštejn nad Střelou (5945), 1957 (TĚTÁL 1987); 1947, 1951 (SLÁMA 1998); 11.VI.1991, 2 ex., VT.

Oberea oculata (Linnaeus, 1758)

Manětín (6045), 25.VI.1950, 1 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), 1946 (TĚTÁL 1987). Žihle (5946), 1.VII.1994, 1 ex., VT.

Oberea pupilata (Gyllenhal, 1817)

Manětín (6045), 20.VI.1993, 1 ex., JM.

Oberea erythrocephala (Schrank, 1776)

Jesenice (58-5946), 11.VI.1950, 2 ex., 3.VII.1950, 1 ex., oboje J. Suchý lgt., coll. SD. Manětín (6045), 1946 (TĚTÁL 1987). Rabštejn nad Střelou (5945), 1946 (TĚTÁL 1987); 18.VI.2002, 1 ex., VT.

Tetrops praeustus (Linnaeus, 1758)

Jesenice (58-5946), 27.V.1951, 3 ex., J. Suchý lgt., coll. SD. Manětín (6045), 1960 (TĚTÁL 1987). PR Střela (5945), 1994 (BENEDIKT et al. 1994). Rabštejn nad Střelou (5945), IV.–VI.1984–2011, více ex., VT; 8.V.2010, 1 ex., SU. Velečín (5946), 29.VI.1999, 1 ex., VT. Žihle (5946), 17.V.1994, 1 ex., 11.V.2007, 1 ex., VT.

Tetrops starkii Chevrolat, 1859

Manětín (6045), 25.VI.1986, 1 ex., JM.

DISKUZE A ZÁVĚR

Ve sledované oblasti byl prokázán výskyt 106 druhů čeledi Cerambycidae, což představuje přibližně 51 % z celkového počtu druhů zjištěných v České

republiky. Deset z uvedených druhů je však známo jen z historických nálezů, recentní výskyt (po roce 1980) u nich nebyl potvrzen. Skladba druhů v území odpovídá v převážné míře podmínkám středoevropské pahorkatiny s mírně teplým klimatem. Rozdílná kvalita společenstev tesaříkovitých je tu podmíněna především mozaikovitým rozložením antropicky různě ovlivněných stanovišť a různou kvalitou lesních porostů. Na severovýchod sledované oblasti (Přírodní park Jesenícko) se zbytky listnatých lesů přirozené druhové skladby je vázán výskyt charakteristických druhů lipových doubrav a bučin, např. *Aegomorphus clavipes*, *Anaesthetis testacea*, *Cortodera humeralis*, *Exocentrus adspersus*, *Mesosa curculionoides*, *Pyr-rhodium sanguineum*. Mimořádně hodnotnou lokalitou je v této části území listnatý les místy parkového vzhledu (zámecký park v Petrohradu a jeho okolí) s převahou dubu letního a lípy srdčité, který přechází v PR Háj Petra Bezruče (okolí hradního vrchu) s výskytem jednotlivých exemplářů mohutných starých dubů stáří několika set let (Obr. 8, 9). Jen nebo převážně jen na tuto plošně nevelkou lokalitu se váže výskyt v České republice vzácnějších druhů *Anisurus quercus*, *Cerambyx cerdo* (recentně nepotvrzen), *Clytus tropicus* a *Leioderes kollari*. Plošně rozšířené borové lesy hostí podstatnou část pinikolních tesaříků České republiky včetně vzácnějších taxonů *Archopalus ferrus* (recentně nepotvrzen), *Ergates faber*, *Monochamus galloprovincialis* a *M. saltuarius*. Údolí řeky Střely a její blízké okolí na západě sledované oblasti je pak díky výskytu inverzních poloh charakteristické přítomností některých druhů podhorského až horského charakteru, jako jsou např. *Anastrangalia dubia*, *Clytus lama*, *Evodinus clathratus* (recentně nepotvrzen), *Pachyta quadrimaculata*, *Pidonionia lurida*. Velmi cenné jsou zde zbytky jedlových porostů (Obr. 10) s výskytem *Pogonocherus ovatus* a historickými nálezy *Acanthocinus reticulatus*. Z výrazně teplomilných druhů je zajímavý okrajový výskyt recentně bohužel nepotvrzených druhů *Chlorophorus varius* a *Pachytodes erraticus*. Třináct druhů zjištěných ve sledované oblasti je uvedeno v seznamu ohrožených druhů České republiky: jeden v kategorii kriticky ohrožený – *Acanthocinus reticulatus*, čtyři v kategorii ohrožený – *Ergates faber*, *Pedostrangalia revestita*, *Cerambyx cerdo*, *Monochamus saltuarius*, dva v kategorii zranitelný – *Rhamnusium bicolor* a *Necydalis major* a šest v kategorii téměř ohrožený – *Saphanus piceus*, *Aromia moschata*, *Leioderes kollari*, *Pogonocherus ovatus*, *Saperda octopunctata* a *S. similis*. Kromě už výše

zmíněných druhů lze za významné z faunistického hlediska považovat i druhy *Obrium cantharinum*, *Poecilium rufipes* a *Pronocera angusta*.

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval Martinu Škorpíkovi (Národní park Podyjí) a Zdeňku Kletečkovi (Jihočeské muzeum České Budějovice) za cenné a podnětné připomínky při sestavování finální verze článku a Jiřímu Skuhrovcovi (Praha) za kontrolu anglického textu.

LITERATURA

- BENEDIKT S., BENEDIKT V., DOLEŽAL Z., KROŠLÁK J. & CIH-LÁŘ V. 1994: Entomologický inventarizační průzkum PR Střela (Coleoptera, Lepidoptera, Heteroptera) – Mscr., 6 pp. [Depon. in. Okresní úřad Plzeň-sever].
- KONVIČKA O. 2011: Mapa rozšíření *Prionus coriarius* v České republice. – In: ZICHA O. (ed.): Biological Library – BioLib (1999–2011). Citováno 22.12.2011. Dostupné na: <http://www.biolib.cz/cz/taxonmap/id172/>.
- HEYROVSKÝ L. & SLÁMA M. 1992: Tesaříkovití. Coleoptera, Cerambycidae. – Nakladatelství Kabourek, Zlín, 368 pp.
- NĚMEC F., SOFRON J., TĚTÁL I. & SUCHÝ J. 1989: Dílčí výsledky inventarizačního průzkumu mokřadů u obce Stvolny (okres Plzeň-sever). – Zprávy Muzeí Západočeského Kraje, Příroda, 32: 43–60.
- PRUNER M. & MÍKA P. 1996: Seznam obcí a jejich částí v České republice s čísly mapových polí pro síťové mapování fauny. (List of settlements in the Czech Republic with associated map fields codes for faunistic map system). – Klapalekiana, 32 (Suppl.): 1–115.
- REJZEK M. 2005: Cerambycidae (tesaříkovití), pp. 530–532. – In: FARKAČ J., KRÁL D. & ŠKORPÍK M. (eds): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Bezobratlí. (List of threatened species in the Czech Republic. Invertebrates). – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 760 pp.
- SLÁMA M. 1998: Tesaříkovití (Cerambycidae) České republiky a Slovenské republiky. – Vlastním nákladem, Krhanice, 383 pp.
- SLÁMA M. 2006: Coleoptera: Cerambycidae. Folia Heyrovskyana, series B, Icones Insectorum Europae Centralis, 4. – Nakladatelství Kabourek, Zlín, 40 pp.
- TĚTÁL I. 1987: Soupis sbírek Západočeského muzea v Plzni. Coleoptera, Cerambycidae. – Sborník Západočeského Muzea v Plzni, Příroda, 64: 1–54.
- TĚTÁL I. 1993: Příspěvek k poznání výskytu tesaříků (Coleoptera, Cerambycidae) v širším okolí Plzně. – Erica, 2: 43–46.
- WALLIN H., NYLANDER U. & KVAMME T. 2009: Two sibling species of *Leiopus* Audinet-Serville, 1835 (Coleoptera, Cerambycidae) from Europe: *L. nebulosus* (Linnaeus, 1758) and *L. linnei* sp. nov. – Zootaxa, 2010: 31–45.

OBSAH ROČNÍKU 2 (2011)

VÁCLAV TÝR

Brouci (Coleoptera) Žihle a okolí. 3. část. Trogositidae, Cleridae, Dasytidae, Malachiidae. Beetles (Coleoptera) in the surroundings of Žihle. Part 3. Trogositidae, Cleridae, Dasytidae, Malachiidae 1–4

VÁCLAV TÝR

Faunistické zprávy ze západních Čech – 4 (Coleoptera: Scarabaeidae). Faunistic records from western Bohemia – 4 (Coleoptera: Scarabaeidae) 5–6

MICHAL OUDA

Příspěvek k faunistice a rozlišení druhů skupiny *Cryptocephalus hypochoeridis* (Coleoptera, Chrysomelidae: Cryptocephalinae) na území bývalého Československa. Contribution to the faunistics and species distinguishing of *Cryptocephalus hypochoeridis* species group (Coleoptera, Chrysomelidae: Cryptocephalinae) in the territory of former Czechoslovakia 7–12

STANISLAV BENEDIKT

Fauna brouků (Coleoptera) lokality Bystřina – Lužní potok (Evropsky významná lokalita soustavy Natura 2000). Beetle (Coleoptera) fauna in the locality Bystřina – Lužní Potok (Site of Community Importance Natura 2000) 13–36

MILAN BOUKAL & KAREL RÉBL

***Clambus gibbulus* – první nález pro Českou republiku (Coleoptera: Clambidae).** *Clambus gibbulus* – First record for the Czech Republic (Coleoptera: Clambidae) 37–40

STANISLAV BENEDIKT, MILAN BOUKAL & MICHAL STRAKA

***Ochthebius melanescens* – potvrzení výskytu v Čechách (Coleoptera: Hydraenidae).** *Ochthebius melanescens* – occurrence confirmed in Bohemia (Coleoptera: Hydraenidae) 41–43

LIBOR DVOŘÁK

Ovádi (Diptera: Tabanidae) v okolí Kladské (CHKO Slavkovský les). Horse flies (Diptera: Tabanidae) from Kladská surroundings (Slavkovský Les Protected Landscape Area) 44–50

LIBOR DVOŘÁK

První nález jízlivky *Leptochilus regulus* (Hymenoptera: Vespidae) v Čechách. First record of the mason wasp *Leptochilus regulus* (Hymenoptera: Vespidae) in Bohemia 51–52

ZBYNĚK KEJVAL

Nové nálezy masařek (Diptera: Sarcophagidae) v západních Čechách. New records of fleshflies (Diptera: Sarcophagidae) from western Bohemia 53–64

KATEŘINA DVOŘÁKOVÁ & LIBOR DVOŘÁK

Příspěvek k poznání dvoukřídlého hmyzu (Diptera) čeledí Heleomyzidae, Lauxaniidae a Tabanidae Dyleňského krasu (Český les). Contribution to the knowledge of Diptera (Heleomyzidae, Lauxaniidae, Tabanidae) of the Dyleňský Kras (the Český les Mts.) 65–69

VÁCLAV TÝR

Brouci (Coleoptera) Žihle a okolí. 4. část. Cerambycidae. Beetles (Coleoptera) in the surroundings of Žihle. Part 4. Cerambycidae 70–80